

BRČKO DISTRIKT BOSNE I HERCEGOVINE

**IZVJEŠTAJ O RAZVOJU BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE**

Godišnji izvještaj 2022.

Novembar, 2023.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
PREGLED TABELA I GRAFOVA	5
UVOD	8
IZVRŠNI SAŽETAK I GLAVNE PREPORUKE	9
STRUKTURA IZVJEŠTAJA O RAZVOJU BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	13
DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA.....	15
<i>Dinamika, broj i struktura stanovništva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine</i>	15
<i>Migracije stanovništva</i>	17
EKONOMSKI RAZVOJ	18
PREGLED OSNOVNIH EKONOMSKIH INDIKATORA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	18
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD	18
POSLOVANJE POSLOVNIH SUBJEKATA	19
INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA	21
VANJSKOTRGOVINSKA RAZMJENA	21
TRŽIŠTE RADA	22
<i>Zaposlenost</i>	22
<i>Nezaposlenost</i>	24
<i>Neto plaće</i>	25
<i>Indeks potrošačkih cijena - CPI</i>	25
<i>Penzije i penzioneri</i>	26
<i>Porez na dohotke fizičkih lica</i>	26
TURIZAM	27
POLJOPRIVREDA	28
DRUŠTVENI RAZVOJ	30
OBRAZOVANJE.....	30
KULTURA I UMJETNOST	31
NEVLADIN SEKTOR I MLADI	32
ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	34
SOCIJALNA ZAŠTITA	35
SIGURNOST I CIVILNA ZAŠTITA	37
OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA	39
SAOBRAĆAJNA INFRASTRUKTURA	39
KOMUNALNA INFRASTRUKTURA	40
ZAŠTITA OKOLIŠA.....	41
PREGLED PROVEDBE STRATEGIJE ZA 2022. GODINU	43
STRUKTURA STRATEGIJE RAZVOJA BDBIH 2021–2027. GODINE	43
KRATKI SAŽETAK AKCIONOG PLANA 2021–2023. GODINE.....	44
UKUPAN PREGLED REALIZACIJE STRATEGIJE RAZVOJA ZA 2022. GODINU	45
STRATEŠKI (KLJUČNI) PROJEKTI	46
VEZA IZMEĐU STRATEŠKIH CILJEVA, PRIORITETA I MJERA IZ STRATEGIJE RAZVOJA BRČKO DISTRIKTA BIH I OKVIRA CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA	47

STRATEŠKI CILJ 1: KONKURENTNA PRIVREDA, SKLADNO UKLOPLJENA U GLOBALNE RAZVOJNE TRENDOVE I LANCE VRIJEDNOSTI, KAO MOTOR RAZVOJA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE	49
<i>PRIORITET 1: RAZVOJ PREDUZETNIŠTVA I MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA</i>	52
Mjera 1.1.1. Podrška za poslovanje privrede i oporavak od posljedica pandemijske krize.....	54
Mjera 1.1.2. Sistemska podrška preduzetništvu mladih i preduzetništvu žena	55
Mjera 1.1.3. Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća	56
Mjera 1.1.4. Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima.....	56
Mjera 1.1.5. Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja	57
<i>PRIORITET 1.2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA</i>	58
Mjera 1.2.1. Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	59
Mjera 1.2.2. Pобоljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta	59
Mjera 1.2.3. Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja.....	60
Mjera 1.2.4. Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja.....	61
<i>PRIORITET 1.3. RAZVOJ TURIZMA</i>	61
Mjera 1.3.1. Strateško profiliranje i turističko brendiranje Brčko distrikta BiH.....	62
Mjera 1.3.2. Organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma	63
Mjera 1.3.3. Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture	63
<i>PRIORITET 1.4. PRIVLAČENJE INVESTICIJA</i>	64
Mjera 1.4.1. Opremanje prioriternih poslovnih zona	65
Mjera 1.4.2. Marketing lokacije za investitore	65
Mjera 1.4.3. Aktivno uključivanje iseljeništva u privredni razvoj BDBiH.....	67
Mjera 1.4.4. Aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana	67
<i>PRIORITET 1.5. RAZVOJ TRŽIŠTA RADA</i>	68
Mjera 1.5.1. Stručno usavršavanje nezaposlenih lica koja aktivno traže zaposlenje	70
Mjera 1.5.2. Program zapošljavanja nezaposlenih lica iz kategorija teže zapošljivih i žena.....	70
Mjera 1.5.3. Usklađivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje.....	71
Mjera 1.5.4. Podrška samozapošljavanju u privredi i poljoprivredi	71
STRATEŠKI CILJ 2: ZNAČAJNO UNAPRIJEĐENO PRUŽANJE USLUGA OBRAZOVANJA, ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, KULTURE, SPORTA I JAVNE SIGURNOSTI, NA PRINCIPIMA DOBROG UPRAVLJANJA JAVNIM SEKTOROM U SKLADU SA EU STANDARDIMA	73
<i>PRIORITET 2.1. POBOLJŠANI USLOVI ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA, NAUKE I ISTRAŽIVANJA</i>	75
Mjera 2.1.1. Jačanje visokog obrazovanja i razvoj nauke	76
Mjera 2.1.2. Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/ doškovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada.....	77
Mjera 2.1.3. Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja.....	78
<i>PRIORITET 2.2. POBOLJŠANJE SISTEMA SOCIJALNE UKLJUČENOSTI</i>	78
Mjera 2.2.1. Razvoj i podrška sistema mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti.....	79
Mjera 2.2.2. Osnivanje Centra za socijalni rad.....	80
Mjera 2.2.3. Razvijanje socijalnog preduzetništva	80
<i>PRIORITET 2.3. RAZVOJ I MODERNIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I UNAPREĐENJE JAVNOG ZDRAVLJA</i>	81
Mjera 2.3.1. Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe Hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine	82
Mjera 2.3.2. Kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme	82
Mjera 2.3.3. Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite.....	83
<i>PRIORITET 2.4 JAČANJE OTPORNOSTI NA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE</i>	83
Mjera 2.4.1. Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreće.....	84
Mjera 2.4.2. Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja.....	85
Mjera 2.4.3. Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksplozivnim sredstvima	85
<i>PRIORITET 2.5. PODRŠKA PROGRAMIMA OSAMOSTALJIVANJA MLADIH</i>	86
Mjera 2.5.1. Podrška biznis Start-up projektima i samozapošljavanju mladih.....	87
Mjera 2.5.2. Izgradnja studentskog kampusa za mlade.....	88
Mjera 2.5.3. Osnivanje Odsjeka za mlade.....	88
<i>PRIORITET 2.6. RAZVOJ SPORTA I KULTURNO-UMJETNIČKE TRADICIJE U SKLADU S EVROPSKIM STANDARDIMA</i>	89
Mjera 2.6.1. Unapređenje stanja sporta i školskog sporta	90

Mjera 2.6.2. Razvoj kulturno-umjetničke tradicije.....	90
STARTEŠKI CILJ 3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE ŽIVOTNOM SREDINOM, PRIRODNIM I KOMUNALNIM INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA	92
<i>PRIORITET 3.1. UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG STANJA ZAŠTITE PRIRODE, TLA, VODE I ZRAKA</i>	<i>94</i>
Mjera 3.1.1. Zaštita prirode, tla, vode i zraka prilagođena najboljim praksama EU.....	94
Mjera 3.1.2. Održivo rješenje upravljanja otpadom	95
<i>PRIORITET 3.2. UNAPREĐENJE STANJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I ODGOVORNO UPRAVLJANJE PROSTOROM</i>	<i>95</i>
Mjera 3.2.1. Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora.....	96
Mjera 3.2.2. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanizacione infrastrukture.....	97
Mjera 3.2.3. Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture.....	98
Mjera 3.2.4. Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture	98
<i>PRIORITET 3.3. EFIKASNO KORIŠTENJE ENERGIJE</i>	<i>98</i>
Mjera 3.3.1. Unapređenje energetske efikasnosti javne rasvjete i objekata	99
Mjera 3.3.2. Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova	100
IZVORI KORIŠTENI U PRIPREMI IZVJEŠTAJA O RAZVOJU	100
PRILOZI.....	101
<i>Prilog 1_ Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera podijeljeno po strateškim ciljevima</i>	<i>101</i>
<i>Prilog 2_ Pregled aktivnosti planiranih za 2022. godinu podijeljeno po strateškim ciljevima</i>	<i>101</i>
<i>Prilog 3_ Prikaz planiranih i utrošenih sredstava po strateškim ciljevima</i>	<i>101</i>
<i>Prilog 4_ Obrazloženje vezano sa realizaciju projekta i aktivnosti po mjerama u okviru prioriteta tri strateška cilja</i>	<i>101</i>
<i>Prilog 5_ Strateški (ključni) projekti</i>	<i>101</i>
<i>Prilog 6_ Povezivanje strateških ciljeva i prioriteta iz Strategije razvoja Brčko distrikta BiH i SDG u BiH</i>	<i>101</i>

Pregled tabela i grafova

Tabela 1 Osnovni ekonomski indikatori BDBiH za period 2018-2022.godina	18
Tabela 2 Ukupno zaposleni po djelatnostima u poslovnim subjektima u BDBiH za period 2020-2022. godina	23
Tabela 3 Ukupno zaposleni po djelatnostima u pravnim licima BDBiH za period 2020-2022. godina	24
Tabela 4 Ukupno zaposleni u samostalnim subjektima – preduzetnici u BDBiH za period 2020-2022. godina	24
Tabela 5 Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u BDBiH (000 KM).....	29
Tabela 6 Osnovni pokazatelji u sektoru obrazovanja u BDBiH	30
Tabela 7 Osnovni pokazatelji visokog obrazovanja u BDBiH za period 2019-2022. godina	31
Tabela 8 Osnovni pokazatelji u sektoru kulture u BD BiH	32
Tabela 9 Osnovni pokazatelji u sektoru sporta u BDBiH.....	33
Tabela 10 Najveći iznosi uplaćeni sportskim klubovima	33
Tabela 11 Osnovni pokazatelj u sektoru zdravstva BDBiH u periodu 2019-2022. godine	34
Tabela 12 Broj krivičnih djela, stopa kriminaliteta BDBiH	38
Tabela 13 Broj intervencija u periodu 2020-2022. godina	38
Tabela 14 Ukupan broj potrošača vode sa javnog vodovoda kojim upravlja JKP BDBiH	41
Tabela 15 Prikaz finansijskih sredstava planiranih za naredne tri godine po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja	45
Tabela 16 Pregled strateških i prioriternih ciljeva u Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH za period 2021-2027. godina	45
Tabela 17 Prikaz finansijskih sredstava planiranih za naredne tri godine po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja	46
Tabela 18 Uložena sredstva po prioritetima prvog strateškog cilja u 2022. godini	51
Tabela 19 Izvori finansiranja uložениh sredstava po prioritetima prvog strateškog cilja u 2022. godini	51
Tabela 20 Indikatori krajnjeg rezultata za prioritet 1.1.	53
Tabela 21 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.1.	54
Tabela 22 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.2.	55
Tabela 23 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.3.	56
Tabela 24 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.4.	57
Tabela 25 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.5.	57
Tabela 26 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 1.2	58
Tabela 27 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.1.	59
Tabela 28 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.2.	60
Tabela 29 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.3.	60
Tabela 30 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.4.	61
Tabela 31 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 1.3	61
Tabela 32 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.1.	62
Tabela 33 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.2.	63
Tabela 34 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.3.	64
Tabela 35 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.1.	65
Tabela 36 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.2.	66
Tabela 37 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.3.	67
Tabela 38 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.4.	68
Tabela 39 Indikatori krajnjeg rezultata Mjere 1.5.....	69
Tabela 40 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.1.	70
Tabela 41 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.2.	71
Tabela 42 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.3.	71
Tabela 43 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.4.	72
Tabela 44 Ukupno uložениh sredstava po prioritetima drugog strateškog cilja za 2022. godinu	74
Tabela 45 Izvori finansiranja uložениh sredstava po prioritetima drugog strateškog cilja u 2022. godini	74
Tabela 46 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.1	75
Tabela 47 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.1.	77
Tabela 48 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.2.	77
Tabela 49 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.3.	78
Tabela 50 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.2.	78
Tabela 51 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.1.	79
Tabela 52 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.2.	80
Tabela 53 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.3.	80
Tabela 54 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.3	81
Tabela 55 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.1.	82
Tabela 56 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.2.	83
Tabela 57 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.3.	83

Tabela 58 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.4	84
Tabela 59 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.1.....	85
Tabela 60 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.2.....	85
Tabela 61 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.3.....	86
Tabela 62 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.5	86
Tabela 63 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.1.....	87
Tabela 64 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.2.....	88
Tabela 65 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.3.....	88
Tabela 66 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.6	89
Tabela 67 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.6.1.....	90
Tabela 68 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.6.2.....	91
Tabela 69 Indikatori uticaja trećeg strateškog cilja	92
Tabela 70 Ukupno uloženi sredstava po prioritetima trećeg strateškog cilja za 2022. godinu.....	93
Tabela 71 Izvori finansiranja uloženi sredstava po prioritetima trećeg strateškog cilja u 2022. godini.....	93
Tabela 72 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.1	94
Tabela 73 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.1.1.....	95
Tabela 74 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.1.2.....	95
Tabela 75 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.2.	96
Tabela 76 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.1.....	97
Tabela 77 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.2.....	97
Tabela 78 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.3.....	98
Tabela 79 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.4.....	98
Tabela 80 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.3.....	99
Tabela 81 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.3.1.....	99
Tabela 82 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.3.2.....	100

Graf 1 Procjena broja stanovnika u BDBiH po godinama	15
Graf 2 Dinamika broja stanovnika u Brčko distriktu BiH, entitetima i Bosni i Hercegovini u periodu 2018-2022.	15
Graf 3 Prirodni priraštaj stanovništva u Brčko distriktu BiH	16
Graf 4 Stanovništvo Brčko distrikta prema spolu	16
Graf 5 Starosna struktura stanovništva u BDBiH, 2022.	16
Graf 6 Migracije stanovništva Brčko distrikta BiH	17
Graf 7 Bruto domaći proizvod Brčko distrikta BiH	19
Graf 8 Bruto društveni proizvod po glavi stanovnika.....	19
Graf 9 Broj aktivnih poslovnih lica BDBiH u periodu 2019-2022. godina.....	20
Graf 10 Prijavljeni ukupno ostvareni prihod poslovnih lica u BDBiH za period 2019-2022. godina	20
Graf 11 Prijavljena ukupno ostvarena dobit poslovnih lica BDBiH za period 2019-2022. godina	21
Graf 12 Indeks industrijske proizvodnje BDBiH	21
Graf 13 Pokrivenost uvoza izvozom	22
Graf 14 Stopa zaposlenosti Brčko distrikta BiH	22
Graf 15 Neto plaća u Brčko distriktu BiH i entitetima	25
Graf 16 Indeks potrošačkih cijena Brčko distrikta BiH	26
Graf 17 Porezi na dohotke fizičkih lica	27
Graf 18 Broj turističkih dolazaka	27
Graf 19 Broj zaposlenih u JZU "Zdravstveni centar Brčko" BD iH u periodu 2019-2022. godine.....	34
Graf 20 Broj korisnika stalne osnovne novčane pomoći u BDBiH	36
Graf 21 Broj korisnika doplatka za njegu i pomoć od drugog lica U BD u periodu 2019-2022. godine.....	36
Graf 22 Intervencije u „Centru za socijalni rad u BDBiH“ u periodu 2019-2022. godine.....	37
Graf 23 Broj maloljetnika ugroženih porodičnom situacijom u BDBiH u periodu 2019-2022. godine	37
Graf 24 Struktura puteva u Brčko distriktu BiH u 2022. god	39
Graf 25 Struktura vodovodne mreže u BDBiH, km	40
Graf 26 Struktura urbane kanalizacijske mreže, km.....	41
Graf 27 Količine komunalnog otpada u Brčko distriktu BiH, tona	42
Graf 28 Struktura komunalnog otpada u Brčko distriktu BiH, %.....	42
Graf 29 Pregled strateških i prioritetnih ciljeva u Strategiji razvoja BDBiH za period 2021-2027. godina	43
Graf 30 Povezivanje razvojnih pravaca Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa strateškim ciljevima Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine	48
Graf 31 Učešće BDBiH u BDP BiH, %	49

<i>Graf 32 Stopa zaposlenosti Brčko distrikta BiH</i>	<i>50</i>
<i>Graf 33 Budžetski prihodi bez eksternog finansiranja, KM.....</i>	<i>50</i>
<i>Graf 34 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine</i>	<i>51</i>
<i>Graf 35 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine</i>	<i>53</i>
<i>Graf 36 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>59</i>
<i>Graf 37 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>62</i>
<i>Graf 38 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama četvrtog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine</i>	<i>65</i>
<i>Graf 39 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama petog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>69</i>
<i>Graf 40 Migracioni saldo BDBiH za period 2019-2022.</i>	<i>73</i>
<i>Graf 41 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>74</i>
<i>Graf 42 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>76</i>
<i>Graf 43 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>79</i>
<i>Graf 44 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>82</i>
<i>Graf 45 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama četvrtog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>84</i>
<i>Graf 46 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama petog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>87</i>
<i>Graf 47 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama šestog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>90</i>
<i>Graf 48 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>94</i>
<i>Graf 49 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>94</i>
<i>Graf 50 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina</i>	<i>96</i>
<i>Graf 51 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine</i>	<i>99</i>

UVOD

Izveštaj o razvoju Brčko distrikta BiH za 2022. godinu zasnovan je na Zakonu o budžetu Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 34/19 i 22/23), predstavlja ključni implementacioni dokument koji odražava trenutni razvojni status i napredak u okviru strateških ciljeva utvrđenih u Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH.

Izveštaj o razvoju Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, sačinjen prema novom konceptu, predstavlja inovativni pristup u analizi i prezentaciji razvojnih dostignuća i izazova Distrikta. Ovaj dokument, koncipiran s ciljem pružanja preciznog i sveobuhvatnog pregleda, kroz svoje strukturirane cjeline, pruža detaljnu analizu ključnih aspekata razvoja Brčko distrikta BiH.

Prva cjelina izvještaja fokusira se na demografske promjene, ekonomski razvoj, društvene inovacije, kao i na napredak u okolišu i infrastrukturnim segmentima. Ova cjelina odražava detaljnu analizu demografske strukture, pružajući uvid u populacijske trendove i migracijske obrasce, koji su od ključne važnosti za razumijevanje socioekonomske dinamike Distrikta. Ekonomski aspekti, uključujući analizu BDP-a, stope zaposlenosti i industrijske produktivnosti, istražuju se kako bi se ocijenila ekonomska vitalnost i identifikovale prilike za daljnji razvoj. U kontekstu društvenog razvoja, izvještaj pruža analizu obrazovnog sektora, zdravstvenih usluga i kulturnih inicijativa, naglašavajući važnost ovih sektora u promociji inkluzivnog i obrazovanog društva. Razvoj okoliša i infrastrukture također dobiva značajnu pažnju, s posebnim naglaskom na održivost, modernizaciju i efikasnost.

Druga cjelina Izvještaja o razvoju Brčko distrikta BiH za 2022. godinu temelji se na evaluaciji i analizi provedbe Strategije razvoja

Brčko distrikta BiH 2021-2027. Ovaj segment pažljivo proučava koliko su strateški ciljevi, definirani u Strategiji, uspješno implementirani i kako su oni doprinijeli općem razvoju Distrikta. Posebna pažnja posvećena je kako povezivanju strateških ciljeva s pravcima razvoja, tako i usklađivanju prioriteta s akceleratorima i mjera s pokretačima Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Godišnji Izvještaj o razvoju Brčko distrikta BiH za 2022. godinu ključan je alat za praćenje i evaluaciju ostvarenih napredaka u odnosu na ciljeve postavljene Strategijom razvoja. Ovaj dokument, oslanjajući se na kombinaciju kvalitativnih i kvantitativnih podataka, omogućava detaljan pregled razvojnih trendova unutar distrikta. Izvještaj obuhvata detaljnu analizu i procjenu efikasnosti implementiranih mjera, ocjenjuje stepen realizacije postavljenih ciljeva i identifikuje primarne oblasti koje zahtijevaju daljnje unapređenje. Također, sadrži ključne preporuke za poboljšanje i prilagodbu strategija i mjera, osiguravajući njihovu kontinuiranu relevanciju i efektivnost u dinamičnom razvojnom okruženju.

Kao temeljni dokument za shvaćanje sadašnjih i budućih razvojnih pravaca Brčko distrikta BiH, Izvještaj o razvoju za 2022. godinu služi kao ključna osnova za informisano donošenje odluka, planiranje te provođenje politika i mjera koje će doprinijeti dugoročnom i održivom razvoju Distrikta. Time se osigurava da Brčko distrikt BiH nastavi napredovati u skladu sa svojim razvojnim potencijalima, strateškim ciljevima i prilagodljivosti prema globalnim i lokalnim izazovima.

Sektor za strateško planiranje imao je ključnu ulogu u koordinaciji ovog procesa, osiguravajući da Izvještaj o razvoju pruži sveobuhvatan i precizan pregled razvojnih dostignuća Brčko distrikta BiH u 2022. godini.

IZVRŠNI SAŽETAK I GLAVNE PREPORUKE

Izveštaj o razvoju Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, ključni dokument u procjeni razvojnih trendova i realizacije strategijskih ciljeva, strukturiran je u dvije sveobuhvatne cjeline. Ovaj izvještaj pruža detaljan pregled i analizu ključnih aspekata razvoja Brčko distrikta BiH, omogućujući temeljito razumijevanje kako trenutnog stanja tako i potencijala za budući napredak. Prva cjelina posvećena je demografskim promjenama, ekonomskom razvoju, društvenim inovacijama, te napretku u oblastima okoliša i infrastrukture, pružajući uvid u socioekonomsku dinamiku i vitalnost Distrikta. Druga cjelina usmjerena je na evaluaciju i analizu provedbe Strategije razvoja za period 2021-2027, s fokusom na povezivanje strateških ciljeva s pravcima razvoja i usklađivanje prioriteta s akceleratorima i mjera s pokretačima Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Sažetak nalaza demografskih kretanja, ekonomskog, društvenog, okolinskog i infrastrukturnog razvoja Brčko distrikta BiH

Demografska kretanja u Brčko distriktu BiH u 2022. godini pokazala su blagi pad populacije na 81.414 stanovnika, što predstavlja smanjenje od 0,61% u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj trend zahtijeva analizu i strategije za obrnuti demografski pad.

Ekonomski indikatori Brčko distrikta BiH za 2022. godinu ukazuju na značajan rast BDP-a od 15,3%, dostižući 1.128.011 miliona KM, s prosječnim godišnjim rastom BDP-a po glavi stanovnika od 10,3% u periodu 2018-2022. Međutim, tržište rada pokazuje izazove s blagim smanjenjem broja zaposlenih i visokom stopom nezaposlenosti, unatoč padu broja nezaposlenih na 4.870 u 2022. godini.

Prosječna neto plata u Brčko distriktu BiH iznosi 1.011,11 KM, što je niže u odnosu na Federaciju BiH i Republiku Srpsku. Ukupan broj aktivnih poslovnih subjekata smanjio se

na 6.275, što zahtijeva analizu faktora koji doprinose ovom padu.

Indeks industrijske proizvodnje pokazuje oporavak na predpandemijske nivoe s vrijednošću od 107,10, ukazujući na rast prerađivačke industrije i proizvodnje električne energije i plina. Ovo pokazuje snažan oporavak industrije i njezin doprinos stabilizaciji ekonomije Distrikta.

Poljoprivredni sektor Brčko distrikta BiH, s 49.332 hektara poljoprivrednog zemljišta, od čega 34.625 obradivo, primio je značajne podsticaje iz budžeta, uključujući 418.800,00 KM za program samozapošljavanja, naglašavajući potencijal i fokus na razvoj poljoprivrede.

U akademskoj 2022/2023. godini Brčko distrikt BiH je evidentirao stabilnost u obrazovnom sektoru s 15 osnovnih škola, jednom muzičkom školom i 4 srednje škole, ukupno educirajući 8.545 učenika. Ključni parametar, broj učenika, ostao je konstantan u odnosu na prethodnu godinu, s blagim padom u osnovnom i porastom u srednjem obrazovanju. Ovaj trend ukazuje na potrebu za kontinuiranim prilagođavanjem obrazovnih politika kako bi se podstaklo zadržavanje mladih i podržao njihov obrazovni razvoj. Visoko obrazovanje u Brčkom karakteriše rast broja studenata, s posebnim naglaskom na povećanju upisa na magistarske i doktorske studije, što reflektuje rastuću akademsku angažovanost u regiji.

Sektor kulture i umjetnosti u Brčkom obuhvata raznovrsne institucije, uključujući javne medije, narodnu biblioteku, galeriju i amatersko pozorište, kao i aktivnost kulturno-umjetničkih društava. U 2022. godini, ključni pokazatelji kulture naglašavaju značaj kulturološke raznolikosti i tradicionalnih vrijednosti. Redovni pozorišni susreti ističu Brčko distrikt BiH kao središte kulturnog izražavanja i očuvanja nacionalnog identiteta.

Nevladin sektor u Brčkom, s 318 registrovanih udruženja, igra vitalnu ulogu u razvoju civilnog društva. Unatoč decentraliziranom upravljanju i distribuciji sredstava, nedostatak transparentnosti i analize doprinosa ovih organizacija ukazuje na potrebu za unapređenjem procesa dodjele grantova i efikasnosti projekata, posebno u oblastima turizma, sporta i kulture.

Sektor zdravstva u Brčkom, predvođen JZU „Zdravstveni centar Brčko“, pokriva širok spektar zdravstvenih usluga. Ključni pokazatelj, rast broja ljekara na 1.000 stanovnika, sa 1,73 na 2,11, ukazuje na poboljšanje dostupnosti zdravstvenih usluga. Povećanje ukupnog broja zaposlenih u zdravstvenom sektoru, posebno tokom pandemije COVID-19, odražava prilagodljivost i jačanje zdravstvenog sistema.

Sektor socijalne zaštite u Brčkom, vođen od strane Vlade BDBiH i „Centra za socijalni rad“, posvećen je podršci osjetljivim društvenim grupama. Smanjenje broja korisnika stalne osnovne novčane pomoći, uz rast broja korisnika doplatka za njegu i pomoć od drugog lica, ukazuje na promjene u socijalnim potrebama stanovništva. Rast broja maloljetnika ugroženih porodičnom situacijom i osoba s tjelesnim/duševnim smetnjama naglašava potrebu za kontinuiranim poboljšanjem socijalnih usluga.

Sigurnosna situacija u Brčkom pokazuje promjenjive trendove u stopi kriminaliteta, uz blago smanjenje u 2022. godini. Sektor civilne zaštite bilježi povećanje broja intervencija, uključujući požare, elementarne nepogode i tehničke intervencije. Također, aktivnosti u deminiranju i sanaciji klizišta ukazuju na kontinuirane napore u očuvanju sigurnosti i zaštite građana.

Javno preduzeće „Putevi Brčko“ d. o. o. odigralo je ključnu ulogu u razvoju i održavanju cestovne infrastrukture Brčko distrikta BiH. S fokusom na sigurnost i efikasnost, ovo preduzeće upravlja mrežom puteva prilagođenih potrebama saobraćaja i

pješaka. Ukupna dužina puteva i ulica, koja obuhvata magistralne, regionalne i gradske puteve, te nekategorisane puteve, svjedoči o obimnom saobraćajnom sistemu. Implementacija projekata izgradnje, sanacije i izgradnje trotoara ukazuje na kontinuirani napredak u infrastrukturi. Povoljan položaj Brčkog uz rijeku Savu također omogućava razvoj riječnog saobraćaja, dok željeznički saobraćaj, usprkos izazovima, ostaje integralni dio transportnog sistema.

JP „Komunalno Brčko“ d. o. o. igra ključnu ulogu u održavanju vodovodne mreže Brčko distrikta BiH. Pokrivanje oko 70% stanovnika sa vodovodnim sistemom, uz izazove visokih gubitaka vode, odražava značajne potrebe za unapređenjem infrastrukture vodo snabdijevanja. Kanalizacioni sistem, iako ne postoji u cjelokupnom obliku, funkcioniše kroz odvojene urbane i ruralne podsisteme. S obzirom na visok postotak stanovništva koji koristi kanalizacijsku mrežu, postoji potreba za daljnjim razvojem i integracijom ovih sistema.

Zagađenje zraka u Brčko distriktu BiH, većinom iz antropogenih izvora, predstavlja ključni izazov u zaštiti okoliša. Sagorijevanje čvrstih fosilnih goriva je glavni doprinosilac emisijama polutanata. Monitoring kvaliteta zraka ukazuje na prekoračenje graničnih vrijednosti lebdećih čestica PM10 i SO₂. Praćenje kvaliteta površinskih voda otkriva nedostatak postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda. Upravljanje otpadom, obavljano od strane JP „Komunalno Brčko“, uključuje prikupljanje, transport i odlaganje otpada za većinu domaćinstava, s godišnjom produkcijom otpada od 29.746 tona. Izazov predstavlja sastav komunalnog otpada, s dominacijom organskog i reciklabilnog materijala.

Pregled Provedbe Strategije za 2022. godinu

Strategija razvoja Brčko distrikta BiH za 2021-2027. godinu je ključni dokument koji integriše različite sektore za sveobuhvatan razvoj. Usklađena je s nacionalnim i globalnim razvojnim okvirima, posebno s ciljevima

održivog razvoja EU i UN-a. Strategija promoviše partnerstva među građanima, institucionalnim akterima i poslovnom zajednicom, informišući ih o razvojnim fokusima i metodama.

Strategija obuhvata tri strateška cilja: konkurentnu privredu, unapređenje javnih usluga i održivo upravljanje okolišem. Svaki od ovih ciljeva ima specifične prioritete, ukupno 14, sa 45 definisanih razvojnih mjera. Ovi ciljevi i prioritete usmjereni su na prevazilaženje ključnih razvojnih izazova u Distriktu.

Za prve tri godine implementacije (2021-2023) razvijen je detaljan akcioni plan. Plan uključuje dinamiku realizacije aktivnosti, procjenu troškova i izvora finansiranja, te određuje nosioce realizacije. Plan predviđa srednjoročne razvojne strategije i godišnje planove rada, osiguravajući da se strateški prioritete provode kroz konkretne mjere i aktivnosti.

Ukupna indikativna vrijednost finansijskih sredstava za trogodišnji period iznosi 192.891.919 KM, sa značajnim udjelom iz budžetskih sredstava. Strategija podrazumijeva raspodjelu sredstava prema prioritetima i ciljevima, osiguravajući da se resursi usmjeravaju na ključne razvojne oblasti.

Strategija je usklađena sa Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, naglašavajući važnost dobrog upravljanja, pametnog rasta i društva jednakih mogućnosti. Ova povezanost omogućava Brčko distriktu BiH da doprinosi globalnim naporima u borbi protiv siromaštva, nejednakosti, klimatskih promjena, te promoviše prosperitet, mir i pravdu.

U 2022. godini, od ukupno 163 planiranih projekata ili aktivnosti, 25 je realizovano, 43 su u toku, dok je 95 odgođeno. Ukupna finansijska vrijednost provedenih aktivnosti iznosi 32.944.275,25 KM. Većina finansijskih ulaganja usmjerena je na ekonomski razvoj, sa značajnim ulaganjima i u druge sektore.

Prvi Strateški Cilj: Usmjeren je na razvoj konkurentne privrede, integracije u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti. Ovaj cilj se oslanja na iskorištavanje jedinstvenog administrativnog statusa i geografskog položaja Distrikta, s fokusom na razvoj preduzetništva i podršku privatnom sektoru. Teži se adaptaciji globalnih trendova kao što su digitalizacija i zelena ekonomija. Glavni indikatori uspjeha su povećanje udjela u BDP- u BiH, rast stope zaposlenosti i povećanje budžetskih prihoda bez vanjskog finansiranja.

Drugi Strateški Cilj: Fokusira se na unapređenje javnih usluga kao što su obrazovanje, zdravstvo, socijalna zaštita, kultura, sport i javna sigurnost, usklađivši se sa EU standardima. Cilj uključuje stvaranje političkog konsenzusa za smanjenje politizacije javnih usluga, profesionalizaciju upravljanja i jačanje socijalne inkluzivnosti. Ključni indikatori uspjeha su povećano zadovoljstvo građana javnim uslugama i pozitivan migracioni saldo.

Treći Strateški Cilj: Naglašava održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima, ciljajući na zdravu i održivu budućnost u skladu s ekološkim standardima EU. Ovaj cilj obuhvata integralni pristup zaštiti zemljišta, vode, zraka, smanjenju buke, otpada i zagađenja. Uključuje investicije u izgradnju i modernizaciju infrastrukture, efikasno upravljanje energijom, održivo proizvodnju, distribuciju i potrošnju energije, te fokus na upravljanje otpadom. Također pokriva razvoj saobraćajne infrastrukture, s ciljem poboljšanja transporta ljudi i roba. Ključni indikatori za praćenje ovog cilja su broj domaćinstava s pristupom kontrolisanoj vodi, udio prečišćenih otpadnih voda i broj dana s prekoračenjem granica vrijednosti aerozagađenja.

GLAVNE PREPORUKE

Deset ključnih preporuka za realizaciju u narednom periodu:

Za adresiranje demografskog pada u Brčko distriktu BiH neophodno je razviti sveobuhvatne strategije fokusirane na privlačenje i zadržavanje mladih, poboljšanje uslova za porodice, kao i podsticanje povratka dijaspore. Ovo uključuje stvaranje povoljnih uslova za zapošljavanje, stanovanje i socijalnu podršku.

Značajan aspekt razvoja Brčko distrikta BiH predstavlja ekonomska revitalizacija koja obuhvata podsticanje rasta malih i srednjih preduzeća, unapređenje poslovnog okruženja i kreiranje programa koji će podržati inovacije i preduzetništvo. Posebna pažnja treba biti usmjerena na smanjenje stope nezaposlenosti kroz programe obuke i prekvalifikacije radne snage.

Unapređenje obrazovnog sistema treba biti prioritet, s ciljem usklađivanja obrazovanja sa potrebama tržišta rada. Ovo uključuje razvoj novih kurikuluma, jačanje veza između obrazovnih institucija i privrede, te podsticanje mladih na dalje obrazovanje i specijalizacije.

U sektoru zdravstva potrebno je kontinuirano raditi na poboljšanju kvalitete i dostupnosti zdravstvenih usluga, s posebnim naglaskom na prevenciju i rano otkrivanje bolesti. Također, važno je osigurati adekvatnu socijalnu zaštitu i podršku za ranjive grupe, uključujući maloljetnike i osobe sa posebnim potrebama.

Infrastrukturni razvoj treba biti usmjeren na modernizaciju postojećih i izgradnju novih objekata, s naglaskom na održivost i ekološke standarde. Ovo uključuje poboljšanje vodovodnog i kanizacionog sistema, razvoj energetske efikasnosti, kao i unapređenje saobraćajne infrastrukture.

Podrška kulturi i umjetnosti je ključna za očuvanje kulturnog identiteta Brčko distrikta BiH. Treba ulagati u razvoj kulturnih institucija, promovisati kulturnu raznolikost, te podržati kulturne događaje koji doprinose jačanju zajedničkog identiteta i promociji Distrikta.

Nevladin sektor igra važnu ulogu u razvoju civilnog društva. Potrebno je poboljšati transparentnost i efikasnost u radu nevladinih organizacija, posebno kroz bolju koordinaciju s lokalnim vlastima i jasnije definisanje ciljeva i očekivanih rezultata projekata.

U kontekstu okoliša, potrebno je raditi na smanjenju zagađenja zraka i vode, te unaprijediti upravljanje otpadom. Važno je razviti i primijeniti strategije za smanjenje emisije štetnih plinova, kao i osigurati adekvatno upravljanje otpadom kroz reciklažu i smanjenje količine otpada.

Za uspješnu implementaciju Strategije razvoja za period 2021–2027, ključno je osigurati redovno praćenje i evaluaciju postignutog napretka. Ovo podrazumijeva jasno definisanje indikatora uspjeha, praćenje troškova i izvora finansiranja, te usmjeravanje sredstava prema prioritetnim oblastima.

Na kraju, važno je razvijati i održavati partnerske odnose između vlasti, privatnog sektora i građana, kako bi se osigurala koordinacija i sinergija u ostvarivanju strateških ciljeva. Ovo uključuje jačanje dijaloga, transparentnost u donošenju odluka i uključivanje građana u procese planiranja i implementacije projekata.

STRUKTURA IZVJEŠTAJA O RAZVOJU BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, strateški pozicioniran na granici s Republikom Hrvatskom, predstavlja jedinstvenu administrativno-teritorijalnu jedinicu unutar državne strukture Bosne i Hercegovine. Distrikt, koji se prostire na površini od 493,3 km², igra ključnu ulogu u ekonomskom, socijalnom, i kulturnom razvoju regije. Ovaj izvještaj o razvoju Brčko distrikta za 2022. godinu obuhvata sljedeće dijelove: Demografski Pregled, Ekonomski Razvoj, Društveni Razvoj, Infrastruktura i Okoliš te Strategiju Razvoja (2021-2027). U nastavku prezentiramo sadržaj svakog od ovih dijelova, sa ciljem da pružimo sveobuhvatan uvid u trenutno stanje i napredak Distrikta u ključnim oblastima.

UVOD

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, strateški pozicioniran na granici s Republikom Hrvatskom, predstavlja jedinstvenu administrativno-teritorijalnu jedinicu unutar državne strukture Bosne i Hercegovine. Distrikt, koji se prostire na površini od 493,3 km², igra ključnu ulogu u ekonomskom, socijalnom, i kulturnom razvoju regije. Ovaj izvještaj pruža detaljnu analizu demografskih trendova, ekonomskih pokazatelja, socijalnih indikatora te infrastrukturnih i ekoloških aspekata, uz poseban naglasak na realizaciju Strategije razvoja za period 2021-2027. godine.

DEMOGRAFSKI PREGLED

Stanovništvo Brčko distrikta BiH, prema procjenama sredinom 2022. godine, iznosi 81.414, što predstavlja blagi pad u odnosu na prethodne godine. Negativni prirodni priraštaj, kao i migracijski tokovi, predstavljaju ključne izazove za demografsku stabilnost regije. Starosna struktura stanovništva ukazuje na proces intenzivnog starenja, sa sve većim udjelom populacije starije od 65 godina.

EKONOMSKI RAZVOJ

Ekonomski razvoj Distrikta karakteriše stabilan rast Bruto domaćeg proizvoda, uz značajne investicije u industrijsku i infrastrukturnu komponentu. BDP po stanovniku kontinuirano raste, prateći trendove ekonomskog razvoja i povećanja životnog standarda. Industrijska proizvodnja, posebno u sektorima trgovine i prerađivačke industrije, bilježi značajne pokazatelje rasta, dok vanjskotrgovinska bilanca pokazuje ohrabrujuće rezultate u pogledu izvoza i pokrivenosti uvoza izvozom.

DRUŠTVENI RAZVOJ

Obrazovanje, kultura, zdravstvo, i socijalna zaštita predstavljaju ključne segmente društvenog razvoja. Brčko distrikt demonstrira napredak u sektorima obrazovanja i zdravstva, s naglaskom na modernizaciju infrastrukture i unapređenje kvalitete usluga. Kultura i sport također igraju značajnu ulogu u promociji društvenih vrijednosti i očuvanju kulturnog identiteta.

INFRASTRUKTURA I OKOLIŠ

Infrastrukturni razvoj, uključujući poboljšanje saobraćajne i komunalne infrastrukture, ključan je za ekonomski i socijalni razvoj Distrikta. Projekti usmjereni na unapređenje vodosnabdijevanja, kanalizacijskih sistema i upravljanja otpadom doprinose poboljšanju kvalitete života i očuvanju okoliša.

STRATEGIJA RAZVOJA (2021–2027)

Strategija razvoja Brčko distrikta BiH za period 2021-2027. godina predstavlja temeljni dokument koji usmjerava sveukupni razvoj. Fokusirana na tri glavna cilja – ekonomski rast, društveni napredak i održivost – Strategija je ključna u usmjeravanju resursa i aktivnosti ka ostvarenju dugoročnih razvojnih ciljeva. Implementacija Strategije, kroz različite projekte i inicijative, pokazuje opredjeljenje Distrikta ka održivom razvoju i integraciji sa

širim ekonomskim i socijalnim tokovima u Bosni i Hercegovini.

Prvi strateški cilj Brčko distrikta BiH, fokusiran na kreiranje konkurentne privrede, integrisanu u globalne razvojne tokove i lance vrijednosti, predstavlja temelj razvojne strategije ove lokalne zajednice. Implementacija ovog cilja zasniva se na strateškim pretpostavkama koje iskorištavaju jedinstveni administrativni status i geopoložaj Distrikta, s naglaskom na razvoj poduzetništva i podršku privatnom sektoru. Posebno se ističe težnja ka integraciji u međunarodne lance vrijednosti i adaptaciji globalnih trendova poput digitalizacije i prelaska na zelenu ekonomiju. Kao ključne metrike uspjeha, ovaj strateški cilj koristi tri indikatora: povećanje udjela u BDP-u BiH, rast stope zaposlenosti i povećanje budžetskih prihoda bez vanjskog finansiranja.

Drugi strateški cilj Brčko distrikta BiH, fokusiran na poboljšanje javnih usluga poput obrazovanja, zdravstva, socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, usmjeren je na principima efikasne uprave i upravljanja javnim sektorom, usklađenih sa standardima EU. Osnova ovog cilja leži u stvaranju konsenzusa među političkim akterima za smanjenje politizacije javnih usluga, profesionalizaciji upravljanja i jačanju socijalne inkluzivnosti. Dva ključna indikatora za praćenje uspjeha su povećano zadovoljstvo građana javnim uslugama i pozitivan migracioni saldo.

Treći strateški cilj Brčko distrikta BiH naglašava važnost održivog upravljanja životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima, usmjeren na postizanje zdrave i održive budućnosti u skladu s ekološkim standardima i principima EU. Fokus je na integralnom pristupu koji obuhvata zaštitu zemljišta, vode, zraka, te smanjenje antropogenih uticaja kao što su buka, otpad i zagađenje. Ovaj cilj podrazumijeva ulaganje u izgradnju i modernizaciju komunalne i industrijske infrastrukture, pri čemu se naglašava efikasno upravljanje energijom i njen održiv način proizvodnje, distribucije i potrošnje. Osim toga, poseban fokus stavljen je na upravljanje otpadom, s ciljem smanjenja njegove proizvodnje, selektivnog sakupljanja i pravilnog odlaganja, što će imati značajan pozitivan uticaj na okolinu. Treći strateški cilj također obuhvata razvoj saobraćajne infrastrukture, sa naglaskom na modernizaciju puteva i optimalno iskorištavanje geografskog položaja i infrastrukturnih dostignuća Distrikta. Cilj je poboljšanje transporta ljudi i roba, podupirući daljnji razvoj Brčko distrikta BiH. Za praćenje ostvarenja ovog cilja, definisana su tri indikatora: broj domaćinstava s pristupom kontrolisanoj vodi, udio prečišćenih otpadnih voda, i broj dana s prekoračenjem granica vrijednosti aerozagađenja.

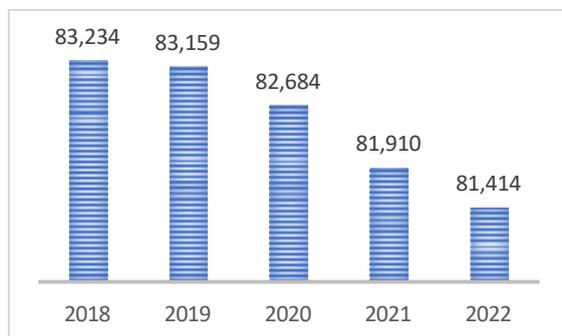
DEMOGRAFSKE KARAKTERISTIKE I KRETANJA

Dinamika, broj i struktura stanovništva Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Brčko distrikt BiH je smješten uz granicu s Republikom Hrvatskom, koja je članica Europske unije, a rijeka Sava ga dijeli od nje. Prostire se na površini od 493,3 km², što čini manje od 1% ukupne površine Bosne i Hercegovine (51.129 km²). Centralno gradsko područje obuhvaća površinu od 183 km². Prema unutaršnjim administrativnim granicama Bosne i Hercegovine, Brčko distrikt BiH graniči s nekoliko općina u Republici Srpskoj i s dva od deset kantona Federacije Bosne i Hercegovine - Tuzlanskim kantonom (TK) na jugozapadu i Posavskim kantonom (PK) na sjeverozapadu.

Kao što je prikazano na grafikonu 2, ukupan broj stanovnika u Brčko distriktu BiH, prema procjenama Agencija za statistiku BiH Podružnica/Ekspozitura Brčko, sredinom 2022. godine iznosio je 81.414. Broj stanovnika u Brčko distriktu BiH manji je za 496 ili 0,61% u odnosu na 2021. godinu i u periodu 2018.-2022. g. broj stanovnika je prosječno godišnje opadao za 0,55%. Da bi se ovaj neželjeni trend zaustavio i preokrenuo u pozitivnom smjeru, Brčko distrikt BiH će morati uložiti dodatne napore i sredstva u svoje razvojne prioritete i mjere.

Graf 1 Procjena broja stanovnika u BD BiH po godinama

Brčko distrikt BiH bilježi manji pad stanovništva u 2022. godini u odnosu na prethodnu godinu u usporedbi s Republikom Srpskom, gdje je stopa pada iznosila 0,72%. Međutim, istovremeno, Brčko distrikt BiH ima veći pad stanovništva od Federacije BiH, gdje

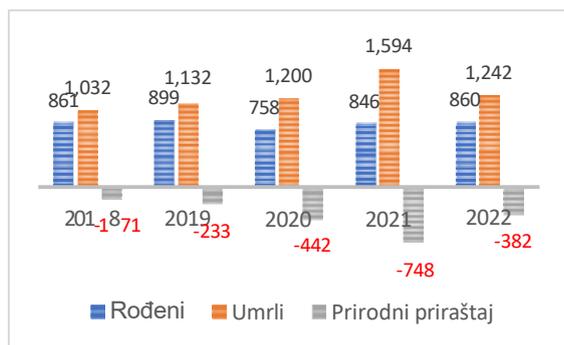
je stopa pada iznosila 0,54%. Zanimljivo je da udio Brčko distrikta u ukupnoj populaciji BiH nije se promijenio u 2022. godini u usporedbi s prethodnom godinom, kada je iznosio 2,42%. Ukupan broj stanovnika u Bosni i Hercegovini u 2022. godini manji je za 20.325 stanovnika u odnosu na prethodnu godinu.

Graf 2 Dinamika broja stanovnika u Brčko distriktu BiH, entitetima i Bosni i Hercegovini u periodu 2018-2022.

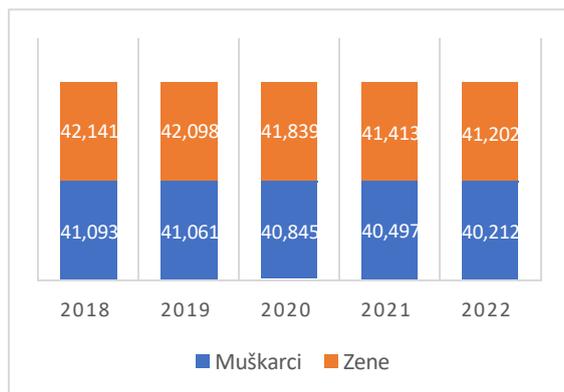
U svim dijelovima Bosne i Hercegovine, pa tako i u Brčko distriktu, pitanja prirodnog priraštaja i migracionih tokova stanovništva predstavljaju veliki izazov za budući razvoj. U protekloj 2019. godini, evidentirano je 899 novorođenčadi, dok je umrlo 1.132 osobe, rezultirajući negativnim prirodnim priraštajem od -233. Nažalost, razočaravajući trend se nastavio i tokom 2020. godine, kada je taj negativni prirodni priraštaj iznosio -416. Nažalost, ta loša tendencija se nastavila i u 2021. godini, s još lošijim rezultatom od -748. Međutim, treba naglasiti da je u 2022. godini negativni trend nešto usporeniji u odnosu na prethodnu godinu, sa 860 rođenih i 1.242 umrlih, čime je postignut negativni prirodni priraštaj od -382.

Graf 3 Prirodni priraštaj stanovništva u Brčko distriktu BiH

Grafikon 4 prikazuje da se tokom perioda od 2018. do 2022. godine nije značajno promijenila struktura po spolu, te je u svim godinama procenat žena ostao stabilan. U 2022. godini žene su činile 50,6% ukupnog stanovništva u Brčko distriktu BiH. Ovaj uravnotežen odnos muškaraca i žena pruža čvrstu osnovu za kreiranje naprednih pronatalitetnih, ekonomskih i socijalnih politika u Brčko distriktu BiH.

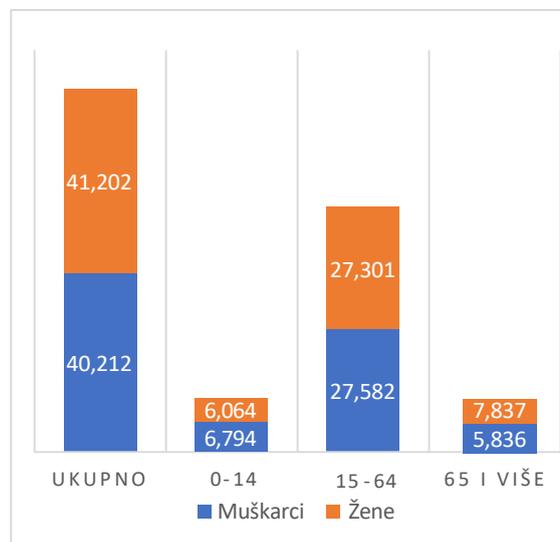
Graf 4 Stanovništvo Brčko distrikta prema spolu

Prema podacima sa grafikona 5, koji prikazuje stanje u 2022. godini, možemo vidjeti da populacija od 0-14 godina čini 15,79% ukupnog broja stanovnika. Radno sposobna populacija od 15-64 godina čini najveći udio sa 67,41%, dok populacija starija od 65 godina čini 16,79% stanovništva Brčko distrikta BiH. Ovaj grafikon nam jasno pokazuje da je populacija Brčko distrikta BiH ušla u fazu intenzivnog starenja u 2022. godini. To se posebno očituje u sve većem udjelu starijih osoba, dok udio djece i radno sposobnih stanovnika postepeno pada. Ovaj demografski

trend imat će značajan uticaj na buduće troškove budžeta, pogotovo u pogledu penzija i zdravstvenog osiguranja stanovništva Brčko distrikta BiH.

Graf 5 Starosna struktura stanovništva u BDBiH, 2022.

Migracije stanovništva

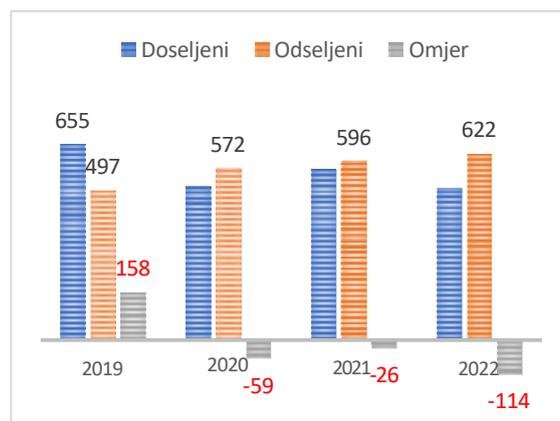
Migracija stanovništva nesumnjivo je postala upečatljiv fenomen unutar globalnog konteksta u nedavnom vremenskom razdoblju, s vrlo jasnim uticajem i na teritoriju Bosne i Hercegovine, posebno izraženim na području Distrikta.

Iz analize migracijskih podataka za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, vidljivo je da Distrikt prolazi kroz značajne demografske promjene. Prema grafikonu br. 6, 2019. godina je zabilježila pozitivan migracijski saldo s 158 više doseljenih nego odseljenih osoba. Međutim, taj je trend doživio preokret već sljedeće godine, kada je saldo postao negativan, s -59 osoba. Taj negativni saldo se nastavio i 2021. godine, iako u manjoj mjeri, s -26 osoba. Najzabrinjavajući podaci dolaze iz 2022. godine, kada je zabilježen najveći migracijski deficit od -114 osoba, što ukazuje na produblјivanje problema odliva stanovništva. Ovaj kontinuirani trend migracije predstavlja alarmantno stanje koje zahtijeva hitnu pažnju i akciju.

Potrebno je pažljivo ispitati uzroke migracijskih kretanja i razviti sveobuhvatne

strategije koje će biti usmjerene na stvaranje povoljnijeg životnog i radnog okruženja kako bi se ohrabrilo doseljavanje i zadržavanje stanovništva. To uključuje poboljšanje ekonomskih prilika, infrastrukture, pristupa kvalitetnom obrazovanju i zdravstvenim uslugama, što bi moglo rezultirati usporavanjem ili obrtanjem trenutnog negativnog migracijskog trenda.

Graf 6 Migracije stanovništva Brčko distrikta BiH

EKONOMSKI RAZVOJ

Pregled osnovnih ekonomskih indikatora Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Tabela 1 Osnovni ekonomski indikatori BDBiH za period 2018-2022.godina

	2018	2019	2020	2021	2022
BDP, 000 KM - tekuće cijene	813.159	901.988	900.606	979.055	-
BDP po stanovniku u KM	9.770	10.847	10.892	11.953	-
Ostvarene investicije u 000 KM	52.295	60.650	65.794	61.794	-
Procijenjeni broj stanovnika	83.234	83.159	82.684	81.910	81.414
Indeksi industrijske proizvodnje	95,2	107,1	94,1	107,3	119,8
Indeksi potrošačkih cijena	99,3	101,6	99,3	102,6	112,08
Broj zaposlenih	17.485	17.807	17.844	17.795	17.699
Broj nezaposlenih	10.295	7.763	6.894	6.689	5.332
Prosječna neto plata, u KM	872	915	948	961	1.051
Prosječna bruto plata, u KM	1.363	1.432	1.477	1.489	1.600
Noćenja turista - ukupno	24.305	21.896	7.072	14.098	22.122
domaći turisti	9.752	8.622	4.193	6.995	11.628
strani turisti	14.553	13.274	2.879	7.103	10.494
Izvoz, u 000 KM	243.675	267.74 7	257.64 1	274.05 2	440.06 9
Uvoz, u 000 KM	510.519	540.05 1	510.37 5	506.34 3	812.91 6
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	47,73	49,58	50,48	54,12	54,13

Bruto domaći proizvod

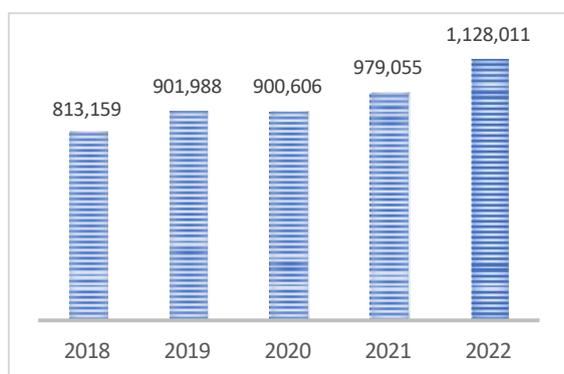
Bruto domaći proizvod (BDP), kao najvažniji makroekonomski indikator statistike nacionalnih računa i pokazatelj razvijenosti jedne ekonomije, pruža sveobuhvatnu i detaljnu sliku ekonomske situacije. Ovaj pokazatelj je od izuzetne važnosti za ekonomske analize, izradu prognoza i donošenje odluka. Metodologija za obračunavanje BDP-a bazira se na proizvodnom i dohodovnom pristupu, koja se primjenjuje u skladu sa evropskim sistemima računa iz 2010. godine (ESA 2010) i sistemima nacionalnih računa (SNA).

Bruto domaći proizvod po tržišnim cijenama, koji se koristi u ovom izvještaju, predstavlja ukupnu vrijednost svih proizvedenih dobara i pruženih usluga u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. Ovaj pokazatelj pruža bogat i raznolik uvid u ekonomsku aktivnost i razvijenost ovog područja.

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine je prema najnovijim statističkim podacima Agencije za statistiku BiH doživio značajnu ekonomsku ekspanziju u razdoblju od 2018. do 2022. godine. Na grafikonu broj 7, jasno se vidi stabilan uzlazni trend bruto domaćeg proizvoda (BDP), koji kulminira 2022. godine

ostvarivanjem iznosa od 1.128.011 KM. Ovaj rast od 15,2% u odnosu na godinu ranije predstavlja ne samo godišnji uspjeh već i kontinuitet petogodišnjeg pozitivnog trenda, sa prosječnom godišnjom stopom rasta od 9,7%. Takav ekonomski napredak Brčko distrikta odražava se u njegovom izdvajanju kao jednog od najprosperitetnijih i ekonomski najdinamičnijih područja u državi. U svjetlu ovih ohrabrujućih pokazatelja, očekuje se da će Brčko distrikt nastaviti svoj put održivog ekonomskog razvoja, što bi trebalo pridonijeti i općem poboljšanju životnog standarda stanovništva.

Graf 7 Bruto domaći proizvod Brčko distrikta BiH

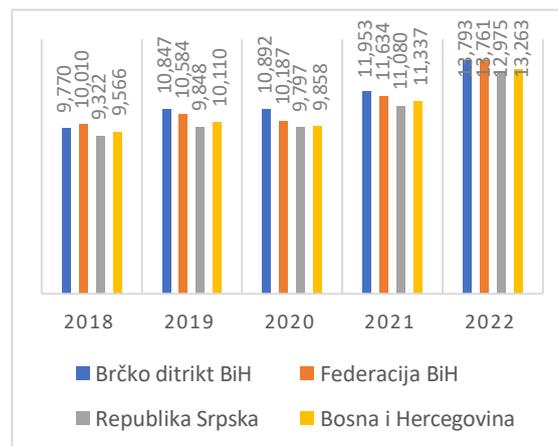

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine nastavlja pokazivati stabilan ekonomski rast, kako je vidljivo na grafikonu broj 8. Bruto domaći proizvod (BDP) po glavi stanovnika u Brčko distriktu je u 2022. godini dostigao vrijednost od 13.793 KM, što je povećanje od 15,4% u odnosu na prethodnu godinu. U periodu od pet godina, od 2018. do 2022., Brčko distrikt je zabilježio prosječnu godišnju stopu rasta BDP-a po glavi stanovnika od 10,3%, čime

konzistentno nadmašuje prosječne ekonomske performanse kako Federacije BiH, tako i Republike Srpske i Bosne i Hercegovine u cjelini.

Iako je u 2022. godini zabilježio najnižu stopu rasta u poređenju sa ostalim administrativnim jedinicama – s Federacijom BiH na 18,3%, Republikom Srpskom na 17,1% i Bosnom i Hercegovinom općenito na 17% – Brčko distrikt i dalje održava poziciju blagog lidera u pogledu BDP-a po glavi stanovnika. Ovaj trend ukazuje na to da, iako su druge jedinice ostvarile značajniji ekonomski napredak u posljednjoj godini, Brčko distrikt održava svoju ekonomsku stabilnost i razvojnu perspektivu kroz dugoročni trend rasta. Ovi pokazatelji ne samo da odražavaju snagu lokalne ekonomije, već i impliciraju provođenje efikasnih ekonomskih politika i strategija koje su omogućile Brčko distriktu da ostane konkurentan i napredan u odnosu na širu ekonomsku sliku Bosne i Hercegovine.

Graf 8 Bruto društveni proizvod po glavi stanovnika

Poslovanje poslovnih subjekata

Registracija i aktivnost poslovnih subjekata u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine bilježi određene promjene kroz period od 2019. do 2022. godine, što je ilustrovano na grafikonu broj 9. U 2022. godini, ukupan broj aktivnih pravnih lica je 2.789, dok broj aktivnih samostalnih preduzetnika iznosi 2.053. Ovo predstavlja nastavak rasta broja aktivnih pravnih lica, dok broj samostalnih preduzetnika

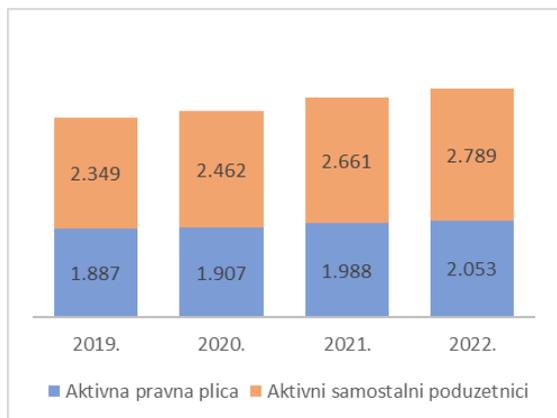
također pokazuje tendenciju rasta u odnosu na prethodne godine.

Međutim, iako grafikon pokazuje povećanje broja aktivnih pravnih lica i samostalnih poduzetnika unutar svake kategorije, ukupan broj registrovanih poslovnih subjekata u distriktu doživljava pad. Na kraju 2022. godine zabilježeno je 6.275 poslovnih subjekata, što je smanjenje u odnosu na 2021. godinu kada ih je bilo 6.525, te 2020. godinu s ukupno

6.801 registrovanim poslovnim subjektom. Ova dinamika ukazuje na to da, iako postojeći poslovni subjekti pokazuju rast, opći broj novoregistrovanih subjekata ili onih koji ostaju aktivni na tržištu opada.

Smanjenje ukupnog broja poslovnih subjekata može imati više uzroka, uključujući ekonomske izazove, promjene tržišnih uslova ili administrativne barijere. Bez obzira na specifične razloge, važno je da se analiza ovih promjena koristi kao osnova za daljnje politike podrške malim i srednjim preduzećima, te poticanja preduzetništva, kako bi se osigurao održivi ekonomski razvoj Brčko distrikta.

Graf 9 Broj aktivnih poslovnih lica BDBiH u periodu 2019-2022. godina

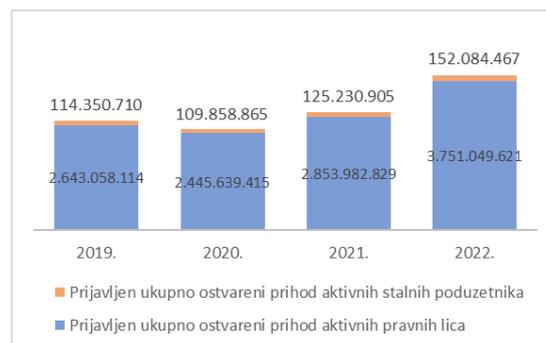
Ukupno ostvareni prihod samostalnih poduzetnika i pravnih lica u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine kroz period od 2019. do 2022. godine očituje zapaženu dinamiku, kako pokazuje Grafikon broj 10. Samostalni poduzetnici su, nakon početnog smanjenja prihoda od 3,93% u 2020. godini u odnosu na 2019. godinu, doživjeli rast od 13,99% u 2021. godini i još veći skok od 21,44% u 2022. godini. Ovi podaci odražavaju njihovu sposobnost prilagođavanja i oporavka, što je rezultiralo značajnim godišnjim povećanjem prihoda.

S druge strane, pravna lica su pokazala još veći rast prihoda. Nakon inicijalnog pada od 7,47% u 2020. godini, pravna lica su zabilježila snažan oporavak s rastom od 16,70% u 2021. godini, a zatim i s izuzetno visokim porastom od 31,43% u 2022. godini. Ovaj eksponencijalni rast prihoda pravnih lica može biti indicija širenja poslovanja, poboljšane efikasnosti i optimizacije proizvodnih kapaciteta, ili pak

povoljnijih tržišnih uslova koji su omogućili takav ekonomski uspjeh.

Zajedno, ove brojke ukazuju na snažnu ekonomsku vitalnost Brčko distrikta BiH, koja se manifestuje kroz stabilan rast i razvoj samostalnih poduzetnika te kroz znatno povećanje operativne efikasnosti i prihoda pravnih lica.

Graf 10 Prijavljeni ukupno ostvareni prihod poslovnih lica u BDBiH za period 2019-2022. godina

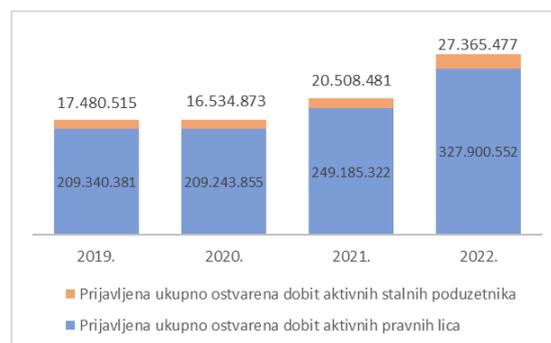
Grafikon broj 11 ilustrira ukupno prijavljenu ostvarenu dobit aktivnih pravnih lica i samostalnih poduzetnika u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, u periodu od 2019. do 2022. godine, sa posebnim osvrtom na nominalne iznose i procentualne promjene dobiti iz godine u godinu.

Samostalni poduzetnici su u 2019. godini prijavili dobit od 17.480.515 KM, dok je u 2020. godini zabilježen pad na 16.534.873 KM, što predstavlja smanjenje od 5,41%. Međutim, u 2021. godini dolazi do oporavka sa dobiti od 20.508.481 KM, što je povećanje od 24,03% u odnosu na prethodnu godinu. Trend rasta se nastavlja i u 2022. godini, gdje dobit raste na 27.365.477 KM, što je daljnje povećanje od 33,43%.

Pravna lica su također pokazala pozitivan trend rasta dobiti. Prijavljena dobit u 2019. godini bila je 209.340.381 KM, a u 2020. godini je ostala gotovo nepromijenjena sa neznatnim smanjenjem od 0,046%. Zatim u 2021. godini dobit se povećava na 249.185.322 KM, što je rast od 19,09%, a 2022. godina obilježena je značajnim skokom, gdje dobit dostiže 327.900.552 KM, što je impresivan porast od 31,59%.

Ovi rezultati ukazuju na značajno poboljšanje profitabilnosti poslovnih subjekata u Distriktu, s posebnim naglaskom na pravna lica koja su uspjela da u 2022. godini značajno povećaju svoju dobit. Takav rast može odražavati povećanu ekonomsku aktivnost, veću efikasnost u poslovanju i povoljnije tržišne uslove, što sve zajedno pridonosi jačanju ekonomske strukture Brčko distrikta.

Graf 11 Prijavljena ukupno ostvarena dobit poslovnih lica BDBiH za period 2019-2022. godina

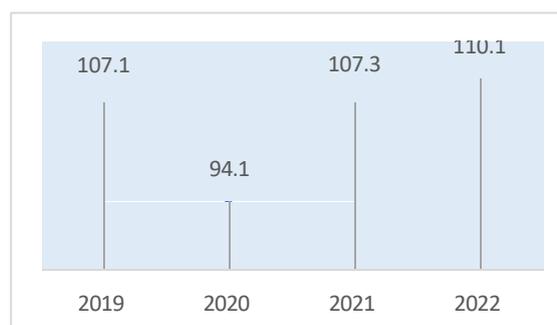
Industrijska proizvodnja

Indeks industrijske proizvodnje Brčko distrikta BiH je kroz posmatrani period od 2019. do 2022. godine pokazao značajne promjene, koje su se odrazile kroz nominalne vrijednosti i procentualne promjene indeksa. Početna vrijednost indeksa u 2019. godini bila je 107,1, nakon čega je uslijedio pad od 12,14% u 2020. godini, spuštajući indeks na 94,1 uslijed ekonomskih posljedica pandemije COVID-19. Međutim, industrijski sektor se oporavio u 2021. godini s rastom od 14,03%, vraćajući indeks na skoro identičan nivo od 107,3 kao što je bio prije pandemije. U 2022. godini indeks je porastao na 110,1, što predstavlja daljnji rast od 2,61% i premašuje početni nivo prije pandemije.

Ovaj oporavak i rast su posebno ohrabrujući i ukazuju na sposobnost distrikta da ne samo prevaziđe izazove izazvane pandemijom, već i da nastavi sa rastom i razvojem. Dominacija

sektora trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala, kao i prerađivačke industrije u 2022. godini, zajedno sa značajnim doprinosom sektora proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom i plinom, impliciraju snažan industrijski sektor spreman za daljnju ekspanziju. Kontinuirani razvoj i prilagodba industrijskog sektora su ključni za održavanje ekonomske vitalnosti Brčko distrikta BiH.

Graf 12 Indeks industrijske proizvodnje BDBiH

Vanjskotrgovinska razmjena

Grafikon broj 13 prikazuje pokrivenost uvoza izvozom u Brčko distriktu BiH u periodu od 2019. do 2022. godine. U 2022. godini, izvoz je blago opao u odnosu na prethodnu godinu, s ukupnim ostvarenim iznosom od 267.747 KM. Uprkos ovom padu, izvoz je ipak za 2,3% veći u

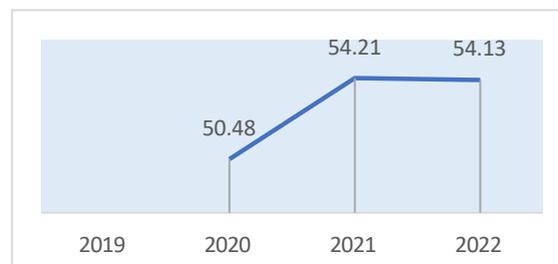
odnosu na 2019. godinu. Interesantno je uočiti da je pokrivenost uvoza izvozom u 2022. godini iznosila 54,13%, što je neznatno više u odnosu na prethodnu godinu sa stopom od 54,21%, što predstavlja smanjenje za 0,15%.

U poređenju sa širim ekonomskim kontekstom Federacije BiH, izvoz je u 2022. godini ostvario iznos od 12.107 miliona KM, što je povećanje od 26,5% u odnosu na prethodnu godinu, dok je prosječni godišnji rast izvoza u periodu od 2018. do 2022. godine bio 11,2%. Što se tiče uvoza, u Federaciji BiH je u 2022. godini ostvaren uvoz u ukupnom iznosu od 20.395 miliona KM, što je za 34,8% više u odnosu na prethodnu godinu, a uvoz se prosječno godišnje povećavao za 11,4% u periodu od 2018. do 2022. godine.

Pokrivenost uvoza izvozom je važan ekonomski pokazatelj koji ukazuje na

vanjskotrgovinsku ravnotežu. U Brčko distriktu BiH, iako je došlo do blagog pada izvoza u 2022. godini, pozitivno je da je stopa pokrivenosti uvoza izvozom ostala relativno stabilna, što sugeriše određeni nivo otpornosti u vanjskotrgovinskim aktivnostima Distrikta.

Graf 13 Pokrivenost uvoza izvozom

Tržište rada

Zaposlenost

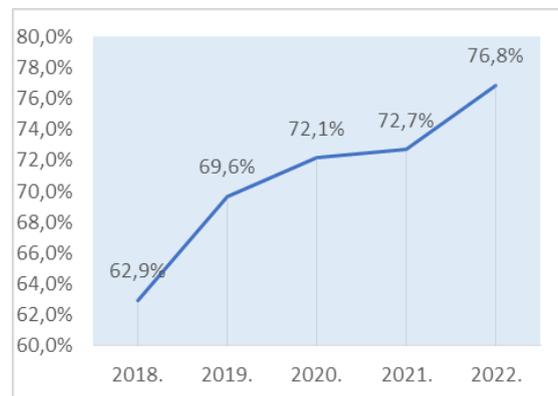
Iz dostupnih podataka i priloženih grafikona može se zaključiti da je zaposlenost u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine u 2022. godini doživjela blagi pad. Konkretno, broj zaposlenih je smanjen sa 17.795 u 2021. godini na 17.556, što ukazuje na smanjenje broja zaposlenih osoba. Uprkos ovom smanjenju, kada se analizira period od 2018. do 2022. godine, primjećuje se da je prosječna godišnja stopa rasta broja zaposlenih ipak pozitivna, i iznosi 0,8%

Uspoređujući sa širim kontekstom Federacije Bosne i Hercegovine, zapaža se blagi rast u broju zaposlenih tokom 2022. godine. Sa prosječnim brojem zaposlenih od 535.665 osoba, Federacija BiH bilježi povećanje od 10.268 zaposlenih ili 2,0% u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj podatak pokazuje pozitivan trend u Federaciji BiH u kontekstu zaposlenosti.

Grafikon koji ilustruje stopu zaposlenosti Brčko distrikta BiH pokazuje generalni uzlazni trend stopa zaposlenosti od 2018. godine, sa početnom stopom od 62,9% do 76,8% u 2022. godini. Ovaj uzlazni trend može biti pokazatelj postepenog poboljšanja ekonomskih uslova u distriktu ili uspješnih politika zapošljavanja.

Važno je napomenuti da stopa zaposlenosti nije jedini pokazatelj ekonomske vitalnosti, ali pruža važan uvid u sposobnost ekonomije da generiše radna mjesta.

Graf 14 Stopa zaposlenosti Brčko distrikta BiH

Analizirajući podatke o ukupno zaposlenima po djelatnostima u poslovnim subjektima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u periodu od 2020. do 2022. godine, uočavaju se značajne promjene unutar različitih sektora. Ukupno, broj zaposlenih je smanjen sa 17.856 u 2020. godini na 17.626 u 2022. godini, što pokazuje blagi pad od 0,72% u 2021. i dodatnih 0,58% u 2022. godini.

Sektori poput poljoprivrede, lova i šumarstva su doživjeli pad u broju zaposlenih za 4,67% u 2021. godini, a zatim za dodatnih 4,90% u

2022. godini. Prerađivačka industrija je jedan od rijetkih sektora koji pokazuje rast, sa povećanjem od 1,00% u 2021. godini i značajnih 3,86% u 2022. godini.

Građevinarstvo je također doživjelo značajan pad zaposlenosti od 17,35% u 2021. godini i 6,35% u 2022. godini. Sektor trgovine, unatoč blagom padu od 3,03% u 2021. godini, održava relativno stabilan broj zaposlenih s padom od samo 0,68% u 2022. godini.

Zanimljivo je da sektor poslovanja nekretninama bilježi značajan rast broja zaposlenih od 1,54% u 2021. godini, te impresivnih 24,24% u 2022. godini. Ovo pokazuje da se unatoč općem trendu blagog smanjenja zaposlenosti, neki sektori i dalje šire i rastu.

Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti su imale veliko povećanje broja zaposlenih od 14,55% u 2021. godini, ali su zatim zabilježile pad od 10,25% u 2022. godini. Javna uprava i odbrana, kao i obavezno socijalno osiguranje, održavaju relativno stabilan broj zaposlenih s minimalnim promjenama.

Sektori kao što su obrazovanje i zdravstvena zaštita također pokazuju manje fluktuacije u broju zaposlenih. Umjetnost, zabava i rekreacija su vidjeli rast od 17,62% u 2021. godini, iako je u 2022. godini došlo do blagog pada od 1,21%.

Ove promjene odražavaju dinamiku tržišta rada Brčko distrikta BiH i ističu važnost kontinuirane podrške rastućim sektorima, kao i potrebu za prilagođavanjem strategija za one sektore koji doživljavaju smanjenje broja zaposlenih.

Tabela 2 Ukupno zaposleni po djelatnostima u poslovnim subjektima u BDBiH za period 2020-2022. godina

	2020.	2021.	2022.
UKUPNO	17.856	17.728	17.626
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	257	245	233
C. Prerađivačka industrija	3.594	3.630	3.770
D. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	245	258	260
E. Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada	118	108	103
F. Građevinarstvo	876	724	678
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	4.818	4.672	4.640
H. Prevoz i skladištenje	957	943	925
I. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane	662	614	544
J. Informacije i komunikacije	178	171	173
K. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	324	316	319
L. Poslovanje nekretninama	65	66	82
M. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	454	485	471
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	426	488	438
O. Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.913	1.877	1.879
P. Obrazovanje	1.073	1.108	1.089
Q. Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	1.037	990	1.006
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	210	247	244
S. Ostale uslužne djelatnosti	649	786	772

Tabela 3 otkriva trendove zapošljavanja po djelatnostima unutar pravnih lica u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine od 2020. do 2022. godine. Ukupna zaposlenost je blago opala u 2021. godini na 13.389 zaposlenih sa 13.473 iz 2020. godine, što predstavlja pad od 0,62%. Međutim, 2022. godine zabilježen je blagi oporavak na 13.499 zaposlenih, što je povećanje od 0,82%.

U sektoru poljoprivrede, lova i šumarstva primjećuje se smanjenje zaposlenosti od 3,26% u 2021. godini, ali zatim rast od 5,62% u 2022. godini. Prerađivačka industrija pokazuje konstantan rast, s povećanjem od 3,36% u 2021. godini, te značajnijim skokom od 7,19% u 2022. godini, što ukazuje na jačanje ovog sektora.

Sektor građevinarstva je doživio pad od 18,61% u 2021. godini, i dodatni pad od 6,15% u 2022. godini, što može signalizirati izazove u tom sektoru. Trgovina na veliko i malo, kao i popravak motornih vozila i motocikala, održavaju relativnu stabilnost sa smanjenjem od 2,06% u 2021. godini i blagim padom od 0,40% u 2022. godini.

Sektor obrazovanja je također vidio umjereni rast od 3,31% u 2021. godini, ali potom pad od 1,65% u 2022. godini. Zdravstvena zaštita i socijalne djelatnosti su nakon pada od 4,95% u 2021. godini doživjele blagi oporavak od 2,11% u 2022. godini.

Zanimljivo je da je sektor umjetnosti, zabave i rekreacije doživio veliki rast od 23,31% u 2021. godini, iako je uslijedio pad od 1,49% u 2022.

godini. Ostale uslužne djelatnosti su pretrpjele drastičan pad od 44,93% u 2021. godini, ali su zadržale isti broj zaposlenih u 2022. godini.

Ovi podaci ilustriraju složenu sliku tržišta rada unutar pravnih lica u Brčko distriktu, s vidljivim promjenama koje mogu odražavati ekonomske trendove, promjene u potražnji unutar određenih sektora, te razvojne prioritete u Distriktu.

Tabela 3 Ukupno zaposleni po djelatnostima u pravnim licima BDBiH za period 2020-2022. godina

	2020.	2021.	2022.
UKUPNO	13.473	13.389	13.499
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	184	178	188
C. Prerađivačka industrija	2.706	2.797	2.998
D. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	238	253	253
E. Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada	117	107	102
F. Građevinarstvo	779	634	595
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	3.304	3.236	3.223
H. Prevoz i skladištenje	684	673	672
I. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane	53	55	49
J. Informacije i komunikacije	166	160	163
K. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	321	313	316
L. Poslovanje nekretninama	13	13	13
M. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	367	400	392
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	388	458	423
O. Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	1.913	1.877	1.879
P. Obrazovanje	1.059	1.094	1.076
Q. Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	949	902	921
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	163	201	198
S. Ostale uslužne djelatnosti	69	38	38

U tabeli 4 prikazana je ukupna zaposlenost u samostalnim subjektima, odnosno poduzetnicima, u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine za period od 2020. do 2022. godine. Ukupan broj zaposlenih u 2020. godini bio je 4.383, koji je blago opao na 4.339 u 2021. godini, što predstavlja pad od 1%. Do 2022. godine, broj je dodatno smanjen na 4.127, što je pad od 4,89% u odnosu na prethodnu godinu, ukazujući na trend smanjenja broja zaposlenih među preduzetnicima.

Promatrano po sektorima, poljoprivreda, lov i šumarstvo su doživjeli pad od 8,22% u 2021. godini, a zatim drastičan pad od 32,84% u 2022. godini. Prerađivačka industrija je također zabilježila smanjenje broja zaposlenih od 6,19% u 2021. i 7,32% u 2022. godini. Sektor građevinarstva je imao smanjenje od 7,22% u 2021. i 7,78% u 2022. godini.

Trgovina na veliko i malo, uključujući popravak motornih vozila i motocikala, je jedan od sektora s najvećim brojem zaposlenih i

pokazuje pad od 5,15% u 2021. godini, dok je pad u 2022. godini bio manji, od 1,32%. Sektor pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane doživljava značajno smanjenje broja zaposlenih od 8,21% u 2021. i 11,45% u 2022. godini.

Zanimljivo je primijetiti da je sektor poslovanja nekretninama zabilježio porast od 1,92% u 2021. godini i veliki porast od 30,19% u 2022. godini, što je znak rasta u tom segmentu. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti su doživjele veliki pad od 21,05% u 2021. i 50% u 2022. godini, što ukazuje na moguće značajne promjene u tržišnim ili regulativnim uvjetima koji utiču na ovu branšu.

Ostale uslužne djelatnosti su pokazale povećanje od 28,97% u 2021. godini, ali smanjenje od 1,87% u 2022. godini. Ovi podaci odražavaju dinamičnost i raznolikost tržišta rada među poduzetnicima u Brčko distriktu, ističući sektore koji su potencijalno pod utjecajem različitih ekonomskih promjena, uključujući promjene potražnje, tehnološki napredak i promjene u poslovnom okruženju.

Tabela 4 Ukupno zaposleni u samostalnim subjektima - poduzetnici u BDBiH za period 2020-2022. godina

	2020.	2021.	2022.
UKUPNO	4.383	4.339	4.127
A. Poljoprivreda, lov i šumarstvo	73	67	45
C. Prerađivačka industrija	888	833	772
D. Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	7	5	7
E. Snabdijevanje vodom; uklanjanje otpadnih voda, gospodarenje otpadom te djelatnosti obrade i zbrinjavanja otpada	1	1	1
F. Građevinarstvo	97	90	83
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	1.514	1.436	1.417
H. Prevoz i skladištenje	273	270	253
I. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanje hrane	609	559	495
J. Informacije i komunikacije	12	11	10
K. Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	3	3	3
L. Poslovanje nekretninama	52	53	69
M. Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	87	85	79
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	38	30	15
O. Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	0
P. Obrazovanje	14	14	13
Q. Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	88	88	85
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	47	46	46
S. Ostale uslužne djelatnosti	580	748	734

Nezaposlenost

Tržište rada u Brčko distriktu BiH karakteriše niska stopa aktivnosti radne snage i visoka stopa nezaposlenosti. Međutim, tokom posmatranog petogodišnjeg perioda od 2018. do 2022. godine, vidljiv je postepeni pad broja nezaposlenih. Iako je broj zaposlenih ostao

relativno stabilan, s blagim povećanjem od 1,84% od 2018. do 2019. godine i vrlo malim promjenama u narednim godinama, broj nezaposlenih osoba je značajno smanjen.

U 2019. godini broj nezaposlenih je smanjen za 24,59% u odnosu na prethodnu godinu, a ovaj trend pada nastavljen je i u 2020. s padom od 11,19%. Pad se nastavio i u 2021. godini, iako sporijim tempom, smanjivanjem broja nezaposlenih za 2,97%. Značajan pad broja nezaposlenih zabilježen je u 2022. godini, gdje je došlo do smanjenja od 20,29% u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na smanjenje ukupnog broja nezaposlenih na 5.332 osobe.

Ovi podaci ukazuju na to da je, iako se broj zaposlenih nije dramatično povećao, broj nezaposlenih osoba u Brčko distriktu BiH značajno smanjen, što može odražavati emigraciju radne snage iz Distrikta. Nasuprot tome, u Federaciji BiH također se bilježi visoka stopa nezaposlenosti, ali je zabilježeno smanjenje stope nezaposlenosti u 2022. godini za 1,7 postotnih bodova u odnosu na prethodnu godinu, ukazujući na slične trendove poboljšanja u oblasti zaposlenosti na širem području BiH.

Neto plate

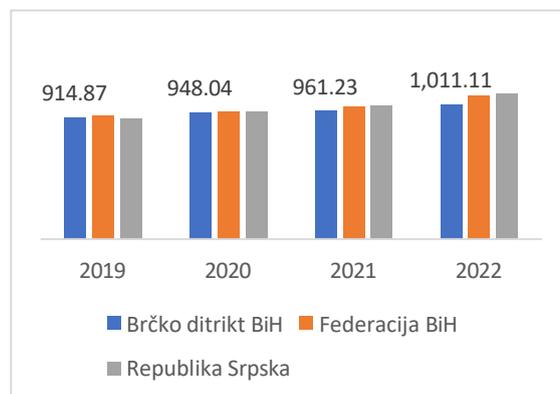
Prosječna mjesečna neto plata u Brčko distriktu BiH bilježi stabilan rast tokom posljednjih godina, dostižući iznos od 1.011,11 KM u 2022. godini. Ovo predstavlja povećanje od 5,19% ili 50,00 KM u odnosu na 2021. godinu, kada je prosječna plata iznosila 961,23 KM. Takav rast odražava pozitivne ekonomske trendove u Distriktu, uključujući stabilnost ekonomskog sektora i kontinuirani razvoj radne snage.

Kada se uporedi s prosječnim platama u Federaciji BiH i Republici Srpskoj, primjećuje se da Brčko distrikt BiH i dalje zaostaje. Prosječna plata u Federaciji BiH iznosi 1.080,00 KM, što je za 68,89 KM ili 6,81% više u odnosu na Brčko distrikt. U Republici Srpskoj, prosječna plata je 1.094,00 KM, što je

za 82,89 KM ili 8,2% više nego u Brčko distriktu BiH.

Iz ove komparacije vidljivo je da, iako Brčko distrikt BiH pokazuje rast prosječnih plata, još uvijek postoji prostor za poboljšanje kako bi se dostigle plate u entitetima.

Graf 15 Neto plata u Brčko distriktu BiH i entitetima

Indeks potrošačkih cijena - CPI

Indeks potrošačkih cijena (CPI) u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine pokazuje značajne varijacije kroz posljednje četiri godine, odražavajući promjene u troškovima života i ekonomskim uslovima u regiji. U 2019. godini, CPI je bio postavljen na 101,6, što služi kao referentna tačka. U 2020. godini došlo je do blagog pada od oko 2,26%, spuštajući CPI na 99,3. To je moglo biti rezultat ekonomskih utjecaja početka pandemije COVID-19. U 2021. godini indeks se oporavio za 0,98%, dosegnuvši 102,6, što ukazuje na blagi ekonomski oporavak. Zatim, 2022. godine CPI je skočio na 112,6, što predstavlja značajan porast od 9,75% u odnosu na prethodnu godinu i ukupan rast od 10,83% od 2019. godine.

Ova značajna promjena u 2022. godini odražava povećanje troškova života za građane Brčko distrikta, sugerirajući da su cijene roba i usluga koje potrošači redovno kupuju porasle. Ovo povećanje je znatno veće od promjene u 2021. godini, što ukazuje na ubrzanje inflacije. Uspoređujući s indeksom potrošačkih cijena u Federaciji BiH, koji je za

2022. godinu zabilježio rast od 14,9%, Brčko distrikt BiH je imao nešto niži rast.

Općenito, ove promjene u CPI su važne jer utječu na kupovnu moć građana i često se koriste za prilagodbu plata i penzija. Rast indeksa potrošačkih cijena u Brčko distriktu BiH stoga ima direktan uticaj na standard života stanovništva i može poslužiti kao signal za političke donositelje odluka da preduzmu određene ekonomske mjere.

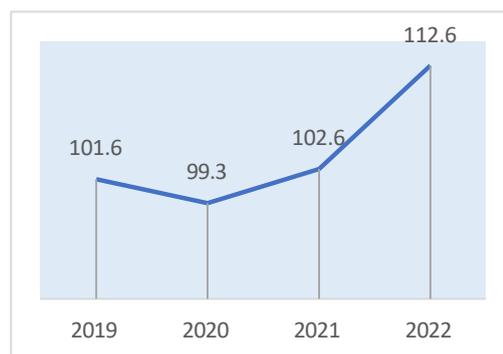
Penzije i penzioneri

Broj penzionera u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine doživljava blage fluktuacije, ali generalno ukazuje na trend blagog godišnjeg povećanja. Prema dostupnim podacima, krajem 2022. godine broj penzionera iznosio je 12.118, što je neznatno smanjenje za 34 penzionera u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj podatak sugerira da je, iako postoji blago smanjenje, ukupan broj penzionera nastavio rasti kada se posmatra duži vremenski period od 2018. do 2022. godine. Naime, broj penzionera na kraju 2020. godine bio je 12.047, dok je 2019. godine registrovan broj od 11.849 penzionera.

Stanovnici Brčko distrikta BiH ostvaruju pravo na penziju preko dva entitetska fonda, odnosno Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske (PIO RS) i Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje (PIO/MIO). U 2022. godini, na evidenciji PIO RS nalazilo se 7.034 penzionera, dok je broj korisnika penzija kod Federalnog PIO/MIO bio 5.084. U poređenju s Federacijom BiH, gdje je broj penzionera na kraju 2022. godine iznosio 434.167, sa godišnjim povećanjem od 1,1% ili za 4.622 penzionera, vidljivo je da Brčko distrikt prati slične demografske trendove.

Prosječna isplaćena penzija u Brčko distriktu za korisnike Federalnog PIO/MIO u 2022. godini iznosila je 483 KM, što predstavlja značajno povećanje od 12,9% u odnosu na

Graf 16 Indeks potrošačkih cijena Brčko distrikta BiH

prethodnu godinu. Najniža isplaćena penzija bila je 445,6 KM, dok je zajamčena penzija iznosila 531,9 KM. Najviša isplaćena penzija u decembru 2022. godine dostigla je 2.174,5 KM. U periodu od 2018. do 2022. godine, prosječna penzija je rasla po stopi od 4,9% godišnje.

Penzioneri koji svoje penzije ostvaruju preko PIO RS u prosjeku su primili 539,55 KM tokom 2022. godine. Ovaj iznos prosječne penzije, iako nešto viši od onog kod Federalnog PIO/MIO, također reflektuje općenitu tendenciju povećanja penzija.

Porez na dohotke fizičkih lica

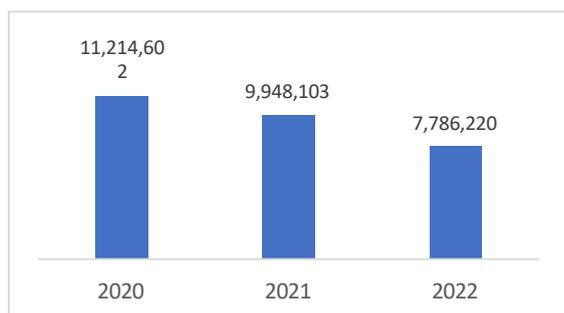
Prikupljanje poreza na dohodak fizičkih lica u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine odražava očigledne promjene u posljednjih nekoliko godina. Naime, u 2022. godini ukupni prihodi od ovog poreza iznosili su 7.786.220 KM, što ukazuje na značajno smanjenje od 21,73% u odnosu na 2021. godinu, kada su prihodi bili 9.948.103 KM. Još drastičnije, ovo smanjenje predstavlja ukupni pad od 30,57% od 2020. godine, kada su prihodi iznosili 11.214.602 KM.

Ova negativna tendencija u Brčko distriktu BiH kontrastira s pozitivnim trendovima zabilježenim u Federaciji Bosne i Hercegovine, gdje su porezni prihodi u 2022. godini skočili na 637.387.444 KM, što je impresivno povećanje od 20,2% u odnosu na godinu dana ranije. Ovaj rast može biti odraz različitih

ekonomskih dinamika ili efikasnosti u administraciji i naplati poreza. Značajan dio ovih prihoda u Federaciji proizlazi iz dohotka ostvarenog kroz nesamostalnu djelatnost, koji iznosi 434,5 miliona KM, a zatim iz dohotka od iznajmljivanja imovine i dohotka od samostalne djelatnosti.

Dodatno, porezi na dohodak fizičkih lica po glavi stanovnika u Federaciji iznosili su 296 KM

Graf 17 Porezi na dohotke fizičkih lica

u 2022. godini, što predstavlja rast od 20,6% u odnosu na prethodnu godinu. Ovi podaci potvrđuju značajne promjene u poreskom sistemu i prihodima od poreza na dohodak fizičkih lica u Bosni i Hercegovini, a posebno ukazuju na razlike između Brčko distrikta BiH i Federacije BiH u pogledu ekonomskih i fiskalnih kretanja.

Turizam

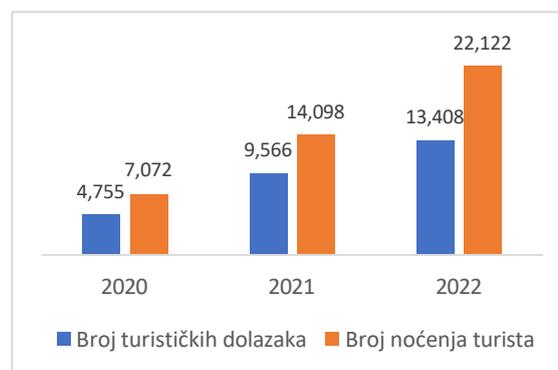
Sektor turizma u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine iskusio je izraziti rast u 2022. godini u poređenju s prethodnim godinama, što ilustruju značajne promjene u broju turističkih dolazaka i noćenja. Tokom 2022. godine, Brčko distrikt je posjetilo 13.408 turista, što je impresivan rast od 40,16% u odnosu na 2021. godinu kada je broj turističkih dolazaka bio 9.566. Ako se usporedi s 2020. godinom, kada je zabilježeno 4.755 dolazaka, rast iznosi čak 181,98%.

Što se tiče noćenja turista, 2022. godina je također donijela snažan rast. Broj noćenja je porastao na 22.122, što je povećanje od 56,92% u odnosu na 14.098 noćenja u 2021. godini. Gledajući od 2020. godine, kada je bilo 7.072 noćenja, zabilježen je veliki rast od 212,81%.

Ovi podaci ukazuju na to da je turizam u Brčko distriktu u značajnom usponu, s obzirom na rast broja dolazaka i noćenja turista. Slični

trendovi rasta primijećeni su i u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine, što dodatno ukazuje na oporavak turističkog sektora nakon izazova izazvanih pandemijom COVID-19. Razvoj turizma predstavlja ključnu komponentu ekonomskog napretka Distrikta, a ovi pozitivni pokazatelji mogu poslužiti kao osnova za daljnje strategije promocije i unapređenja turističke ponude u regiji.

Graf 18 Broj turističkih dolazaka

Poljoprivreda

U 2022. godini, sektor poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine doživio je značajne promjene. Broj registrovanih poslovnih subjekata u ovim sektorima iznosio je 35, što predstavlja oštar pad u odnosu na prethodne godine. Ovo je značajan pad s obzirom na Strategiju razvoja Brčko distrikta za period 2021-2027, koja je na početku zabilježila 131 poslovnog subjekta.

U pogledu poljoprivrednog zemljišta, ukupna površina u Brčko distriktu iznosila je 49.332 hektara. Od tog broja, 34.625 hektara bilo je obradivo, što čini 70,18% ukupne površine. Ovi podaci ukazuju na značajan potencijal za razvoj poljoprivrede u Brčko distriktu BiH, unatoč trenutnom smanjenju broja poslovnih subjekata.

Financijska podrška poljoprivredi je također bitan faktor. U 2022. godini iz budžeta Brčko distrikta izdvojeno je 18.438.977,76 KM za podršku poljoprivredi. Zanimljivo je da se od tog iznosa 4.772.437,61 KM odnosilo na podsticaje iz 2021. godine, isplaćene iz budžeta za 2022. godinu. Pored toga, program samozapošljavanja u poljoprivredi dobio je značajna sredstva u iznosu od 418.800,00 KM.

Na osnovu analize podataka iz tabele br. 6 možemo izvesti nekoliko zapažanja o poljoprivrednoj proizvodnji u Bosni i Hercegovini za period od 2019. do 2022. godine.

Vrijednost žitarica, kao jedne od glavnih stavki biljne proizvodnje, porasla je od 33,94 miliona KM u 2019. godini na 37,76 miliona KM u 2021., ali je u 2022. došlo do smanjenja na 35,92 miliona KM. Unatoč ovom padu, žitarice su i dalje ostale najznačajnija stavka u biljnoj proizvodnji sa udjelom od 32,47% u ukupnom poljoprivrednom outputu za 2022. godinu.

Industrijsko bilje i krmno bilje pokazuju blagi, ali konstantan rast kroz sve četiri godine. Udio industrijskog bilja u ukupnoj poljoprivrednoj proizvodnji u 2022. godini iznosi 2,49%, a krmnog bilja 0,48%.

Vrijednost proizvodnje voća također pokazuje fluktuaciju, s rastom od 14,35 miliona KM u 2019. na 15,99 miliona KM u 2021. godini, a zatim pada na 14,54 miliona KM u 2022. godini. Voće zauzima 13,14% ukupne poljoprivredne proizvodnje u 2022. godini.

U segmentu animalne proizvodnje, svinje su zabilježile značajan rast, sa 13,96 miliona KM u 2019. na 17,70 miliona KM u 2022. godini, čineći 16% ukupnog poljoprivrednog outputa. Isto tako, proizvodnja mlijeka pokazuje rast s 5,54 miliona KM u 2019. na 5,82 miliona KM u 2022., što predstavlja udio od 5,26%.

Ukupni output poljoprivrednih proizvoda rastao je od 101,12 miliona KM u 2019. na 111,45 miliona KM u 2021, ali je u 2022. godini došlo do blagog pada na 110,62 miliona KM. Unatoč ovome, udio animalne proizvodnje u ukupnom outputu poljoprivrednih proizvoda je porastao sa 40,29% u 2019. na 42,31% u 2022. godini, dok je udio biljne proizvodnje smanjen sa 59,71% na 57,69%.

Tabela 5 Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u BD BiH (000 KM)

Vrsta proizvoda	2019	2020	2021	2022
Žitarice	33,9	37,0	37,8	35,9
Industrijsko bilje	2,5	2,6	2,7	2,8
Krmno bilje	0,4	0,5	0,6	0,5
Povrće i hortikulturni proizvodi	1,5	1,5	1,5	1,5
Krompir	1,9	1,3	1,4	1,3
Voće	14,4	15,7	16,0	14,5
Ostali biljni proizvodi	5,9	6,9	7,0	7,2
Output biljne proizvodnje	60,4	65,5	66,9	63,8
Goveda	5,9	5,5	5,6	5,4
Svinje	14,0	16,1	16,5	17,7
Ovce	3,3	3,3	3,3	4,2
Perad	3,9	3,9	4,0	3,1
Ostale životinje	5,3	6,3	6,4	7,4
Mlijeko	5,5	5,2	5,3	5,8
Jaja	1,2	1,1	1,1	0,8
Ostali animalni proizvodi	1,8	2,3	2,4	2,4
Output animalne proizvodnje	40,7	43,7	44,6	46,8
UKUPNI OUTPUT POLJO. PRO.	101,1	109,2	111,5	110,6
Struktura (%)				
Output biljne proizvodnje	59,7	60,0	59,9	57,7
Output animalne proizvodnje	40,3	40,0	40,1	42,3
Ukupni output poljoprivrednih pro	100,0	100,0	100,0	100,0

DRUŠTVENI RAZVOJ

Obrazovanje

U školskoj 2022/2023. godini je na području BDBiH bilo registrovano 15 ustanova za osnovno obrazovanje, jedna Osnovna muzička škola te 4 srednje škole. Ukupan broj učenika u osnovnim i srednjim školama je iznosio 8.545, od čega je 5.919 bilo u osnovnim školama, a 2.626 u srednjim školama. U poređenju sa prethodnom 2021. godinom, ukupan broj učenika se nije mijenjao, s tim što je primjetan blagi pad u broju osnovaca koji je kompenzovan većim brojem srednjoškolaca u 2022. godini. Bez obzira, politike zadržavanja mladih u BDBiH će i u narednim godinama biti u vrhu prioriteta rada Vlade BDBiH kao i svih drugih relevantnih institucija.

Ova situacija reflektira potencijalne demografske promjene, ali i ukazuje na moguće promjene u obrazovnim preferencijama ili migracijskim obrascima unutar distrikta. S obzirom na navedeno, politike zadržavanja mladih i podrške obrazovnom sektoru predstavljaju ključne prioritete u radu Vlade Brčko distrikta BiH, kao i ostalih relevantnih institucija, posebno imajući u vidu dugoročne socioekonomske implikacije ovih trendova.

Na osnovu analize podataka između 2020. i 2022. godine možemo uočiti sljedeće promjene u sektoru obrazovanja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine: broj djece u predškolskom obrazovanju se smanjio za 30, što predstavlja pad od oko 2,26%; broj djece u obdaništima od jaslica do predškolskog obrazovanja zabilježio je značajan porast od 138 djece, ili 17,88%; broj javnih obdaništa se povećao sa 5 na 7, što je rast od 40%; broj privatnih obdaništa ostao je nepromijenjen na 4; broj odjeljenja je porastao sa 372 na 378, što je povećanje od oko 1,61%; broj učenika u

osnovnim školama je smanjen za 10, ili oko 0,17%; broj srednjih škola ostao je isti, 4 srednje škole; broj učenika u srednjim školama se smanjio za 76, što je pad od oko 2,81%; broj isplaćenih stipendija učenicima deficitarnih zanimanja porastao je sa 0 na 52, što predstavlja značajno povećanje s obzirom na to da prije nije bilo isplaćenih stipendija.

Ove promjene odražavaju dinamiku u sektoru obrazovanja u Distriktu, gdje vidimo tendenciju povećanja broja djece u obdaništima, kao i povećanja broja javnih obdaništa, što može ukazivati na poboljšanje pristupa predškolskom obrazovanju. S druge strane, blagi pad u broju učenika može ukazivati na demografske promjene ili druge faktore koji utiču na obrazovni sistem.

Tabela 6 Osnovni pokazatelji u sektoru obrazovanja u BDBiH

	2020	2021	2022
Broj djece u predškolskom obrazovanju BDBiH	1325	1310	1295
Broj djece obdaništima od jaslica do predškolskog obrazovanja BDBiH	772	867	910
Broj javnih obdaništa (ustanova+objekata)	1+4	1+5	1+6
Broj privatnih obdaništa	4	4	4
Broj osnovnih škola	15 + OMS	15+ OMS	15 +OMS
Broj odjeljenja	372	370	378
Broj učenika	5.929	6.008	5.919
Broj nastavnika	483	481	511
Broj srednjih škola	4	4	4
Broj učenika u srednjim školama	2.702	2.623	2.626
Broj nastavnika u srednjim školama	232	225	225
Broj isplaćenih stipendija učenicima deficitarnih zanimanja	0	0	52

U periodu od akademske 2018/2019. do 2022/2023. godine, visoko obrazovanje u BDBiH karakteriše promjenljiv broj upisanih studenata. Primjećuje se trend smanjenja ukupnog broja upisanih studenata od akademske 2018/2019. do 2021/2022. godine, s padom od 7,25% u 2019/2020, značajnijim padom od 15,15% u 2020/2021, te padom od 11,04% u 2021/2022. godini. Međutim, u akademskoj 2022/2023. godini dolazi do blagog oporavka sa povećanjem od 6,27%, gdje broj upisanih studenata iznosi 831.

Analiza rodne zastupljenosti pokazuje da je broj upisanih studentica također u padu tokom istog perioda, sa smanjenjem od 10,55% u 2019/2020, 7,79% u 2020/2021, 2,28% u 2021/2022, te 2,34% u 2022/2023. godini, što ukazuje na postojanu razliku u trendovima upisa između muških i ženskih studenata.

U kategoriji postdiplomskih studija, magistarski studiji bilježe varijabilnost, sa značajnim porastom od 68,00% u 2019/2020, padom od 48,21% u 2020/2021, blagim padom od 5,75% u 2021/2022, te ponovnim porastom od 20,73% u 2022/2023. godini. Ovo ukazuje na fluktuaciju interesa za magistarske studije u razmatranom periodu.

Najveću promjenu pokazuje kategorija upisanih doktoranada, gdje se u 2022/2023. godini bilježi rekordni broj upisanih studenata na doktorske studije sa 32 studenta, što predstavlja značajno povećanje od 146,15% u odnosu na prethodnu godinu. Ovaj trend je još izraženiji kod ženskih doktoranada gdje se broj upisanih povećao za impresivnih 137,50%.

Kad je riječ o nastavnom osoblju, broj nastavnika i saradnika pokazuje određene promjene. Nakon stabilnosti u 2019/2020, uslijedilo je povećanje od 6,77% u 2020/2021, zatim pad od 24,63% u 2021/2022, i na kraju rast od 35,64% u 2022/2023, što rezultira ukupnim brojem od 274 nastavnika i saradnika.

U pogledu kvalifikacione strukture, broj doktora nauka u nastavnom kadru opada u 2020/2021. za 28.64%, ali se potom oporavlja

sa porastima od 18,47% i 37,63% u sljedećim godinama. S druge strane, broj nastavnika sa magistarskim stepenom je varirao, s najvećim porastom od 324,00% u 2020/2021, ali zatim slijedi drastičan pad od 88,68% u 2021/2022, te oporavak od 33,33% u 2022/2023. Nastavnici bez postdiplomske kvalifikacije su rijetkost i njihov broj se smanjuje na samo 2 u 2022/2023, što je pad od 50,00% u odnosu na prethodnu godinu.

Uz ove akademske pokazatelje, treba napomenuti da broj isplaćenih stipendija i podrška studentima u smislu smještaja i ishrane varira, ali za ove kategorije nisu dostupni podaci za akademsku 2021/2022. i 2022/2023. godinu. Ovo otežava praćenje trendova finansijske podrške studentima u navedenom periodu.

Tabela 7 Osnovni pokazatelji visokog obrazovanja u BDBiH za period 2019-2022. godina

	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Broj visokoškolskih	5	5	5	5	5
Ustanova – privatne	4	4	4	4	4
Broj upisanih studenata - Ukupno	1.117	1036	879	782	831
Broj upisanih studenata - Žene	531	475	438	428	418
Upisani magistri nauka - Ukupno	100	168	87	82	99
Upisani magistri nauka - Žene	59	98	58	52	58
Upisani doktori nauka - Ukupno	21	28	15	13	32
Upisani doktori nauka - Žene	6	11	7	8	19
Broj nastavnika i saradnika - Ukupno	251	251	268	202	274
Doktori nauka	221	220	157	186	256
Magistri	26	25	106	12	16
Bez naučne kvalifikacije	4	6	5	4	2
Broj isplaćenih stipendija	301	465	413		
Broj studenata za koje je izvršena isplata usluga smještaja i ishrane u studentskim domovima u Bosni i Hercegovini	0	94	73		

Kultura i umjetnost

U 2021. godini na području BDBiH je djelovao jedan javni medij – „Radio Brčko“ BDBiH, te privatni mediji RTV Hit, Obiteljski radio Valentino i Radio bet Frattelo. Također, Brčko

posjeduje bogatu narodnu biblioteku, gradsku galeriju, amatersko pozorište, dom kulture i nekoliko kulturno-umjetničkih društava. Aktivna su i tri nacionalna kulturna društva –

"Prosvjeta", "Preporod" i "Napredak". Dodatno, Brčko je poznato po svojim pozorišno/kazališnim susretima koji se redovno održavaju svake godine, prve sedmice u mjesecu novembru.

Na osnovu dostupnih podataka, uočavamo sljedeće trendove u sektoru kulture u BDBiH od 2020. do 2022. godine:

Broj održanih pozorišnih predstava povećao se sa 9 u 2020. godini na 12 u 2021., što je rast od 33,33%, a zatim na 13 u 2022., što je dalje povećanje od 8,33%. Posjećenost pozorišnih predstava također raste, sa 3.600 posjetitelja u 2020. na 4.000 u 2021. (rast od 11,11%) i 4.600 u 2022. godini (rast od 15,00%).

Broj održanih amaterskih pozorišnih predstava također se povećao sa 11 u 2020. na 24 u 2021. godini, što je povećanje od nevjerojatnih 118,18%, i nastavio rasti na 28 u 2022. godini, što je dodatni rast od 16,67%. Broj posjetitelja amaterskih predstava prati ovaj trend, sa porastom od 172,73% u 2021. godini (1.650 na 4.500 posjetitelja) i rastom od 24,44% u 2022. godini (5.600 posjetitelja).

U segmentu kino predstava, broj događaja je ostao konstantan na 43 predstave u 2021. i

2022. godini, nakon značajnog povećanja sa 20 predstava u 2020. godini (povećanje od 115,00%). Međutim, broj posjetitelja kina je porastao sa 3.000 u 2020. na 8.700 u 2021. godini (rast od 190,00%), ali je doživio blagi pad od 1,15% u 2022. godini na 8.600 posjetitelja.

Ovi podaci ukazuju na zdrav rast i razvoj kulturnih aktivnosti u BDBiH, s posebno izraženim interesom za amatersko pozorište, što može biti odraz rastućeg interesa zajednice za učešće u kulturnim i umjetničkim događajima. Stabilnost u broju kino predstava ukazuje na održivu popularnost filma kao oblika zabave, iako blagi pad u posjetiteljstvu u 2022. godini može ukazivati na potrebu za inovacijama ili promocijom kako bi se privuklo više publike.

Tabela 8 Osnovni pokazatelji u sektoru kulture u BDBiH

	2020	2021	2022
Broj održanih pozorišnih predstava	9	12	13
Broj posjetitelja	3.600	4.000	4.600
Broj održanih pozorišnih amaterskih	11	24	28
Broj posjetitelja	1.650	4.500	5.600
Broj održanih kino predstava	20	43	43
Broj posjetitelja	3.000	8.700	8.600

Nevladin sektor i mladi

Upravljanje i nadzor civilnog društva i nevladinog sektora je decentralizovano s aspekta upravljanja javnim sredstvima, pa tako nekoliko Vladinih odjeljenja ima mogućnost dodjele grantova i realizacije projekata civilnog društva.

Ovakva decentralizovana struktura upravljanja javnim sredstvima omogućava različitim Vladinim odjeljenjima da samostalno upravljaju procesima dodjele grantova i realizacije projekata civilnog društva. Iako ova praksa omogućava fleksibilnost i potencijalno brže reagovanje na potrebe lokalnih zajednica,

istovremeno stvara izazove u pogledu koordinacije i nadzora. Odsustvo centralizovanog pristupa može dovesti do preklapanja aktivnosti i nedostatka sinergije između različitih projekata i inicijativa.

S obzirom na to da je na području Brčkog registrirano 318 udruženja, postoji širok spektar aktera koji djeluju u različitim sferama društvenog života. Međutim, nedostatak analiza doprinosa ovih organizacija i projekata koje provode, u smislu društvene koristi, predstavlja ključni nedostatak u evaluaciji njihovog uticaja. Bez preciznih mjerila za

procjenu uspješnosti i efektivnosti, teško je odrediti u kojoj mjeri ova udruženja doprinose društvenim ciljevima, kao što su socijalna kohezija, kulturni razvoj ili ekonomski napredak.

Nadalje, proces odabira projekata organizacija civilnog društva koji ne prati unaprijed definisane kriterije, transparentne procedure i nedostatak revizije učinkovitosti grantova, može dovesti do suboptimalne alokacije sredstava i mogućih propusta u praćenju rezultata. To ukazuje na potrebu za jačanjem mehanizama nadzora i evaluacije, kao i za uspostavljanje jasnijih smjernica koje bi vodile proces odabira i implementacije projekata.

Iako je Pododjeljenje za podršku mjesnim zajednicama i nevladinim organizacijama formalno nadležno za civilno društvo, primjećuje se da je većina aktivnosti civilnog društva koncentrisana u oblastima turizma, sporta i kulture. Ovaj trend može ukazivati na potrebu za diversifikacijom aktivnosti civilnog društva, kako bi se osiguralo da njihov doprinos bude sveobuhvatan i da se odrazi na širi spektar društvenih potreba.

Sektor sporta u Brčko distriktu BiH u periodu od 2020. do 2022. godine karakterišu određene promjene u broju sportskih kolektiva i iznosu sredstava namijenjenih za sport. Broj sportskih grana ostao je konstantan kroz sve tri godine sa ukupno devet disciplina koje obuhvataju nogomet, odbojku, košarku, rukomet, sportove na vodi, atletiku, tenis/stolni tenis, šah, te borilačke sportove i vještine.

U 2021. godini zabilježen je porast broja sportskih kolektiva za 6,59% u odnosu na prethodnu godinu, rastući sa 91 na 97. Međutim, 2022. godina donosi pad u broju sportskih kolektiva od 12,37%, gdje se njihov broj smanjuje na 85.

Kada je riječ o finansijskim sredstvima za sport, uočava se značajan rast u 2021. godini,

gdje sredstva rastu za 56,27% dostižući iznos od 1.820.400 KM u odnosu na 1.164.900 KM koliko je iznosilo u 2020. godini. U 2022. godini primjećuje se blagi porast finansijskih sredstava od 0,50%, sa iznosom od 1.829.529 KM.

Ovaj trend ukazuje na povećanje investicija u sport između 2020. i 2021. godine, što može odražavati veću posvećenost lokalnih vlasti razvoju sportskog sektora. Ipak, smanjenje broja sportskih kolektiva u 2022. godini poziva na analizu potencijalnih izazova s kojima se sektor možda suočava, uključujući administrativne, organizacijske ili finansijske aspekte.

Tabela 9 Osnovni pokazatelji u sektoru sporta u BDBiH

	2020.	2021.	2022.
Broj sportskih grana sporta (nogomet, odbojka, košarka, rukomet, sportovi na vodi, atletika, tenis/stolni tenis, šah, borilački sportovi/vještine.)	9	9	9
Broj sportskih kolektiva	91	97	85
Iznos sredstava za sport (KM)	1.164.900	1.820.400	1.829.529

Klubovi koji su najviše finansijski podržani postigli su sljedeće rezultate u 2022. godini: OK "Mladost" prvaci BiH i osvajači KUP-a BiH, te su osigurali učešće u Evropi, ŽOK "Bimal- Jedinstvo" prvak BiH, KK "Lavovi" osigurali premijer ligaški status, FK "Gornji Rahić" plasman pri vrhu druge lige, MOK "Jedinstvo" status premijerligaša i uspješne mlađe kategorije u takmičenju.

Tabela 10 Najveći iznosi uplaćeni sportskim klubovima

2020.	2021.	2022.
OK „Mladost“ 303.117,06 KM	FK „Gornji Rahić“ 59.154,00 KM	OK „Mladost“ 147.745,50 KM
MOK „Jedinstvo“1 45.616,06 KM	FK „Ilička 01“ 56.850,00 KM	ŽOK „Bimal-Jed.“ 132.951,00 KM
ŽOK „Bimal- Jed.115.616,06 KM	OK „Mladost“ 51.958,00 KM	KK „Lavovi“ 95.510,00 KM
FK „Omladinac“ Pot. 95.243,26 KM	ŽOK „Bimal-Jed.“ 53.490,00 KM	FK „Gornji Rahić“ 77.955,00 KM
FK „Gornji Rahić“ 74.139,66 KM	KK „Brčko“ 51.470,00 KM	MOK „Jedinstvo“ 74.560,00 KM

Zdravstvena zaštita

Zdravstvena zaštita u BDBiH je povjerena Javnoj zdravstvenoj ustanovi „Zdravstveni centar Brčko“ (JZU Brčko) čija djelatnost obuhvata opću medicinu – porodičnu medicinu, zdravstvenu zaštitu žena i djece, školsku medicinu, zdravstvenu zaštitu nespecifičnih i specifičnih plućnih oboljenja, zdravstvenu zaštitu radnika (medicina rada), higijensko-epidemiološku i zubozdravstvenu djelatnost, specijalističko-konsultativnu zdravstvenu zaštitu, dijagnostiku, mentalnu zdravstvenu zaštitu, liječenje, medicinsku rehabilitaciju, zdravstvenu njegu, boravak i prehranu pacijenta. JZU Brčko u svom sastavu ima upravu, Dom zdravlja te Bolnicu – koje sadržavaju sljedeće: Dom zdravlja (specijalističke i dispanzerske službe, Centar za rehabilitaciju u zajednici (CBR), Centar za mentalno zdravlje sa mentalno edukativno-rehabilitacijskim centrom, Služba stomatologije, Higijensko-epidemiološka služba i Služba hitne medicinske pomoći, te 4 zdravstvene stanice i to: ZC Brčko, ZC Bijela, ZC Maoča, ZC Brezik i 18 sektorski ambulanti. Na prostoru BDBiH ima 39 porodičnih ambulanti i 44 tima porodične medicine.

Od ukupno 709 zaposlenih, 22% je zaposleno u upravi JZU (160 osoba), dok je 78% stručnog osoblja u primarnoj i sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti (od 549 stručnih zaposlenih osoba, njih 54% pripada bolničkoj, a 46% primarnoj zdravstvenoj zaštiti).

U narednoj tabeli su prikazani ključni pokazatelji u sektoru zdravstva BDBiH za period od 2019. do 2022. godine.

Tabela 11 Osnovni pokazatelj u sektoru zdravstva BDBiH u periodu 2019-2022. godine

God.	Ukupan broj ljekara po godinama prema evidenciji JZU „Zdravstveni centar Brčko“	Broj ljekara na 1.000 stanovnika za Brčko distrikt BiH	Broj doktora dentalne medicine po godinama prema evidenciji JZU „Zdravstveni centar Brčko“	Broj doktora dentalne medicine na 10.000 stanovnika za Brčko distrikt BiH
2019.	144	1,73	7	0,84
2020.	153	1,85	7	0,85
2021.	164	2	7	0,85
2022.	175	2,11	10	1,21

Analizirajući podatke u zdravstvenom sektoru Brčko distrikta BiH za period od 2019. do 2022. godine, primjećuje se značajan rast broja ljekara u odnosu na broj stanovnika. Konkretno, broj ljekara na 1.000 stanovnika je porastao sa 1,73 u 2019. godini na 2,11 u 2022. godini. Ovaj rast može biti djelimično povezan sa potrebama koje su se javile uslijed pandemije COVID-19, tokom koje je zabilježen i generalni porast ukupnog broja ljekara.

U okviru Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta bilježi se kontinuirani rast broja zaposlenih tokom analiziranog perioda. U 2021. godini, broj zaposlenih u Odjeljenju dostigao je cifru od 79, što je za 10 zaposlenih više u poređenju sa prethodne dvije godine. Među zaposlenima u Odjeljenju, bilo je i 2 ljekara.

Što se tiče Javne zdravstvene ustanove "Zdravstveni centar Brčko", i ovdje je zabilježen rast broja zaposlenih. U 2022. godini, ustanova je imala 763 zaposlena, što predstavlja povećanje od 4,9% u odnosu na 2019. godinu, kada je bilo zaposleno 727 osoba. Graf koji je priložen detaljno ilustruje ukupan broj zaposlenih, kao i broj ljekara unutar ukupnog broja zaposlenih u "Zdravstvenom centru Brčko" u navedenom periodu.

Kroz Graf 19 vidljivo je kako je broj zaposlenih ljekara također imao tendenciju rasta, od 151 ljekara u 2019. godini do 175 ljekara u 2022. godini. Ovi podaci su ključni za razumijevanje kako se zdravstveni sektor prilagođavao i

evoluirao u odgovoru na promjenjive potrebe populacije, posebno u svjetlu izazova koje je donijela pandemija.

Graf 19 Broj zaposlenih u JZU "Zdravstveni centar Brčko" BDBiH u periodu 2019-2022. godine

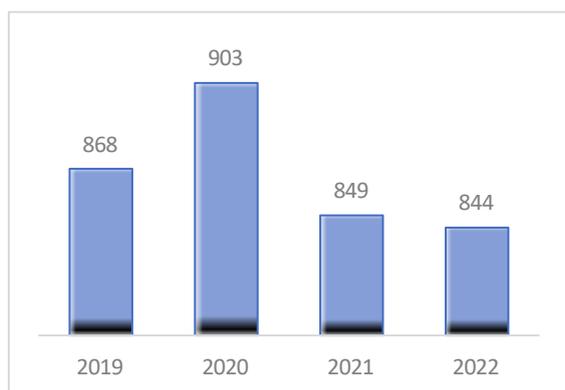
Socijalna zaštita

Nosilac socijalne zaštite na području BDBiH je Vlada BDBiH kroz Pododjeljenje za socijalnu zaštitu – („Centar za socijalni rad“) koji organizaciono pripada Odjeljenju za zdravstvo i ostale usluge. Korisnici usluga socijalne, porodične i dječije zaštite pri ovom pododjeljenju su: punoljetna lica – materijalno neosigurana i za rad nesposobna, stara lica bez porodičnog staranja, lica sa onesposobljenjem, lica sa društveno negativnim ponašanjem, lica u stanju socijalne potrebe (posebne i vanredne okolnosti), zlostavljana lica, samohrani roditelji, djeca bez roditeljskog staranja, djeca ometena u psihofizičkom razvoju, odgojno zanemarena i zapuštena djeca, djeca čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama i zlostavljana djeca. Imajući u vidu gore navedeno, a na osnovu podataka o trendovima broja korisnika i

sistema socijalne zaštite, primjetno je da BDBiH posvećuje značajnu pažnju osjetljivim grupama stanovništva.

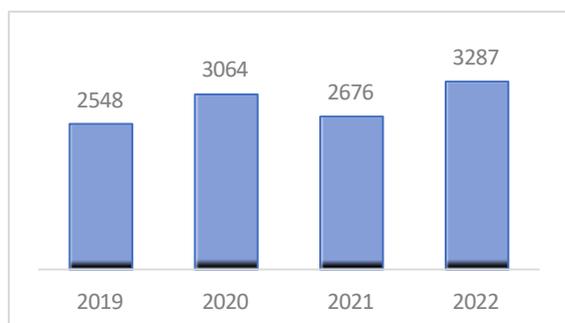
Kada je riječ o stalnoj osnovnoj novčanoj pomoći, broj korisnika u 2022. godini se smanjio u odnosu na 2021. i 2020. godinu.

Graf 20 Broj korisnika stalne osnovne novčane pomoći u BDBiH

Kada su u pitanju drugi važni pokazatelji u sektoru socijalne zaštite BDBiH, važno je spomenuti broj korisnika doplatka za njegu i pomoć od drugog lica kojih je u 2022. godini bilo 3287. U poređenju sa ranijim godinama, uočljiv je trend rasta broja korisnika što se svakako može pripisati i rastućim potrebama za njegu uslijed povećanja broja oboljelih osoba. U nastavku slijedi prikaz broja korisnika doplatka za njegu i pomoć od drugog lica u BDBiH za period od 2019. do 2022. godine.

Graf 21 Broj korisnika doplatka za njegu i pomoć od drugog lica u BD u periodu 2019-2022. godine

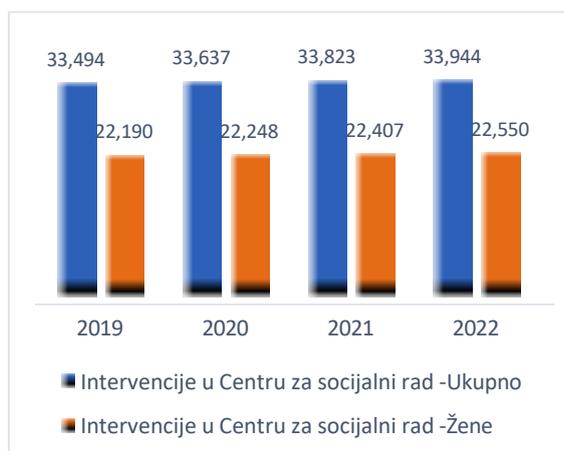
Na osnovu evidencije Pododjeljenja za socijalnu zaštitu, koja je dostavljena Agenciji za statistiku Ekspoziture Brčko, prate se značajni parametri koji oslikavaju društvene izazove i potrebe u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine. Evo pregleda evidentiranih podataka:

- Djece ugrožene porodičnim prilikama: Ukupno 65 djece
- Djece sa smetnjama u psihofizičkom razvoju: Ukupno 524 djece

- Djece sa društveno neprihvatljivim ponašanjem: Ukupno 90 djece
- Korisnika subvencioniranih troškova: Ukupno 12.985 odraslih lica
- Odraslih lica sa društveno neprihvatljivim ponašanjem: Ukupno 145 lica
- Psihički bolesnih lica kojima je pružena socijalna podrška: Ukupno 69 lica
- Lica u stanju različitih socijalno zaštitnih potreba, kojima su potrebne usluge socijalnog rada: Ukupno 10.678 lica u statusu penzionera
- Lica koja usljed posebnih okolnosti ispunjavaju uslove za uvođenje u pravo na jednokratnu novčanu pomoć: Ukupno 729 lica
- Pomoć u rješavanju stambenog problema, dodjelom na privremeno korištenje stambenog prostora u Hum naselju: Ukupno 23 porodice

Podaci Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine ukazuju na blagi porast broja intervencija „Centra za socijalni rad Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ u periodu od 2019. do 2022. godine. Ukupan broj intervencija se povećao s 33.494 u 2019. godini na 33.944 u 2022. godini. Osim toga, zabilježen je i rast broja intervencija usmjerenih prema ženama. Tokom 2019. godine, Centar za socijalni rad Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine proveo je 22.190 intervencija prema ženama, dok je taj broj u 2022. godini porastao na 22.550. Slijedi grafikon koji prikazuje ovaj trend rasta broja intervencija Centra za socijalni rad Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za navedeni period.

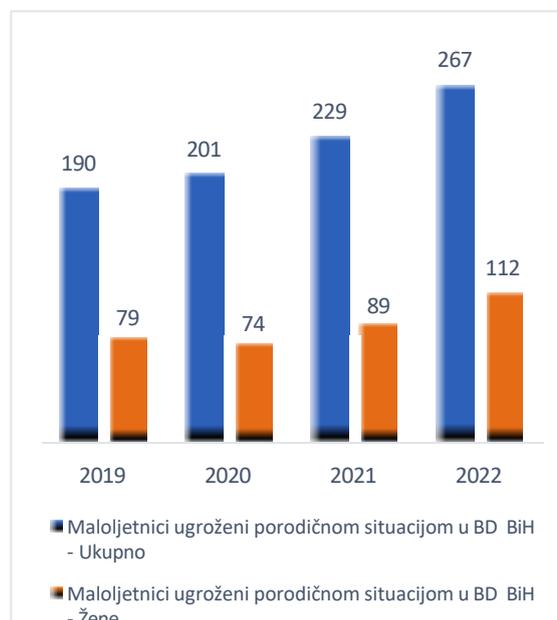
Graf 22 Intervencije u „Centru za socijalni rad u BDBiH“ u periodu 2019-2022. godine

Posebno zabrinjavajući trendi su vezani za povećanje broja maloljetnika ugroženih porodičnom situacijom u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine. U 2022. godini zabilježen je ukupan broj od 267 maloljetnika u ovoj kategoriji, od kojih su 112 bila djevojčice, što predstavlja značajno povećanje u odnosu na 2019. godinu. U toj godini, broj maloljetnika ugroženih porodičnom situacijom iznosio je 190, od kojih su 79 bila djevojčice. Ovaj rast broja ugroženih maloljetnika zahtijeva hitnu pažnju i adekvatne intervencije od strane relevantnih institucija, uključujući Centar za socijalni rad, obrazovne institucije i nevladine organizacije. Potrebno je usmjeriti resurse na preventivne programe, podršku porodicama u riziku i pružanje specijalizirane pomoći djeci koja se nađu u teškim porodičnim okolnostima. Također, važno je promovisati svijest u zajednici o važnosti zaštite djece i

prevenciji situacija koje dovode do porodične ugroženosti.

Graf 23 Broj maloljetnika ugroženih porodičnom situacijom u BDBiH u periodu 2019-2022. godine

U periodu od 2019. do 2022. godine, pored maloljetnika, zabilježen je i rast broja korisnika sa smetnjama u tjelesnom i duševnom razvoju. U 2022. godini, broj ovih korisnika je porastao u odnosu na 2019. godinu, kada je bilo 1055 korisnika. Također, evidentiran je rast broja korisnika sa društveno neprihvatljivim ponašanjem. U 2022. godini zabilježen je veći broj ovih korisnika u poređenju sa 212 korisnika (od kojih 81 žena) u 2019. godini. Ovi podaci ukazuju na potrebu za jačanjem sistema podrške i specijalizovanih usluga za ove ranjive grupe unutar zajednice.

Sigurnost i civilna zaštita

U toku 2020. godine registrovano je ukupno 403 izvršenja krivičnih djela, tokom 2021. godine registrovano je izvršenje 487 krivična djela, dok je u toku 2022. godine registrovano je 399 krivična djela. Stopa kriminaliteta je u 2019. godini umanjena za 16% u odnosu na prethodnu 2018. godinu, za 2020. godinu

stopa kriminaliteta je također umanjena za 18% u odnosu na prethodnu 2019. godinu, dok je tokom 2021. godine stopa kriminaliteta uvećana za 21% u odnosu na 2020. godinu. Da bi u 2022. godini ponovo bila smanjena za 4,38% u odnosu na 2021. godinu.

Tabela 12 Broj krivičnih djela, stopa kriminaliteta BDBiH

	2020.	2021.	2022.
Broj krivičnih djela na području Brčko distrikta BiH	403	487	399
Broj prestupnika	294	346	347
Stopa kriminaliteta	334	411	393

Prema dostupnim podacima Odsjeka za zaštitu od požara i spašavanje, u 2022. godini je bilo 7 požara više u odnosu na prethodnu godinu, a značajnije uvećanje je u poređenju sa 2020. godinom. Povećanje broja intervencija je primjetno i kod tehničkih intervencija gdje je vidljivo značajno uvećanje broja intervencija u 2022. godini u odnosu na prethodne dvije godine.

Spomenuto uvećanje se odnosi na sljedeće intervencije: intervencije kod svih vrsta elementarnih nepogoda, nasilno otvaranje vrata stambenih objekata prilikom spašavanja ljudi po zahtjevu policije, dežurstva i osiguravanje javnih skupova i manifestacija pod pokroviteljstvom Vlade Brčko distrikta BiH, prioriteto snabdijevanje vodom institucija i javnih ustanova prilikom nestanka vode (škole, Javna zdravstvena ustanova itd.), asistencija policiji prilikom izvlačenja smrtno stradali osoba i ostale slične intervencije. Primjetan je blagi pad broja intervencija u akcijama spašavanja unesrećenih u saobraćajnim nesrećama u odnosu na 2020. godinu.

Što se tiče intervencija na poslovima dezinfekcije, Odsjek je od 2021. godine isključen iz tih aktivnosti. U 2022. godini BDBiH bilježi blagi rast broja požara kojih je zabilježeno 309 što je više u odnosu na 2020. godinu kada ih je bilo 250. U roku 2022. godine, značajno je povećan broj poplava koji je bilo 13 u odnosu na 2021. godinu kada je broj poplava iznosio 2.

Tabela 13 Broj intervencija u periodu 2020-2022. godina

Godina	Požari	Tehničke intervencije	Poplave	Akcidentne intervencije	Saobraćajne nesreće	Dezinfekcija
2020.	250	145	8	92	12	235
2021.	302	134	2	24	5	-
2022.	309	218	13	25	6	-

U toku 2022. godine pripadnici odsjeka su učestvovali u 4 potrage na teritoriji Brčko distrikta BiH, te su u dvije potrage asistirali na području općine Žepče po pozivu FUCZ.

U 67 akcija uklanjanja NUS-a uklonjeno/uništeno: 92 komada mina, 16 kg eksploziva, 1.087 komada municije, 7 komada raketa i 51 komad detonatora i upaljača. U 2020. godine došlo je do pojave većeg broja novih klizišta koja ugrožavaju materijalna dobra i imovinu građana. Prijavljeno je 27 klizišta od čega je sanirano 15 klizišta. Tokom 2022. godine prijavljeno je 12 klizišta od čega je jedno klizište sanirano gdje je proglašeno stanje elementarne nepogode, i sprovedena je nabavka izrade projektne dokumentacije za sanaciju klizišta na 8 lokacija.

Deminiranje preostalog područja kontamini-ranog minama i ne eksplodiranim sredstvima

Tokom dvanaest mjeseci 2020. godine implementirana su tri velika projekta tehničkog izviđanja u Brčko distriktu, finansirana od strane Vlade Brčko distrikta BiH. Ova istraživanja obuhvatila su ukupno 260.460,64 m² terena, odnosno cca 0,26 km².

Nakon uspješno završene 2020. godine, dočekali smo i 2021. godinu sa dva snažna projekta tehničkog izviđanja. Naime, prvi projekat podržala je Vlada Brčko distrikta, dok je drugi realizovan kroz novčane donaciju dobijene od donatora. Ovi projekti zajedno su obuhvatili približno 199.017,11 m², što se može prevesti u 0,2 km². Pored toga, tokom 2022. godine, Vlada Brčko distrikta je finansirala još jedan projekat tehničkog izviđanja koji je činio 113.283,11 m², odnosno 0,11 km².

Istovremeno, za 2022. godinu je također značajno to što su provedena tri MSP projekta, sve finansirane kroz donatorska sredstva, pukupne površine od 3.263.797,49 m², odnosno 3,26 km². Stoga, preostaje da se u narednoj, 2023. godini, obradi još ukupno 9,2 km² od početnih 13,1 km² sumnjivih minski naseljenih površina.

OKOLIŠ I INFRASTRUKTURA

Poglavlje „Okoliš i infrastruktura“ osvjetljava vitalne segmente života u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, fokusirajući se na ključne aspekte saobraćajne i komunalne infrastrukture. Kroz minucioznu analizu i sintezu prikupljenih statističkih podataka, te informacija od nadležnih institucija, ovo poglavlje nudi dubok uvid u stanje cestovne, željezničke, vodovodne i kanalizacione infrastrukture, kao i upravljanja otpadom i zagađenjem zraka.

Poseban naglasak stavlja se na funkcije i doprinose Javnog preduzeća „Putevi Brčko“ u razvoju i održavanju cestovne mreže, čime se

osigurava sigurnost i efikasnost putovanja za sve učesnike. Također, detaljno se razmatraju kapaciteti i izazovi u vodovodnom sistemu, kanalizacionoj mreži, željezničkom transportu, te upravljanju kvalitetom zraka i voda, nudeći cjelovit pregled infrastrukturnih potreba i kapaciteta distrikta.

Sadržajem koji slijedi ne želimo samo informisati, već i ukazati na ključne oblasti koje zahtijevaju daljnje unapređenje i održivi razvoj, čime se doprinosi boljem kvalitetu života stanovnika Brčko distrikta BiH.

Saobraćajna infrastruktura

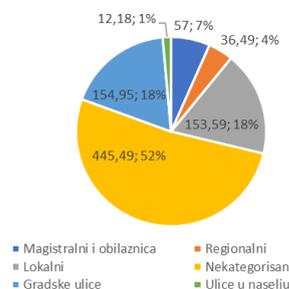
Javno preduzeće „Putevi Brčko“ d. o. o., koje se nalazi u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, obavlja ključnu funkciju u očuvanju i unapređenju cestovne infrastrukture. Svoje zadatke i planove provodi uz stručno odobrenje Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Odjeljenje za javne poslove).

Priroda posla ovog preduzeća podrazumijeva stvaranje sigurne i efikasne putne mreže, prilagođene kako za saobraćaj vozila, tako i za siguran prolazak pješaka. Iz tog razloga, njegova uloga nije samo tehnička – ona je i ključna za održivi razvoj cijelog Distrikta. Kroz stalno održavanje, ali i funkcionalno unapređenje putne mreže, ovo preduzeće pruža nužnu podršku Vladinim integrisanim politikama za uspješno upravljanje saobraćajem i optimalno korištenje zemljišta.

U 2022. godini ukupan broj puteva i ulica u Brčko distriktu BiH pokazuje značajan broj nekategorisanih puteva, kao i gradskih ulica. Pritom, gradskih ulica ima oko 85 kilometara. Pored toga, kroz područje Brčko distrikta prolaze magistralni putevi M1.8 i M14.1, te regionalni putevi R460 i R458. Stanje puteva u

Distriktu se općenito može ocijeniti kao dobro ili zadovoljavajuće. Struktura puteva u Brčko distriktu BiH u 2022. godini detaljno je prikazana na narednom grafu, koji ilustruje raspodjelu puteva po kategorijama i njihovu ukupnu dužinu. Ovaj pregled pruža važan uvid u infrastrukturne kapacitete i potrebe distrikta, te naglašava važnost održavanja i daljnjeg unapređenja cestovne mreže.

Graf 24 Struktura puteva u Brčko distriktu BiH u 2022. god.

Odgovornost preduzeća uključuje i održavanje 859,7 kilometara puteva i ulica unutar Brčko distrikta, uključujući zaobilaznicu. U protekloj godini, 2022, izgrađeno je 6,50 kilometara

puteva i ulica, sanirano je dodatnih 11,50 kilometara, dok su izgrađeni trotoari na 1,23 kilometara dužine.

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine ima privilegovan položaj uz obalu rijeke Save, koja je plovna čak 260 dana tokom godine. To otvara veliku mogućnost za razvoj riječnog saobraćaja, koji predstavlja jedan od najekonomičnijih vidova prometa. Osim toga, Brčko posjeduje potencijalno značajan lučki kapacitet uz rijeku Savu, u odnosu na vodeni saobraćaj.

Kada se govori o željezničkom saobraćaju, na teritoriji Distrikta nalazi se jedna jednokolosiječna pruga kao dio pruge Brčko – Banovići. Ta pruga, koja se proteže u dužini od 87 kilometara i označena je kao linija broj 14, koristi se zajedno sa dvije željeznička preduzeća – Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine i Željeznice Republike Srpske. Dio

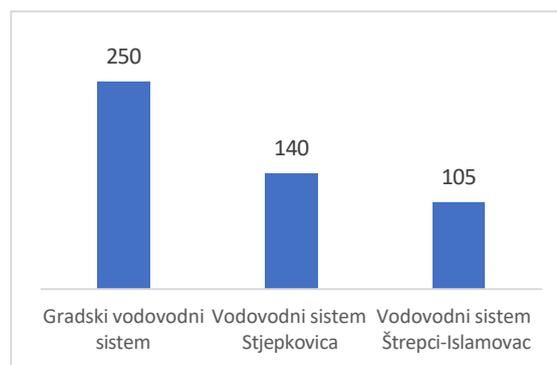
ove pruge, tačnije 27 kilometara, nalazi se na teritoriji Brčko distrikta BiH, koji do sada nije uspostavio pravnu organizaciju zaduženu za upravljanje i regulisanje željezničkog saobraćaja. Ove zadatke na području Distrikta obavljaju navedena željeznička preduzeća.

Jedan od ključnih izazova na ovom području je željeznička veza između Brčkog i Luke Brčko. Pruga po kojoj se obavlja ova veza prolazi kroz urbano područje i na njoj se nalazi čak 11 neosiguranih putnih prelaza u nivou. Ipak, veza sjevernog i južnog dijela grada je uspostavljena pomoću podvožnjaka sa istočne strane stanice i putnim prelazom u nivou sa zapadne strane stanice. Dodatno, stanica posjeduje osam staničnih kolosijeka, magacinski kolosijek i depo. Industrijska zona u Brčkom je dobro povezana sa stanicom industrijskim kolosijekom koji prolazi kroz centralni dio grada, trasom bivše pruge Staro Brčko - Novo Brčko.

Komunalna infrastruktura

Upravljanje, uključujući i održavanje, sistemom snabdijevanja vodom povjereno je JP „Komunalno Brčko” d. o. o. BDBiH, **RJ Vodovod i kanalizacija**. Kompletna **proizvodnja** i vodosnabdijevanje gradskog područja Brčko distrikta BiH se trenutno obavlja sa Fabrike vode koja koristi vodu rijeke Save i izvorište Plazulje, gdje se koristi voda rijeke Save i bunarska (12 bunara). Naredni graf prikazuje strukturu vodovodne mreže u BDBiH u 2021. godini.

Graf 25 Struktura vodovodne mreže u BDBiH, km

Izvor: JP „Komunalno Brčko”, 2021.

Oko 70% stanovnika Brčko distrikta BiH ima pristup vodovodnom sistemu. Gubici vode se izračunavaju na osnovu razlike između količine proizvedene vode i količine vode koja je prodana potrošačima, a procenat gubitaka se kreće između 50-55%. U tabeli koja slijedi, prikazan je ukupan broj potrošača vode sa javnog vodovoda kojim upravlja Javno komunalno preduzeće (JKP) za period od 2019.

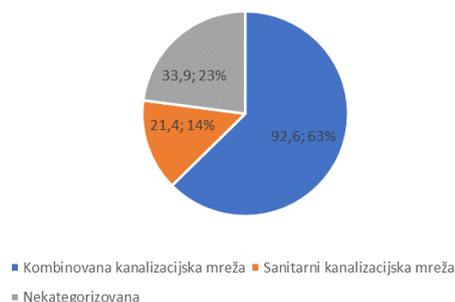
do 2022. godine. Primjetno je da se tokom navedenog perioda blago povećao ukupan broj domaćinstava kao i broj potrošača u privredi koji koriste usluge JKP-a. Međutim, istovremeno je zabilježen i porast procenta gubitaka vode, koji je u 2019. godini iznosio 52,86%, dok je u 2022. godini porastao. Ovaj trend ukazuje na potrebu za unapređenjem efikasnosti vodovodnog sistema i smanjenjem gubitaka, što je ključno za održivo upravljanje vodnim resursima u Distriktu.

Tabela 14 Ukupan broj potrošača vode sa javnog vodovoda kojim upravlja JKP BDBiH

Opis	2019	2020	2021	2022
a) domaćinstva	19.163	19.542	20.091	
b) privreda	2.061	2.061	2.097	
Gubici vode, %	52,86	53,02	55,89	

Kompletan kanalizacioni sistem, u pravom smislu riječi sistema, za područje BDBiH ne postoji, iako je dosadašnjim studijskim i projektnim rješenjima rađena dokumentacija za gradske kanalizacione kolektore i uređaj za prečišćavanje otpadnih voda. Do sada su izgrađeni pojedini kanali separatnog kanalizacionog sistema. Kanalizacijski sistema BDBiH sastoji se od dva nezavisna podsistema: urbanog i ruralnog. Graf koji slijedi prikazuje strukturu urbane kanalizacione mreže u 2022. godini.

Graf 26 Struktura urbane kanalizacijske mreže, km

U 2022. godini, kanalizaciona mreža u Brčko distriktu BiH obuhvatala je značajan broj priključaka i crpnih stanica. Procjenjuje se da oko 60% stanovnika Brčko distrikta BiH koristi kanalizacionu mrežu za odvođenje otpadnih voda. Međutim, preostalih 40% stanovništva otpadne vode ispušta u septičke jame ili direktno u obližnje prirodne recipijente, što predstavlja značajan ekološki izazov.

U Brčko distriktu BiH postoje i manji, lokalni kanalizacioni sistemi, koje su građani izgradili vlastitim sredstvima. Ovi sistemi, nažalost, često ne dobijaju adekvatno održavanje, što dovodi do njihove postepene degradacije. Lokalne zajednice trenutno ne ulažu dovoljno u održavanje ovih sistema, što predstavlja dodatni problem. Ova situacija ukazuje na potrebu za sveobuhvatnim pristupom u upravljanju kanalizacionom infrastrukturom, kao i na potrebu za investicijama i unapređenjima kako bi se osiguralo adekvatno funkcionisanje svih kanalizacionih sistema u Distriktu.

Zaštita okoliša

Kada su u pitanju zagađivači zraka oni prije svega su antropogenog i prirodnog porijekla. Antropogeno zagađenje zraka na području Brčko distrikta BiH posebno je izraženo, dok je prirodno (prašina) zanemarivo. Od antropogenih izvora, posebno se izdvajaju produkti sagorijevanja. Stanovništvo za grijanje uglavnom koristi čvrsta goriva, manje

tečna i električnu energiju. Najveće emisije polutanata na području BDBiH javljaju se iz sljedećih izvora: Topionice i rafinacije olova „Tesla“, Brčko, „Bimal“, Šećerana, „Žitopromet“, deponija otpada, asfaltne baze, šoping-centri, škole, bolnice, saobraćaj, individualna ložišta itd. Najzastupljenije čvrsto gorivo je fosilno (80%) i to uglavnom ugalj iz

rudnika Banovići i Đurđevik, s udjelom sumpora (oko 2%) i uglj iz rudnika Ugljevik (oko 5%), te tečno fosilno gorivo lož-ulje sa 0,2-0,5% sumpora.

Od 2008. godine na području BDBiH provode se mjerenja kvaliteta zraka putem mobilne automatske stanice za praćenje kvaliteta zraka. Prema zadnjim dostupnim podacima iz 2019. godine, kao jedan od ključnih problema zaštite zraka je zagađenje lebdećim česticama (PM10) i sumpor-dioksidom (SO₂).

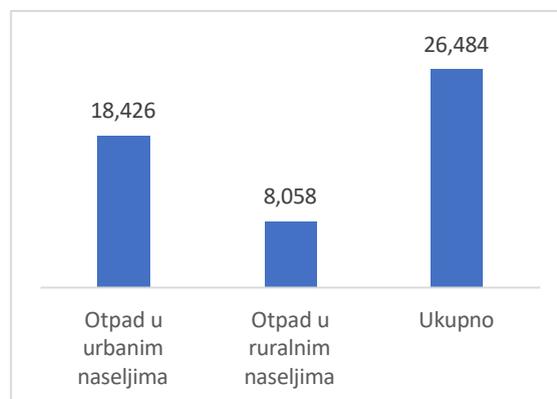
Mjerenja izvršena u periodu od 1. 1. 2019. do 31. 5. 2019. godine ukazuju da u periodu zimskih mjeseci dolazi do svakodnevnih prekoračenja 24-satnih graničnih vrijednosti (GV24h=50 µg/m³) i prekoračenja maksimalno dopuštenih vrijednosti (MDV24h=75 µg/m³) koncentracije lebdećih čestica PM10, te prekoračenja 24-satnih graničnih vrijednosti koncentracije SO₂ (GV24h=125 µg/m³).

Praćenje kvaliteta površinskih voda u BDBiH vrši se kontinuirano sa dva mjerenja godišnje za tri vodostaja. Prikupljaju se podaci o količini vode, tj. praćenje vodostaja, kao i hidrometrijska mjerenja protoka, fizičkih i hemijskih osobina kao i mikrobioloških parametara i teških metala. Kao jedan od ključnih problema je taj što na teritoriji BDBiH ne postoje aktivna postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, dok Odjeljenje za komunalne poslove nema podatke o prečišćavanju i obradi vode u industriji. Na osnovu procijenjenih podataka otpadne vode iz domaćinstava, a koja se ispuštaju u kanalizacijske sisteme na teritoriji BDBiH godišnje 3558 mil. m³, dok procijenjena količina otpadnih voda iz privrede i industrije iznosi 292 000 m³.

Poslove prikupljanja, transporta i odlaganja otpada vrši JP „Komunalno Brčko” d. o. o. BDBiH, RJ Čistoća za oko 24.998 domaćinstava (od 26.763 domaćinstava). Godišnja produkcija otpada u 2022. godini iznosila je 29.746 t. Od ove količine 27.463 t je

prikupljeno u urbanim dijelovima, a 8.803 t u ruralnim naseljima na području BD BiH.

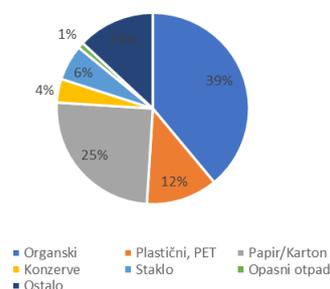
Graf 27 Količine komunalnog otpada u Brčko distriktu BiH, tona

Prema procjenama prosječno u toku 2022. godine u urbanom dijelu BDBiH dnevno nastaje 1,15 kg otpada/stanovniku, dok u ruralnim dijelovima 0,60 kg otpada/stanovniku ili prosječno 0,875 kg otpada/stanovniku dnevno.

Prema sastavu otpada, dominantna frakcija komunalnog čvrstog otpada u BDBiH je organski otpad iz kuhinja i poljoprivrede (cca 39%), dok su čvrsti reciklabilni materijali (plastika, staklo, papir/karton, aluminijske limenke, PET, folija, metali) otpada otprilike 47% čvrstog komunalnog otpada. Naredni graf nudi prikaz strukture komunalnog otpada u BDBiH u 2022. godini.

Graf 28 Struktura komunalnog otpada u Brčko distriktu BiH, %

PREGLED PROVEDBE STRATEGIJE ZA 2022. GODINU

Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. godina (u daljnjem tekstu: Strategija razvoja) predstavlja integrisani multisektorski strateški dokument kojim se definišu javne politike i integralno usmjerava razvoj lokalne samouprave.

Strategija razvoja je ključni strateško-planski dokument koji treba da potiče i usmjerava budući rast i razvoj Brčko distrikta BiH (u daljnjem tekstu: BDBiH). Ista uključuje sektore ekonomskog razvoja, društvenog razvoja i zaštite životne sredine i služi kao okvir za zajedničko projektovanje budućeg razvoja BDBiH kroz definisanje zajedničkih ciljeva za prevazilaženje razvojnih izazova. Strategija je usklađena sa relevantnim strateškim okvirom u BiH, kao i sa globalnim okvirom za održivi

razvoj i specifičnim okvirom EU za pojedine oblasti.

Strategija podstiče partnerstva, informišući građane, institucionalne aktere i poslovnu zajednicu o fokusima i načinima razvoja BDBiH u narednom sedmogodišnjem periodu. Kao takva, ona u skladu sa Zakonom o budžetu BDBiH, predstavlja osnov za izradu detaljnih planova i programa Vlade i drugih institucija. Izrada Strategije razvoja inicirana je prethodnom odlukom Skupštine BDBiH, dok je pristup i proces regulisan odgovarajućim protokolom o saradnji između Vlade BDBiH i Projekta integrisanog lokalnog razvoja (ILDP), koji implementira Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP).

Struktura Strategije razvoja BDBiH 2021-2027. godine

Strategija ima 3 strateška cilja i 14 prioriteta u okviru kojih je predviđeno 45 razvojnih mjera.

Graf 29 Pregled strateških i prioritetnih ciljeva u Strategiji razvoja BDBiH za period 2021-2027. godina

Strateški ciljevi	Prioriteti kojima se operacionaliziraju strateški ciljevi
Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	Prioritet 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća
	Prioritet 1.2: Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja
	Prioritet 1.3: Razvoj turizma
	Prioritet 1.4: Privlačenje investicija
	Prioritet 1.5: Razvoj tržišta rada
Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja
	Prioritet 2.3: Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja
	Prioritet 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće
	Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih
	Prioritet 2.6: Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima

Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	Prioritet 3.1: Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka
	Prioritet 3.2: Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom
	Prioritet 3.3: Efikasno korištenje energije

Kratki sažetak Akcionog plana 2021-2023. godine

Na osnovu strategije razvoja za period 2021-2027. godina izrađen je odgovarajući akcioni plan za prve tri godine implementacije (2021-2023), sa dinamikom realizacije aktivnosti i projekata u okviru planiranih mjera, okvirnim troškovima i izvorima finansiranja, te nosiocima realizacije.

U skladu sa Zakonom o budžetu BDBiH, na osnovu ove strategije razrađivat će se sektorske strategije i srednjoročni planovi razvoja, te godišnji planovi rada u koje će biti uključeni strateški prioriteti sa odgovarajućim mjerama i aktivnostima. U tome je i glavna razlika u odnosu na prethodni period, u kojem je nedostajala takva objedinjujuća strateška orijentacija. Ukoliko se osigura njeno kvalitetno provođenje i praćenje, u narednom periodu može se očekivati značajan napredak u svim razvojnim oblastima i znatan nivo ostvarene vrijednosti u odnosu na sredstva koja će se utrošiti za njenu realizaciju.

Akcioni plan za period 2021-2023. godine, sadrži 14 prioriteta, 45 razvojnih mjera, te 163 razvojnih projekta i aktivnosti.

Od ukupno 163 planiranih projekata/aktivnosti koji čine sastavni dio Akcionog plana 2021-2023. godine, možemo izdvojiti nekoliko ključnih projekata: Podrška za poslovanje i oporavak privrede; Podrška razvoju poljoprivrede i ruralnih područja; Projekat "izgradnje ekonomske zone"; Podrška samozapošljavanju u privredi i poljoprivredi; Izgradnja i opremanje obdaništa u MZ Broduša i MZ Srpska Varoš, uključujući projektovanje; Nabavka svih neophodnih uređaja (prije svega

MR, CT) u svrhu omogućavanja kvalitetnog, održivog i pravednog provođenje zdravstvene zaštite stanovništvu Brčko distrikta; Projektovanje i izgradnja (sa opremanjem) Aneksa Bolnice sa dijagnostičkim centrom, Hospisom, Hitnom službom i Odjeljenjem Psihijatrije; Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) nabavka informacione opreme, komunikacione infrastrukture, održavanje i tehnička podrška; Sanacija klizišta na području BDBiH; Potpuno uklanjanje rizika od posljedica mina i NUS-a i sigurno korištenje površine za obavljanje svih aktivnosti neophodnih za život i poslovanje; Projektovanje i izgradnja multifunkcionalne dvorane i zatvorenog bazena; Izgradnja gradskog stadiona; Projektovanje i Dogradnja/Izgradnja Centra za kulturu i umjetnost (kino, pozorište, koncertna dvorana i biblioteka); Podrška projektima kulturno-umjetničkog stvaralaštva (Susreti pozorišta, Frančeskovi dani, donacije po javnim pozivima za udruženja iz oblasti kulture); Izgradnja i opremanje Centra za upravljanje otpadom (CUO); Sanacija i rekultivacija postojeće deponije otpada; Izgradnja kolektora desna obala rijeke Brke, lijeva obala rijeke Brke, desna obala rijeke Save i PPOV; Izgradnja objekata prve faze GTC Plazulje – Potočari (cjevovod, PS Potočari, rezervoar Potočari i spojevi na postojeću vodovodnu mrežu); Planiranje izgradnje autoputa Sarajevo – Beograd, Tuzla – Orašje, Banja Luka – Beograd (trasa kroz Brčko distrikt BiH); Sanacija, rekonstrukcija i modernizacija javne rasvjete.

Ukupna indikativna vrijednost finansijskih sredstava planiranih za realizaciju projekata i aktivnosti u trogodišnjem periodu 2021-2023. godine iznosi 192.891.919 KM (Tabela 15), od kojih je iznos od 147.595.019 KM planiran iz budžetskih sredstava, dok je iznos od 45.296.900 KM planiran iz ostalih izvora.

Tabela 15 Prikaz finansijskih sredstava planiranih za naredne tri godine po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja

STRATEŠKI CILJEVI	2021-2023. (KM)	VLASTITA BUDŽETSKA	OSTALI IZVORI (KM)
STRATEŠKI CILJ 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	93.950.000	70.257.500	23.692.500
STRATEŠKI CILJ 2: Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	59.340.819	53.186.419	6.154.400
STRATEŠKI CILJ 3: Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	39.601.100	24.151.100	15.450.000
UKUPNO	192.891.919	147.595.019	45.296.900

Ukupan pregled realizacije Strategije razvoja za 2022. godinu

Akcionim planom za period od 2021. do 2023. godine, BDBiH je planirao realizovati ukupno 163 projekta ili aktivnosti od čega se 46 projekata odnosi na strateški cilj 1, 81 na strateški cilj 2 i 36 na strateški cilj 3.

Tabela 16 Pregled strateških i prioritetnih ciljeva u Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH za period 2021-2027. godina

Ciljevi	Broj aktivnosti/ projekata
SC1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	46
PC 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća	13
PC 1.2: Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja	8
PC 1.3: Razvoj turizma	8
PC 1.4: Privlačenje investicija	12
PC 1.5: Razvoj tržišta rada	5
SC2: Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	81
PC 2.1: Poboļšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja	12
PC 2.2: Poboļšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama	15
PC 2.3: Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja	17
PC 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	8
PC 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih	11
PC 2.6: Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima	18
SC3: Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	36
PC 3.1: Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka	6
PC 3.2: Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	26
PC 3.3: Efikasno korištenje energije	4

U 2022. godini je od ukupno 163 planiranih projekata ili aktivnosti, njih 25 realizovano, 43 su u toku realizacije, dok je 95 projekata odgođeno. Ukupna finansijska vrijednost provedenih aktivnosti, odnosno finansijskih ulaganja u 2022. godini je 32.944.275,25 KM. Najviše finansijskih ulaganja bilo je u okviru Strateškog cilja 1. 16.761.503,67 KM, te u Strateškom cilju 3. 9.726.186,24 KM, a najmanje u Strateškom cilju 2. 6.456.585,34 KM.

Tabela 17 Prikaz finansijskih sredstava planiranih za naredne tri godine po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja

STRATEŠKI CILJ	VLASTITA BUDŽETSKA SREDSTVA (KM)	OSTALI IZVORI (KM)
STRATEŠKI CILJ 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	15.579.469	1.182.034
STRATEŠKI CILJ 2: Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	6.456.585	0
STRATEŠKI CILJ 3: Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	9.726.186	0
UKUPNO	31.762.241	1.182.034

Strateški (ključni) projekti

Sektor za strateško planiranje analizirao je značaj projekata i na osnovu toga kreirao listu od trideset ključnih strateških projekata koji su identifikovani kao imperativni za napredak Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Određeni projekti su eksplicitno uvršteni u mjere trećeg strateškog cilja, dok su drugi prepoznati po značajnom uticaju koji će imati na razvoj Distrikta. Za realizaciju ovih trideset ključnih projekata, prema Akcionom planu za 2022. godinu, planirana su sredstva u iznosu od 24.880.000 KM. Međutim, ukupan iznos sredstava utrošenih u tekućoj godini iznosi 10.654.532 KM, što ukazuje na stopu realizacije od 42,82%.

Za prvih devet projekata bila su planirana sredstva od 17.910.000 KM, što čini 72% ukupno planiranih sredstava. Ipak, za ove projekte je utrošeno samo 1.763.234 KM, odnosno 9,8% od planiranih sredstava, što je rezultiralo izostankom realizacije većine ključnih strateških projekata. Među njima su: "Izgradnja ekonomske zone", "Projektovanje i izgradnja gradskog stadiona", "Izgradnja objekata prve faze GTC Plazulje – Potočari", "Rehabilitacija dijela magistralnih puteva kroz BD BiH", "Projektovanje/Izgradnja gradske multifunkcionalne dvorane po standardima Evropske unije", "Projektovanje i

Dogradnja/Izgradnja Centra za kulturu i umjetnost", "Sanacija i rekultivacija postojeće deponije otpada", "Rekonstrukcija vodovodne mreže" i "Izgradnja saobraćajnice od mosta na Brci do Antunović pumpe".

Za preostalih 21 projekt bila su planirana sredstva u iznosu od 6.970.000 KM, a utrošeno je 8.891.298 KM, što predstavlja 27,6% više u odnosu na planirana sredstva. Ovi projekti uključuju "Rehabilitaciju dijela lokalnih puteva kroz BD BiH", "Izgradnju i opremanje Centra za upravljanje otpadom", "Rehabilitaciju dijela regionalnih puteva kroz BDBiH", "Potpuno uklanjanje rizika od posljedica mina", "Projektovanje/Izgradnju otvorenog i zatvorenog bazena Brčko distrikta BiH", "Rekonstrukciju kanalizacione mreže", "Izgradnju novih i zamjenu postojećih TS10(20)/04", "Nastavak izgradnje novih kružnih tokova i Bulevara mira", "Sanacija postojećeg mosta – graničnog prelaza sa Republikom Hrvatskom na rijeci Savi", "Osnivanje Javnog univerziteta BDBiH", "Podršku biznis Start-upa za mlade", "Izgradnju mini obilaznice 'Čardaklije'", "Rješavanje oborinske odvodnje oba podvožnjaka", "Kabliranje i izgradnju NN mreže u Brčko distriktu BiH", "Sanacija i modernizacija javne rasvjete", "Utopljanje

zgrada i rekonstrukcija osvjetljenja u javnim zgradama", "Projekat 'Uspostavljanje inkubatora za razvoj IT firmi'", "Pripremu dokumentacije za 'Izgradnju marine na Savi'", "Projekat konsolidacije zemljišta", "Izgradnju kolektora duž rijeke Brke i Save" te "Planiranje izgradnje autoputa Sarajevo – Beograd, Tuzla – Orašje, Banja Luka – Beograd".

Zaključno, iako je za trideset projekata predviđeno značajno finansiranje, stopa njihove realizacije u ovoj godini od 42,82% ukazuje na potrebu za dodatnom evaluacijom i prilagođavanjem pristupa. S obzirom na

distribuciju sredstava, primjetno je da veći projekti s većim budžetima imaju nižu stopu realizacije, dok manji projekti pokazuju veću efikasnost utroška sredstava u odnosu na planirano. Ova dinamika zahtijeva detaljno proučavanje faktora koji utječu na izvršenje projekata i angažman resursa kako bi se osigurala bolja realizacija u budućim periodima. Efektivna implementacija ovih projekata ključna je za ostvarivanje strateških ciljeva razvoja Distrikta i njegovu transformaciju ka održivoj ekonomiji u skladu s evropskim standardima i praksama.

Veza između strateških ciljeva, prioriteta i mjera iz Strategije razvoja Brčko distrikta BiH i Okvira ciljeva održivog razvoja

Ciljevi održivog razvoja su globalni plan usmjeren na stvaranje bolje i održive budućnosti za sve. Oni se bave nizom globalnih izazova, uključujući siromaštvo, nejednakost, klimatske promjene, degradaciju okoliša, prosperitet, mir i pravdu. Agenda 2030, koja obuhvata Ciljeve održivog razvoja, zasniva se na tri ključna principa: univerzalnost, integracija svih aspekata održivog razvoja, i princip "Niko ne smije biti isključen".

U Bosni i Hercegovini, implementacija Agende 2030 započinje izradom Okvira za Ciljeve održivog razvoja, koji predstavlja temeljni dokument za sve nivoe vlasti. Ovaj dokument utvrđuje šire razvojne pravce i ciljeve, kao što su dobra uprava i upravljanje javnim sektorom, pametan rast, i društvo jednakih mogućnosti. Uz to, naglašava se važnost ljudskog kapitala za budućnost i primjena principa "Niko ne smije biti isključen".

Okvir za Ciljeve održivog razvoja u Bosni i Hercegovini također definiše akceleratora i pokretače koji će omogućiti ostvarivanje ovih ciljeva do 2030. godine. Osim toga, u skladu sa zahtjevima Agende 2030, Okvir utvrđuje i konkretne podciljeve i indikatore koji će se koristiti za mjerenje napretka. Dokument

predstavlja sveobuhvatni okvir za postizanje Agende 2030 i poslužit će kao smjernica za tekuće i buduće procese strateškog planiranja na nivoima Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta BiH.

U sklopu ovog okvira, Bosna i Hercegovina je usvojila devet vodećih principa, od kojih su četiri direktno vezana za strateško upravljanje. Ovi principi uključuju usmjeravanje budućih procesa strateškog planiranja na svim nivoima vlasti, jačanje sistema strateškog planiranja i upravljanja razvojem, poticanje participatornog pristupa u inkorporiranju Agende 2030 u strateške dokumente, te preuzimanje obaveze usmjeravanja finansijskih sredstava za realizaciju prioriteta usklađenih sa SDG-om.

Zajednička vizija svih nivoa vlasti u BiH je stvaranje prosperitetne, ekonomski i institucionalno razvijene, socijalno pravedne države sa jednakim mogućnostima za sve građane. U tom kontekstu, Brčko distrikt BiH je u procesu izrade Strategije razvoja za period 2021-2027. godina, koja je usklađena s principima Okvira ciljeva održivog razvoja. Ova strategija povezuje strateške ciljeve s pravcima održivog razvoja u BiH, prioritete s

akceleratorima, i razvojne mjere s pokretačima.

U Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH opisana je direktna i indirektna povezanost razvojnih pravaca s različitim strateškim ciljevima. Također, strategija pruža detaljan prikaz kako se svaki od razvojnih pravaca – dobra uprava i upravljanje javnim sektorom, pametan rast, i društvo jednakih mogućnosti – povezuje s određenim strateškim ciljevima, što omogućava bolje razumijevanje i provedbu ovih ciljeva.

U suštini, Ciljevi održivog razvoja u Bosni i Hercegovini teže stvaranju boljeg društva i budućnosti, gdje su ljudi, prosperitet, mir, partnerstvo i briga za planetu u središtu zajedničkih napora za bolje sutra. Ovi ciljevi nisu samo politički imperativi, već su i moralna obaveza prema sadašnjim i budućim generacijama. Oni zahtijevaju angažman svih sektora društva – vlada, privatnog sektora, civilnog društva i građana – kako bi se postigla održiva, pravedna i prosperitetna budućnost za sve.

Graf 30 Povezivanje razvojnih pravaca Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa strateškim ciljevima Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027.	
RAZVOJNI PRAVCI		STRATEŠKI CILJEVI	
Razvojni pravac 1. Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima		
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima		
	Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH		
Razvojni pravac 2. Pametni rast	Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH		
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima		
	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima		
Razvojni pravac 3. Društvo jednakih mogućnosti	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima		
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima		

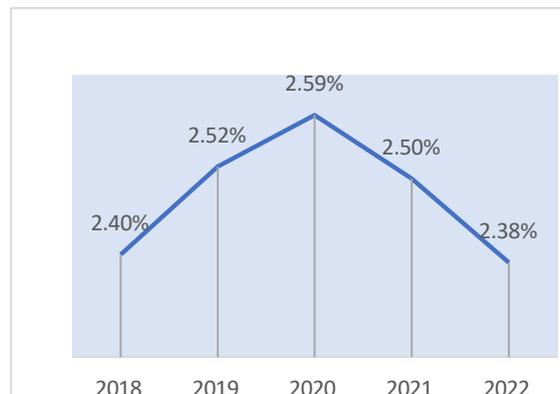
STRATEŠKI CILJ 1: KONKURENTNA PRIVREDA, SKLADNO UKLOPLJENA U GLOBALNE RAZVOJNE TRENDOVE I LANCE VRIJEDNOSTI, KAO MOTOR RAZVOJA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

Prvi strateški cilj Brčko distrikta BiH zasniva se na nekoliko ključnih pretpostavki koje imaju za cilj maksimalno iskorištenje administrativnog statusa i geostrateškog položaja distrikta. Ključni fokus je pružanje sistematske podrške privredi i razvoju preduzetništva. Ova podrška je ciljano usmjerena ka jačanju konkurentnosti u međunarodnim lancima vrijednosti, uz istovremeno usklađivanje sa globalnim trendovima, kao što su digitalizacija i dekarbonizacija. Postepeni prelazak na digitalne tehnologije i zelenu ekonomiju je također naglašen. Snažna privreda koja se podržava na ovaj način, ima sposobnost i odgovornost da pozitivno utiče na brzi razvoj drugih sektora života i rada u Brčko distriktu BiH.

Da bismo mogli pratiti postignuće prvog strateškog cilja, koristimo tri indikatora uticaja. Prvo, želimo povećati učešće Brčko distrikta u BDP-u BiH. Naš drugi indikator je rast stope zaposlenosti, što je ključno za povećanje standarda života lokalnog stanovništva. Treći indikator je rast budžetskih prihoda, bez eksternog finansiranja, što je važno za održavanje ekonomske stabilnosti Distrikta.

Strategija razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine predviđa povećanje udjela Distrikta u bruto društvenom proizvodu (BDP- u) BiH za 0,6 posto u periodu od 2018. do 2027. godine, sa sadašnjih 2,4% na 3,0%.

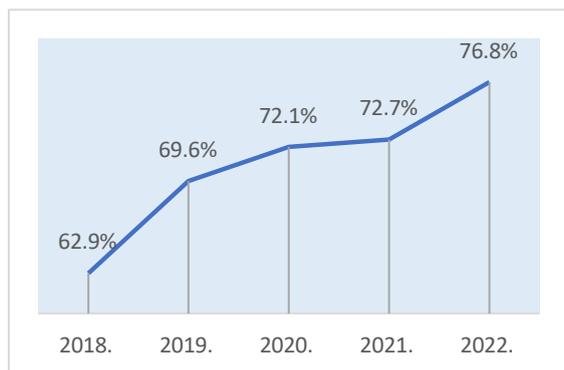
Graf 31 Učešće BDBiH u BDP BiH, %

Učešće Brčko distrikta BiH u bruto domaćem proizvodu Bosne i Hercegovine u 2022. godini je iznosilo 2,38%, što predstavlja smanjenje u odnosu na prethodnu godinu za 0,12%. Naime, u prethodnoj godini učešće Brčko distrikta u BDP-u iznosilo je 2,5%. Ipak, sa postavljenom ciljanom vrijednošću od 3% za 2027. godinu, postoji realna mogućnost da se ta vrijednost dostigne. Naravno, to će biti moguće uz intenzivniju ekonomsku aktivnost i ubranu stopu rasta BDP-a u samom Brčko distriktu BiH u poređenju sa ostatkom zemlje.

Prema podacima Agencije za statistiku BiH Podružnica/Ekspozitura Brčko koja objavljuje publikaciju "Bilten – Statistički podaci" prosječan broj zaposlenih u Brčko distriktu BiH u 2022. godini iznosio je 17.699 što je u odnosu na 2021. godinu više za 96 zaposlenih osoba ili 1%, kada je bilo 17.795 zaposlenih.

Graf 32 Stopa zaposlenosti Brčko distrikta BiH

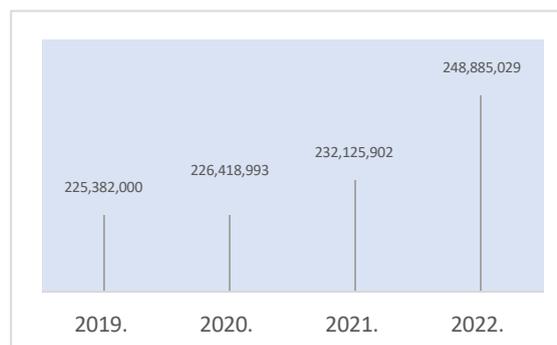

U 2019. godini, stopa zaposlenosti, drugi indikator prvog strateškog cilja, iznosila je 69,6%, što je predstavljalo 17.807 zaposlenih i 7.763 nezaposlena lica. Ukupan broj zaposlenih i nezaposlenih lica bio je 25.570. Međutim, do 2022. godine, stopa zaposlenosti porasla je za impresivnih 7,21% u odnosu na prethodnu godinu, dostižući visokih 76,8%. Iako je stopa zaposlenosti značajno porasla, ukupan broj zaposlenih i nezaposlenih lica smanjio se na 23.031, što je za 2.539 manje u odnosu na 2019. godinu. U ovom periodu, broj nezaposlenih lica smanjio se za 2.431, dok je broj zaposlenih smanjen za 108. Ovi podaci ukazuju na značajan napredak u dostizanju ciljnog postavljenog za 2027. godinu, koji iznosi 80% stopa zaposlenosti.

Rast budžetskih prihoda bez eksternog finansiranja treći je indikator prvog strateškog cilja. Porezni prihodi, neporezni prihodi, tekuće donacije i transferi su budžetske pozicije ukupnog prihoda bez eksternog zaduživanja koji su omogućili stabilnost i održivost finansija u Brčko distriktu BiH. Međutim, kao posljedica pandemije COVID-19, političkih turbulencija u Evropi i usporavanja ekonomskog rasta na glavnim izvoznim tržištima, ova struktura prihoda je doživjela značajne promjene. Spor rast ekonomije i prekid lanaca snabdjevenija doveli su do rasta inflacije i uticaja na ekonomiju Brčko distrikta BiH, što je rezultiralo oscilacijama u prihodima bez eksternog zaduživanja. Pored toga, konstantan porast cijena dobara za ličnu potrošnju i industrijskih proizvoda usporio je investicije i doveo do povećanja kamatnih

stopa. U periodu od 2019. do 2022. godine, nominalno povećanje budžetskih prihoda pruža nadu za održivo rešenje. Sprovedene mjere i politike za povećanje prihoda mogu donijeti pozitivne rezultate u narednom periodu, pod uslovom da se adekvatno prilagode novim ekonomskim uslovima.

Graf 33 Budžetski prihodi bez eksternog finansiranja, KM

Prema Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH, predviđa se planirani rast budžetskih prihoda bez eksternog finansiranja sa 225.382.000 KM u 2019. godini na 265.000.000 KM do 2027. godine. U 2022. godini, budžetski prihodi bez eksternog finansiranja iznosili su 248.885.029 KM, što je povećanje za 7,2% u odnosu na prethodnu godinu. Izgleda da će treći indikator prvog strateškog cilja biti postignut prije ciljnog roka 2027. godine, ali ne treba zanemariti uticaj inflacije na rast nominalnog iznosa.

Analiza finansijskih ulaganja po prioritetima prvog razvojnog tima ukazuje da je od ukupno 16.761.503,67 KM uložениh sredstava, najviše uloženo za finansiranje drugog prioriteta „Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja, zatim u peti prioritet „Razvoj tržišta rada“, a najmanje je uloženo u aktivnosti i projekte četvrtog prioriteta „Privlačenje investicija“. Detaljan pregled iznosa ulaganja i broja aktivnosti/projekata po prioritetima prikazujemo u narednoj tabeli.

Tabela 18 Uložena sredstva po prioritetima prvog strateškog cilja u 2022. godini

Prioriteti	Aktivnosti/projekti	Ukupno (KM)	%
1.1. Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća	13	218.078	1,3%
1.2. Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja	8	13.733.090	81,9%
1.3. Razvoj turizma	8	79.000	0,5%
1.4. Privlačenje investicija	12	31.237	0,2%
1.5. Razvoj tržišta rada	5	2.700.099	16,1%
UKUPNO	46	16.761.504	100,0%

Naredna tabela prikazuje distribuciju uloženi sredstava u 2022. godini prema kojima se dominantan procent odnosi na vlastita budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 15.579.469,23 KM. U istom periodu je za realizaciju strateškog cilja 1 iz vanjskih izvora ukupno uloženo 1.182.034,44 KM. Sumirano, od ukupno 16.761.503,67 KM uloženi sredstava u 2022. godini, 15.579.469,23 KM se odnosi na budžet, dok je 1.182.034,44 KM finansirano iz vanjskih izvora.

Tabela 19 Izvori finansiranja uloženi sredstava po prioritetima prvog strateškog cilja u 2022. godini

Prioriteti	Vlastita budžetska sredstva	Ostali vanjski izvori
1.1. Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća	152.879	65.199
1.2. Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja	13.733.090	0
1.3. Razvoj turizma	79.000	0
1.4. Privlačenje investicija	0	31.237
1.5. Razvoj tržišta rada	1.614.500	1.085.599
UKUPNO	15.579.469	1.182.034

Prvi strateški cilj u Okviru za ciljeve održivog razvoja u Bosni i Hercegovini direktno je povezan s drugim pravcem "Pametna rast" i indirektno s prvim pravcem "Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom". Ovaj cilj obuhvata pet prioriteta koji doprinose

akceleratoru "Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije" i njegovim pokretačima, kao što su: povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija, mobiliziranje potencijala dijaspor, olakšavanje poslovanja i podrška brzorastućim firmama, jačanje uloge gradova i regija u razvoju, digitalizacija ekonomije, stvaranje i uključivanje u globalne lance vrijednosti, i razvoj prevodilačke infrastrukture.

Aktivnosti i projekti unutar prvog i četvrtog prioriteta prvog strateškog cilja indirektno doprinose drugom akceleratoru prvog pravca, "Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava", i njegovim pokretačima, kao što su efikasan pravosudni sistem, zaštita ljudskih prava, regulisanje rada i prava radnika tokom nesreća, efikasna borba protiv korupcije, i borba protiv različitih oblika kriminala i terorizma.

Graf koji slijedi ilustruje povezanost prioriteta prvog strateškog cilja s akceleratorima drugog i prvog pravca razvoja u Okviru za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini.

Graf 34 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
AKCELERATORI	PRIORITETI
AKCELERATOR 1: Jačanje povoljnog okruženja za poduzetništvo i inovacije za proizvodnju dobara visoke dodane vrijednosti za izvoz	Prioritet 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća
	Prioritet 1.2: Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja
	Prioritet 1.3: Razvoj turizma
	Prioritet 1.4: Privlačenje investicija
	Prioritet 1.5: Razvoj tržišta rada
AKCELERATOR 2: Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava	Prioritet 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća
	Prioritet 1.4: Privlačenje investicija

PRIORITET 1: RAZVOJ PREDUZETNIŠTVA I MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

Podrška preduzetništvu i malim i srednjim preduzećima ima ključnu ulogu u razvoju privrede Brčko distrikta BiH. Do sada je ova podrška pružana kroz sistem podsticaja koji je regulisan Zakonom o podsticaju u privredu Brčko distrikta BiH (SLGL BDBiH, broj 23/2016). Pored toga, Brčko distrikt BiH, zajedno sa oba entiteta i državom BiH, aktivno učestvuje u objedinjenom sistemu izvještavanja o implementaciji Akta o malom biznisu (SBA - Small Business Act) i Indeksa MSP politika (SME Policy Index). Ovi dokumenti predstavljaju referentni okvir Evropske unije za zemlje zapadnog Balkana i Tursku u oblasti malih i srednjih preduzeća.

Kako bi se unaprijedio razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća u Brčko distriktu BiH pokrenute su opsežne aktivnosti u vezi sa izmjenom Zakona o podsticaju u privredu BDBiH (Službeni glasnik Brčko distrikta BiH, broj 13/16), i usklađivanju definicije MSP sa definicijom iz Preporuke Evropske komisije koja se odnosi na definiciju mikro, malih i srednjih preduzeća, broj 2003/361 (Službeni glasnik Evropske unije, broj L124/36, 2003. godine).

Vlada Brčko distrikta BiH učinila je važan korak donoseći odluku o pokretanju izrade Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u Brčko distriktu BiH 2021-2027. godine. Urađena je kao sektorska strategija, na osnovu Strategije razvoja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2021-2027. kao osnove za sve sektorske strategije, srednjoročne planove razvoja i godišnje planove rada, u skladu sa Zakonom o budžetu Brčko distrikta BiH. Upravo je prioritet „Razvoj poduzetništva i malih i srednjih preduzeća“ zajedno sa prioritetom „Privlačenje investicija“ bio ishodište za definiranje tri strateška cilja Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća i preduzetništva u Brčko distriktu BiH 2021-2027. godine.

Ovi ciljevi obuhvataju sve ključne aktere u oblasti preduzetništva i MSP: prvi cilj se odnosi na preduzetnike i MSP koji posluju na lokalnom i domaćem tržištu, drugi cilj se fokusira na izvozno orijentisana preduzeća, a treći cilj naglašava dominantan pravac razvoja MSP u ovom strateškom periodu: inovativna orijentacija i stvaranje veće dodatne vrijednosti. Ovim se stvaraju bolji uslovi i veća atraktivnost sektora MSP za mlade ljude, kao i veće plate za zaposlene u tom sektoru. Važno je napomenuti da je oporavak i obnavljanje od negativnih posljedica pandemijske krize izazvane virusom COVID-19 također uključeno u ciljnu orijentaciju.

Prioritet „Razvoj poduzetništva i malih i srednjih preduzeća“ operacionalizira se kroz pet mjera, i to: podrška za poslovanje privrede i oporavak od posljedica pandemijske krize, systemska podrška preduzetništvu mladih i preduzetništvu žena, podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća, podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima i usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja.

Broj MMSP u odnosu na broj stanovnika, rast prihoda MMSP i napredak BiH u implementaciji SBA (SME Policy Index) tri su indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Razvoj poduzetništva i malih i srednjih preduzeća“.

Tabela 20 Indikatori krajnjeg rezultata za prioritet 1.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj MMSP u odnosu na broj stanovnika	39 MMSP na 1000 stanovnika (2019)	42	44	50 MMSP na 1000 stanovnika (2027)
Rast prihoda MMSP	1,9 mlrd. KM (2019)		2,58 mlrd. KM (2022)	Najmanje za 20%
Napredak BiH u implementaciji SBA (SME Policy Index)	Znatno ispod prosjeka zemalja zapadnog Balkana i Turske (2019)			Na nivou prosjeka zemalja zapadnog Balkana i Turske (2025)

Prema izvještaju Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu broj aktivnih malih i srednjih preduzeća i samostalnih privrednika bio je 3.316, a broj stanovnika 81.414, što znači da je u 2022. godini bilo 44 mala i srednja preduzeća na hiljadu stanovnika. Uzme li se u obzir da je u baznoj 2019. godini bilo 39, a da je ciljna vrijednost 50 malih i srednjih preduzeća za 2027. godinu, može se zaključiti da je u prve dvije godine implementacije Strategije ostvaren značajan napredak.

Rast prihoda malih i srednjih preduzeća (MSP) predstavlja drugi indikator prioriteta u razvoju poduzetništva. Polazna vrijednost prihoda MSP-a u 2019. godini iznosila je 1,9 milijardi KM, a postavljeni cilj bio je povećanje prihoda za najmanje 20% u odnosu na polaznu vrijednost, odnosno dostizanje 2,2 milijarde KM. U 2022. godini, prihodi MSP-a iznosili su 2,58 milijardi KM, pokazujući značajan rast kojim je već sada dostignuta ciljna vrijednost postavljena za 2027. godinu.

Napredak Bosne i Hercegovine u implementaciji SME Policy Index-a (Indeksa politika za mala i srednja preduzeća) predstavlja treći indikator prioriteta razvoja poduzetništva i MSP-a. Polazna vrijednost ovog indikatora u 2019. godini opisno je postavljena kao "znatno ispod prosjeka

zemalja zapadnog Balkana i Turske", a ciljna vrijednost je postavljena na "nivou prosjeka zemalja zapadnog Balkana i Turske" do 2025. godine. U julu 2022. godine, OECD u saradnji sa partnerima (Evropska komisija, Evropska banka za obnovu i razvoj i Evropska fondacija za obuku) objavio je izvještaj "Indeks MSP politika: Zapadni Balkan i Turska 2022: Procjena implementacije Small Business Act za Evropu, Indeks MSP politika". Prema pokazateljima iz ovog izvještaja, Bosna i Hercegovina je ostvarila određeni napredak, što ukazuje na pozitivne trendove u razvoju poduzetništva i malih i srednjih preduzeća. Prvi prioritet "Podrška preduzetništvu i malim i srednjim preduzećima" realizuje se kroz pet mjera, i to: Podrška za poslovanje privrede i oporavak od posljedica pandemijske krize ; Sistemska podrška preduzetništvu mladih i preduzetništvu žena; Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća; Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima; Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja.

Realizacija mjera ovog prioriteta doprinijet će realizaciji akceleratora „Povoljno okruženje poduzetništvo i inovacije“ i pokretača unutar ovog akceleratora.

Graf 35 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
☑ Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru	1.1.1. Podrška za poslovanje privrede i oporavak od posljedica pandemijske krize
☑ Digitalizacija ekonomije	1.1.2. Sistemska podrška preduzetništvu mladih i preduzetništvu žena
☑ Stvaranje i uključivanje u globalne lance vrijednosti	1.1.3. Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća
☑ Razvoj prevodilačke infrastrukture	1.1.4. Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima
☑ Zaštita prava radnika, regulisanje rada i prava radnika tokom nesreća	1.1.5. Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja
☑ Efikasna borba protiv korupcije	
☑ Borba protiv različitih oblika kriminala i terorizma	

Mjera 1.1.1. Podrška za poslovanje privrede i oporavak od posljedica pandemijske krize

Ovom mjerom predviđeno je nastavljanje dobrih praksi u pogledu pružanja finansijske podrške (podsticaja, garancija i subvencija) koja se pruža privredi, uz njeno djelimično prilagođavanje za oporavak preduzetničke djelatnosti i MSP od negativnih posljedica pandemijske krize, kao i sticanje otpornosti na slične krize u budućnosti, te postepeno preusmjeravanje dijela sredstava na podršku ciljanim grupama (mladi preduzetnici i žene preduzetnice), na podršku inovacijama, digitalizaciji i dekarbonizaciji kao novim razvojnim izazovima za MSP, te na intenzivniju podršku izvozno orijentisanim preduzećima i sektorima, u skladu sa mjerama 1.1.2, 1.1.3. i 1.1.4. Posebna grupa aktivnosti odnosi se na poboljšanje regulatornog okvira za procedure stečaja/bankrota firmi, sa ciljem ubrzanja i pojeftinjenja postupaka, te na pripremu i promociju ciljanih mjera podrške za pružanje druge šanse preduzetnicima.

Tako će ova podrška biti bolje ciljana i omogućit će postizanje većih efekata uz korištenje srazmjerno istog obima sredstava. Također, njome će se omogućiti brži oporavak privrede od posljedica pandemijske krize, kao i odgovarajući napredak u implementaciji SBA u dimenzijama 2 (Bankrot i druga šansa) i 6 (Pristup finansijama).

Primjena predložene mjere ima za cilj da direktno doprinese ublažavanju štetnih posljedica koje je pandemijska kriza imala na preduzetnike i preduzeća. Također, očekuje se da će ona postepeno dovesti do oporavka poslovnih performansi u sektoru privrede i poljoprivrede, uz to da se do 2023. godine dostignu ključni pokazatelji koji su bili prisutni 2019. godine. U srednjem i dugom roku, ova mjera ima za cilj da doprinese povećanju broja malih, mikro i srednjih preduzeća u odnosu na broj stanovnika, kao i rastu prihoda i drugih poslovnih ostvarenja ovih preduzeća. Očekuje se postepeni rast bruto-dodate vrijednosti i izvoza.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu, Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, Direkcija za finansije, Garantno- razvojni fond BDBiH, Osnovni sud BDBiH, Privredna komora BDBiH i Udruženje poslodavaca BD BiH. Realizacija ove mjere ima za cilj značajno poboljšanje stanja samostalnih preduzetnika i preduzeća kao i poljoprivrednih gazdinstava.

Stepen dostizanja razvojnih efekata bit će ocjenjivan putem tri indikatora izlaznih rezultata, i to: broj aktivnih subjekata malog preduzetništva (SP) i mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP), broj MMSP koji koriste dosadašnje vidove podsticaja, kao i napredak SBA profila Bosne i Hercegovine u dimenziji 2 (bankrot i druga šansa) i dimenziji 6 (pristup finansijama).

Tabela 21 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	2022		Ciljne vrijednosti
		Ciljna vrijednost	Realizovana vrijednost	
Broj aktivnih SP i MMSP	3.278	3.316	3.599	Do 2023. dostići nivo iz 2019.
Broj MMSP koja koriste dosadašnje vidove podsticaja	1.569	1.607	1.781	Manje od 1200 (2027)
Poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 2. (Bankrot i druga šansa) i dimenziji 6 (Pristup finansijama)	2,55 3,26	2,55 3,26	2,55 3,26	3,50 4,00 (2025)

Broj aktivnih samostalnih preduzetnika i malih i srednjih preduzeća u 2022. godini veći je za 321 u odnosu na 2019. godinu, što znači da je već dostignuta ciljana vrijednost, štaviše i prebačena za 9,8%. Nažalost, drugi indikator bilježi negativne rezultate jer je broj MMSP koja koriste dosadašnje vidove podsticaja 1781 i veći je za 212 MMSP, a ciljna vrijednost do 2017. godine je 1.200. Dostignute vrijednosti za treći indikator ostale su nepromijenjene.

Ovu mjeru koordinira Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu. U godišnjem planu rada za 2022. godinu definirano je jedanaest aktivnosti, a za koje je planirano da se utroši oko 8.873.500 KM. Prema izveštaju

koordinatora, utrošeno je 8.548.354 KM, što čini 96% realizovanih sredstava.

Mjera 1.1.2. Sistemska podrška preduzetništvu mladih i preduzetništvu žena

Mjerom se podstiče i omogućava prelaz sa *ad hoc* podrške na sistemska podrška preduzetništvu dvaju veoma važnih ciljnih grupa, mladih i žena, čiji je udio u strukturi osnivanja i vođenja MMSP-a još uvijek nizak. Sistemska podrška obuhvata: uključivanje preduzetničkog učenja u programe formalnog srednjoškolskog i univerzitetskog obrazovanja u vidu fakultativnog i/ili obaveznog predmeta, podršku razvoju preduzetništva mladih, naročito u oblasti informacionih tehnologija i podršku preduzetništvu žena.

U sklopu mjere predviđena je razrada i realizacija projekta „Uspostavljanje inkubatora za razvoj IT firmi“. Cilj projekta je olakšavanje osnivanja i početne faze poslovanja IT firmi na teritoriji Brčko distrikta BiH uspostavljanjem odgovarajućeg inkubatora koji uključuje specifične vidove podrške mladim preduzetnicima (potrebne usluge, obuke, infrastrukturu i drugu neophodnu podršku).

Provođenje ove mjere u srednjem i dugom roku ima za cilj poticanje broja novih preduzeća, posebno među obrazovanim mladim preduzetnicima. Očekuje se da nova preduzeća budu fokusirana na djelatnosti sa visokom dodanom vrijednosti i da će stvarati radna mjesta za visoko kvalificiranu radnu snagu, prije svega mlade stručnjake. Također, očekuje se da će ova mjera imati pozitivan utjecaj na implementaciju programa Preduzetničkog učenja i razvoja stručnih i preduzetničkih vještina.

Poboljšanje rezultata naše mjere praćenja ostvarujemo kroz upotrebu četiri ključna indikatora: povećanje broja perspektivnih mladih IT stručnjaka, osnivanje novih IT firmi od strane mladih preduzetnika, povećanje učešća žena u dodijeljenim podsticajima za samozapošljavanje (omjer broja podsticaja za žene i ukupnog broja podsticaja) te unapređenje SBA profila Bosne i Hercegovine u dimenziji 1.1. (Preduzetničko učenje) i 8a (Stručne i poslovne vještine).

Tabela 22 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj novih mladih IT stručnjaka	0 (2020)	3	3	Najmanje 100 (2027)
Broj novih IT firmi osnovanih od strane mladih preduzetnika	0 (2020)	10	10	Najmanje 20 (2027)
Učešće žena u dodijeljenim podsticajima za samozapošljavanje (broj podsticaja za žene u odnosu na ukupan broj podsticaja)	26% (85 od 317 u periodu 2014-2019)	27%	36%	Više od 35% (2021-2027)
Poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 1.1. (Preduzetničko učenje) i 8a (Stručne i poslovne vještine)	3,23 (2019) 2,70 (2019)	3,23 2,70	3,23 2,70	3,8 (2025) 3,5 (2025)

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok su kao nosioci mjere prepoznati Odjeljenje za obrazovanje BDBiH, Srednjoškolske i visokoškolske institucije BDBiH, Razvojno-garantni fond BDBiH, Zavod za zapošljavanje BDBiH, Privredna komora BDBiH, Udruženja žena i Udruženja poslodavaca BDBiH.

Mjera 1.1.3. Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća

Ovom mjerom se podstiče pametni rast inovacijama, ne samo u fazi proizvodnje, već i prije i poslije proizvodnje, gdje se ostvaruje veća dodana vrijednost, zatim povećanje učešća znanjem intenzivnih proizvoda/usluga i sektora u privrednoj strukturi i povećanje dodane vrijednosti, što treba da rezultira i većom atraktivnosti preduzetničke karijere i zapošljavanja u malim i srednjim preduzećima za mlade, te postepenom integracijom privrede BDBiH u šire evropske tokove digitalizacije. Planira se kreiranje akcionog plana za podršku inovacijama u MSP (uključujući digitalizaciju i energetska efikasnost) i kreiranje specifičnog instrumenta podrške inovacijama u vidu vaučer-scheme.

Provođenje ove mjere u srednjem i dugom roku treba da dovede do rasta bruto dodane vrijednosti, zahvaljujući inovacijama proizvoda, procesa, organizacije, te digitalizaciji i prelazu na e-trgovinu i energetski efikasnije poslovanje, čime će se olakšati uključivanje i održavanje u novim lancima vrijednosti. Također, realizacija mjere treba da

dovede do rasta prihoda od izvoza, kao i do napretka BiH u implementaciji SBA (dimenzije 8b i 10).

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere.

Dva indikatora na osnovu kojih će biti iskazani izlazni rezultati u okviru navedene mjere su: rast bruto dodane vrijednosti MSP-a i poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 8b (Inovacije).

Tabela 23 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost	Realizovana vrijednost	Ciljne vrijednosti
Rast bruto dodane vrijednosti MSP-a	245,6 mil. KM (2019)	255,46 mil. KM	79,055 mil. KM	Najmanje za 20% (2027)
Poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 8b (Inovacije)	1,86	1,86	-	4,00 (2025)

Mjera 1.1.4. Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima

Implementacija ove mjere ima za cilj značajno olakšavanje izvoza malih i srednjih preduzeća (MSP) na zahtjevna inostrana tržišta, posebno u skladu s direktivama EU novog pristupa. Ova mjera uključuje finansijsku podršku preduzećima za usvajanje tehničkih standarda i za učešće na međunarodnim sajmovima. Također, obuhvata različite vidove podrške za jaču integraciju MSP-a u globalne lance vrijednosti, uključujući primjenu koncepta klastera. Klasteri se smatraju važnim pokretačima ekonomije i inovacija, jer omogućavaju bolju interakciju između povezanih kompanija, obrazovnih institucija i istraživačkog sektora.

U srednjem i dugom roku, očekuje se da će provođenje ove mjere dovesti do rasta izvoza

privrede Brčko distrikta BiH. Preduzeća će biti u mogućnosti da ispune osnovne uslove za izvoz na zahtjevna tržišta EU i drugih zemalja, posebno u pogledu tehničkih standarda za proizvode. Pored toga, očekuje se da će mjera doprinijeti poboljšanju SBA profila BiH, posebno u dimenziji pristupa MSP-a standardizaciji i internacionalizaciji.

Također, realizacija ove mjere treba da dovede do stvaranja veće dodatne vrijednosti za domaća preduzeća. To će se postići smanjenjem ovisnosti o posrednicima na međunarodnim tržištima, što se trenutno manifestuje u vidu trgovačkih standarda. Ovi standardi često zahtijevaju da domaća

preduzeća dodatno plaćaju za plasman svojih proizvoda pod standardima posrednika.

Za koordinaciju implementacije ove mjere odgovorno je Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu. Nosioci mjere su prepoznati kao Udruženje poslodavaca BDBiH, Privredna komora BDBiH i Direkcija za finansije BDBiH. Ova saradnja između različitih institucija ključna je za uspješnu implementaciju mjere i ostvarivanje njenih dugoročnih benefita za privredu Brčko distrikta BiH i šire.

Mjera 1.1.5. Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja

Mjera za unapređenje poslovnog okruženja uključuje usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata sa preporukama EU i Zakonom o državnoj pomoći BiH. Osim toga, podrazumijeva i stalni rad na poboljšanju poslovnog okruženja putem otvorenog i konstruktivnog javno-privatnog dijaloga sa privrednim asocijacijama. Privredne asocijacije se očekuje da igraju vodeću ulogu u predlaganju novih rješenja za poboljšanje poslovnog okruženja.

Harmonizacijom poslovnog okvira s odgovarajućim EU i BiH standardima omogućit će se veća dostupnost programa finansijske i nefinansijske podrške za male i srednje preduzeće (MSP) i preduzetništvo iz domaćih, bilateralnih i EU fondova. Cilj je stvoriti povoljnije uslove za poslovanje MSP-a, što uključuje i predlaganje i uvođenje novih rješenja u pogledu olakšica za poslovanje i smanjivanje barijera, što će olakšati pokretanje novih i razvoj postojećih MSP-a.

Ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere ima Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu. Nosioci mjere uključuju više institucija kao što su Ured gradonačelnika (Zakonodavni ured), Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju, Privredno vijeće BDBiH, Privredna komora BDBiH i Udruženje poslodavaca BDBiH. Ove institucije

Tabela 24 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.4

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Rast prihoda od uvoza	210,3 mil. KM (2019)	210,3 mil. KM	47,19 mil. KM	Najmanje za 20% (2027)
Poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 7 (Pristup MSP-a standardizaciji) i dimenziji 10 (Internacionalizacija)	2,78 2,57	2,78 2,57	-	3,50 (2025) 4,00 (2025)

zajednički rade na uspostavljanju efikasnijeg i konkurentnijeg poslovnog okruženja za MSP-e, što je ključno za ekonomski razvoj i integraciju u šire evropske i globalne tržišne tokove. Predlaganjem i uvođenjem novih rješenja u pogledu olakšica za poslovanje i smanjivanja barijera olakšat će se pokretanje novih i razvoj postojećih MSP.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Ured gradonačelnika (Zakonodavni ured), Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju, Privredno vijeće BDBiH, Privredna komora BDBiH i Udruženje poslodavaca BDBiH.

Tabela 25 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.1.5

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Stepen usklađenosti Zakona o podsticanju privrede s preporukama EU	Djelimično (2019)	Djelimično	Djelimično	Potpuno (2023)
Broj uspješnih novih zajedničkih inicijativa PK i UP BDBiH	0 (2020)	1	1	Najmanje 5 (2025)
Poboljšanje SBA profila BiH u dimenziji 3 (Institucionalni i regulatorni okvir) i dimenziji 5a (Usluge podrške za MSP)	2,62 (2019) 3,41 (2019)	2,85 (2019) 3,55 (2019)	-	4 (2025) 4,2 (2025)

PRIORITET 1.2. RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA

Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja predstavlja strateški razvojni prioritet u okviru kojeg se nastoji kvalitetno i dugoročno riješiti osnovni problem poljoprivrednog sektora Brčko distrikta BiH: relativno niska produktivnost, kako po jedinici proizvodnje, tako i po gazdinstvu. To se može postići kroz postepeno uvođenje strukturnih promjena sektora i sistemsko uvođenje koncepta ruralnog razvoja, sa težištem na jačanju konkurentnosti sektora, većoj specijalizaciji i održivosti poljoprivrednih gazdinstava. Ključne mjere u potpunosti prate takav razvojni pravac i smjer. Za ostvarivanje takvog, strateški neophodnog prelaza na konkurentniju poljoprivrednu proizvodnju i kvalitetniji ruralni razvoj, potrebno je osigurati kontinuirano organizaciono prilagođavanje i kadrovsko jačanje ovog sektora.

Ministarstvo za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu u svom godišnjem planu rada za 2022. godinu izvijestilo je da je kroz svoja tri programa rada pratilo samo jednu od četiri planirane mjera u strategiji, i to „Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje“. Drugi program rada imenovan je „Podrška samozapošljavanju u poljoprivredi“ mogao bi se djelomično dovesti u vezu sa četvrtom mjerom koja se odnosila na organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede.

Realizacija zahtjeva za podsticaje u poljoprivredi po zahtjevima iz 2021. i 2022. godine – Budžetom je odobreno 9.900.000 KM na ime podsticaja u poljoprivredi da bi se kroz dva rebalansa ovaj iznos uvećao i u konačnici iznosio 18.450.000 KM. Realizovani iznos je 18.438.977,76 KM (99,94%) od čega se iznos od 4.772.437,61 KM odnosi na realizaciju podsticaja po zahtjevima iz prethodne 2021. godine.

Rebalansom budžeta od 2. 11. 2022. godine osiguran je iznos od 400.000 KM, a odnosi

se na Subvencije za nadoknadu štete zbog suše na usjevima kukuruza u 2022. godini. Realizovani iznos po ovom osnovu je 398.963,13 KM (99,74%).

Rast bruto proizvodnje u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva i rast BDV u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva su dva indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja“.

Tabela 26 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 1.2

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Rast bruto-proizvodnje u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva	109,7 mil. KM (2018)			Najmanje za 15% (2027)
Rast BDV u oblasti poljoprivrede, lova i šumarstva	70,6 mil. KM (2018)			Najmanje za 20% (2027)

Vlada Brčko distrikta BiH je na prijedlog Odjeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu usvojila Strategiju razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Brčko distrikta BiH za period 2021–2027. godina. Radi se o strateškom dokumentu kojim se daju jasne smjernice aktivnosti i prioritetni pravci djelovanja u domenu ruralnog razvoja i poljoprivredno-prehrambenog sektora, a koji je nastao u okviru FAO projekta „Podrška pripremi izrade Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Brčko distrikta“.

Prioritet „Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja“ operacionalizira se kroz četiri mjere, i to: Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje; Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta; Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja i organizacioni i Kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Realizacija ovih mjera će pomoći u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja, posebno akceleratora "Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije". Graf koji slijedi ilustrira povezanost ovih mjera sa ciljevima održivog razvoja.

Graf 36 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027- godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027-	
POKRETAČI		MJERE	
<ul style="list-style-type: none"> ☑Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru ☑Digitalizacija ekonomije ☑Stvaranje i uključivanje u globalne lance vrijednosti 		<ul style="list-style-type: none"> 1.2.1. Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje 1.2.2. Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta 1.2.3. Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja 1.2.4. Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja 	

Mjera 1.2.1. Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje

Dosadašnja politika podsticaja dala je dobre rezultate u pogledu stepena obrađenosti oraničkog zemljišta, koji je viši nego u većini drugih dijelova BiH, kao i u pogledu neformalne zaposlenosti u ruralnim dijelovima. U novom strateškom periodu ona treba da se prilagodi novim izazovima specijalizacije i komercijalizacije proizvodnje na farmama, uključivanja u lance vrijednosti izvozno orijentisanih prehrambenih firmi, te jačanja povezanih ekonomskih aktivnosti u ruralnim područjima.

Planira se postepeno uvođenje ciljane podrške poljoprivrednim gazdinstvima kojom će se usmjeravati i olakšavati investicije u imovinu, opremu i tehnologiju, digitalizaciju, preradu i marketing. Predviđena je i podrška za diversifikaciju i razvoj ruralnih aktivnosti, kao i povećanje ekonomske aktivnosti u ruralnim područjima.

Ovom mjerom treba da se poveća sposobnost poljoprivredno-prehrambenog sektora da se nosi s konkurentskim pritiskom i tržišnim

silama, te da se pomogne sektoru u postepenom usklađivanju sa standardima EU. Također, omogućit će se stvaranje novih radnih mjesta i održavanje postojećih radnih mjesta kroz razvoj novih poslovnih aktivnosti, čime se povećava nivo ekonomske aktivnosti ruralnih područja i obrće trend ruralne depopulacije.

Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Udruženje poslodavaca BDBiH, Privredna komora BDBiH i Direkcija za finansije BDBiH.

Tabela 27 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Učešće sredstava za strukturne i ruralne razvojne inicijative (stub 2) u podsticajima za poljoprivredu	oko 10% (2019)	10%	9%	oko 30% (2027)
Rast investicija u području Poljoprivreda, lov i šumarstvo (pravna lica)	2,7 mil. KM (2018)	Za 5% (u odnosu na početnu)	5%	Najmanje za 100% (2027)

Mjera 1.2.2. Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta

Ovom mjerom teži se postepenom prevazilaženju jednog od fundamentalnih ograničenja za razvoj poljoprivrednog sektora: male i fragmentirane zemljišne strukture farmi koja umanjuje konkurentnost i često odvraća

domaćinstva od komercijalne poljoprivredne proizvodnje.

Specifični fokus mjere je na unapređenju efikasnosti tržišta poljoprivrednog zemljišta i na konsolidaciji zemljišta.

Pod konsolidacijom zemljišta podrazumijevaju se aktivnosti arondacije, komasacije i hidromelioracija. Aktuelni proces komasacije sa hidromelioracijom usmjeren je na okrupnjavanje poljoprivrednog zemljišta, razvoj putne infrastrukture za bolji pristup novoformiranim parcelama, te poboljšanje kvaliteta zemljišta putem sistema navodnjavanja i odvodnjavanja. Primarna svrha i cilj komasacije jeste optimizacija ekonomskih parametara poljoprivredne proizvodnje, što uključuje smanjenje ulaganja po jedinici proizvoda i, kao posljedicu, poboljšanje kvaliteta života stanovništva u ruralnim područjima, te doprinos razvoju poljoprivrede i šumarstva, zaštiti prirodnog okruženja i prostornom razvoju.

U okviru ove mjere planira se pokretanje pilot projekta ili kompletnog projekta konsolidacije zemljišta, čiji je zadatak potaknuti zemljoposjednike na definisanom području/selu da smanje fragmentaciju kroz razmjenu i/ili kupoprodaju zemljišnih parcela. Očekuje se da primjena ove mjere, u skladu s pozitivnim zakonskim normama iz ove oblasti

(Zakon o poljoprivrednom zemljištu, Zakon o komasaciji, Zakon o premjeru i katastru), uz podršku odgovarajućeg strateškog projekta, omogućiti postepeno zaustavljanje i obrtanje trenda usitnjavanja poljoprivrednog zemljišta, čime bi se doprinijelo povećanju prosječne veličine tržišno orijentisanih farmi, unapređujući time konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora, posebno tržišno orijentisanih farmi.

Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ima ključnu ulogu koordinaciji implementacije ove mjere, dok je Odjeljenje za javni registar (Komisija za komasaciju) identificirano kao primarni nosilac mjere.

Tabela 28 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.2

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Preokretanje trenda usitnjavanja poljoprivrednih posjeda	Trend usitnjavanja (do 2019)	-	-	Trend ukрупnjavanja (2027)
Povećanje prosječne veličine tržišno orijentisanih farmi	oko 2 ha (2019)	-	-	Najmanje za 100% (2027)

Mjera 1.2.3. Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja

Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja izvršit će se kroz implementaciju pristupa LEADER, koji je višestruko potvrđen kao efikasan u zemljama EU, odnosno kroz povećanje učesća ruralnog stanovništva i razvijanje civilnog društva i socijalnog dijaloga unutar ruralnog stanovništva, olakšavanje dobrog upravljanja kroz lokalna partnerstva i poticanje zapošljavanja i razvijanje ljudskog kapitala. Time se omogućuje i olakšava učesće ruralnog stanovništva i civilnog sektora u planiranju i pokretanju lokalnih inicijativa kojima se unapređuje ekonomski potencijal ruralnih područja i poboljšava kvalitet života u ruralnim područjima.

Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere.

Tabela 29 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj uspostavljenih i funkcionalnih LAG-ova	0 (2019)	-	-	Najmanje 3 (2027)

Mjera 1.2.4. Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja

Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja treba da bude u funkciji strukturnog i ruralnog razvoja, tako da se omogući efikasniji i djelotvorniji rad na razvoju mjera i instrumenata podrške i praćenju njihovih efekata, s jedne strane, i na njihovoj implementaciji, s druge strane, uz efikasnije pružanje usluga poljoprivrednim gazdinstvima kao primarnoj ciljnoj grupi.

U okviru mjere predlaže se organizaciono uređivanje ovih poslova, kadrovsko jačanje i kontinuirano inoviranje znanja i vještina zaposlenih u ovom sektoru. Ovom mjerom se omogućuje i olakšava realizacija ostalih mjera u okviru prioriteta 1.2. Time se posredno

doprinosi ostvarenju prioriteta razvoja poljoprivrede i ruralnih područja.

Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere.

Tabela 30 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.2.4

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj uspostavljenih i funkcionalnih organizacionih jedinica za implementaciju finansijske i savjetodavne podrške	0 (2019)	-	-	Najmanje 2 (2027)

PRIORITET 1.3. RAZVOJ TURIZMA

Ekonomija zasnovana na znanju (Pametna rast) i ekonomija zasnovana na doživljaju sve više doprinose privrednom razvoju gradova i općina, kako globalno, tako i na području zapadnog Balkana. U ovom kontekstu, turizam igra ključnu ulogu, ali njegov razvoj u Brčko distriktu BiH do sada nije bio sistematski usmjeren, već je većinom bio prepušten individualnim inicijativama. Ovakav pristup nije omogućio iskorištavanje glavnih komparativnih prednosti distrikta, poput geografskog položaja, rijeke Save i luke, u stvaranje konkurentskih lokacijskih prednosti. Promjena ovog pristupa moguća je samo ako se razvoj turizma postavi kao jedan od strateških prioriteta i ako se osigura sistematska podrška.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu bilo je označeno kao koordinator mjera iz turizma. Međutim, u 2022. godini došlo je do organizacionih promjena, koje su uključivale gašenje Službe za turizam unutar Pododjeljenja, i odluku o osnivanju Turističke organizacije Brčko distrikta BiH, koja počinje s radom u 2023. godini. Ova organizacija će biti zadužena za koordinaciju mjera iz prioriteta razvoja turizma.

Prioritet "Razvoj turizma" obuhvata tri mjere: strateško profiliranje i turističko brendiranje Brčko distrikta BiH, organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma, te izgradnju turističko-rekreativne infrastrukture. Planirana sredstva za realizaciju ovih mjera iznosila su 135.000 KM, ali su realizovana samo sa 41.270 KM, što predstavlja 31,7% planiranih sredstava. Ovi podaci ukazuju na to da razvoj turizma u 2022. godini nije bio u centru pažnje razvojnih prioriteta Vlade Brčko distrikta BiH.

Kao indikatori krajnjih rezultata za ostvarenje prioriteta "Razvoj turizma" postavljeni su rast broja turističkih dolazaka, rast broja turističkih noćenja i rast prihoda u hotelijerstvu i ugostiteljstvu.

Tabela 31 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 1.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Rast broja turističkih dolazaka	13.958 (2019)		13.408	Najmanje za 20%
Rast broja turističkih noćenja	21.896 (2019)		22.122	Najmanje za 20%
Rast prihoda u hotelijerstvu i ugostiteljstvu	5,3 mil. KM (2018)			Najmanje za 20%

U 2022. godini, unatoč utjecaju pandemije COVID-19, došlo je do rasta turističkog prometa u Brčko distriktu BiH. Ukupno je registrovano 13.408 turističkih dolazaka, od kojih 6.462 dolazaka domaćih i 6.946 dolazaka stranih turista. Iako je ovaj broj za 3,94% manji u odnosu na ciljanu vrijednost iz 2019. godine, rast u odnosu na prethodne godine je evidentan.

U pogledu turističkih noćenja, 2022. godina je zabilježila ukupno 22.122 noćenja, s 11.628 noćenja domaćih turista. Ovaj broj je veći za 1,03% u odnosu na polaznu ciljanu vrijednost.

Strategija razvoja turizma igra ključnu ulogu u daljnjem poticanju rasta turističkog sektora. Realizacija mjera iz ove strategije ima za cilj poticanje akceleratora „Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije“ i „Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem“.

Mjera 1.3.1. Strateško profiliranje i turističko brendiranje Brčko distrikta BiH

Ovom mjerom se nastoji osigurati kvalitetno strateško profiliranje turizma Brčko distrikta BiH kroz selekciju, razvoj i brendiranje glavnih turističkih proizvoda.

Realizacija mjere treba da dovede do strateškog profiliranja turizma u BDBiH, kao djelatnosti koju karakteriše globalni rast, sa efektima na niz drugih djelatnosti u povezanim lancima vrijednosti. Profiliranje i razvoj turističkih brendova treba da dovede do bolje ciljanih i većih investicija u ovoj oblasti i od strane javnog i od strane privatnog sektora, vodeći direktno do većeg broja turističkih posjeta, noćenja, kao i prihoda u hotelijerstvu i ugostiteljstvu.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere.

Prema izvještaju Godišnjem izvještaju o radu, ova mjera realizirala se kroz aktivnost Podrška projektima iz oblasti turizma – Donacije po javnom pozivu kojom je planirano podržati 15 projekata a za to je planirano izdvojiti 100.000

Graf koji slijedi ilustrira povezanost mjera trećeg prioriteta prvog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora u okviru ciljeva održivog razvoja u BiH, naglašavajući kako se različiti aspekti turističkog razvoja integriraju u širi kontekst održivog razvoja.

Graf 37 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☑ Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru ☑ Digitalizacija ekonomije ☑ Mobiliziranje potencijala dijaspore ☑ Jačanje uloge gradova i regija kao pokretača razvoja ☑ Stvaranje i uključivanje u globalne lance vrijednosti ☑ Zaštita i obnova prirodnog kapitala ☑ Razvoj sistema cirkularne ekonomije ☑ Jačanje kontrole i praćenja kvaliteta eko sistema ☑ Održivi turizam 	<ul style="list-style-type: none"> 1.3.1 Strateško profiliranje brendiranja BDBiH 1.3.2 Organizacijsko i kadrovsko jačanje sektora turizma 1.3.3 Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture

KM. Međutim, podržana su samo dva projekta i izdvojeno je svega 12.870 KM, što znači da je realizirano s 12,78% planiranih sredstava.

Broj predloženih i prihvaćenih turističkih brendova Brčko distrikta BiH i broj razvijenih/ostvarenih turističkih brendova su indikatora uspješnosti realizacije ove mjere.

Tabela 32 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj predloženih i prihvaćenih turističkih brendova BDBiH	0 (2020)	0	0	Najmanje 5 (2024)
Broj razvijenih/ostvarenih turističkih brendova	0 (2020)	0	0	Najmanje 3 (2027)

U 2022. godini, nažalost, nije bili predlaganja turističkih brendova pa samim tim ni realizacije istih, a isto se odnosi i na aktivnosti usmjerene na razvijanje turističkih brendova. U narednoj godini očekuje se veći angažman Turističke zajednice Brčko distrikta BiH na polju kreiranja, predlaganja i razvoja turističkih

brendova koji će doprinijeti bržem razvoju turizma, većem broju dolazaka i noćenja turista te rastu prihoda u turizmu, prije svega hotelijerstvu i ugostiteljstvu.

Mjera 1.3.2. Organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma

Ovom mjerom predviđa se uspostavljanje jedinstvenog destinacijskog upravljačkog tijela – DMO (Destination Management Organization) u skladu s najboljim praksama koje karakteriše sistemski pristup i partnerstvo javnog i privatnog sektora u upravljanju organizacijom. Također, planira se organizovanje niza edukacija nosilaca turističke ponude kako bi se radilo na stalnom unapređenju i povećanju atraktivnosti ponude, kao i edukacija za profesionalce koji se bave turizmom.

Time će se osigurati ključne organizacione i kadrovske pretpostavke za razvoj turizma, koje, uz strateško profiliranje, brendiranje i izgradnju turističke infrastrukture, treba da dovedu do znatno većih prihoda u ovoj oblasti, kao i do širenja privlačnog imidža Brčko distrikta BiH.

Uz paralelan razvoj i brendiranje glavnih turističkih proizvoda, organizacioni razvoj predviđen ovom mjerom treba da dovede do razvoja turizma kao potencijalno značajne privredne djelatnosti u BDBiH, otvarajući mogućnosti za bolje ciljane, više usklađene i veće investicije u ovoj oblasti. To treba da dovede u srednjem i dugom roku do postepenog rasta broja turističkih posjeta i noćenja, kao i rasta prihoda od turizma.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere.

Realizacija mjere odvijala se kroz aktivnosti istraživanja i izrada Studije izvodljivosti za

Mjera 1.3.3. Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture

Mjera podrazumijeva cijeli niz pojedinačnih aktivnosti/projekata, koje je potrebno

uspostavljanje i osnivanje Turističke organizacije za što je bilo planirano 30.000 KM. Studija je izrađena vlastitim kapacitetima za što je utrošeno 5.000 KM ili 16,67% planiranih sredstava. Proaktivnim radom zaposlenika Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu napravljena je ušteda od 25.000 KM.

Uspješnost ove mjere pratimo preko dva indikatora i to: organizacija za turizam uspostavljena i funkcionalna; broj organizovanih edukacija u oblasti turizma.

Tabela 33 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.2

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Organizacija za turizam uspostavljena i funkcionalna	0 (2019)	0	0	1 (2025)
Broj organizovanih edukacija u oblasti turizma	0 (2019)	0	0	20 (2027)

Iako nije formalno uspostavljena Turistička zajednica Brčko distrikta BiH – organizacija za turizam, ipak je u 2022. godini urađeno sve potrebno za njen početak rada od prvog januara naredne godine, a to znači da su donesene potrebne odluke i da su planirana sredstva u budžetu za njeno finansiranje u 2023. godini.

Nije bilo aktivnosti na provođenju organizovanih edukacija u oblasti turizma tokom 2022. godine.

razraditi i uključivati u planove kapitalnih investicija, po prioritetima i dinamici koji će u

znatnoj mjeri biti opredijeljeni preporukama za razvoj glavnih turističkih brendova BDBiH (mjera 1.3.1). Težište je na uređenju gradskog dijela Save, gdje se planira i strateški projekat izgradnje marine na Savi, ali su obuhvaćeni i turistički prioriteti u drugim područjima BDBiH, kako bi se osigurala ravnomjernost u izgradnji sportsko-rekreativne i turističke infrastrukture.

Izgradnja raznovrsne turističko-rekreativne infrastrukture, u skladu sa strateški profiliranim razvojem turizma, treba da dovede u srednjem i dugom roku do postepenog rasta broja turističkih posjeta i noćenja, kao i rasta prihoda od turizma.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko pravne poslove, Odjeljenje za javne poslove, Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj BDBiH i Ured za upravljanje javnom imovinom.

Tabela 34 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.3.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj prioriteta/projekata izgradnje turističke infrastrukture realizovan kroz kapitalne i privatne investicije	0 (2019)	1	1	Najmanje 15 (2027)

PRIORITET 1.4. PRIVLAČENJE INVESTICIJA

Privredne investicije u Brčko distriktu BiH u prethodnom periodu znatno zaostaju za obimom investicija prije globalne ekonomske krize iz 2008. godine. Primijećeno je da investicije u industriji značajno zaostaju za investicijama u trgovini i javnom sektoru.

Da bi se iskoristile komparativne prednosti Brčko distrikta BiH i transformirale u konkurentne prednosti, posebno u pogledu privlačenja privrednih investicija u prerađivačku industriju i nove tehnologije, neophodno je tretirati ovu oblast kao strateški prioritet. Ključni koraci uključuju osiguranje sistemske podrške, izgradnju poslovne infrastrukture i značajnije uključivanje iseljništva. Također, potrebno je pojačano učešće u programima regionalne saradnje, Evropske unije i regije zapadnog Balkana.

Prioritet "Privlačenje investicija" realizira se kroz četiri mjere: opremanje prioritetnih poslovnih zona, marketing lokacije za investitore, aktivno uključivanje iseljništva u privredni razvoj Brčko distrikta BiH i aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana. Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH

koordinira prvu mjeru, Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu drugu mjeru, a Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju treću i četvrtu mjeru.

Kao indikator krajnjeg rezultata za ostvarenje prioriteta "Privlačenje investicija" postavljen je rast investicija u osnovna sredstva privatnog sektora.

Realizacija ovih mjera će doprinijeti akceleratorima "Povoljno okruženje za poduzetništvo i inovacije" i "Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava.

Graf koji slijedi ilustrira povezanost mjera četvrtog prioriteta prvog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 38 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama četvrtog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
☐ Povećanje investicija u infrastrukturu istraživanja, razvoja i inovacija u javnom i privatnom sektoru ☐ Mobiliziranje potencijala dijaspore ☐ Olakšavanje poslovanja i podrška brzorastućim firmama ☐ Stvaranje i uključivanje u globalne lance vrijednosti ☐ Razvoj prevodilačke infrastrukture ☐ Zaštita ljudskih prava ☐ Efikasna borba protiv korupcije	1.4.1. Opremanje prioriteta poslovnih zona 1.4.2. Marketing lokacije za investitore 1.4.3. Aktivno uključivanje iseljenštva u privredni razvoj BD BiH 1.4.4. Aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana

Mjera 1.4.1. Opremanje prioriteta poslovnih zona

Trenutna situacija u Brčko distriktu BiH karakteriše se postojanjem velikog broja poslovnih zona koje su tek djelimično izgrađene i popunjene. Mjera koja je predviđena za ovu situaciju usmjerena je na bolje fokusiranje, izbor i opremanje prioriteta poslovnih zona radi stvaranja boljih uslova za poslovanje i privlačenje investitora. Ovo uključuje formiranje i izgradnju ekonomske zone – logističkog centra u poslovnoj zoni „McGovern“, kao i stvaranje pretpostavki za formiranje drugih ekonomskih zona, u skladu s interesima privatnih investitora.

Opremanje poslovnih zona i izgradnja ekonomske zone „McGovern“ će doprinijeti podizanju nivoa investicija i stvaranju pretpostavki za veće investicije privatnog sektora i iseljenštva na teritoriji Brčko distrikta BiH. Za koordinaciju implementacije ove mjere ključnu ulogu ima Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko

distrikta BiH, dok su kao nosioci mjere prepoznate više institucija, uključujući Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu, kao i Ured za upravljanje javnom imovinom. Za potpunu realizaciju ove mjere od velikog je značaja angažman Vlade Brčko distrikta BiH, kao i aktivno učešće privatnih investitora.

U 2022. godini Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH izradio je Regulacioni plan za poslovnu zonu „McGovern“, što predstavlja važan korak ka realizaciji ovih ciljeva.

Tabela 35 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Izgrađenost i popunjenost poslovnih zona	6 djelimično izgrađenih (5 djelimično popunjenih)	6 djelimično izgrađenih (5 djelimično popunjenih)	0	3 pretežno izgrađene i popunjene, 5 djelimično izgrađenih i popunjenih

Mjera 1.4.2. Marketing lokacije za investitore

Implementacijom ove mjere treba da se stvore osnove za planiranje, organizaciju, implementaciju i kontrolu marketinških aktivnosti Brčko distrikta BiH usmjerenih na privlačenje investicija iseljenika i ostalih investitora (domaćih i stranih). Takvim pristupom, uz postojeće komparativne i konkurentne prednosti, BDBiH može da se pozicionira kao jedan od regionalnih lidera na prestižnim međunarodnim ljestvicama (fDi's

European Cities and Regions of the Future), da privuče znatno veći broj investitora iz drugih dijelova BiH, iz inostranstva i iz iseljenštva, da se zainteresuju za investicione mogućnosti i pogodnosti koja ova prestižna lokacija pruža.

Provođenje ove mjere u srednjem i dugom roku treba da kroz povećanje svijesti, interesovanja i namjere za investiranje, dovede do rasta broja i vrijednosti investicija na području Brčko distrikta. U zavisnosti od

vrste investicija (preuzimanje postojeće firme, brownfield, greenfield) i poslovne djelatnosti (proizvodnja, trgovina, usluge...), mogu se očekivati efekti u pogledu zapošljavanja, primjene novih tehnologija, doprinosa izvozu ili supstituciji uvozu, eventualne saradnje sa domaćim preduzećima kao kupcima i dobavljačima. Povećanjem investicija bi se povećala porezna osnova, odnosno porezni prihodi za budžet Brčko distrikta BiH.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok je kao nosilac mjere prepoznat Ured koordinatora BDBiH u Vijeću ministara BiH. Za potpunu implementaciju mjere neophodno je uključiti pružaoce usluga u oblasti marketinga i produkcije (web, video, grafika), te omogućiti podršku i od relevantnih institucija i organizacija na državnom nivou (Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, FIPA), diplomatsko-konzularnih predstavništva BiH u ciljanim zemljama, ambasada ciljanih zemalja u BiH, FIC BiH, donatora, predstavništva privrede evropskih zemalja u BiH i medija.

Tabela 36 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Učešće u međunarodnom takmičenju fDi's European Cities and Regions of the Future	Brčko distrikt nije učestvovao u takmičenju fDi's European Cities and Regions of the Future	Brčko distrikt nije učestvovao u takmičenju fDi's European Cities and Regions of the Future	Brčko distrikt nije učestvovao u takmičenju fDi's European Cities and Regions of the Future	Brčko distrikt BiH izabran kao jedna od 10 lokacija u fDi's European Cities and Regions of the Future (do 2025)

U 2022. godini, Vlada Brčko distrikta BiH, na inicijativu Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara BiH i Odjeljenja za evropske integracije i međunarodnu saradnju, usvojila je Plan

posjeta ambasadama, institucijama i međunarodnim organizacijama. Cilj ovih posjeta bio je predstavljanje Jedinice za implementaciju projekata iz međunarodnih fondova pri Razvojno-garantnom fondu Brčko distrikta BiH i unapređenje saradnje na državnom nivou.

U skladu s ovim planom, izvršene su posjete ambasadama Švicarske, Italije, Republike Češke, Mađarske, Francuske i Bugarske u BiH. Ove posjete rezultirale su organizacijom različitih kulturnih i poslovnih događaja u Brčko distriktu BiH. Naprimjer, održani su „Dani italijanskog filma“ i započete su aktivnosti na kandidovanju projekata vezanih za promociju mira i mladih sa italijanskom razvojnom agencijom i organizacijom UNFPA.

Također, uspostavljena je dugoročna saradnja s Ambasdom Bugarske u BiH, što je rezultiralo posjetom predstavnika Brčko distrikta gradu Sofiji i organizacijom izložbe bugarskih umjetnika u Brčko distriktu BiH. Ove aktivnosti su imale značajnu ulogu u promociji kulture i umjetničkog nasljeđa, kao i u jačanju veza između Brčko distrikta i drugih zemalja.

U okviru istog plana posjeta, predstavnici Ureda, Odjeljenja za evropske integracije i međunarodnu saradnju, Jedinice za implementaciju projekata iz međunarodnih fondova, te Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu posjetili su Agenciju za promociju stranih investicija u BiH (FIPA), a zatim su i predstavnici FIPA posjetili Brčko distrikt. Sastanak s Predstavništvom njemačke privrede u BiH (AHK) bio je usmjeren na predstavljanje Brčko distrikta BiH kao atraktivne lokacije za investiranje.

Ove inicijative su ključne u jačanju međunarodnih veza i promociji Brčko distrikta kao privlačne destinacije za ulaganja, saradnju i kulturnu razmjenu.

Mjera 1.4.3. Aktivno uključivanje iseljeničtva u privredni razvoj BDBiH

U skladu sa Strategijom razvoja saradnje sa iseljeničtвом Brčko distrikta BiH za period 2020-2024, implementira se mjera koja podrazumijeva organizovanu podršku poslovnog povezivanja iseljenika i lokalnih privrednika. Cilj ove mjere je podsticanje investicija iseljenika, njihovo uključivanje u mehanizme preferencijalnog finansiranja investicionih projekata, novog zapošljavanja, te uvođenje instrumenata finansijskog tržišta i tržišta kapitala za angažovanje finansijskih i investicionih resursa iseljenika u ekonomski razvoj Distrikta.

Realizacijom ove mjere očekuje se unapređenje poslovnih performansi lokalnih preduzetnika i iseljenika, što bi doprinijelo rastu poreznih prihoda Brčko distrikta BiH. Također, u srednjem i dugom roku, cilj je povećati svijest i interes potencijalnih investitora za investicionim projektima u distriktu, što bi dovelo do rasta broja investitora i vrijednosti realizovanih investicija, posebno od strane iseljenika.

Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju je zaduženo za koordinaciju implementacije ove mjere, a u realizaciju su uključene i druge institucije, poput Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu, Ureda koordinatora BDBiH u Vijeću ministara BiH, Komisije za papire od vrijednosti, Udruženja poslodavaca BDBiH, Privredne komore BDBiH i Direkcije za finansije BDBiH.

U okviru svojih redovnih aktivnosti, Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju Brčko distrikta BiH aktivno radi na realizaciji Sektorske Strategije razvoja saradnje sa iseljeničtвом za period 2020-2024. godina.

Iako ova strategija nije u potpunosti inkorporirana u Strategiju razvoja Brčko distrikta BiH za period 2021-2027. godina, Odjeljenje provodi niz programa i projekata koji doprinose postizanju razvojnih ciljeva. Ove aktivnosti uključuju organizaciju manifestacija kao što su Dani brčanske dijasporе, učešće na poslovnim susretima s iseljenicima, kao i učešće delegacije Brčko distrikta BiH na međunarodnim samitima i događajima. Također, provode se redovni, godišnji programi osposobljavanja rukovodilaca i službenika Brčko distrikta BiH za saradnju sa iseljeničtвом. Pored toga, odjeljenje se bavi uspostavljanjem i vođenjem Registra dijasporе Brčko distrikta BiH, kreiranjem i održavanjem podstranice „Dijaspora“ te uključivanjem dijasporе u rad Privrednog vijeća Brčko distrikta, čime se jača veza između dijasporе i distrikta u različitim aspektima razvoja.

Iako konkretne rezultate prvog indikatorа još uvijek nije moguće kvantificirati, aktivnosti su pokrenute i očekuju se pozitivni rezultati u budućnosti. Drugi indikator će početi sa praćenjem od 2023. godine. Identifikovan je rizik nedostatka podrške i neprepoznavanja potencijala dijasporе kao ključnog izazova u ostvarivanju postavljenih ciljeva.

Tabela 37 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj novoostvarenih poslovnih aranžmana između iseljenika i lokalnih privrednika	0	0	0	Najmanje 20 (2027)
Rast investicija iseljenika na području BDBiH	0	0	0	Po stopi od 5% godišnje od 2023. do 2027. (2027)

Mjera 1.4.4. Aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana

Mjera podrazumijeva proaktivan pristup u pogledu regionalne saradnje, korištenja fondova i programa Evropske unije, naročito onih koji su predviđeni za područje zapadnog Balkana i najavljeni Ekonomskim i

investicionim planom Evropske komisije, kao i Zelenom agendom za zapadni Balkan. Neophodno je aktivno učešće u programiranju IPA III za BiH, uz zalaganje da prioriteta privrednog razvoja BD BiH, usklađeni sa

prioritetima na nivou BiH i entiteta, budu u fokusu planiranih i realizovanih projekata.

Provođenje ove mjere treba da dovede do znatno većeg korištenja međunarodne razvojne pomoći na području BDBiH, u vidu sufinansiranja niza strateških projekata i osiguranja tehničke podrške pri njihovoj realizaciji. Uz značajne efekte u pogledu privlačenja investicija, privrednog rasta i zapošljavanja, očekuje se i značajan porast kapaciteta i apsorpcione moći institucija, organizacija i kompanija BD BiH za korištenje rastuće međunarodne razvojne pomoći.

Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Ured koordinatora BDBiH u Vijeću ministara BiH, Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu, te ostala Odjeljenja Vlade BDBiH prema projektnoj oblasti i stvarnoj nadležnosti.

Tabela 38 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.4.4.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj projekata u okviru EU fondova, regionalne saradnje, multilateralnih i bilateralnih donatora realizovanih u BDBiH	0	2	1	Najmanje 20 (2027)

Projekat "Prijateljstvo bez granica" realizovan je u sklopu Programa poticanja prekogranične saradnje između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine s ciljem razvoja lokalnih zajednica. Projekt se provodio na prihvatljivim

programskim područjima grada Vinkovaca u Vukovarsko-srijemskoj županiji (Hrvatska) i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Za ovaj projekt utrošeno je 31.236,63 KM doniranih sredstava. U okviru projekta izvedeni su radovi na rekonstrukciji i promjeni namjene dijela škole JU Deseta OŠ Bijela, područne škole Dubrave, u vrtić koji je otvoren u školskoj godini 2022/2023. Radovi su započeli 2021. godine adaptacijom prostora i dvorišta za smještaj djece vrtićkog uzrasta i završeni su 2022. godine.

Projekat WAI4PwDs – Internet pristupačnost i druge inicijative za osobe sa invaliditetom u vrijeme pandemije i drugih kriznih vremena, uključivao je partnere kao što su: 1) Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar, Varaždin; 2) Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike; 3) CHANCE Association for people with Intellectual disabilities, Bugarska; 4) Mestska cast, Prag, Češka; 5) TMP Društvo za zapošljavanje slijepih i slabovidnih lica d.o.o, Sarajevo; 6) Crveni križ, Sremska Mitrovica; 7) Brčko distrikt BiH; 8) Regionalna razvojna agencija Srem. Cilj projekta bio je osigurati online pristup sadržajima koji su neophodni za informisanje i korištenje osnovnih javnih usluga osobama s invaliditetom. Fokus projekta bio je na pristupu javnim sadržajima (općinskim, zdravstvenim, socijalnim i sličnim web lokacijama), dostupnosti platformi i materijalima za e-učenje, inovativnim rješenjima te modelima koji omogućavaju volonterima da redovno pomažu osobama s invaliditetom.

PRIORITET 1.5. RAZVOJ TRŽIŠTA RADA

Razvoj tržišta rada predstavlja jednu od ključnih pretpostavki za ostvarivanje drugih prioriteta privrednog razvoja BDBiH (razvoj malih i srednjih preduzeća, privlačenje investicija, razvoj turizma, razvoj poljoprivrede). Ovaj prioritet biva sve izraženiji

i važniji ukoliko se žele umanjiti negativne posljedice migracija kvalifikovane radne snage prema zemljama EU. S druge strane, aktivne mjere zapošljavanja, uz zadržavanje orijentacije na teže zapošljive kategorije, treba da budu više podešene prema ženama i

mladima. Uz to, neophodno je osigurati veći stepen međusobne saradnje zainteresovanih aktera iz privatnog i javnog sektora u planiranju, realizaciji i praćenju efekata mjera podrške obrazovanju i zapošljavanju nezaposlenih lica.

Prioritet „Razvoj tržišta rada“ operacionalizira se kroz 4 mjere, i to: stručno usavršavanje nezaposlenih lica koja aktivno traže zaposlenje, zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorija teže zapošljivih i žena, usklađivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje i podrška samozapošljavanju u privredi i poljoprivredi.

Smanjenje formalne stope nezaposlenosti, smanjenje anketne stope nezaposlenosti i smanjenje učešća žena u strukturi nezaposlenih su tri indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Razvoj tržišta rada“.

Tabela 39 Indikatori krajnjeg rezultata Mjere 1.5

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Smanjenje formalne stope nezaposlenosti	30,40%	23%	21,58%	20,00%
Smanjenje anketne stope nezaposlenosti	24,10%	22%	24,60%	16,00%
Smanjenje učešća žena u strukturi nezaposlenih	58,70%	55%	53%	53,00%

U 2022. godini planirana stopa formalne nezaposlenosti od 23% ostvarena je sa 21,58%, čime je ostvaren napredak i približio se ciljnoj vrijednosti od 20% u 2027. godini.

Prema rezultatima ankete o radnoj snazi koja je u Brčko distriktu BiH provedena u periodu januar – decembar 2022. godine stopa aktivnosti je bila 44,8% (53% za muškarce i 37% za žene), stopa zaposlenosti 33,8% (42,4% za muškarce i 25,6% za žene) i stopa nezaposlenosti 24,6% (20% za muškarce i 30,8% za žene).

Kontinuirano se nastavlja smanjenje učešća žena u strukturi nezaposlenih tako da je

ostvareni procent od 53% povoljniji u odnosu na planirani procent i jednak je ciljnoj vrijednosni za 2027. godini.

U decembru 2022. godine donesen je novi Zakon o zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti koji obavezuje Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH da izradi prijedlog Strategije zapošljavanja Brčko distrikta BiH, te da se ista usvoji od strane izvršnog odnosno zakonodavnog organa Distrikta, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu Zakona.

Kako bi se na što bolji način definisao sadržaj strateškog dokumenta, Zavod za zapošljavanje Brčko distrikta BiH je formirao Radnu grupu za izradu Strategije zapošljavanja u kojoj su uključeni svi ključni dionici i socijalni partneri. Pristup u izradi Strategije zapošljavanja Brčko distrikta BiH izrađen je i počiva na BiH i europskom kontekstu. Kako bi se dodatno osigurala pomoć, postupak izrade Strategije zapošljavanja Brčko distrikta BiH vođen je od strane eksperta angažiranog kroz tehničku pomoć projekta Platforma za zapošljavanje i socijalna pitanja 2 (ESAP2) Vijeća za regionalnu saradnju, koji je pružio stručnu podršku Radnoj grupi u izradi nacrtu Strategije zapošljavanja za period 2024 –2027.

Realizacija mjera petog prioriteta prvog strateškog cilja ima za cilj poticanje razvoja u nekoliko ključnih oblasti. Ove mjere pomoći će u ostvarivanju akceleratora "Povoljno okruženje poduzetništvo i inovacije", "Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije", te "Financijska inkluzija".

Graf 39 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama petog prioriteta prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

OKVIR ZA REALIZACIJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U BIH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☑ Olakšavanje poslovanja i podrška brzorastućim firmama ☑ Razvoj prevodilačke infrastrukture ☑ Povećanje stope aktivnosti i uključivanje ranjivih kategorija na tržište rada ☑ Povećanje zapošljivosti nezaposlenih osoba kroz razvoj socijalnog poduzetništva ☑ Unapređenje dostupnosti finansijskih usluga za najranjivije kategorije stanovništva 	<ul style="list-style-type: none"> 1.5.1. Stručno usavršavanje nezaposlenih lica koja aktivno traže zaposlenje 1.5.2. Zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorija teže zapošljivih i žena 1.5.3. Usklađivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje 1.5.4. Podrška samozapošljavanju u privredi i poljoprivredi

Mjera 1.5.1. Stručno usavršavanje nezaposlenih lica koja aktivno traže zaposlenje

Ova mjera predstavlja nastavak i širenje dobre prakse organizacije obuka za nezaposlena lica koje su usklađene sa potrebama preduzeća i/ili koje nezaposlenim licima osiguravaju konkurentne kvalifikacije i znanja za rad na kvalitetnim radnim mjestima. Cilj je unapređenje kvalifikacija nezaposlenih osoba u skladu s potrebama i potražnjom na tržištu rada.

U narednom periodu uključuju se i nezaposlene žene kao jedna od prioritarnih ciljnih grupa za takve obuke. Provođenje ove mjere treba da dovede do usklađivanja kvalifikacija, znanja i vještina nezaposlenih s aktuelnom potražnjom radne snage od strane firmi u BDBiH. Time se omogućuje doprinos smanjenju formalne i anketne stope nezaposlenosti. Provođenje ove mjere će također dovesti i do sljedećih unapređenja na tržištu rada: Podizanje ukupnih kompetencija u pripremi za pokretanje biznisa i/ili za tržište rada; Samozapošljavanje/zapošljavanje lica sa evidencije Zavoda, koja su prošla program obuke, koji su pokrenuli i/ili imaju namjeru pokrenuti biznis u tekućoj fiskalnoj godini; Povećanje socijalne uključenosti nezaposlenih lica. Zavod za zapošljavanje BDBiH ima ključnu

ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere.

Tabela 40 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Procenat nezaposlenih koji su stekli kompetencije (nove vještine) u skladu s potrebama tržišta rada	10%	1%	0,39%	20% (2027)
Procenat nezaposlenih koji su zaposleni na osnovu stečenih novih vještina	3%	1%	0	10% (2027)

U svrhu stručnog usavršavanja nezaposlenih lica koja se nalaze na evidenciji lica koja aktivno traže zaposlenje u 2022. godini utrošeno je 13.599,00 KM, čime je obuhvaćen broj od 27 nezaposlenih lica. Riječ je sredstvima Zavoda koja su planirana Finansijskim planom za 2022. godinu.

Kao razloga za nedostignutim ciljnim vrijednostima prvog indikatora u Izvještaju o radu Zavoda za zapošljavanje navodi se nedovoljna zainteresovanost nezaposlenih lica za obuke. Kada je riječ o drugom indikatoru i nedostignutoj ciljnoj vrijednosti navodi se kao razlog kasni završetak programa, te nemogućnost pravovremene realizacije.

Mjera 1.5.2. Program zapošljavanja nezaposlenih lica iz kategorija teže zapošljivih i žena

Ovom mjerom je obuhvaćena posebna podrška za zapošljavanje nezaposlenih lica iz kategorija koje su definisane kao teže zapošljive. Njima se u ovom strateškom periodu dodaju i žene kao ciljna grupa programa. Mjera obuhvata sredstva koja će biti isplaćena poslodavcima kao podsticaj za zapošljavanje teže zapošljivih kategorija nezaposlenih lica. Uključena je i podrška zapošljavanju nezaposlenih lica Roma.

Provođenje ove mjere direktno doprinosi smanjenju formalne i anketne stope nezaposlenosti, te dovodi do sljedećih unapređenja tržišta rada: Stvaranje uslova za

aktivaciju lica koja se duži period nalaze na evidenciji Zavoda; Smanjenje odliva nezaposlenih mladih lica davanjem novčanih benefita poslodavcima za zapošljavanje ovih lica; Stvaranje uslova za odlazak u penziju lica starije životne dobi; Povećanje socijalne uključenosti osoba sa invaliditetom, djece poginulih boraca i djeca RVI, civilnih žrtava rata i djece civilnih žrtava rata; Dugoročnost u zapošljavanju lica iz kategorije teže zapošljivih lica; Povećanje socijalne uključenosti nezaposlenih lica iz kategorije teže zapošljivih. Također, mjera direktno doprinosi smanjenju

učešća žena u ukupnom broju nezaposlenih osoba.

Zavod za zapošljavanje BDBiH je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok je čitavom procesu realizacije veoma važno učešće poslodavaca koji se prijave na javni poziv za zapošljavanje nezaposlenih, kao i nevladinih organizacija.

Tabela 41 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Smanjen broj nezaposlenih iz kategorije teže zapošljivih	3.000 lica (2019)	3,33%	4,17%	za 10% (2027)
Smanjen broj nezaposlenih žena	4.078 (2019)	2,45%	3,86%	za 10% (2027)
Smanjen broj nezaposlenih iz kategorije Roma	1.600 lica (2020)	20%	5,26%	za 10% (2027)

Mjera 1.5.3. Usklađivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje

Osnovni cilj mjere je povezivanje tržišta rada i sistema obrazovanja kroz povezivanje najbitnijih učesnika ova dva sektora: učenika završnih razreda osnovnih i srednjih škola (budući tražioci posla), obrazovnog sektora (Odjeljenje za obrazovanje, srednje škole i fakulteti), poslodavaca, nezaposlenih i Zavoda za zapošljavanje kao najvažnijeg posrednika na tržištu rada.

U okviru ove mjere predviđeno je uspostavljanje održivog lokalnog partnerstva za obrazovanje i zapošljavanje. Stvaranjem održivog partnerstva za obrazovanje i zapošljavanje kreirat će se osnova za koordiniranje potreba preduzeća i ponude radne snage kroz definisanje barijera, aktivnosti i zajedničkih intervencija za prevazilaženje barijera. Na ovaj način prevazilaženje problema osiguravanja kvalifikovane radne snage uključuje sve relevantne subjekte na tržištu rada, umjesto da ga najvećim dijelom rješavaju sama preduzeća, kao što se često u praksi dešava. Osim toga, povećava se kvalitet radne snage, kao rezultat poboljšane interakcije između privrede i institucija podrške.

Mjera katalitički djeluje na stvaranje i održavanje dinamičnog tržišta rada,

Mjera 1.5.4. Podrška samozapošljavanju u privredi i poljoprivredi

Mjera podrazumijeva podršku samozapošljavanju nezaposlenih lica i podrška licima koja su pokrenula djelatnosti u privredi ili poljoprivredi, objavljivanjem i realizacijom godišnjih javnih poziva za Program

omogućujući mladim ljudima da brzo dođu do potrebnih vještina i kvalitetnog zaposlenja. Direktno doprinosi smanjenju formalne i anketne stope nezaposlenosti, stvarajući uslove za: Odabir kvalitetnijeg i konkurentnijeg obrazovanja koje će mladima osigurati da lakše pronađu zaposlenje; Odabir kvalitetnih kadrova os strane poslodavaca; Intenzivniju i kvalitetniju komunikaciju i saradnju sa sektorom obrazovanja s ciljem obrazovanja kadrova potrebnih za tržište rada; Brže zapošljavanje mladih.

Zavod za zapošljavanje BDBiH ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok su kao nosioci mjere prepoznati poslodavci sa područja BDBiH i okruženja, nevladine organizacije, obrazovne institucije s područja BDBiH i okruženja, Sektor za posredovanje u zapošljavanju, te resorna odjeljenja Vlade BDBiH.

Tabela 42 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Smanjenje učešća mladih u strukturi nezaposlenih	27,68%	1%	3,50%	20% (2027)

samozapošljavanja. Nezaposlene žene će se tretirati kao ciljna grupa kojoj će se posvetiti posebna pažnja pri realizaciji ove mjere.

Mjera će doprinijeti privrednom razvoju kroz stvaranje uslova za samozapošljavanje i podizanje preduzetničkog duha, na području Brčko distrikta BiH i razvoju poljoprivrede kroz stvaranje uslova za samozapošljavanje lica koja se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH u vidu finansijske podrške za lica koja otpočinju ili su otpočela poljoprivrednu proizvodnju. Provođenje mjere treba da ima katalitički uticaj na smanjenje formalne i anketne stope nezaposlenosti u BDBiH, te na smanjenje učešća žena u strukturi nezaposlenih, kako kroz samozapošljavanje nezaposlenih, tako i kroz dodatno zapošljavanje u novotvorenim djelatnostima. Uz to, poboljšat će se poslovno okruženjem smanjenjem obima sive ekonomije.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu i Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu imaju ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je Zavod za zapošljavanje prepoznat kao glavni nosilac u realizaciji mjere.

Tabela 43 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 1.5.4.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Rast broja novoregistrovanih biznisa iz sredstava za samozapošljavanje	261 (2014-2018)	75	54	za najmanje 15% (2021-2026)
Rast broja novozaposlenih iz sredstava za samozapošljavanje	295 (2014-2018)	15	12	za najmanje 15% (2021-2026)

Program samozapošljavanja na području Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, koji Zavod realizuje u saradnji sa Odjeljenjem za privredni razvoj, sport i kulturu u Vladi Brčko distrikta BiH, realizovan je u iznosu od 624.000,00 KM, transfer sredstava u iznosu od 500.000 od strane Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu, plus pridružena sredstva iz ranijih godina u iznosu od 124.000 KM. Sredstva su utrošena za pokretanje 54 novih biznisa.

Program zapošljavanja na području Brčko distrikta BiH u 2021. godini okončan je u 2022. godini potpisivanjem ugovora u vrijednosti 475.500 KM za 42 nova biznisa.

Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta započeo je u 2021. god, dok se njegova realizacija završena u 2022. god potpisivanjem ugovora sa 28 lica u ukupnoj vrijednosti od 515.000 KM.

Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, započeo u 2022. godini, a potpisivanje ugovora se očekuje u prvom kvartalu 2023. godine.

STRATEŠKI CILJ 2: ZNAČAJNO UNAPRIJEĐENO PRUŽANJE USLUGA OBRAZOVANJA, ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, KULTURE, SPORTA I JAVNE SIGURNOSTI, NA PRINCIPIMA DOBROG UPRAVLJANJA JAVNIM SEKTOROM U SKLADU SA EU STANDARDIMA

Drugi strateški cilj Brčko distrikta BiH utemeljen je na čvrstoj spoznaji da su sveukupni razvoj i napredak društvenog sektora neodvojivo vezani za inherentne snage i potencijale Distrikta. Te snage, koje uključuju prirodne i generičke prednosti, čine Brčko distrikt jedinstvenom sredinom pogodnom za razvoj zdravstva, obrazovanja, kulture i tradicije svih naroda i narodnosti, te za primjenu multidisciplinarnih i inovativnih pristupa u rješavanju izazova, naročito na zakonodavnom planu. Brčko distrikt BiH uložio je značajne napore u kreiranje jedinstvenog društveno-političkog ambijenta, temeljenog na ključnim prednostima i konsenzusima, što predstavlja izazovan zadatak. Očigledan je napredak u tom pogledu, budući da su ovakva usklađenja uvijek rezultat kombinacije brojnih faktora, čije efikasno rješavanje predstavlja izazov.

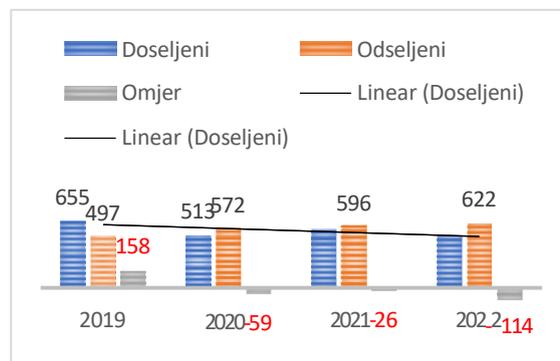
Drugi strateški cilj oslanja se na niz ključnih pretpostavki. Izdvajamo pretpostavku o postojanju konsenzusa među političkim akterima o potrebi smanjenja politizacije pojedinačnih javnih usluga namijenjenih građanima. Također, ističemo potrebu profesionalizacije upravljanja javnim sektorom u Brčko distriktu BiH. Poseban naglasak stavljamo na jačanje principa socijalne inkluzivnosti za sve kategorije stanovništva, s posebnim fokusom na djecu, mlade i osobe sa invaliditetom, kako bi oni postali aktivniji sudionici u razvojnim procesima.

Kao mjerila uspjeha u ostvarivanju drugog strateškog cilja, koristimo dva indikatora: povećano zadovoljstvo građana javnim uslugama u segmentima obrazovanja, zdravstva te javne i socijalne sigurnosti, te povećan pozitivan migracioni saldo. U dugoročnom planiranju, postavljen je cilj da se do 2027. godine ostvari 20% povećanje zadovoljstva građana u navedenim oblastima. Međutim, zbog različitih prepreka, uključujući i pandemiju COVID-19, kao i organizacione

izazove, sistem praćenja ovog indikatora nije u potpunosti implementiran. S obzirom na to, 2023. godina označava prekretnicu u ovim nastojanjima. Izvršene su pripreme za formulaciju i testiranje metodologije mjerenja zadovoljstva građana, čime stvaramo osnovu za temeljitiju analizu i izvještavanje u budućnosti.

Što se tiče migracijskog salda, cilj je stvaranje uvjeta koji će promijeniti trenutne migracijske trendove i postići pozitivan migracijski saldo sa 700 osoba više koje doseljavaju u distrikt do 2027. godine. Međutim, nedavni pokazatelji ukazuju na negativni saldo od -140 osoba u razdoblju od 2021. do 2022. godine, što ukazuje na zabrinjavajući rastući trend negativne migracije.

Graf 40 Migracioni saldo BDBiH za period 2019-2022.

U okviru drugog strateškog cilja u kojem se nalazi šest prioriteta, analizom finansijskog utroška u 2022. godini, evidentno je da je najviše sredstava uloženo u razvoj i modernizaciju zdravstvene zaštite i unapređenja javnog zdravlja, dok nije bilo planiranih ulaganja u podršku programima osamostaljivanja mladih. Za drugi strateški cilj u 2022. godini ukupno je utrošeno 6.456.585 KM.

Tabela 44 Ukupno uloženi sredstava po prioritetima drugog strateškog cilja za 2022. godinu

Prioriteti	Aktivnosti/projekti	Ukupno (KM)
2.1. Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja	12	45.000
2.2. Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama	15	1.526.801
2.3. Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja	17	2.918.692
2.4. Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	8	814.437
2.5. Podrška programima osamostaljivanja mladih	11	0
2.6. Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima	18	1.151.655
UKUPNO	81	6.456.585

U narednoj tabeli je prikazana distribucija uloženi sredstava u 2022. godini prema kojoj apsolutno dominiraju vlastita budžetska sredstva u ukupnom iznosu od 6.456.585,34 KM. U istom periodu je za realizaciju drugog strateškog iz vanjskih izvora nije bilo uloženi sredstava. Sumirano, od ukupno 6.456.585,34 KM uloženi sredstava u 2022. godini, svih 6.456.585,34 KM se odnosi na budžet, dok iz vanjskih izvora nije bilo finansiranja.

Tabela 45 Izvori finansiranja uloženi sredstava po prioritetima drugog strateškog cilja u 2022. godini

Prioriteti	Vlastita budžetska sredstva	Ostali vanjski izvori
2.1. Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja	45.000	0
2.2. Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama	1.526.801	0
2.3. Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja	2.918.692	0
2.4. Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	814.437	0
2.5. Podrška programima osamostaljivanja mladih	0	0
2.6. Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima	1.151.655	0
UKUPNO	6.456.585	0

Drugi strateški cilj „Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima“ usklađen je direktno sa prvim pravcem „Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom“, zatim sa trećim pravcem „Društvo jednakih mogućnosti“ a indirektno sa drugim pravcem razvoja „Pametna rast“ Okvira za ciljeve održivog razvoja u Bosni i Hercegovini.

Graf 41 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
AKCELERATORI	PRIORITETI
Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih
Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava	Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih
Otpornost na katastrofe	Prioritet 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće
Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja Prioritet 2.6: Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima
Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem	Prioritet 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće
Unapređenje politika socijalne zaštite	Prioritet 2.2: Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama
Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije	Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih
Efikasna zdravstvena zaštita za sve	Prioritet 2.3: Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja
Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja

PRIORITET 2.1. POBOLJŠANI USLOVI ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA, NAUKE I ISTRAŽIVANJA

Imajući u vidu stratešku platformu sa situacionom analizom, te činjenicu da u funkcionalnom smislu, obrazovanje u Brčko distriktu BiH je organizovano na četiri nivoa: predškolsko, osnovno, srednje i visoko obrazovanje - sa 5 predškolskih (JU Obdanište i zabavište „Naša djeca“ i 4 privatna vrtića), 15 osnovnih škola od kojih 8 imaju svoja područna odjeljenja, osnovne muzičke škole, 4 srednje škole (gimnazija, ekonomska, tehnička, poljoprivredno-medicinska škola), te 4 visokoškolske ustanove – osnovni strateški fokus Prioriteta 2.1. se referira primarno na kreiranje okruženja koje će omogućiti fleksibilnost u visokom obrazovanju, ne zanemarujući druge bitne segmente obrazovanja i nauke u „nižim“ nivoima obrazovanja. Stoga, jedna od osnovnih mjera se odnosi na Osnivanje javnog univerziteta Brčko distrikta BiH, uz prateće aktivnosti usmjerene na podršku obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju, što se nameće kao neophodan korak u svrhu smanjenja stepena nezaposlenosti i povećanja prilika za otvaranje novih ekonomskih subjekata. Nadalje, iako je Brčko distrikt BiH do sada značajan iskorak napravio u smislu podrške dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja, potrebno je uložiti dodatni napor u omogućavanje da svako dijete ima mogućnost pohađanja predškolskog obrazovanja i odgoja, uz poseban osvrt na socijalno isključenu djecu – što je također fokus ovog prioriteta. Imajući u vidu gore navedeno, sljedeće mjere su predviđene u okviru ovog prioriteta.

Prioritet „Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja“ operacionalizira se kroz tri mjere, i to: jačanje i razvoj nauke i visokog obrazovanja, podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/doškovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada i podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja.

Odjeljenje za obrazovanje određeno je za koordinatore sva tri mjere ovog prioriteta. Za prve dvije planirana je realizacija niz aktivnosti ali njihova realizacija aktivnosti je uglavnom izostala, kao što je izostalo planiranje i realizacija sredstva za financiranje planiranih aktivnosti. Za realizaciju treće mjere planirane su tri aktivnosti i sredstva u iznosu od 300.000 KM, ali realizovana je samo jedna aktivnost i utrošeno je svega 22.150 KM ili 1,75% od planiranih sredstava.

Tri su indikatora krajnjeg rezultata za ovaj prioritet, i to: % upisanih studenata na javnim univerzitetima u odnosu na ukupni broj upisanih; broj osnovnih i srednjih škola koje nemaju omogućen pristup djeci s posebnim potrebama i % ranog napuštanja obrazovanja.

Tabela 46 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
% upisanih studenata na javnim univerzitetima u odnosu na ukupni broj upisanih	27,2% 2018/2019 školska godina			50% 2026/2027 školska godina
Broj osnovnih i srednjih škola koje nemaju omogućen pristup djeci s posebnim potrebama	7	5	6	0
% ranog napuštanja obrazovanja	0,50%	0,45%	0,45%	0,10%

Procenat upisanih studenata na javnim univerzitetima u odnosu na ukupni broj upisanih, broj osnovnih i srednjih škola koji nemaju omogućen pristup djeci s posebnim potrebama i procenat ranog napuštanja obrazovanja tri su indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja“.

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Povoljno okruženje poduzetništvo i inovacije“, akceleratora „Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na

ranjive kategorije“, akceleratora „Financijska inkluzija“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera prvog prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 42 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Depolitizacija i profesionalizacija javnih poduzeća ☐ Efikasno upravljanje javnim finansijama ☐ Funkcionalan sistem kreiranja politika i upravljanja održivim razvojem ☐ Karikularna reforma na svim nivoima obrazovanja ☐ Razvoj kapaciteta nastavnika, modernizacija škola i nastavnih metoda ☐ Razvoj digitalnih vještina ☐ Univerzalno i kvalitetno predškolsko obrazovanje ☐ Strateško investiranje u istraživačko-razvojne aktivnosti obrazovnih institucija ☐ Efikasan sistem cjeloživotnog učenja ☐ Jednak pristup obrazovanju ☐ Povećanje obuhvata djece sa predškolskim znanjem (uzrast od 3 do 6 godina) ☐ Mjere smanjivanja ranog napuštanja školovanja ☐ Smanjenje broja osoba bez znanja ili vještina i njihova integracija na tržište rada 	<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Jačanje i razvoj nauke i visokog obrazovanja 2.1.2. Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/doškolovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada 2.1.3. Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja

Mjera 2.1.1. Jačanje visokog obrazovanja i razvoj nauke

Zakonom o visokom obrazovanju u Brčko distriktu BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 30/09, 29/18 i 16/20) propisano je da Skupština Brčko distrikta BiH donosi program razvoja visokog obrazovanja na prijedlog Vlade, i usvaja elaborat o opravdanosti osnivanja visokoškolske ustanove kao i akt o osnivanju visokoškolske ustanove koju osniva Distrikt, statusnim promjenama, transformaciji, reorganizaciji i ukidanju visokoškolske ustanove koju osniva Distrikt. U skladu s postojećim pravnim okvirom u oblasti visokog obrazovanja Skupština Brčko distrikta BiH donijela je Program razvoja visokog obrazovanja u Brčko distriktu BiH za period od 2010. do 2019. godine. U 2020. godini Odjeljenje za obrazovanje je imenovalo radnu grupu za pripremu novog Programa razvoja visokog obrazovanja u Brčko distriktu BiH, i trenutno je u proceduri izrade. Imajući u vidu navedeni Program, unutar ove mjere su predviđene sljedeće aktivnosti: Osnivanje javnog univerziteta i instituta u Brčko distriktu BiH – Strateški projekat: Osnivanje Javnog univerziteta i instituta Brčko distrikta BiH; Stalno poboljšanje zakona i drugih dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja i

nauke u skladu sa odgovarajućim dokumentima BiH i EU; Podsticati osnivanje i rad privatnih visokoškolskih ustanova i osnivanje odjeljenja u Distriktu visokoškolskih ustanova sa sjedištem izvan Distrikta (u BiH, zemljama regije i EU).

Od postojećih visokoškolskih ustanova koje obavljaju djelatnost na području Brčko distrikta BiH i javnog univerziteta

koji treba da se formira, Brčko distrikt BiH ima višestruke koristi, obrazovno-naučne, ali i ekonomske. Intencija osnivača javnog univerziteta u Brčko distriktu BiH, uz već postojeće visokoškolske ustanove, jeste da Brčko postane regionalni univerzitetski centar. Stoga, osnovni razvojni efekat mjere se ogleda u jačanju visokog obrazovanja i nauke u Distriktu, ali istovremeno i odgovara na potrebe tržišta rada, kao mjere definisane u dijelu ekonomskog razvoja.

Odjeljenje za obrazovanje ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je

kao nosilac mjere prepoznato Odjeljenje za javne poslove.

Tabela 47 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj upisanih studenata na Javni univerzitet Brčko distrikta BiH	0	0	0	300

S obzirom da u 2022. godini nije izrađen Elaborat o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja javnog univerziteta u Brčko distriktu BiH nije bilo moguće napraviti bilo kakav iskorak prema ostvarenju navedenog indikatora.

Mjera 2.1.2. Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/ doškolovanje) u skladu s potrebama tržišta rada

Obrazovanje odraslih predstavlja cjeloživotno obrazovanje i pruža mogućnost sticanja određenih kvalifikacija. Namijenjeno je, prije svega, obrazovanju u svrhu zapošljavanja osoba koje zbog nepotpunog znanja/kvalifikacija ne mogu pronaći adekvatan posao, zatim onih koji su školovani za zanimanja koja više nisu tražena i za nadopunjavanje prethodno stečenih znanja i vještina s novostima u tehničko-tehnološkom razvoju, kao i stvarnim potrebama privrede i tržišta rada. Mjera podrazumijeva (u saradnji sa Privrednom komorom i Udruženjem poslodavaca) definisati koja su to trenutno deficitarna zanimanja, da li postoje NPP za ista, a u saradnji sa Tripartitnim savjetodavnim vijećem tražiti upis učenika u ta deficitarna zanimanja, i na kraju, uvesti model stipendiranja učenika u tim zanimanjima. Ovakva mjera u svijetu je postala prepoznatljiva kao vrlo važna i moćna stavka za uspješno upravljanje društvom modernog doba u cijelom svijetu, ali i odgovor na potencijalne vanredne situacije, kao što je situacija sa COVID-19 pandemijom.

Dodatno, na ovaj način će i poslodavci i radnici imati dodatnu sigurnost da cjeloživotno učenje i programi obrazovanja odraslih su fleksibilni i prilagodljivi njihovim potrebama, što će na kraju povećati zadovoljstvo građana obrazovanim mogućnostima Distrikta. Razvojni efekat mjere se ogleda i u smanjenju odlaska mladih, odnosno zadržavanja pa čak i

privlačenja mladih iz okruženja da pohađaju programe obrazovanja koji odgovaraju potrebama na tržištu rada.

Odjeljenje za obrazovanje je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok se kao nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Pedagoška institucija, Privredna komora BDBiH, Udruženje poslodavaca BDBiH i Zavod za zapošljavanje BDBiH.

Tabela 48 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj novih programa koji će omogućiti prekvalifikacije/dokvalifikacije	0	3	3	3 (2022)
Srednje škole prepoznate kao javne ustanove	0	0	0	4 (2022)
Broj stipendija za deficitarna srednjoškolska zanimanja	0	0	52	600 (2027)
Broj učenika koji imaju mogućnost pohađati online formalnu nastavu	0	2000	2000	2000 (2022)

U 2022. godini izrađeni su NPP-ovi za tri deficitarna zanimanja, te su ista upisana u školskoj 2022/2023. i stipendirana od strane Odjeljenja za obrazovanje. Ovim je ostvarena postavljena ciljna vrijednost prvog indikatora.

Mjera 2.1.3. Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja

Mjera podrazumijeva da se sa povećanjem broja objekata vrtića osiguraju uslovi da sva djeca sa područja Brčko distrikta BiH budu obuhvaćena predškolskih obrazovanjem, što direktno doprinosi mjeri, ali i pitanjima socijalne inkluzije djece. Pozitivne posljedice utopljanja i potencijalna rekonstrukcija školskih objekata realizacijom mjere bi se odrazile na uštede u budžetu, a posebno bi bile vidljive kada se škole osamostale i postanu Javne ustanove. Dodatno, izgradnjom nove zgrade Gimnazije bi se riješio dugogodišnji izazov neadekvatnog prostora za rad sa učenicima koji upisuju ovaj opći srednjoškolski smjer. Drugim riječima, Mjera podrazumijeva: Izgradnju objekta obdaništa u MZ Broduša i MZ Srpska Varoš; Utopljanje i potencijalna rekonstrukcija školskih objekata, te Izgradnja novog objekta Gimnazije „Vaso Pelagić“ Brčko.

Odjeljenje za obrazovanje ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je

kao glavni nosilac mjere prepoznato Odjeljenje za javne poslove, te buduće škole kao javne ustanove

Tabela 49 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj školskih objekata sa provedenim mjerama energetske efikasnosti	8 (2020)	2	0	20 (2027)
% djece koja nisu uključena u predškolsko obrazovanje	23 (2019)	21	21	0 (2027)
Godišnja budžetska izdvajanja za zagrijavanje osnovnih i srednjih škola	1,2 mil. KM (2019)	1,1 mil. KM	1,14 mil. KM	1 mil. KM (2027)
Godišnja potrošnja el. energije u osnovnim i srednjim školama	320.000 KM (2019)	285.000 KM	367.837 KM	250.000 KM (2027)

PRIORITET 2.2. POBOLJŠANJE SISTEMA SOCIJALNE UKLJUČENOSTI

Osnovni izazov socijalne zaštite u Brčko distriktu BiH je njena neusmjerenost na sve potrebe korisnika, te veoma mali uticaj na smanjenje siromaštva. Ovaj prioritet podrazumijeva mjere i aktivnosti kojima bi se unaprijedio sistem i povećala efikasnost upravljanja socijalnom zaštitom. Kvalitetnije upravljanje socijalnom zaštitom mora polaziti od potreba korisnika i mogućnosti pružanja usluga prema potrebama u vaninstitucionalnim oblicima i poduzimanja aktivnosti u pravcu prevencije socijalne isključenosti. Prije svega, treba uvesti sisteme i kriterije boljeg ciljanja korisnika, revizije i monitoringa te usklađivanje samog sistema s EU praksama.

U svrhu postizanja maksimalne socijalne uključenosti prema potrebama građana Brčko distrikta BiH, što je obaveza i prema procesima integracija Brčko distrikta BiH u EU,

predviđene su tri mjere kako slijedi, i to: razvoj i podrška sistemu mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti, osnivanje centra za socijalni rad i razvijanje socijalnog preduzetništva.

Broj korisnika po 1 stručnom zaposlenom na godišnjem nivou i procenat povećanja materijalno osiguranih građana Distrikta dva su indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Poboljšanje sistema socijalne uključenosti“.

Tabela 50 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.1.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj korisnika po 1 stručnom zaposlenom na godišnjem nivou	1923 (2018)			700
% povećanja materijalno osiguranih građana Distrikta	80% (2019)			100%

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Unapređenje politika socijalne zaštite“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera drugog prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 43 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog

prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

OKVIR ZA REALIZACIJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U BIH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☒ Ciljano i bolje usmjeravanje javnih rashoda za socijalnu zaštitu ☒ Jačanje infrastrukture i kompetencije pružalaca usluga kroz uvođenje novih modela pružanja usluga ☒ Unaprijediti sistem identifikacije i praćenje ranjivih porodica i porodica u riziku 	2.2.1. Razvoj i podrška sistemu mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti 2.2.2. Osnivanje Centra za socijalni rad 2.2.3. Razvijanje socijalnog preduzetništva

Mjera 2.2.1. Razvoj i podrška sistema mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti

Sa definisanom mjerom ciljamo na poboljšanje kvalitetne ciljanosti socijalnih usluga prema siromašnim i ugroženim kategorijama stanovništva, koristeći sistem mješovitog pružanja socijalnih usluga u okviru socijalne zaštite. Mjera podrazumijeva provođenje reformskih procesa u oblasti socijalne zaštite, uvođenjem novog prava – prava na materijalno osiguranje. Ovo pravo bilo bi dostupno svim osobama čiji porodični prihodi ne prelaze iznos definisan kao prag siromaštva u BiH, u skladu s Ciljevima održivog razvoja.

Prije uvođenja ovog prava, provest će se detaljna analiza stanja i statusa korisničkih prava iz sistema socijalne, porodične i dječije zaštite, i uporediti ih sa drugim pravima iz različitih sistema Distrikta. Cilj je dobivanje jasnijeg uvida u stvarne potrebe građana za novim pravom iz sistema socijalne zaštite, definisanim kao materijalno osiguranje.

Reformski procesi u oblasti socijalne zaštite rezultirali bi uspostavljanjem organizacije koja će realizovati socijalno-zaštitne funkcije kroz projekte u mješovitom vlasništvu (Distrikta i nevladinog sektora). Projekti bi obuhvatali, između ostalog, savjetovališta za brak i porodicu, prevenciju nasilja u porodici, podršku hraniteljstvu, dnevne centre, sigurne kuće.

Ova mjera također prepoznaje potrebu za kreiranjem stambenih uslova i rješavanjem stambenih pitanja kroz aktivnosti poput izgradnje i podrške u izgradnji stambenih

jedinica za građane, posebno pripadnike romske populacije, u saradnji sa drugim odjeljenjima i Ministarstvom za izbjeglice i ljudska prava BiH.

Kvalitetnije upravljanje socijalnom zaštitom zahtijeva fokus na potrebama korisnika i pružanje usluga prema tim potrebama, u vaninstitucionalnim oblicima, te poduzimanje aktivnosti usmjerenih na prevenciju socijalne isključenosti. Potrebno je uvesti sisteme i kriterije za bolje ciljanje korisnika, reviziju i monitoring, te usklađivanje sistema s praksama EU.

Za koordinaciju implementacije mjere odgovorno je Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge, dok je Odjeljenje za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja prepoznato kao nosilac ove mjere.

Tabela 51 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj korisnika mješovitih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti	0 (2020)	285	23	2000 (2027)
% smanjenja izdvajanja iz budžeta za materijalno osiguranje građana	Unijeti polazno stanje	1,40%	Nema smanjenja	10% (2027)
Broj maloljetnih lica sa smetnjama u duševnom i tjelesnom razvoju	4816	800	478	3000
Broj maloljetnika sa društveno neprihvatljivim ponašanjem	1019	100	17	500
Broj maloljetnika ugroženih porodičnom/obiteljskom situacijom	1001	83	54	800

Mjera 2.2.2. Osnivanje Centra za socijalni rad

Zakon o socijalnoj zaštiti BDBiH je i materijalno-pravno regulisao izradu podzakonskog akta, Pravilnika o osnivanju i radu ustanove socijalne zaštite, stoga su definisani preduslovi za realizaciju ove mjere. Ovakvo unapređenje politika socijalne, porodične i dječije zaštite postižu se na način izdvajanja organizacione jedinice Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge, Pododjeljenja za socijalnu zaštitu, iz organa uprave i osnivanjem ustanove socijalne zaštite sa datim javnim ovlaštenjima – Centra za socijalni rad (CZSR). Dostatno, definisati Standarde i normative za rad CZSR, koji bi između ostalog podrazumijevali i kadrovsko jačanje Centra za socijalni rad i povećanje broja zaposlenika, odnosno smanjenje broja korisnika usluga po 1 stručnom zaposlenom, što će u konačnici

dovesti do bolje kvalitete – pružanja usluge individualnog rada s porodicama.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok bi glavni nosilac mjere u narednom periodu bio Centar za socijalni rad po osnivanju.

Tabela 52 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj korisnika socijalnih prava po 1 zaposlenom	700 (2019)	658	675	400 (2027)
% udjela žena u stanju različitih socijalnih potrebe	65%	63%	Nije evidentirano	50%
Broj djece obuhvaćene ranom identifikacijom u svrhu prevencije socijalne isključenosti	0	285	73	2000

Mjera 2.2.3. Razvijanje socijalnog preduzetništva

Socijalno preduzetništvo, kao ideja poslovanja da se putem ulaganja profita nastalog putem prodaje proizvoda ili usluga ispuni jasna društvena misija, može značajno doprinijeti Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama. To znači da zarađena sredstva nekog preduzeća ne služe uvećanju imovine pojedinaca, već se ulažu u svrhe kao što su zapošljavanje ljudi koji teže dolaze do posla, socijalne i zdravstvene usluge, obrazovanje, zaštita životne sredine, kulturne aktivnosti u zajednici itd. Socijalno preduzetništvo se bavi prepoznavanjem i rješavanjem društvenih problema kao što su isključenost, siromaštvo, nezaposlenost i dr. uz primjenu inovativnih metoda i strategija.

Imajući u vidu različitu strukturu lica unutar socijalno isključene kategorije građana, prilikom realizacije ove mjere neophodno je osigurati intersektorsku saradnju sa zdravstvom, obrazovanjem, institucijama tržišta rada i NVO. Svaki od sektora pored odgovornosti za stanje u svojoj oblasti mora

osigurati, da mjere koje se poduzmu, budu kompatibilne sa mjerama koje poduzimaju drugi sektori u okviru mreže socijalne zaštite i da kroz partnerstvo i dijalog zajednički dođu do najboljih rješenja kojima će se osigurati uključivanje socijalno isključenih kategorija u aktivno tržište rada.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je kao nosilac mjere prepoznat Zavod za zapošljavanje BDBiH, a u narednom periodu i Centar za socijalni rad po osnivanju.

Tabela 53 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.2.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj građana podržanih kroz projekte socijalnog preduzetništva	0 (2020)	571	-	4000 (2027)
Broj novozaposlenih osoba sa invaliditetom i socijalno isključenih kategorija stanovništva	0	142	-	1000

PRIORITET 2.3. RAZVOJ I MODERNIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I UNAPREĐENJE JAVNOG ZDRAVLJA

Naime, Brčko distrikt BiH, kao i ostatak Bosne i Hercegovine (entitet Republika Srpska i Federacija Bosne i Hercegovine) i zemlje u okruženju susreću se sa problemom nedostatka i neadekvatne strukture zdravstvenih radnika. Osiguranje dovoljnog broja i strukture ljudskih resursa koja će omogućiti kvalitetno, održivo i pravedno provođenje zdravstvene zaštite stanovništvu Brčko distrikta BiH je osnovni cilj ovog prioriteta. Osnovni uzrok ove situacije prvenstveno treba tražiti u činjenici da je zdravstvena struka kao buduća profesija sve manje atraktivne mladim ljudima, a prvenstveno radna mjesta u zdravstvenoj zaštiti i u oblasti javnog zdravstva. Prije svega, jačanjem preventivne i primarne zdravstvene zaštite ne postiže samo to da se većina zdravstvenih problema rješava na primarnom kontaktu, što istovremeno znači i manje skupo liječenje, već se na taj način može bitno uticati i na smanjenje obolijevanja stanovništva od najčešćih bolesti čime se značajno pozitivno utiče na zdravstveno stanje stanovništva.

S druge strane, kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku sve neophodne opreme je preduslov za razvoj i modernizaciju zdravstvene zaštite, te će u značajnoj mjeri na smanjenje obolijevanja stanovništva od najčešćih bolesti čime se značajno pozitivno utiče na zdravstveno stanje stanovništva. Istovremeno, jednokratne investicije u opremu će smanjiti troškove liječenja u cjelini, ali i potencijalnog povećanja izvornih prihoda zdravstva kroz pružanje usluga građanima koji dolaze izvan Brčko distrikta BiH.

Dodatno, jedan od problema u funkcionisanju zdravstvenog sistema Brčko distrikta BiH predstavlja i nepostojanje druge zakonske i podzakonske ili izmjene postojeće zakonske regulative putem kojom se može osigurati nesmetano funkcionisanje zdravstvenog sistema. U zdravstvenom sistemu nisu donesene strategije/programi u oblastima:

smanjenja siromaštva, razvoja zdravlja mladih, starenja, kontrole duhana, mentalnog zdravlja, održivog razvoja, borbe protiv droga, prevencije i kontrole hroničnih nezaraznih bolesti, javnog zdravlja, borbe protiv raka, dijabetesa, itd.

Da bi se odgovorilo na sve gore uočene slabosti, predviđene su tri integralne mjere, koje će osigurati integrisan pristup rješavanju izazova s kojima se suočava zdravstvo te osigurati da građani Brčko distrikta BiH imaju poboljšane usluge u javnom zdravstvu. Navedene mjere kroz koje će biti operacionalizovan prioritet „Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja“ su: jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe hitne pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine, kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme i razvoj i uvođenje integrisanog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite.

Broj ljekara na 1.000 stanovnika i broj doktora medicine na 10.000 stanovnika dva su indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja“.

Tabela 54 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj ljekara na 1000 stanovnika	1			2
Broj doktora dentalne medicine na 10.000 stanov.	1,3			2

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Efikasna zdravstvena zaštita za sve“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera trećeg prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 44 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Unapređenje pristupa i kvaliteta usluga zdravstvene zaštite ☐ Provođenje reformi finansiranja zdravstvene zaštite ☐ Preventivne zdravstvene mjere ☐ Strateški pristup zadržavanju posojećeg osoblja i razvoju ljudskih resursa u oblasti zdravstva 	2.3.1. Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj Službe hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine 2.3.2. Kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme 2.3.3. Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite

Mjera 2.3.1. Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe Hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine

Iskustva zemalja u tranziciji pokazuju da su zdravstveni sistemi tih zemalja bili okrenuti sekundarnoj i tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti, dok je primarni nivo zdravstvene zaštite uglavnom bio slabo razvijen, neadekvatno plaćen. Ljekari tog nivoa su, umjesto da većinu problema riješe u primarnom kontaktu sa građanima, zapravo većinu pacijenata prebacivali na više nivoe zdravstvenih usluga koji su evidentno skuplji. S druge strane, Brčko distrikt BiH je jedna od rijetkih „većih“ JLS čiji ljekari u hitnoj medicinskoj pomoći ne izlaze na teren. U ovom slučaju, s obzirom da Dom zdravlja bolnica crpe isti kadrovski resurs, bolnica kao "stariji" brat prioritarno popunjava nedostajući kadar, tako da ova služba ostaje u naslijeđenom obliku. Jednostavno rečeno, svaki zdravstveni sistem koji je okrenut ka sekundarnoj i tercijarnoj zdravstvenoj zaštiti istovremeno je i skup sistem.

U smislu ove mjere planirane su sljedeće aktivnosti: Srednjoročni plan razvoja ljudskih resursa iz oblasti porodične medicine;

Usavršavanje doktora porodične medicine na poljima promocije zdravlja, prevenciji i ranog otkrivanju bolesti; Izrada Vodiča kliničke prakse zasnovana na dokazima; Obuke medicinskih sestara/tehničara za pružanje usluga polivalentne patronaže i kućnog liječenja; Donošenje podzakonske regulative za praćenje indikatora kvaliteta u porodičnoj medicini; Informatizacija praćenja pokazatelja kvaliteta u porodičnoj medicini.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je kao nosilac mjere prepoznata JZU Zdravstveni centar Brčko.

Tabela 55 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj specijalizovanih ljekara u primarnoj zdravstvenoj zaštiti	12	-	-	25
Prosječna starost / godine specijalizanata	49,5	-	-	50
% uvedenog sistema upravljanja kvalitetom u PZZ	0	-	-	100

Mjera 2.3.2. Kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme

Plan ljudskih resursa predstavlja osnov za planiranje adekvatnog broja i strukture ljudskih resursa. Okvirno područje djelovanja unutar ove mjere se odnosi na: Donošenje zakonske regulative za uspostavljanje uslova za kontinuirano praćenje ljudskih resursa i podzakonske regulative koja će predstavljati osnov za planiranje ljudskih resursa (standardi i normativi zdravstvene zaštite); kontinuirano

praćenje ljudskih resursa u zdravstvenom sistemu Brčko distrikta (ustanova u javnom i privatnom vlasništvu) (baze podataka ljudskih resursa); Uspostavljanje registra zdravstvenih ustanova u javnom i privatnom vlasništvu; Donošenje plana specijalizacija i subspecijalizacija; Praćenje drugih kriterija za planiranje (zdravstveno stanje stanovništva, korištenje zdravstvene zaštite, raspoloživost

resursa u zdravstvenoj zaštiti, broj osiguranih i neosiguranih građana i korištenje zdravstvene zaštite iz drugih entiteta, korištenje zdravstvene zaštite građana Brčko distrikta izvan teritorije Brčko distrikta BiH).

Istovremeno sa gore navedenim, mjera podrazumijeva nabavku svih neophodnih uređaja, i to prije svega aparat za magnetnu rezonancu, a mjera uključuje također i izgradnju aneksa Bolnice gdje bi bili smješteni dijagnostički centar, Hospis, Hitna služba i Odjeljenje Psihijatrije.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok je kao nosilac mjere prepoznata JZU „Zdravstveni centar Brčko“.

Mjera 2.3.3. Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite

Mjera se prije svega rukovodi principima povećanja efikasnosti, pojednostavljanje postupaka i smanjenje troškova svih administrativnih postupaka i procesa koji prate osnovne djelatnosti sistema zdravstvene zaštite će umnogome doprinijeti modernizaciji zdravstvenih usluga. Stoga, ova mjera prije svega sadržava sljedeće aktivnosti: Donošenje nove zakonske i podzakonske regulative ili harmonizacija postojeće zakonske i podzakonske regulative u skladu s preporukama Evropske unije; Izvršiti eventualnu harmonizaciju zakonskih i podzakonskih akata sa propisima BiH.

Nadalje, razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) u zdravstveni sistem treba da odražava i dalje razrađuje osnovne smjernice i strateška opredjeljenja u cjelini, pa je potrebno, da u

Tabela 56 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj studenata koji studiraju na visokoškolskim ustanovama medicinskog i zdravstvenog usmjerenja na godišnjem nivou (medicinskom fakultetu, stomatološkom i farmaceutskom i fakultetu zdravstvene njege)	2 (2020)	3	92	4 na godišnjem nivou
Broj evidentiranih zdravstvenih ustanova u javnom i privatnom vlasništvu u registru na godišnjem nivou	0 (2020)	30	8	30 na godišnjem nivou
Broj dodijeljenih specijalizacija i subspecijalizacija	5 (2020)	7	9	10 na godišnjem nivou

periodu 2022-2027. omogućiti nesmetano i kvalitetno funkcionisanje svih dijelova sistema zdravstvene zaštite, putem automatizacije i smanjenja troškova svih administrativnih postupaka i procesa koji prate osnovne djelatnosti sistema zdravstvene zaštite.

Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere u saradnji sa JZU „Zdravstveni centar Brčko“ kao nosiocem mjere.

Tabela 57 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.3.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj informatizovanih usluga u integrisanom zdravstvenom informacionom sistema	0	14	-	100
Broj građana unesenih u sistem integrisanog zdravstvenog informacionog sistema	0	7.142	-	50.000

PRIORITET 2.4 JAČANJE OTPORNOSTI NA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE

Planiranje zaštite od požara, zaštite od akcidentnih i drugih nesreća, civilne zaštite,

zaštite spašavanja od prirodnih i drugih nepogoda, deminiranja i uklanjanja i

uništavanja NUS-a i MES-a, osmatranje i obavještanje i fizičko-tehničko osiguranje objekata, kao bitni segmenti javne sigurnosti, dodijeljeni su u nadležnost Odjeljenja za javnu sigurnost. Iako procjena ugroženosti Distrikta od prirodnih i drugih nesreća preporučuju ugradnju aktivnih sistema zaštite od požara, a prevashodno sistema za ranu dojavu požara na svim objektima od posebnog značaja za Brčko distrikt BiH te njihovo povezivanje sa tehničkim centrom za nadzor preventivnih sistema za dojavu od požara i tehnoloških eksplozija s ciljem ranog uzbunjivanja i pravovremene intervencije profesionalne vatrogasne jedinice, dodatno se preporučuje edukacija stanovništva – jer isto nije sistemski educirano za provedbu preventivnih mjera zaštite od požara, gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine ugrožene požarom niti je dovoljno educirano i obučeno za postupanje u masovnoj evakuaciji kao i za rukovanje sredstvima za gašenje požara. Generalno govoreći, materijalno-tehnička opremljenost je na relativno zadovoljavajućem nivou uz neophodnost konstantnog unapređivanja sistema javne sigurnosti u nadležnosti odjeljenja – posebno zbog činjenice da Brčko distrikt BiH spada u kategorije visokog rizika od štetnih uticaja na živote i zdravlje ljudi u smislu javne sigurnosti, odnosno, teritorija Distrikta je ranjiva od prirodnih i drugih nesreća te da ova problematika zahtijeva strateške preventivne pristupe šire lokalne zajednice.

Imajući gore navedeno u vidu, planirano je da se ovaj prioritet operacionalizira kroz tri mjere, i to: razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća, programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u

Mjera 2.4.1. Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreće

Odjeljenje za javnu sigurnost je započelo pregovore sa UNDP za pilot projekat „Izgradnja sistema ranog uzbunjivanja i obavještanja stanovništva” na teritoriji Brčko distrikta BiH. Mjera podrazumijeva dvostruke aktivnosti. Prije svega, podrazumijeva uvođenje sistema ranog

sistemu zaštite i spašavanja i deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima.

Broj godišnjih intervencija na prirodne nesreće i broj angažovanih osoba na preventivnom djelovanju u slučaju nesreća indikatori su ovog prioriteta.

Tabela 58 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.4

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj ljekara na 1000 stanovnika	1	2	2,1	2
Broj doktora dentalne medicine na 10.000 stanov.	1,3	1,3	1,21	2

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem“, zatim akceleratora „Otpornost na katastrofe“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera četvrtog prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 45 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama četvrtog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

OKVIR ZA REALIZACIJU CILJEVA ODRŽIVOG RAZVOJA U BIH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Deminiranje kontaminiranih područja ☐ Upravljanje rizicima od katastrofa ☐ Zaštita i obnova prirodnog kapitala ☐ Zaštita i nesmetano funkcioniranje ključne infrastrukture ☐ Nesmetano pružanje usluga i ključnih dobara ☐ Otporna i inkluzivna javna zdravstvena infrastruktura i institucije ☐ Unaprijeđeno krizno komuniciranje 	<ul style="list-style-type: none"> 2.4.1. Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća 2.4.2. Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja 2.4.3. Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima

uzbunjivanja i dojavljivanja putem SMS poruka, za što je potrebno uvezati sve telekom operatere koji djeluju na području Brčko distrikta BiH, Agenciju za zaštitu ličnih podataka i sl. Zamišljeno je da SMS poruke ranog upozorenja i dojavljivanja potencijalnih nesreća budu prosljeđivane građanima kojima

prijeti opasnost lokalizovano na područja ugroženih mjesnih zajednica, odnosno naselja. Također, planirano je „uvezivanje sa državnim i entitetskim OKC-ma“, u smislu razmjene informacija na vrijeme. Svrha mjere je povećanje otpornosti lokalne zajednice kroz jačanje integriranog sistema zaštite i spašavanja u BDBiH. S druge strane, mjera podrazumijeva i jačanje kapaciteta jedinice za akcije zaštite i spašavanja. U skladu sa Zakonom o zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara od prirodnih i drugih nesreća u Brčko distriktu BiH, planira se formiranje specijalnih jedinica iz oblasti spašavanja iz ruševina, spašavanje na vodi i pod vodom i spašavanje na nepristupačnim terenima. Jedinice za akcije zaštite i spašavanja će biti opremljena i obučena za brzi odgovor na sva predviđena scenarija putem pohađanja raznih certificiranih obuka i dodatnom opremanju Jedinice. Odjeljenje za javnu sigurnost u okviru ove mjere provoditi

će aktivnosti i zaštite materijalne imovine i ljudskih života kroz aktivnosti sanacije klizišta i jačanju materijalne tehničke opremljenosti Profesionalne vatrogasne jedinice sve s ciljem jačanju otpornosti na prirodne i druge nesreće.

Odjeljenje za javnu sigurnost je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere.

Tabela 59 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
% teritorije Distrikta pokrivena sistemom ranog uzbunjivanja i dojavljivanja od prirodnih i drugih nesreća	0	-	-	95%
Broj osoba obučeni za spašavanje iz ruševina, nepristupačnih terena te na vodi i pod vodom	6	19	12	30
Spašena materijalna imovina koja je ugrožena klizanjem i osipanjem zemlje	50%	60%	10%	80%

Mjera 2.4.2. Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja

Nevladine organizacijama u sistemu zaštite i spašavanja igraju značajnu ulogu u smislu reakcije i fleksibilnosti, što će značajno doprinijeti povećanju otpornosti i preventivnom djelovanju kod prirodnih i drugih nesreća, kao i raspoloživosti. U tom smislu, kroz realizaciju aktivnosti mjera, nevladin sektor bi se osposobio i obučio da da značajan doprinos u slučajevima prirodnih i drugih nesreća. Sredstva za podršku projekta bi se kontinuirano izdvajala kroz period od sljedećih 7 godina na nivou dosadašnjih

izdvajanja iz budžeta Brčko distrikta za slične projekte u iznosu od 300.000 KM godišnje.

Odjeljenje za javnu sigurnost je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere.

Tabela 60 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj nevladinih organizacija uključenih u programe zaštite i spašavanja na godišnjem nivou	5	20	11	20

Mjera 2.4.3. Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksplodiranim sredstvima

Angažovanje vladinih i nevladinih domaćih i međunarodnih organizacija ovlaštenih za uklanjanje mina i NUS-a na čišćenju i tehničkom izviđanju rizičnih površina s ciljem potpune realizacije projekta „Brčko bez mina“.

Brčko bez mina u kojem će svi stanovnici obavljati aktivnosti neophodne za život bez opasnosti po vlastitu sigurnost u kojem će i žrtve mina i NUS-a biti integrisane u društvo i u potpunosti uživati svoja prava. Mjera

podrazumijeva potpuno uklanjanje rizika od posljedica mina i NUS-a i sigurno korištenje površine za obavljanje svih aktivnosti neophodnih za život i poslovanje.

Odjeljenje za javnu sigurnost je institucija ključna za koordinaciju implementacije mjere u saradnji sa Centrom za uklanjanje mina Bosne i Hercegovine (BH MAC).

Tabela 61 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.4.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Razminirane površine izražene u km ² u odnosu na trenutno miniranu (neočišćenu) površinu	13,1 km ²	9,1 km ²	3,37 km ²	0 km ²

PRIORITET 2.5. PODRŠKA PROGRAMIMA OSAMOSTALJIVANJA MLADIH

Prava i obaveze mladih, omladinsko organizovanje, briga za mlade, institucionalno učešće mladih u donošenju odluka i druga pitanja od interesa za život, položaj i djelovanje mladih u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine je regulisano Zakonom o mladima iz 2017. godine. Ovo je posebno bitno imajući u vidu da Zakon reguliše unapređenje individualnog i socijalnog razvoja mladih i sprečavanje njihovog mogućeg zapostavljanja; provođenjem politika kojima se djeluje na negativne trendove po mlade; održavanjem i stvaranjem pozitivnih životnih uslova za mlade, kao i okruženja koje je ugodno za mlade; te zaštitom mladih od opasnosti karakterističnih za njihovu dob, a kojima mogu biti izloženi. Zakon predviđa donošenje i usvajanje Strategije za mlade Brčko distrikta BiH, koja još uvijek nije izrađena, ali je proces u toku.

S druge strane, Brčko distrikt BiH kao administrativna jedinica ima niz prednosti za uspostavljanje mehanizama za bolji položaj mladih, koji zahtijeva više sektorski pristup i potrebnu saradnju nadležnih institucija za socijalnu politiku, obrazovanje, rad i zapošljavanje, zdravstvo, kulturu, sport te rad s mladima, a što je uslov za održivu politiku njihove društvene uključenosti, a samim tim i razvoja zajednice. Gledajući da se iskoriste prednosti u ovom smislu, a imajući u vidu da Distrikt posmatra mlade kao neizostavan segment daljnjeg rasta i razvoja, predviđeno je da se ovaj prioritet operacionalizira kroz tri mjere, i to: podrška biznis strat-up projektima i samozapošljavanju mladih, izgradnji studentskog kampusa i osnivanja odsjeka za mlade.

Broj osamostaljenih mladih putem direktne podrške i broj mladih uključenih u formalne mehanizme donošenja odluka na godišnjem nivou su dva indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Podrška programima osamostaljivanja mladih“.

Tabela 62 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.5

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj osamostaljenih mladih putem direktne podrške	0 (2020)			2000 (2027)
Broj mladih uključenih u formalne mehanizme donošenja odluka na godišnjem nivou	20 (2019)			50 (2027)

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije“, zatim akceleratora „Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor“ i „Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera petog prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 46 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama petog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

OKVIR za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
☐ Povećanje stope aktivnosti i uključivanje ranjivih kategorija na tržište rada ☐ Povećanje zapošljivosti nezaposlenih osoba kroz razvoj socijalnog poduzetništva ☐ Odgovorna uprava fokusirana na građane i poslovni sektor ☐ Efikasno upravljanje javnim finansijama ☐ Digitalna transformacija javnog sektora ☐ Zaštita ljudskih prava ☐ Efikasna borba protiv korupcije	2.5.1. Podrška biznis start-up projektima i samozapošljavanju mladih 2.5.2. Izgradnja studentskog kampusa za mlade 2.5.3. Osnivanje odsjeka za mlade

Mjera 2.5.1. Podrška biznis Start-up projektima i samozapošljavanju mladih

Biznis Start-up podrška mladim osobama (18-35 godina starosti) podrazumijeva specifičnu grant podršku osnivanju mikro i malih preduzeća od strane mladih, posebno u onim sektorima koji su definisani kao sektori sa najvećim mogućnosti za rast, na osnovu unaprijed definisanih kriterija.

Mjera također podrazumijeva i osnivanje/osposobljavanje prostora u kojem će mladi ljudi pronaći ekspertsku pomoć za razvoj njihove ideje, prototipa, ili pak skaliranje poslovanja postojećeg privrednog subjekta, po principu "co-working prostora" otvorenog za mlade sa poslovnim idejama. Također, funkcija "co-working prostora" je da identificira dobre poslovne modele i potpomogne njihovim tvorcima u razvoju, kako bi u početku svoga poslovanja reducirali bespotrebne troškove poslovanja (komunalni i telekomunikacijski troškovi, troškovi najma poslovnog prostora i sl.). Bitno je istaknuti da je koncept daljeg poslovanja poslovnog inkubatora moguće i finansijski samoodrživ, te nakon osnivanja postaje nezavisna cjelina i ne predstavlja opterećenje po lokalnu zajednicu.

Povećanje broja zaposlenosti mladih ima katalitičko pozitivan efekt na razvoj lokalne zajednice te značajno smanjuje ekonomsko-socijalno opterećenje na budžet Brčko distrikta BiH u dugoročnom smislu. Dodatno, pozitivan uticaj ima na razvijanje sposobnosti

mladih ljudi, pružajući novčanu, logističku, mentorsku i drugu podršku pri razvijanju njihovih početnih biznis ideja, te time utičemo na zadržavanje radno sposobnog mladog stanovništva na području Distrikta, ali i jačanje pronatalitetne politike s obzirom da samim tim mladi bračni parovi imaju mogućnost formirati svoje porodice upravo ovdje. Pored ovoga, mjera će direktno uticati na osamostaljivanje mladih, kojima zaposlenje predstavlja prvi uslov osamostaljivanja. S druge strane, kompletiranjem podrške za finansijsku neovisnost kroz Program ima pozitivan efekt, ne samo na mlade, nego i korisnike usluga novoosnovanih biznisa.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se je Zavod za zapošljavanje prepoznat kao nosilac mjere.

Tabela 63 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj mladih sa osnovanim mikro/malim preduzećima i pruženom podrškom	0	-	-	80, 2027. godine (20 mladih godišnje, min.40% mladih jednog spola)
% održivih mikro i malih preduzeća nakon petogodišnjeg perioda	0	-	-	Minimalno 80%, 2026. godina

Mjera 2.5.2. Izgradnja studentskog kampusa za mlade

Brčko, grad sa dva javna fakulteta (Ekonomski fakultet Brčko – Univerzitet u Istočnom Sarajevu i Dislocirani studij Odnosa s javnošću, Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru), dva privatna univerziteta (Evropski univerzitet, Internacionalni univerzitet), jednom Visokom školom računarstva i poslovnih komunikacija eMPIRICA te četiri srednje škole (Poljoprivredna i medicinska, JU Ekonomska škola, JU Gimnazija „Vaso Pelagić“ i Tehnička škola), jeste grad sa značajnim brojem srednjoškolaca i studenata. Samim time zaslužuje i izgradnju nove infrastrukture studentsko-školskog doma, posebno imajući direktnu vezu sa Projektom Osnivanja javnog univerziteta Brčko distrikta BiH unutar Mjere 2.1.1.

Činjenica je da usprkos značajnom broju visokoškolskih ustanova, te geografskoj poziciji, Brčko koji je skoro podjednako udaljen od tri velika industrijska, ekonomska, politička i potrošačka centra: Beograd (200 km), Zagreb (270 km) i Sarajevo (210 km), ipak propušta šansu da se istakne kao studentski i školski centar koji bi privukao srednjoškolce i

studente regije. Izgradnjom smještajne i druge infrastrukture (dom, menza) zasigurno bi uticali na smanjenje troškova studiranja mladih ljudi, a veliki potencijal ovog projekta su i studenti koji bi dolazili studirati iz drugih mjesta, kao potencijalno novi stanovnici Distrikta, koji u njemu žele ostati i nakon što završe studij, što direktno doprinosi realizaciji definisanog prioriteta.

Odjeljenje za obrazovanje je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije ove mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Odjeljenje za javne poslove, Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove, te Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH.

Tabela 64 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2024)
Minimalno 200 studenata koristi Studentski dom na godišnjem nivou	0	0	0	200

Mjera 2.5.3. Osnivanje Odsjeka za mlade

Ova mjera bi omogućila potporu izgradnji i jačanju institucionalne infrastrukture za razvoj i promociju prava i potreba mladih na području Brčko distrikta BiH. S druge strane, direktna institucionalna podrška mladima također daje veoma visok stepen sigurnosti u svrhu podsticanja samostalnosti mladih, što u kombinaciji s drugim mjerama unutar prioriteta će sigurno dovesti do značajnih pozitivnih pomaka za mlade i njihov ostanak u Brčko distriktu BiH.

Odsjek za mlade bi bio lociran unutar jednog od postojećih odjeljenja Vlade Brčko distrikta BiH ili pak pri Kabinetu gradonačelnika, u

skladu s inicijalnom procjenom imenovane Radne grupe, koja bi u saradnji sa Vijećem/Savjetom mladih definisala konkretne korake za osnivanje i funkcionisanje Odsjeka.

Odjeljenje za stručne i administrativne poslove je institucija ključna za koordinaciju implementacije ove mjere.

Tabela 65 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.5.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2020)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj usluga pruženih mladima na godišnjem nivou	0	-	-	1000 na godišnjem nivou

PRIORITET 2.6. RAZVOJ SPORTA I KULTURNO-UMJETNIČKE TRADICIJE U SKLADU S EVROPSKIM STANDARDIMA

U prosjeku, oko 400 udruženja u svojoj registraciji imaju neku vrstu sportsko-turističke i/ili kulturne djelatnosti, u širokom rasponu od profesionalnih sportskih klubova do amaterskih udruženja, interesnih organizacija i grupa ljubitelja određenih turističkih, sportskih i/ili kulturnih segmenata u društvu Distrikta. Međutim, kao i kod dodjele sredstava za organizacije civilnog društva, ne postoji jasna i odgovarajuća regulativa u domenu razvoja individualnog i/ili grupnog sporta, jasnost u dodjeli podrške u radu, koja veoma često i ne oslikava stvarne doprinose, s obzirom da se kroz ove grantove realizuju i kapitalni projekti poput izgradnje svlačionica, objekata, sportske infrastrukture i slično tome. Iz oblasti kulture, glavne strukture koje postoje u Distriktu su locirane u gradu Brčkom, i to: Dom kulture, jedna biblioteka od oko 1.200 m², smještena u gradskim prostorima koji su u lošem stanju, jedna umjetnička galerija, smještena u gradskim prostorima koja pored izložbenog prostora ima i skladišni prostor i kancelarije za administraciju, gradski muzej, jedna muzička škola, te jedan kulturni centar u kojem se održavaju pozorišni, muzički i kinematografski događaji u Distriktu.

Osnovni definisani problemi se upravo vežu za pitanje definisanja sportskih klubova i kulturno-umjetničkih društava kao udruženja građana, nedefiniranost državnog i privatnog udjela u osnivačkim pravima kroz prizmu finansiranja javnog i privatnog u profesionalnom sportu i/ili kulturi/turizmu/umjetnosti, nedovoljno kvalitetan sportski menadžment na nivou sportskih klubova u velikoj većini klubova, nedovoljna finansijska sredstva za razvoj sporta u cjelini te nepostojanje planskog pristupa razvoju masovnog sporta i kulture u osnovnim i srednjim školama Distrikta. Druga, možda i najkritičnija tačka u ovom sektoru, jeste nedostatak jedinstvenog sportskog i kulturnog centra velikih dimenzija koji je neophodan za organizaciju i podsticanje događaja i priredbi određenog nivoa, ne samo

za potrebe Brčko distrikta BiH nego i od općeg značaja. Konačno, ali ne manje bitno, posebnu pažnju je potrebno posvetiti djelovanju triju nacionalno kulturno-prosvjetnih društava i to HKD „Napredak“, BZK „Preporod“ i SPKD „Prosvjeta“.

U svrhu rješavanja gore navedenih izazova, ovaj prioritet operacionalizira se kroz dvije mjere, a to su: unapređenje stanja sporta i školskog sporta i razvoj kulturno-umjetničke tradicije.

Raspoloživi vanjski prostor za provođenje slobodnog vremena, sport i rekreaciju i raspoloživi prostor za kulturno-umjetnički angažman i rad (izraženi u m²) su dva indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima“.

Tabela 66 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 2.6

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Raspoloživi vanjski prostor za provođenje slobodnog vremena, sport i rekreaciju, m ²	8000 (2019)			20000 (2027)
Raspoloživi vlastiti prostor za kulturno-umjetnički angažman i rad, m ²	2000 (2019)			50 (2027)

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke“, zatim akceleratora „Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera šestog prioriteta drugog strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 47 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama šestog prioriteta drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
☒ Odgovorna uprava fokusirana na građane i poslovni sektor ☒ Efikasno upravljanje javnim finansijama ☒ Funkcionalan sistem kreiranja politika i upravljanja održivim razvojem ☒ Razvoj digitalnih vještina ☒ Efikasan sistem cjeloživotnog učenja	2.6.1. Unapređenje stanja sporta i školskog sporta 2.6.2. Razvoj kulturno-umjetničke tradicije

Mjera 2.6.1. Unapređenje stanja sporta i školskog sporta

Prva aktivnost kao preduslov za ostale je usvajanje Strategije sporta Brčko distrikt BiH koja će se pripremiti tokom 2021. godine. U okviru ove sektorske Strategije potrebno je u postojeći Zakon o sportu dodati oblast školski sport, da bi se stvorili uslovi za razvijanje kako školskog tako i ostalog sporta. Iz prve dvije aktivnosti proizilazi sljedeća koja je neophodna a to je osnivanje Sportskog saveza Brčko distrikta BiH, osnivanje Školskog sportskog saveza kao i osnivanje sportskih sekcija u školama. Dodatni prioritet je podrška i sportistima sa invaliditetom u sportu Brčko distrikt BiH, odnosno prilagođavanje infrastrukture njihovim potrebama. Područje djelovanja podrazumijeva i uvođenje stipendija za vrhunski sportski rezultat, kao i stipendije za nadarene mlade sportiste, a istovremeno, obratiti pažnju na stalnu edukacija kadrova u sportu.

Dodatno, u okviru sektorske strategije, potrebno je definisati rad i ustroj školskih sportskih sekcija na učinkovit način, kako bi okupljala veći broj učenika, postala primjer uspješnih škola i bila temelj sistema školskog i takmičarskog sporta. Fokus mjere će također biti na maksimalnoj iskorištenosti sportskih prostora (objekat) u školama, kako za učenike

tako i za klubove, rekreativce i roditelje u vremenu vannastavnih aktivnosti. Na kraju, mjera podrazumijeva izgradnju gradske multifunkcionalne dvorane po standardima Evropske unije te neophodnih školskih kao i sportskih objekata (izgradnja otvorenog i zatvorenog bazena Brčko distrikta BiH, izgradnja gradskog stadiona sa atletskom stazom i pratećim sadržajima, itd.), kako bi se omogućili kvalitetni uslovi za rad i takmičenja u sportu.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok je Odjeljenje za javne poslove prepoznato kao glavni nosilac ove mjere.

Tabela 67 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.6.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2025)
Iznos isplaćenih sredstava za podršku sportskim kolektivima, KM	5.29 mil. KM	1.45 mil. KM	1.45 mil. KM	6 mil. KM na godišnjem nivou
Broj profesionalnih sportskih kolektiva	395	110	110	500

Mjera 2.6.2. Razvoj kulturno-umjetničke tradicije

U smislu razvoja kulture i umjetnosti prvenstveno je potrebno uraditi sljedeće: izraditi i usvojiti Zakon o proglašenju nacionalno kulturno-prosvjetnih društava (HKD „Napredak“, BZK „Preporod“ i SPKD „Prosvjeta“) udruženjima od općeg i posebnog interesa, izrada kalendara kulturnih događaja, osnivanje Vijeća za kulturu Distrikta,

donošenje Zakona o kulturnim dobrima i kulturnoj djelatnosti, te, na osnovu istog, uspostaviti jedinstveni sistem zaštite i razvoja kulturnih dobara kako bi se očuvalo kulturno-historijsko naslijeđe, spomenici kulture i sl. Potrebno je osigurati redovna finansijska sredstva za programske aktivnosti, posebno nacionalno kulturno-prosvjetnih društava

(HKD „Napredak“, BZK „Preporod“ i SPKD „Prosvjeta“), te za otkup vrijedne stare arhivske, bibliotečke, muzejske i izložbene građe. Dodatno, neophodno je usvojiti Zakon o muzejskoj djelatnosti i uraditi digitalizaciju muzejske građe. Istovremeno, potrebno je raditi na usvajanju Zakona o bibliotečko-informacijskoj djelatnosti te na izgradnji nove, funkcionalne, namjenske zgrade za Biblioteku – Knjižnicu, kao i priključenje bibliotečkom sistemu COBISS i digitalizacija građe. Mjera podrazumijeva institucionalno jačanje stručnog kadra, izgradnju Centra za kulturu (multifunkcionalna zgrada, kino i koncertna dvorana) u kojoj bi eventualno bio smješten i javni servis JP „Radio Brčko“. Pored gore navedenog, mjera podrazumijeva i integrisanje arhivske djelatnosti u kulturni i kulturno obrazovni sistem, osnivanje Javne ustanove Arhiv Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, stavljanje svih planiranih prostornih i tehničkih kapaciteta u zgradi arhiva u svrhu realizacije arhivskih i kulturnih djelatnosti, upotpunjavanje i formiranje novih arhivskih fondova arhivskom građom i dokumentima, nastavak digitalizacije arhivskih fondova i zbirki, kao i promovisanje dostupnosti i značaja korištenja arhivske građe u naučne i kulturne svrhe, te kadrovske i stručno jačanje kapaciteta Arhiva, posebno u dijelu angažovanja stručnjaka za obradu arhivske građe pisane na staroosmanskom i njemačkom (gotica) pismu i jeziku. Dodatno, mjera podrazumijeva i podršku projektima kulturno-umjetničkog stvaralaštva (npr. umjetničko-galerijski, izdavačko-publicistički,

operativno i edukativno širenje umjetnosti kroz radionice, suvenirnica, itd.).

Razvojni efekat mjere jeste prije svega dostizanje preduslova za povećanje nivoa kulturno-umjetničkog stvaralaštva stanovništva (svih građana Brčko distrikta BiH), ali i povećanje nivoa svijesti o važnosti arhiva, umjetnosti i kulture, kao i edukacija građana svih starosnih kategorija. Očuvanje tradicionalnih kulturnih vrijednosti, kao i usaglašavanje sa kulturnim i umjetničkim tokovima Evropske unije treba biti prioritet Brčko distrikta BiH u budućnosti. Poboljšanje kulturne ponude, kako domaćem stanovništvu, tako i turistima i drugim zainteresovanim korisnicima, doprinijet će i drugim postavljenim ciljevima i aktivnostima.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok su nosioci mjere još Odjeljenje za javne i Odjeljenje za javni registar.

Tabela 68 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 2.6.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti (2019)	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj građana koji koriste prostor za kulturno-umjetnički angažman i rad na godišnjem nivou	2000 (2019)	2.200	2.200	3000 na godišnjem nivou
Iznos godišnje podrške razvoju kulture i umjetnosti, KM	980,000 KM na godišnjem nivou (2019)	898,000 KM na godišnjem nivou	898,000 KM na godišnjem nivou	1,200,000 KM na godišnjem nivou

STARTEŠKI CILJ 3: ODRŽIVO UPRAVLJANJE ŽIVOTNOM SREDINOM, PRIRODNIM I KOMUNALNIM INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA

Brčko distrikt Bosne i Hercegovine posvećen je implementaciji odgovornog prostornog planiranja i razvoja, čiji je cilj uspostavljanje održive budućnosti, uzimajući u obzir sve aspekte ubrzane urbanizacije i regeneracije. Ovaj strategijski pristup usmjeren je ka harmonizaciji sa zaštitom i očuvanjem prirodnog okruženja, u skladu sa suvremenim ekološkim standardima i principima Evropske unije. Brčko distrikt BiH se odlikuje brojnim odgovornostima, koje obuhvataju zaštitu zemljišta, vode i zraka, te smanjenje antropogenih uticaja na okolinu, uključujući buku, otpad i druge oblike zagađenja. Realizacija ove vizije zahtijeva sinergijski pristup, gdje se integriraju svi relevantni faktori s ciljem postizanja održive budućnosti.

U okviru ovog cilja, Javna uprava Brčko distrikta BiH, u aktivnoj saradnji s građanima i privredom, ulaže u izgradnju komunalne i industrijske infrastrukture. Ova infrastruktura mora biti projektovana na način koji podržava dugoročne potrebe zajednice, uz minimiziranje uticaja na životnu sredinu. To podrazumijeva i efikasno upravljanje energijom, koja treba da bude proizvedena, distribuirana i konzumirana na održiv način.

Brčko distrikt BiH teži ka unapređenju trenutnog stanja životne sredine, uzimajući u obzir sve izazove, uključujući i one antropogene. Jedan od prioriteta je postizanje održivih rješenja u upravljanju otpadom, što obuhvata smanjenje produkcije otpada na izvoru, selektivno sakupljanje i uklanjanje otpada te posebnu pažnju na lokaciju postojeće deponije.

S aspekta saobraćajne infrastrukture, drugi strateški cilj je dugotrajnim i planskim radom omogućiti izgradnju modernizovanih puteva, sa ciljem poboljšanja transporta ljudi i roba. Brčko Distrikt BiH mora maksimalno iskoristiti svoje komparativne prednosti, uključujući specifičan status, idealan geografski položaj i razinu izgradnje infrastrukture, kako bi

uspješno unaprijedio postojeću saobraćajnu infrastrukturu.

Za praćenje realizacije trećeg strateškog cilja koriste se tri indikatora uticaja: broj domaćinstava s pristupom kontrolisanoj vodi za piće, udio prečišćenih otpadnih voda koje se ispuštaju u površinske vode, te broj dana sa prekoračenjem graničnih vrijednosti aerorozagađenja. Nedostatak precizne metodologije ograničava mogućnost kreiranja validnih pokazatelja, ali su definirane polazne i krajnje vrijednosti za indikator broja domaćinstava s pristupom kontrolisanoj vodi za piće. Slično, postavljeni su i ciljevi za udio prečišćenih otpadnih voda i broj dana s prekoračenjem dozvoljenih vrijednosti aerorozagađenja. U nadolazećim izvještajima očekuje se ilustracija konkretnih rezultata razvoja svih triju indikatora uticaja, uz paralelni rad na razvijanju metodologije za njihovo mjerenje.

Tabela 69 Indikatori uticaja trećeg strateškog cilja

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj domaćinstava koji imaju osiguran pristup kontrolisanoj vodi za piće	19.163			22.700
Udio prečišćenih otpadnih voda koje se ispuštaju u površinske vode, %	0%			50%
Broj dana u godini sa prekoračenjem GV aerorozagađenja (LČ10, CO, NO2 ili SO2)	30			0

U okviru trećeg strateškog cilja Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koji obuhvata tri prioriteta, provodi se detaljna analiza finansijskog utroška za 2022. godinu. Iz ove analize proizilazi da su najveća sredstva uložena u unapređenje stanja komunalne infrastrukture, dok je najmanje sredstava usmjereno na unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka. Za realizaciju strateškog cilja 3 u 2022. godini ukupno je utrošeno 9.726.186 KM.

Međutim, u kontekstu praćenja i izvještavanja o klimatskim podacima i podacima o okolišu,

posebno u pogledu indikatora izlaznog rezultata "Broj dana u godini sa prekoračenjem GV aerogađenja (LČ10, CO, NO2 ili SO2)", postoje određeni izazovi. Za efikasno praćenje ovog indikatora neophodan je sveobuhvatan i funkcionalan jedinstveni informacijski sistem o okolišu na nivou Brčko distrikta BiH, koji trenutno nije uspostavljen. Nedostatak zakonskih, budžetskih, institucionalnih i tehničkih kapaciteta za uspostavljanje takvog sistema u narednom trogodišnjem periodu ukazuje na to da praćenje stanja okoliša neće biti moguće u periodu realizacije Strategije do 2027. godine.

Također, podaci o kvaliteti zraka, na kojima je baziran indikator, dobijeni su iz mobilne stanice za praćenje kvaliteta zraka koja je vršila povremena mjerenja od 2008. godine. Ovi podaci su nepotpuni i nisu prošli proces validacije od strane ovlaštene institucije, te se ne mogu koristiti kao osnova za komparaciju ili planiranje mjera. Mobilna stanica za praćenje kvaliteta zraka koristi se za dopunska i indikativna mjerenja na određenim mikrolokacijama, a ne za kontinuirani monitoring.

Uzimajući u obzir ove okolnosti, predlaže se isključenje indikatora "Broj dana u godini sa prekoračenjem GV aerogađenja (LČ10, CO, NO2 ili SO2)" iz Izvještaja o razvoju za period do 2027. godine, s obzirom na to da njegovo praćenje nije moguće bez adekvatnog informacijskog sistema. Uspostava jedinstvenog IS o okolišu je kompleksan i zahtjevan proces koji zahtijeva vremenski okvir koji prelazi period do 2027. godine. U međuvremenu, fokus će biti usmjeren na razvoj sveobuhvatne metodologije za mjerenje i praćenje indikatora utjecaja u okviru trećeg strateškog cilja.

Tabela 70 Ukupno uloženi sredstva po prioritetima trećeg strateškog cilja za 2022. godinu

Prioriteti	Aktivnosti/ projekti	Ukupno (KM)
3.1. Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka	6	263.196
3.2. Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	26	8.505.006
3.3. Efikasno korištenje energije	4	957.984
UKUPNO	36	9.726.186

Slična situacija, kao u drugom strateškom cilju, desila se i u okviru trećeg strateškog cilja gdje su također apsolutno dominirala vlastita budžetska sredstva iznosu od 9.726.186,24 KM kada su pitanju uložena finansijska sredstva u 2022. godini.

Tabela 71 Izvori finansiranja uloženi sredstava po prioritetima trećeg strateškog cilja u 2022. godini

Prioriteti	Vlastita budžetska sredstva	Ostali vanjski izvori
3.1. Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka	263.196	0
3.2. Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	8.505.006	0
3.3. Efikasno korištenje energije	957.984	0
UKUPNO	9.726.186	0

Treći strateški cilj „Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima“ usklađen je direktno sa drugim pravcem „Pametno rast“ a indirektno sa može dovesti u vezu sa prvim „Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom“ i trećim pravcem „Društvo jednakih mogućnosti“ Okvira za ciljeve održivog razvoja u Bosni i Hercegovini.

Konkretno, realizacija prioriteta trećeg strateškog cilja doprinosi realizaciji akceleratora: Povećanje investicija u infrastrukturu; Zeleni rast i čista energija i Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem. Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost prioriteta trećeg strateškog cilja s akceleratorima sva tri pravca razvoja Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 48 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027	
AKCELERATORI		PRIORITETI	
Povećanje investicija u infrastrukturu		Prioritet 3.2: Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	
Efikasna, otvorena, inkluzivna i odgovoran javni sektor			
Zeleni rast i čista energija		Prioritet 3.3: Efikasno korištenje energije	
Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem		Prioritet 3.1: Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i vazduha	

PRIORITET 3.1. UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG STANJA ZAŠTITE PRIRODE, TLA, VODE I ZRAKA

S obzirom na prethodnu analizu stanja sektora životne sredine/okoliša, postojeće stanje u pogledu zaštite i mjera prevencije za smanjenje negativnog uticaja, moguće je primijetiti da postoje značajne mogućnosti za unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka. Ovo unapređenje usmjereno je u nekoliko pravaca, prije svega u pogledu unapređenja postojeće regulative, provođena konkretnih mjera zaštite (implementacijom ključnih projekata u oblasti zaštite životne sredine/okoliša), ali i jasnim i preciznim projektnim i drugim aktivnostima koji imaju za cilj rješavanje konkretnih problema u zajednici, poput sanitarnog odlaganja i cjelokupnog sistema upravljanja otpadom.

Prioritet „Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka“ operacionalizira se kroz dvije mjere, a to su: zaštita prirode, tla, vode i zraka prilagođena najboljim praksama EU i održivo rješenje upravljanja otpadom.

Broj novih zakonskih rješenja zaštite životne sredine/okoliša koji su usaglašeni sa EU okvirima, troškovi odvoza otpada i udio reciklaže otpada tri su indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka“.

Tabela 72 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Broj novih zakonskih rješenja zaštite životne sredine/okoliša koji su usaglašeni sa EU okvirima	0			5
Troškovi odvoza otpada, KM/godišnje	936.000			700.000
Udio reciklaže otpada, %	1			30

Realizacija mjera ovog prioriteta pomoći će realizaciju akceleratora „Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera prvog prioriteta trećeg strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 49 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama prvog prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027	
POKRETAČI		MJERE	
<ul style="list-style-type: none"> ☑ Zaštita i obnova prirodnog kapitala ☑ Razvoj sistema cirkularne ekonomije ☑ Jačanje kontrole i praćenja kvaliteta eko sistema 		3.1.1 Zaštita prirode, tla, vode i zraka prilagođena najboljim praksama EU 3.1.2 Održivo rješenje upravljanja otpadom	

Mjera 3.1.1. Zaštita prirode, tla, vode i zraka prilagođena najboljim praksama EU

U okviru ove mjere prepoznaje se težnja Bosne i Hercegovine, time i Brčko distrikta BiH, unapređenju procesa pridruženje Evropskoj uniji u svim društvenim segmentima,

uključujući i segment zaštite životne sredine/okoliša, posebno sa aspekta usvajanja i primjene EU direktiva i primjeni najboljih raspoloživih tehnologija (BAT). U okviru ove

mjere potrebno je unaprijediti postojeći regulatorni okvir Brčko distrikta BiH u pogledu zaštite životne sredine/okoliša i prirode, što uključuje cijeli sistemski set unaprijeđenih zakona i pripadajućih podzakonskih akata, kao i aktivnosti i projekte koji su fokusirani na zaštitu prirode, tla, vode i zraka ali i poseban aspekt zaštite od negativnog uticaja od buke koji dolazi sa intenzivnom urbanizacijom i gradnjom saobraćajne i druge infrastrukture.

Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu ima ključnu ulogu u koordinaciji implementacije ove mjere, dok se nosioci

mjere sastoje od više institucija kao što su Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove i Odjeljenje za komunalne poslove.

Tabela 73 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.1.1

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj prilagođenih podzakonskih akata u oblasti ZŽS	0	0	0	10
Broj strateških dokumenata u oblasti upravljanja vodama	0			1
Broj lokacija na kojima se vrši kontinuirani monitoring kvaliteta zraka	0	0	0	1

Mjera 3.1.2. Održivo rješenje upravljanja otpadom

Ova mjera je u direktnoj korelaciji sa mjerom 3.1.1 i očuvanja i zaštite prirode, tla, vode i zraka, ali se posebno fokusira na održivo rješenje upravljanja otpadom uključujući i nova zakonska rješenja u vezi sa mjerom 3.1.1. Kao što je poznato u Brčko distriktu BiH je posebno izražena problematika odlaganja otpada, kako u pogledu kvaliteta postojeće lokacije za odlaganja, tako i strukture i količine prikupljenog otpada (značajno uvećane količine za odlaganje, s obzirom na minimalni udio otpada koji se reciklira). Iz ovog razloga potrebno je iznaći održivo rješenje, selektivnog prikupljanja, selekcije, reciklaže i odlaganja otpada na neku od sanitarnih deponija u okruženju, pri tome vodeći računa da se ostvare uštede u pogledu budžetskih i

drugih sredstava koja se izdvajaju za odlaganje otpada.

Odjeljenje za komunalne poslove ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok je JP „Komunalno Brčko“ prepoznato kao glavni nosilac ove mjere.

Tabela 74 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.1.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Količina otpada koja se izvozi iz BDBiH, t/godišnje	25825		3572	15000
Površina sanirane deponije, ha	0			12

PRIORITET 3.2. UNAPREĐENJE STANJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I ODGOVORNO UPRAVLJANJE PROSTOROM

Poznato je da su komunalne djelatnosti od posebne važnosti za razvoj zajednice. Brčko distrikt BiH ima usvojen Zakon o komunalnim djelatnostima („Sl. glasnik BDBiH“, br. 25/2020), kojim je propisan način, organizacija obavljanja komunalnih djelatnosti i njihovo finansiranje, kao i individualna i zajednička komunalna potrošnja. Komunalne djelatnosti u skladu sa ovim zakonom mogu obavljati: nadležna odjeljenja Vlade Brčko distrikta BiH,

javna preduzeća, pravna i fizička lica kojima gradonačelnik ugovorom povjeri obavljanje komunalne djelatnosti. U kontekstu ove mjere komunalna infrastruktura sagledana je u širem i integralnom smislu (uključujući i saobraćajnu i drugu infrastrukturu) u odnosu na predmetno zakonsko rješenje i njena izgradnja i rekonstrukcija ogleđa se kroz četiri sistematizovane mjere, vodeći računa o nadležnostima pojedinih službi kao i

međusobnom odnosu mjera i pripadajućih strateških (ključnih) projekata.

Prioritet „Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom“ operacionalizira se kroz sljedeće 4 mjere: prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora, izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture, izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture.

Udio kombinovane kanalizacione mreže, broj novih naselja BDBiH koji imaju pristup javnom vodovodnom sistemu, broj ažurnih strateških i provedbenih prostorno-planskih dokumenata i dužina asfaltiranih puteva godišnje su četiri indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom“.

Tabela 75 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Udio kombinovane kanalizacione mreže, %	95			75
Broj novih naselja BDBiH koji imaju pristup javnom vodovodnom sistemu	0			17
Broj ažurnih strateških i provedbenih prostorno-planskih dokumenata	0			12
Dužina asfaltiranih puteva godišnje, km	13,32			15

Realizacija mjera ovog prioriteta direktno će pomoći realizaciju akceleratora „Povećanje investicija u infrastrukturu“ i indirektno akceleratora „Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera drugog prioriteta trećeg strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 50 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama drugog prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Osiguranje jednakog pristupa modernoj transportnoj infrastrukturi ☐ Veći udio javnih investicija u infrastrukturu ☐ Razvoj javne digitalne infrastrukture ☐ Odgovorna uprava fokusirana na građane i poslovni sektor ☐ Depolitizacija i profesionalizacija javnih poduzeća ☐ Efikasno upravljanje javnim finansijama ☐ Funkcionalan sistem kreiranja politika i ☐ Upravljanja održivim razvojem ☐ Digitalna transformacija javnog sektora 	<ul style="list-style-type: none"> 3.2.1 Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora 3.2.2 Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture 3.2.3 Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture 3.2.4 Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture

Mjera 3.2.1. Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora

Graditeljsko naslijeđe i urbani identitet Brčko distrikta BiH predstavljaju ključne komponente razvojnog potencijala Distrikta. Stoga je neophodno posvetiti posebnu pažnju zaštiti, racionalnom korištenju, planiranju i uređenju prostora. Ova mjera, koja uključuje pripremu, praćenje, kontrolu i provođenje planske dokumentacije u skladu sa regulativom i savremenom metodologijom,

ima specifičnosti koje značajno utiču na pravac, intenzitet i dinamiku razvoja distrikta.

U kontekstu realizacije mjera vezanih za prostorno planiranje u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, važno je istaći uloge i nadležnosti koje imaju Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove kao koordinator mjere i Zavod za planiranje,

projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH kao nosilac mjere. Iako su ove institucije ključni akteri u procesu planiranja, važno je razumjeti da one nisu nadležne za usvajanje i donošenje planskih dokumenata.

Ovaj aspekt ima značajan uticaj na realizaciju mjera, posebno kada se radi o indikatorima uspješnosti koji su definisani kao broj novousvojenih razvojnih, strateških prostorno-planskih dokumenata i broj novousvojenih ili revidiranih provedbenih planova. Proces usvajanja i donošenja ovih dokumenata podrazumijeva da, nakon što Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove prihvati prijedlog planskog dokumenta, isti se prosljeđuje na usvajanje i donošenje Vladi i Skupštini Brčko distrikta BiH. Ovaj proces zavisi od niza faktora koji nisu unutar nadležnosti i aktivnosti koordinatora i nosioca mjere.

Stoga, iz navedenog jasno proizilazi da odgovornost za postizanje indikatora uspješnosti realizacije ove mjere ne snosi isključivo Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove kao koordinatore i Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH kao nosilac mjere. Odgovornost je, zapravo, podijeljena sa Vladom i Skupštinom Brčko distrikta BiH. Ovaj aspekt je ključan za razumijevanje dinamike i složenosti procesa prostornog planiranja i treba biti jasno istaknut u svim relevantnim izvještajima i dokumentima vezanim za ovu oblast.

Tabela 76 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj novousvojenih razvojnih, strateških prostorno-planskih dokumenata	0	1	1	2
Broj novousvojenih ili revidiranih provedbenih planova	0	13	7	10

Mjera 3.2.2. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture

Unapređenje postojećeg stanja kroz izgradnju i rekonstrukciju vodovodne i kanalizacione infrastrukture u Brčko distriktu BiH jedan je od važnijih zadataka u planskom periodu. Sistemi vodosnabdijevanja i kanalizacije su važni dijelovi cjelokupne infrastrukture zajednice Brčko distrikta BiH. Procijenjena ulaganja u infrastrukturu za optimalno vodosnabdijevanje i kanalizaciju zahtijevaju značajna ulaganja kako bi se postigao prihvatljiv nivo stanja i performansi u skladu sa potrebama građana i privrede Brčko distrikta BiH. Izgradnja i rekonstrukcija ove infrastrukture, u fazi upravljanja i održavanja će zahtijevati promjenu u pristupu, kako bi se poboljšale performanse sistema i smanjili operativni troškovi, te omogućio veći obuhvat stanovništva Brčko distrikta BiH (posebno istočnog dijela) koji imaju pristup ovoj komunalnoj infrastrukturi i pripadajućim uslugama.

Odjeljenje za komunalne poslove ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok je JP „Komunalno Brčko“ prepoznato kao glavni nosilac ove mjere.

Tabela 77 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.2.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj konceptualnih rješenja vodosnabdijevanja	0			1
Broj konceptualnih rješenja kanaliziranja otpadnih voda	0			1
Dužina izgrađenih kolektora, km	0			20
Dužina izgrađenog transportnog cjevovoda, km	0			14
Dužina rekonstruisane kanalizacione mreže, km	0			2,5
Dužina rekonstruisane vodovodne mreže, km	0			10

Mjera 3.2.3. Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture

Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske infrastrukture usmjerena je prije svega na kvalitet i kontinuitet snabdijevanja električnom energijom, posebno sa aspekta pouzdanosti distribucije i snabdijevanja električne energije i izgradnje tzv. „energetskog prstena“. U pogledu projektovanja i izgradnje plinske infrastrukture, omogućila bi se diversifikacija izvora energije (goriva), čime se doprinosi smanjenju aerozagađenja, te se uvodi jedan potpuno novi energent na tržište Brčko distrikta BiH koji može imati značajan uticaj na privredni razvoj. Pored niza prednosti korištenje ovog energenta, već u fazi projektovanja, ali izgradnje plinske infrastrukture, potrebo je voditi računa da se

radi o uvoznom energentu, kao i energetskej infrastrukturi koja mora uzeti u obzir posebne mjere zaštite.

Odjeljenje za komunalne poslove ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok su nosioci mjere još Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove i JP „Komunalno Brčko“.

Tabela 78 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.3.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj izgrađenih ili zamijenjenih TS10(20)/04	0			20
Dužina kablirane ili izgrađene NN mreže, m	0			10000
Broj izgrađenih MRS na plinovodu	0			1

Mjera 3.2.4. Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture

U pogledu razvoja saobraćajne infrastrukture, značajno je naglasiti da Brčko distrikt BiH ima izgrađenu cestovnu (putnu), željezničku i vodenu (riječnu) infrastrukturu, što ga stavlja u izuzetno povoljan položaj u odnosu na većinu drugih lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini. Međutim, i pored značajnih i intenzivnih ulaganja, te realizovanih projekata u pogledu izgradnje i održavanja ove infrastrukture, postoje značajne mogućnosti za poboljšanja i realizaciju novih saobraćajnih infrastrukturnih projekata s ciljem povećanja prometa ljudi i roba u i kroz Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, naročito projektovanjem

i izgradnjom dijela autoputa, te rehabilitacijom dijelova magistralnih, regionalnih i lokalnih puteva.

Odjeljenje za javne poslove ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok su nosioci mjere još Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove i JP „Putevi Brčko“.

Tabela 79 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.2.4.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Dužina izgrađenih puteva, km/godišnje	5	5	6,5	8
Dužina rekonstruisanih puteva i ulica, km/godišnje	34	34	11,5	50

PRIORITET 3.3. EFIKASNO KORIŠTENJE ENERGIJE

Efikasnim korištenjem energije u Brčko distriktu BiH smanjuju se troškovi za snabdijevanje energijom, povećava se sigurnost snabdijevanja energijom i njeno efikasnije korištenje, povećava konkurentnost privrede Brčko distrikta BiH, smanjuju se

negativni uticaji na životnu sredinu/okoliš, podstiče se odgovorno ponašanje prema energiji i energetskim resursima. Također, na osnovu jasnog opredjeljenja institucija Brčko distrikta BiH, te provođenjem ključnih mjera i strateških

projekata u pogledu efikasnog korištenja energije i mjera energetske efikasnosti u sektorima proizvodnje, zatim u pogledu prenosa, distribucije i potrošnje energije, te sa time vezanim smanjenjem emisije u atmosferu i minimiziraju negativni uticaji u pogledu klimatskih promjena (CCA).

Prioritet „Efikasno korištenje energije“ operacionalizira se kroz dvije mjere: unapređenje postojećeg stanja energetske efikasnosti i smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova.

Udio energije biomase u javnom sektoru, udio energije uglja u javnom sektoru i iznos sredstava potrošnje električne energije za javnu rasvjetu su tri indikatora krajnjih rezultata kojima će se mjeriti ostvarenje prioriteta „Efikasno korištenje energije“.

Tabela 80 Indikatori krajnjeg rezultata Prioriteta 3.3

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti (2027)
Udio energije biomase u javnom sektoru MWh, %	15,13			25
Udio energije uglja u javnom sektoru MWh, %	20			15
Iznos sredstava potrošnje el. energije za javnu rasvjetu, KM/godišnje	2.042.900			1.000.000

Realizacija mjera ovog prioriteta direktno će pomoći realizaciju akceleratora „Zeleni rast i čista energija“.

Na grafu koji slijedi prikazana je povezanost mjera trećeg prioriteta trećeg strateškog cilja s pokretačima navedenih akceleratora Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH.

Graf 51 Povezivanje pokretača Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa mjerama trećeg prioriteta trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027. godine

OKvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH	Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021-2027
POKRETAČI	MJERE
☐ Smanjenje energetske siromaštva ☐ Razvoj "zelenih" vještina i poslova ☐ Decentralizacija elektro-energetskog sistema ☐ Dekarbonizacija energetskog sektora	3.3.1 Unapređenje postojećeg stanja energetske efikasnosti 3.3.2 Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova

Mjera 3.3.1. Unapređenje energetske efikasnosti javne rasvjete i objekata

Problematika energetske efikasnosti, u vrijeme kada su energenti sve skuplji, aktualna je u Brčko distriktu BiH jer se većina javnih institucija grije iz neobnovljivih izvora. Efikasno korištenje energije u neposrednoj potrošnji energetske efikasnost definiše kao odnos između utroška energije i ostvarenog učinka u uslugama, dobrima ili drugom obliku energije. Prema tome, energetska efikasnost predstavlja racionalno korištenje energije, kroz smanjenju potrošnju energenata. Ovom mjerom potrebno podići svijest građana Brčko distrikta BiH o tome koliko je energetska efikasnost bitna za zajednicu, provesti određene aktivnosti za unapređenje stepena energetske efikasnosti, posebno u pogledu energetske efikasnosti javnih objekata Brčko distrikta BiH, ali i energetske efikasnosti

individualnih i kolektivnih objekata stanovanja u Brčko distriktu BiH.

Odjeljenje za komunalne poslove ima ključnu ulogu u koordinaciji mjere, dok se nosioci mjere sastoje od više institucija kao što su Ured za upravljanje javnom imovinom, Odjeljenje za javne poslove i JP „Komunalno Brčko“.

Tabela 81 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.3.1.

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Ukupan broj rasvjetnih tijela, kom.	19100			18000
Troškovi održavanja javne rasvjete, KM/godišnje	255.700	250.000	247.029	50.000
Broj javnih objekata u kojima se primjenjuju mjere energetske efikasnosti	0			10

Mjera 3.3.2. Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova

Povećanjem stepena energetske efikasnosti, smanjuje se energetska zavisnost zajednice, smanjuju troškovi energenata, ali i smanjuje emisija plinova u atmosferu. Ova mjera posebno je značajna za privredu Brčko distrikta BiH, gdje je potrebno izvršiti diversifikaciju energenata, podsticati korištenje obnovljivih izvora energije, stimulisati preduzeća (posebno MSP) na implementaciju određenih međunarodnih standarda u pogledu upravljanja energetskim sistemima, smanjenja emisije CO₂ i ukupnih emisija u životnu sredinu/okoliš, te doprinijeti smanjenju uticaja na ukupne klimatske promjene putem korištenja namjenskih međunarodnih i vlastitih fondova.

Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu je institucija odgovorna za koordinaciju implementacije, uz saradnju sa pružaocima usluga za razvoj poslovanja (u oblasti EE i OIE).

Tabela 82 Indikatori izlaznog rezultata Mjere 3.3.2

Indikatori (izlaznog rezultata)	Polazne vrijednosti	Ciljna vrijednost (2022)	Realizovana vrijednost (2022)	Ciljne vrijednosti
Broj preduzeća za energetskim menadžerima, energetskim auditom i/ili odgovarajućim standardom	0	-	-	30
Broj podržanih projekata za ulaganja u EE i OIE, godišnje	0	-	-	10

IZVORI KORIŠTENI U PRIPREMI IZVJEŠTAJA O RAZVOJU

Podaci koji su se koristili u pripremi ovog izvještaja su prikupljeni od:

1. Agencije za statistiku BiH – Podružnica/Ekspozitura Brčko
2. Direkcije za finansije Brčko distrikta BiH
3. Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH
4. Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH
5. JP „Putevi Brčko“ Brčko distrikt BiH
6. JP „Luka Brčko“ Brčko distrikt BiH
7. JP „Komunalno Brčko“ d. o. o. Brčko
8. Odjeljenja za obrazovanje
9. Odjeljenja za zdravstvo i ostale usluge Brčko distrikta BiH
10. Odjeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu
11. Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu
12. Odjeljenja za javnu sigurnost
13. Odjeljenja za komunalne poslove
14. Odjeljenja za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove
15. Odjeljenja za stručne i administrativne poslove
16. Odjeljenja za javne poslove
17. Odjeljenja za javni registar
18. Odjeljenja za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja
19. Odjeljenja za evropske integracije i međunarodnu saradnju
20. Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara Bosne i Hercegovine
21. Ureda za upravljanje javnom imovinom Brčko distrikta BiH
22. Privredne komore Brčko distrikta BiH
23. Udruženja poslodavaca Brčko distrikta BiH
24. Komisije za papire od vrijednosti

* Na 7. sastanku Odbora za razvoj koji je održan dana 6. 11. 2023. godine razmatran je i odobren je Izvještaj o razvoju za 2022. godinu.

PRILOZI

Prilog 1_ Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera podijeljeno po strateškim ciljevima

Prilog 2_ Pregled aktivnosti planiranih za 2022. godinu podijeljeno po strateškim ciljevima

Prilog 3_ Prikaz planiranih i utrošenih sredstava po strateškim ciljevima

Prilog 4_ Obrazloženje vezano sa realizaciju projekta i aktivnosti po mjerama u okviru prioriteta tri strateška cilja

Prilog 5_ Strateški (ključni) projekti

Prilog 6_ Povezivanje strateških ciljeva i prioriteta iz Strategije razvoja Brčko distrikta BiH i SDG u BiH

PRILOG 1: Struktura odgovornosti institucija za implementaciju mjera podijeljeno po strateškim ciljevima

Strateški cilj 1 - Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Broj definisanih mjera
<i>Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu</i>	9
<i>Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu</i>	4
<i>Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju</i>	2
<i>Zavod za zapošljavanje BDBiH</i>	4
<i>Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj BDBiH</i>	1
UKUPNO	20

Strateški cilj 2 - Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Broj definisanih mjera
<i>Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge</i>	6
<i>Odjeljenje za obrazovanje</i>	4
<i>Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu</i>	3
<i>Odjeljenje za javnu sigurnost</i>	3
<i>Odjeljenje za stručne i administrativne poslove</i>	1
UKUPNO	17

Strateški cilj 3 - Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima

Institucija odgovorna za koordinaciju implementacije mjere	Broj definisanih mjera
<i>Odjeljenje za komunalne poslove</i>	4
<i>Odjeljenje za javne poslove</i>	1
<i>Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu</i>	1
<i>Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu</i>	1
<i>Odjeljenje za prostorno planiranje i imovinskopravne poslove</i>	1
UKUPNO	8

PRILOG 2: Pregled aktivnosti planiranih za 2022. godinu podijeljeno po strateškim ciljevima

Pregled statusa implementacije projekata/aktivnosti u 2022. godini iz Akcionog plana 2021-2023. godine

Strateški cilj /Prioritetni cilj	Mjere	Aktivnosti					
		Završeno	U toku realizacije	Odgodeno	Zamijenjeno	Otkazano	Ukupno
Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja Brčko distrikta BiH		9	12	25	0	0	46
1.1. Razvoj preduzetništva i MSP	1.1.1. Podrška za poslovanje i oporavak privrede	-	1	2			3
	1.1.2. Sistemska podrška preduzetništvu mladih i žena	-	-	3			3
	1.1.3. Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća	-	-	2			2
	1.1.4. Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima	1	1	1			3
	1.1.5. Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja	-	1	1			2
1.2. Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja	1.2.1. Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	2	-	-			2
	1.2.2. Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta	-	2	-			2
	1.2.3. Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja	-	-	2			2
	1.2.4. Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja	-	1	1			2
1.3. Razvoj turizma	1.3.1. Strateško profiliranje i turističko brendiranje BDBiH	-	-	2			2
	1.3.2. Organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma	2	-	1			3
	1.3.3. Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture	-	1	2			3
1.4. Privlačenje investicija	1.4.1. Opremanje prioriternih poslovnih zona	-	-	5			5
	1.4.2. Marketing lokacije za investitore	-	1	1			2
	1.4.3. Aktivno uključivanje iseljeničtva u privredni razvoj BDBiH	-	3	1			4
	1.4.4. Aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana	-	1	-			1
1.5. Razvoj tržišta rada	1.5.1. Stručno usavršavanje nezaposlenih	1	-	-			1
	1.5.2. Zapošljavanje teže zapošljivih i žena	1	-	-			1
	1.5.3. Usklađivanje tržišta rada i obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje	1	-	1			2
	1.5.4. Podrška zapošljavanju u privredi i poljoprivredi	1	-	-			1
Strateški cilj 2: Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima		12	14	55	0	0	81
2.1. Poboljšani uslovi za razvoj	2.1.1. Jačanje i razvoj nauke i visokog obrazovanja	-	-	4			4

obrazovanja, nauke i istraživanja	2.1.2. Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/doškovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada	1	-	4			5
	2.1.3. Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja	-	1	2			3
2.2. Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama	2.2.1. Razvoj i podrška sistemu mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti	1	-	7			8
	2.2.2. Osnivanje Centra za socijalni rad	-	-	4			4
	2.2.3. Razvijanje socijalnog preduzetništva	1	-	2			3
2.3. Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja	2.3.1. Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe Hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine	1	1	5			7
	2.3.2. Kadrovska i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme	3	-	2			5
	2.3.3. Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta	-	3	2			5
2.4. Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	2.4.1. Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća	2	1	2			5
	2.4.2. Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja	-	1	1			2
	2.4.3. Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksploziranim ubojitim sredstvima	-	1	-			1
2.5. Podrška programima osamostaljivanja mladih	2.5.1. Podrška biznis Start-up projektima i samozapošljavanju mladih	-	-	5			5
	2.5.2. Izgradnja studentskog kampusa za mlade	-	-	3			3
	2.5.3. Osnivanje Odsjeka za mlade	-	-	3			3
2.6. Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima	2.6.1. Unapređenje stanja sporta i školskog sporta	1	4	2			7
	2.6.2. Razvoj kulturno-umjetničke tradicije	2	2	7			11
Strateški cilj 3: Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima		4	17	15	0	0	36
3.1. Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka	3.1.1. Zaštita tla, vode, zraka i raznolikosti prilagođena najboljim praksama EU	-	2	2			4
	3.1.2. Održivo rješenje upravljanja otpadom	-	2	-			2
3.2. Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	3.2.1. Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora	-	2	3			5
	3.2.2. Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture	2	1	3			6
	3.2.3. Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture	1	2	3			6
	3.2.4. Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture	-	6	3			9
3.3. Efikasno korištenje energije	3.3.1. Unapređenje postojećeg stanja energetske efikasnosti	1	1	-			2
	3.3.2. Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova	-	1	1			2
UKUPNO		25	43	95	0	0	163

PRILOG 3. Prikaz planiranih i utrošenih sredstava po strateškim ciljevima

Prikaz iznosa planiranih i utrošenih sredstava u 2022. godini prema prioritetima i mjerama u okviru strateškog cilja 1

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera	Planirana sredstva prema Akcionom planu za 2022. godinu (u KM)	Ukupan iznos utrošenih sredstava u 2022. godini (u KM)	Procenat (%)
SC 1.	KONKURENTNA PRIVREDA, SKLADNO UKLOPLJENA U GLOBALNE RAZVOJNE TRENDOVE I LANCE VRIJEDNOSTI, KAO MOTOR RAZVOJA BRČKO DISTRIKTA BiH	29.190.000,00	16.761.503,67	57,42%
P 1.1.	RAZVOJ PREDUZETNIŠTVA I MSP	8.350.000,00	218.077,89	2,61%
M 1.1.1.	Podrška za poslovanje i oporavak privrede	7.760.000,00	80.948,81	1,04%
M 1.1.2.	Sistemska podrška preduzetništvu mladih i žena	220.000,00	0	0%
M 1.1.3.	Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća	180.000,00	0	0%
M 1.1.4.	Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima	150.000,00	127.129,08	84,75%
M 1.1.5.	Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja	40.000,00	10.000,00	25,00%
P 1.2.	RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA	10.040.000,00	13.733.090,15	136,78%
M 1.2.1.	Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	10.000.000,00	13.666.540,15	136,67%
M 1.2.2.	Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta	0	66.550,00	
M 1.2.3.	Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja	10.000,00	0	0%
M 1.2.4.	Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja	30.000,00	0	0%
P 1.3.	RAZVOJ TURIZMA	430.000,00	79.000,00	18,37%
M 1.3.1.	Strateško profiliranje i turističko brendiranje BDBiH	30.000,00	0	0%
M 1.3.2.	Organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma	50.000,00	5.000,00	10,00%
M 1.3.3.	Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture	350.000,00	74.000,00	21,14%
P 1.4.	PRIVLAČENJE INVESTICIJA	8.220.000,00	31.236,63	0,38%
M 1.4.1.	Opremanje prioritetnih poslovnih zona	7.530.000,00	0	0%
M 1.4.2.	Marketing lokacije za investitore	80.000,00	0	0%
M 1.4.3.	Aktivno uključivanje iseljeničtva u privredni razvoj BDBiH	10.000,00	0	0%
M 1.4.4.	Aktivno učešće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana	600.000,00	31.236,63	5,21%
P 1.5.	Razvoj tržišta rada	2.150.000,00	2.700.099,00	125,59%
M 1.5.1.	Stručno usavršavanje nezaposlenih	40.000,00	13.599,00	34,00%
M 1.5.2.	Zapošljavanje teže zapošljivih i žena	1.040.000,00	1.002.000,00	96,35%
M 1.5.3.	Usklađivanje tržišta rada i obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje	70.000,00	70.000,00	100,00%
M 1.5.4.	Podrška zapošljavanju u privredi i poljoprivredi	1.000.000,00	1.614.500,00	161,45%

Prikaz iznosa planiranih i utrošenih sredstava u 2022. godini prema prioritetima i mjerama u okviru strateškog cilja 2

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera	Planirana sredstva prema Akcionom planu za 2022. godinu (u KM)	Ukupan iznos utrošenih sredstava u 2022. godini (u KM)	Procenat (%)
SC 2.	ZNAČAJNO UNAPRIJEĐENO PRUŽANJE USLUGA OBRAZOVANJA, ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, KULTURE, SPORTA I JAVNE SIGURNOSTI, NA PRINCIPIPIMA DOBROG UPRAVLJANJA JAVNIM SEKTOROM U SKLADU SA EU STANDARDIMA	22.086.029,00	6.456.585,34	29,23%
P 2.1.	POBOLJŠANI USLOVI ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA, NAUKE I ISTRAŽIVANJA	3.210.000,00	45.000,00	1,40%
M 2.1.1.	Jačanje i razvoj nauke i visokog obrazovanja	500.000,00	0	0%
M 2.1.2.	Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/doškovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada	960.000,00	0	0%
M 2.1.3.	Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja	1.750.000,00	45.000,00	2,57%
P 2.2.	POBOLJŠANJE SISTEMA SOCIJALNE UKLJUČENOSTI PREMA POTREBAMA	2.976.029,00	1.526.801,37	51,30%
M 2.2.1.	Razvoj i podrška sistemu mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti	2.776.029,00	1.526.801,37	55,00%
M 2.2.2.	Osnivanje Centra za socijalni rad	100.000,00	0	0%
M 2.2.3.	Razvijanje socijalnog preduzetništva	100.000,00	0	0%
P 2.3.	RAZVOJ I MODERNIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I UNAPREĐENJE JAVNOG ZDRAVLJA	4.800.000,00	2.918.692,00	60,81%
M 2.3.1.	Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe Hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine	800.000,00	324.000,00	40,50%
M 2.3.2.	Kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme	3.500.000,00	2.594.692,00	74,13%
M 2.3.3.	Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite	500.000,00	0	0%
P 2.4.	JAČANJE OTPORNOSTI NA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE	2.900.000,00	814.436,53	28,08%
M 2.4.1.	Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća	2.100.000,00	427.726,25	20,37%
M 2.4.2.	Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja	300.000,00	86.902,00	28,97%
M 2.4.3.	Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksplozivnim ubojitim sredstvima	500.000,00	299.808,28	59,96%
P 2.5.	PODRŠKA PROGRAMIMA OSAMOSTALJIVANJA MLADIH	900.000,00	0	0%
M 2.5.1.	Podrška biznis Start-up projektima i samozapošljavanju mladih	300.000,00	0	0%
M 2.5.2.	Izgradnja studentskog kampusa za mlade	500.000,00	0	0%
M 2.5.3.	Osnivanje Odsjeka za mlade	100.000,00	0	0%
P 2.6.	RAZVOJ SPORTA I KULTURNO-UMJETNIČKE TRADICIJE U SKLADU SA EVROPSKIM STANDARDIMA	7.300.000,00	1.151.655,44	15,78%
M 2.6.1.	Unapređenje stanja sporta i školskog sporta	5.400.000,00	630.710,68	11,68%
M 2.6.2.	Razvoj kulturno-umjetničke tradicije	1.900.000,00	520.944,76	27,42%

Prikaz iznosa planiranih i utrošenih sredstava u 2022. godini prema prioritetima i mjerama u okviru strateškog cilja 3

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera	Planirana sredstva prema Akcionom planu za 2022. godinu (u KM)	Ukupan iznos utrošenih sredstava u 2022. godini (u KM)	Procenat (%)
SC 3.	ODRŽIVO UPRAVLJANJE ŽIVOTNOM SREDINOM, PRIRODNIM I KOMUNALNIM INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA	12.965.100,00	9.726.186,24	75,02%
P 3.1.	UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG STANJA ZAŠTITE PRIRODE, TLA, VODE I ZRAKA	1.688.000,00	263.196,00	15,59%
M 3.1.1.	Zaštita tla, vode, zraka i raznolikosti prilagođena najboljim praksama EU	88.000,00	18.000,00	20,45%
M 3.1.2.	Održivo rješenje upravljanja otpadom	1.600.000,00	245.196,00	15,32%
P 3.2.	UNAPREĐENJE STANJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I ODGOVORNO UPRAVLJANJE PROSTOROM	10.877.100,00	8.505.006,24	78,19%
M 3.2.1.	Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora	265.000,00	25.723,00	9,71%
M 3.2.2.	Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture	3.700.000,00	2.343.769,00	63,35%
M 3.2.3.	Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture	1.252.100,00	84.745,00	6,77%
M 3.2.4.	Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture	5.660.000,00	6.050.769,24	106,90%
P 3.3.	EFIKASNO KORIŠTENJE ENERGIJE	400.000,00	957.984,00	239,50%
M 3.3.1.	Unapređenje postojećeg stanja energetske efikasnosti	400.000,00	957.984,00	239,50%
M 3.3.2.	Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova	0	0	0%

PRILOG 4. Obrazloženje vezano sa realizaciju projekta i aktivnosti po mjerama u okviru prioriteta tri strateška cilja

Strateški cilj 1 - Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera i Aktivnost/Projekat	Obrazloženje vezano za realizaciju projekta/aktivnosti
SC 1.	KONKURENTNA PRIVREDA, SKLADNO UKLOPLJENA U GLOBALNE RAZVOJNE TRENDOVE I LANCE VRIJEDNOSTI, KAO MOTOR RAZVOJA BRČKO DISTRIKTA BiH	
P 1.1.	RAZVOJ PREDUZETNIŠTVA I MSP	
M 1.1.1.	Podrška za poslovanje i oporavak privrede	
A 1.1.1.1.	Analiza i procjena efekata podrške	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A 1.1.1.2.	Stvaranje okvira i podrška za "drugu šansu"	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A 1.1.1.3.	Dodjela podsticaja za oporavak i poslovanje	Privredna komora Brčko distrikta BiH je realizovala 2 projekta koji doprinose realizaciji strateških prioriteta Brčko distrikta BiH, definisanih u Strategiji razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027, u pogledu pružanja neophodnih informacija za prilagođavanje i oporavak od negativnih posljedica pandemijske krize, i to: 1.) „Podrška poslovnim preduzećima Brčko distrikta BiH u oporavku od posljedica pandemijske krize“, koji se realizovao na osnovu Ugovora o finansiranju, br. 39-000200/21 potpisanog 9. 12. 2021. godine između Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu i Privredne komore Brčko distrikta BiH u vrijednosti projekta od 10.000,00 KM; 2.) „Sufinansiranje projekta HelpDesk za poslovne subjekte“, koji se realizovao na osnovu Ugovora o finansiranju, br. 13-002022/21 potpisanog 30. 12. 2021. godine između Odjeljenja za evropske integracije i međunarodnu saradnju i Privredne komore Brčko distrikta BiH u vrijednosti projekta od 5.750,00 KM. Privredna komora Brčko distrikta je u završnoj fazi implementacije još jednog projekta „Podrška poslovnim preduzećima Brčko distrikta BiH u oporavku od posljedica pandemijske krize“, koji se realizuje na osnovu Ugovora o finansiranju, br. 13-000780/22 potpisanog 25. 10. 2022. godine između Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu i Privredne komore Brčko distrikta BiH u vrijednosti projekta od 10.000,00 KM.
M 1.1.2.	Sistemska podrška preduz. mladih i žena	
A 1.1.2.1.	Akcionni plan za preduzetničko učenje i IT	Aktivnost je odgođena za 2023. godinu.
P 1.1.2.2.	Projekat "Uspostavljanje inkubatora za razvoj IT firmi"	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A 1.1.2.3.	Ažuriranje i provođenje Akcionog plana za preduzetništvo žena	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
M 1.1.3.	Podrška inovacijama i digitalizaciji preduzeća	
A 1.1.3.1.	Akcionni plan za podršku inovacijama u MSP	Odgođena aktivnost za naredni period, a u budžetu nisu predviđena sredstva za ove namjene

A 1.1.3.2.	Uvođenje vaučer-sheme za podršku inovacijama	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
M 1.1.4.	Podrška izvozno orijentisanim sektorima i preduzećima	
A 1.1.4.1.	Podsticaji za uvođenje tehn. standarda	Izdato 21 rješenje za SME o podsticanju za certifikate
A 1.1.4.2.	Podrška nastupima na sajmovima	Sredstva u iznosu od 25.883,28 KM je Vlada BDBiH Zaključkom broj: 39-000180/21 od 1. 12. 2021. dala saglasnost udruženju poslodavaca BDBiH da može iskoristiti za organizovanje učešća privrednika BDBiH na sajmovima privrede u zemlji i inostranstvu u 2021. i 2022. godini, što je UPBDBiH i uradilo, tako da nije bilo implikacija na budžet Brčko distrikta BiH
A 1.1.4.3.	Povezivanje sa inopartnerima	Organizovan stručni skup logističara LOG IN BDBiH na kome je učestvovalo 25 učesnika
M 1.1.5.	Usklađivanje i unapređivanje poslovnog okruženja	
A 1.1.5.1.	Usklađivanje zakonskih i podzakonskih akata sa EU okvirom	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A 1.1.5.2.	Inicijative za unapređivanje poslovnog okruženja	Udruženje poslodavaca Brčko distrikta BiH je realizovalo projekat "Unapređivanje poslovnog okruženja" koji doprinosi realizaciji strateških prioriteta Brčko distrikta BiH, definisanih u Strategiji razvoja BDBiH 2021–2027, u pogledu regulatornog usklađivanja i unapređivanja poslovnog okruženja u Brčko distriktu BiH prema Ugovoru broj: 39-000180/21, broj akta: 13-1153PG-0007/21 od 9. 12. 2021. godine, potpisanog između Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu i Udruženja poslodavaca Brčko distrikta BiH. Realizacija Projekta je trajala zaključno sa septembrom 2022. godine. Kroz Projekat je ostvaren kontinuitet stalno otvorenog i konstruktivnog javno-privatnog dijaloga i u tom smislu je omogućeno učešće predstavnika poslodavaca u javno-privatnim tijelima. Izgrađeni su i kapaciteti Udruženja za pripremu i zagovaranje inicijativa za poboljšanje poslovnog okruženja, te većeg i boljeg odgovora na rastuće izazove poslovanja i razvoja preduzetnika i preduzeća. Udruženje poslodavaca Brčko distrikta BiH je i u završnoj fazi realizacije projekta "Unapređivanje poslovnog okruženja" koji se realizuje na osnovu Ugovora o finansiranju broj: 13-0003010/22 potpisanog 20. 12. 2022. godine između Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu i Udruženja poslodavaca Brčko distrikta BiH u vrijednosti Projekta od 10.000,00 KM.
P 1.2.	RAZVOJ POLJOPRIVREDE I RURALNIH PODRUČJA	
M 1.2.1.	Podrška za unapređenje konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje	
A 1.2.1.1.	Direktna podrška za poljoprivrednu proizvodnju	Direktni podsticaji koji su isplaćeni odnose se na zahtjeve iz 2022. godine. Iznos sredstava je veći nego što je planirano u AP BDBiH.
A 1.2.1.2.	Podrška za strukturne i ruralne inicijative	Podrška je isplaćena na Zahtjeve koji se odnose na 2022. godinu. Iznos sredstava je veći nego što je planirano u AP BDBiH.
M 1.2.2.	Poboljšanje zemljišne politike i konsolidacija zemljišta	
P 1.2.2.1.	Projekat konsolidacije zemljišta	"U toku su redovne aktivnosti vezane za projekat, a od strane Odjeljenja za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu u 2022. godini utrošeno 10.000,00 KM. Realizacija projekta komasacije KO Krepšić I. faza, utvrđeno faktičko stanje, identifikovane i obilježene granice KO, broj parcela koje ulaze u komasacionu masu 1768, površina komasacionog područja 880 hektara, dužina svih postojećih i novih puteva je 46 km, od čega je 31 km novih puteva. Dužina svih kanala je 40 km, od čega je novih 7 km. Za završetak I faze ovog projekta Odjeljenje za javni registar utrošilo je 51.550,00 KM."
A 1.2.2.2.	Stvaranje zakonskog okvira za konsolidaciju zemljišta	U toku je rad na izmjeni i dopuni Zakona o poljoprivrednom zemljištu

M 1.2.3.	Mobilizacija lokalnih resursa za razvoj ruralnih područja	
A 1.2.3.1.	Akcionni plan za uspostavljanje LAG-ova	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A 1.2.3.2.	Podrška formiranju i inicijativama LAG-ova	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
M 1.2.4.	Organizacioni i kadrovski razvoj sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja	
A 1.2.4.1.	Restrukturiranje i jačanje kapaciteta odjeljenja	U toku je redovno popunjavanje upražnjenih radnih mjesta
A 1.2.4.2.	Organizaciono uređivanje i jačanje poljoprivredne savjetodavne službe	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
P 1.3.	RAZVOJ TURIZMA	
M 1.3.1.	Strateško profiliranje i turističko brendiranje BDBiH	
A 1.3.1.1.	Istraživanje i izrada studije	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada se osnuje Turistička organizacija kao posebna institucija i kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
P 1.3.1.2.	Projekat brendiranja - priprema i početak implementacije	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
M 1.3.2.	Organizaciono i kadrovsko jačanje sektora turizma	
A 1.3.2.1.	Izrada studije izvodivosti za uspostavljanje DMO	Izrađena studija izvodljivosti za uspostavljanje i osnivanje Turističke organizacije vlastitim kapacitetima.
A 1.3.2.2.	Uspostavljanje DMO	Osnovana Turistička organizacija kao posebno lice koje je osnovano prema Zakonu o pravnim licima koje osniva Brčko distrikt BiH, samo je 5.000,00 KM utrošeno za osnivanje
A 1.3.2.3.	Organizovanje edukacija u turizmu	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
M 1.3.3.	Izgradnja turističko-rekreativne infrastrukture	
A 1.3.3.1.	Planiranje prioriteta za izgradnju	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
A 1.3.3.2.	Izgradnja prioritetnih lokacija	<p>"U sklopu ove aktivnosti Zavodu su dostavljeni Zahtjev za izradu Idejnog rješenja biciklističke staze i šetališta pored rijeke Save na teritoriji Brčko distrikta BiH u dužini od cca 40 km i Zahtjev za izradu Idejnog projekta biciklističke staze i šetališta pored rijeke Save na teritoriji Brčko distrikta BiH u dužini od cca 40 km.</p> <p>Obje aktivnosti su završene i Idejno rješenje i Idejni projekat su dostavljeni nosiocu mjere.</p> <p>Drugi zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22)."</p>

P 1.3.3.3.	Priprema dokumentacije za projekat "Izgradnja marine na Savi"	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
P 1.4.	PRIVLAČENJE INVESTICIJA	
M 1.4.1.	Opremanje prioritetnih poslovnih zona	
A 1.4.1.1.	Izrada studije izvodivosti (određivanje prioritetnih zona)	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
A 1.4.1.2.	Izrada predmjera i predračuna radova za prioritetne zone	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
A 1.4.1.3.	Izvođenje i nadgledanje radova	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
A 1.4.1.4.	Formiranje operativnog tijela za upravljanje zonama	Tokom 2022 godine, "RGFBD" putem Jedinice za implementaciju projekata koji se finansiraju iz međunarodnih fondova je, u saradnji sa nadležnim Odjeljenjem, završila izradu nacrtu Zakona o preduzetničkoj infrastrukturi Brčko distrikta koji još uvijek nije dostavljen Vladi Brčko distrikta BiH, ali su svi uslovi za isto ispunjeni.
P 1.4.1.5.	Projekat "Izgradnja ekonomske zone"	Zahtjevi za izradu dokumentacije u sklopu ove aktivnosti nisu dostavljani, a prema Odluci o procedurama za utvrđivanje prioriteta, rokova i načina dostavljanja zahtjeva Zavodu za izvršavanje poslova i zadataka iz okvira djelatnosti („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 15/22).
M 1.4.2.	Marketing lokacije za investitore	
A 1.4.2.1.	Istraživanja i analize	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.

A 1.4.2.2.	Priprema i realizacija plana komunikacija	Predstavnicima Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara BiH su u 2022. godini prema pripremljenom Planu komunikacija s ciljem predstavljanja potencijala Brčko distrikta BiH i razvoja saradnje sa iseljeništvom realizovali 15 posjeta i sastanaka sa različitim ambasadama, 20 sastanaka sa međunarodnim organizacijama, te 15 sastanaka sa međunarodnim finansijskim institucijama. Također, u okviru navedenog Plana posjeta, u toku 2022. godine predstavnici Ureda zajedno sa predstavnicima Odjeljenja za evropske integracije i međunarodnu saradnju, Jedinice za implementaciju projekata iz međunarodnih fondova pri Razvojno-garantnom fondu Brčko distrikta BiH, te Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu 25. 5. 2022. godine posjetili su Agenciju za promociju stranih investicija u BiH (FIPA), a potom su predstavnici FIPA posjetili Brčko distrikt BiH 21. 11. 2022. godine. Isto tako, vrlo produktivan sastanak održan je sa Predstavništvom njemačke privrede u BiH 31. 8. 2022. godine, a sve s ciljem predstavljanja Brčko distrikta BiH kao privlačne lokacije za ulaganje. Predstavnicima FIPE dostavljena je dokumentacija za pet poslovnih zona.
M 1.4.3.	Aktivno uključivanje iseljeništva u privredni razvoj BDBiH	
A 1.4.3.1.	Uključivanje predstavnika u Privredno vijeće BDBiH i u podsticaje za privredu	Izrađeni dokumenti koji predviđaju uključivanje dijaspore u rad Privrednog vijeća Brčko distrikta BiH.
A 1.4.3.2.	Povezivanje u EEN mrežu preko VTK BiH	Realizacija ove aktivnosti je odgođena za naredni period, kada Odjeljenje za privredni razvoj, sport i kulturu kao nosilac aktivnosti osigura sredstva u budžetu za ove namjene.
A 1.4.3.3.	Organizovanje poslovnih susreta	"Predstavnicima Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara BiH su u 2022. godini prema pripremljenom Planu komunikacija s ciljem predstavljanja potencijala Brčko distrikta BiH i razvoja saradnje sa iseljeništvom, realizovali 15 posjeta i sastanaka sa različitim ambasadama, 20 sastanaka sa međunarodnim organizacijama, te 15 sastanaka sa međunarodnim finansijskim institucijama. Predstavnicima Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara BiH učestvovali su na 3 poslovna susreta sa predstavnicima iseljenika (učesće na samitu u Švicarskoj u organizaciji privrednika iz dijaspore, obavljani razgovori sa potencijalnim investitorima iz dijaspore, različitim organizacijama u dijaspori i pojedincima koji žive u dijaspori). Međunarodni sajam privrede "Brčko" ni u 2022. godinu nije organizovan s obzirom da Privredna komora BDBiH kao nosilac aktivnosti nije osigurala sredstva za organizaciju istog."
A 1.4.3.4.	Uvođenje instrumenata finansijskog tržišta i tržišta kapitala za finansije i investicije iseljenika	Aktivnosti prema Strategiji razvoja saradnje s iseljeništvom 2020–2024. god podrazumijeva izbor projekta od strane Vlade Brčko distrikta BiH u 2023. godini. Izrada prospekta za izdavanje obveznica planirana je za narednu godinu, kada će biti potrebno osigurati sredstva u iznosu navedenom u Strategiji.
M 1.4.4.	Aktivno učesće u programima regionalne saradnje, EU i Zapadnog Balkana	"Predstavnicima Ureda koordinatora Brčko distrikta BiH pri Vijeću ministara BiH u 2022. godini prema pripremljenom Planu komunikacija s ciljem predstavljanja potencijala Brčko distrikta BiH i razvoja regionalne bilateralne i multilateralne saradnje, su realizovali 15 posjeta i sastanaka sa različitim ambasadama, 20 sastanaka sa međunarodnim organizacijama, te 15 sastanaka sa međunarodnim finansijskim institucijama. Također, održano je 10 sastanaka sa predstavnicima zemalja Zapadnog Balkana i EU, te osigurano učesće u 1 projektu EU "Youth Exchanges in Divided Communities" koji će biti realizovan uz podršku Vlade Italije i UNFPA u BDBiH, te su poslani prijedlozi projekata i drugim razvojnim agencijama u čijem kreiranju prijedloga su učestvovali i predstavnici Ureda. Također, sačinjen je zajednički prijedlog projekata u oblasti regionalne saradnje (privredna, kulturna ili obrazovna saradnja) sa predstavnicima lokalnih zajednica iz zemalja zapadnog Balkana i EU (izložba Ambasade Bugarske u BiH, Dani italijanskog filma u Brčko distriktu BiH – Ambasada Italije u BiH).

		<p>Odjeljenje za evropske integracije i međunarodnu saradnju pružalo je pravovremene, relevantne, konkretne informacije, kao i stručnu pomoć organima javne uprave i institucijama Brčko distrikta BiH o raspisanim javnim pozivima kroz informacije i pisana obavještenja. U 2022. godini odjeljenja i institucije informirane su o 101 raspisanom javnom pozivu. U 2022. godini Odjel je učestvovao u dva projekta prekogranične saradnje:</p> <p>- Prvi Projekat je "Prijateljstvo bez granica" prema Programu poticanja prekogranične saradnje između Hrvatske i Bosne i Hercegovine u svrhu razvoja lokalne zajednice.</p> <p>Projekt se provodi na prihvatljivom programskom području grada Vinkovaca u Vukovarsko-srijemskoj županiji (HR) i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (BiH). Za taj projekat je potrošeno doniranih sredstava u iznosu od 31.236,63 KM. U sklopu programa su izvedeni radovi na rekonstrukciji i promjeni namjene dijela škole JU Deseta OŠ Bijela, podružna škola Dubrave u vrtić koji je otvoren u školskoj godini 2022/2023.</p> <p>- Drugi Projekat je WAI4PwDs – Internet pristupačnost i druge inicijative za osobe sa invaliditetom u vrijeme pandemije i u drugim kriznim vremenima. U projektu u svojstvu partnera su sudjelovali: 1) Centar za odgoj i obrazovanje Tomislav Špoljar, Varaždin; 2) Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike; 3) CHANCE Association for people with Intellectual disabilities, Bugarska; 4) Mestská cast, Praha, Češka; 5) TMP Društvo za zapošljavanje slijepih i slabovidnih lica d. o. o, Sarajevo; 6) Crveni križ, Sremska Mitrovica; 7) Brčko distrikt BiH; 8) Regionalna razvojna agencija Srem. Cilj projekta je ukazati na potrebu da osobe s invaliditetom moraju imati online pristup sadržajima koji su nužni za informisanje i korištenje osnovnih javnih usluga. S tim u vezi fokus projekta je bio na pristupu javnim sadržajima (općinskim, zdravstvenim, socijalnim i sličnim web lokacijama), dostupnosti platformi i materijala za e-učenje, inovativnim rješenjima te modelima koji omogućuju volonterima da redovno pomognu osobama s invaliditetom.</p>
P 1.5.	Razvoj tržišta rada	
M 1.5.1.	Stručno usavršavanje nezaposlenih	U svrhu stručnog usavršavanja nezaposlenih lica koja se nalaze na evidenciji lica koja aktivno traže zaposlenje u 2022. godini utrošeno je 13.599,00 KM, čime je obuhvaćen broj od 27 nezaposlenih lica. Riječ je sredstvima Zavoda koja su planirana Finansijskim planom za 2022. godinu.
M 1.5.2.	Zapošljavanje teže zapošljivih i žena	"U svrhu realizacije programa zapošljavanja lica i kategorije teže zapošljivih i žena, u 2022. godini kroz ovaj program podržano je zapošljavanje 126 lica, pri čemu je utrošeno 996.000 KM. Finansijskim planom i Planom rada Zavoda za 2022. godinu je u ove svrhe predviđeno 1.000.000,00 KM, odnosno da se podrži zapošljavanje oko 130 lica, pri čemu je realizacija spomenutog stopostotna. Sredstva planirana u Finansijskom planu Zavoda za 2022. godinu. Program Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH, koji se namjenski odnosi na zapošljavanje i samozapošljavanje lica iz reda romske populacije, realizovan je u iznosu od 6.000,00 KM za zapošljavanje jednog lica sa evidencije Zavoda za zapošljavanje Brčko distrikta BiH."
M 1.5.3.	Usklađivanje tržišta rada i obrazovanja kroz karijerno usmjeravanje i savjetovanje	Program je realizovan prema Finansijskom i Planu rada za 2022. godinu i to: od zadnjeg kvartala 2022. godine do kraja drugog kvartala 2023. godine (prati školsku godinu). Utrošena finansijska sredstva 70.000 KM.
P 1.5.3.1.	Projekat "Uspostavljanje lokalnog partnerstva za zapošljavanje"	Projekat "Uspostavljanje lokalnog partnerstva za zapošljavanje" koji je trebao da se realizuje u periodu 2021-2023. godine u saradnji lokalnih partnera iz Brčko distrikta BiH i Međunarodne organizacije rada za BiH je obustavljen, usljed nemogućnost realizacije predviđenih aktivnosti u zadatim rokovima.
M 1.5.4.	Podrška zapošljavanju u privredi i poljoprivredi	"Program samozapošljavanja na području Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, koji Zavod realizuje u saradnji sa Odjeljenjem za privredni razvoj, sport i kulturu u Vladi Brčko distrikta BiH, realizovan je u iznosu od 624.000,00 KM, transfer sredstava u iznosu od 500.000 od strane Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu, plus pridružena sredstva iz ranijih godina u iznosu od 124.000 KM.

	<p>Sredstva su utrošena za pokretanje 54 novih biznisa.</p> <p>Program zapošljavanja na području Brčko distrikta BiH u 2021. godini okončan je u 2022. godini potpisivanjem ugovora u vrijednosti 475.500 KM za 42 nova biznisa.</p> <p>Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta započet je u 2021. god, dok se njegova realizacija završena u 2022. god potpisivanjem ugovora sa 28 lica u ukupnoj vrijednosti od 515.000 KM.</p> <p>Program samozapošljavanja u poljoprivredi na području Brčko distrikta BiH za 2022. godinu, započeo u 2022. godini, a potpisivanje ugovora se očekuje u prvom kvartalu 2023. godine."</p>
--	---

Strateški cilj 2 – Z +načajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera i Aktivnost/Projekat	Obrazloženje vezano za realizaciju projekta/aktivnosti
SC2. ZNAČAJNO UNAPRIJEĐENO PRUŽANJE USLUGA OBRAZOVANJA, ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, KULTURE, SPORTA I JAVNE SIGURNOSTI, NA PRINCIPIPIMA DOBROG UPRAVLJANJA JAVNIM SEKTOROM U SKLADU SA EU STANDARDIMA		
2.1P: POBOLJŠANI USLOVI ZA RAZVOJ OBRAZOVANJA, NAUKE I ISTRAŽIVANJA		
2.1.1. M. Jačanje i razvoj nauke i visokog obrazovanja		
A 2.1.1.1.	Izrada Elaborata o društveno-ekonomskoj opravdanosti osnivanja javnog univerziteta u Brčko distriktu BiH	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A 2.1.1.2.	Poboljšanje zakona i drugih dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja i nauke u skladu sa odgovarajućim dokumentima BiH i EU	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A 2.1.1.3.	Pružanje podrške osnivanju i radu visokoškolskih ustanova sa sjedištem izvan Distrikta (u BiH, zemljama regije i EU)	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.

A 2.1.1.4.	Osnivanje (izgradnja, opremanje, zapošljavanje) Javnog univerziteta BDBiH	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
2.1.2. M. Podrška obrazovnim programima i cjeloživotnom učenju (prekvalifikacija/doškovanje) u skladu sa potrebama tržišta rada		
A 2.1.2.1.	Realno procjenjivanje potreba lokalne privrede i ciljnih grupa	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A 2.1.2.2.	Uspostavljanje saradnje sa ključnim socijalnim partnerima (Odjeljenje za obrazovanje, Privredna komora, Udruženje poslodavaca, Zavod za zapošljavanje itd.)	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A 2.1.2.3.	Definisanje NPP za deficitarna zanimanja u saradnji sa Tripartitnim savjetodavnim vijećem	Izrađeni su NPP-ovi za tri deficitarna zanimanja, ista upisana u školskoj 2022/2023 i stipendirana od strane Odjeljenja za obrazovanje.
A 2.1.2.4.	Omogućiti dostupne programe obrazovanja odraslih (prekvalifikacije i dokvalifikacije) koji su u funkciji zapošljavanja i samozapošljavanja	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A 2.1.2.5.	Nabavka 2000 mobilnih uređaja/tableta/računara za online nastavu	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
2.1.3. M. Podrška dodatnom infrastrukturnom i materijalnom opremanju objekata obrazovanja		
A 2.1.3.1.	Provođenje aktivnosti utopljanja i mjera energetske efikasnosti objekata obrazovanja (uključujući energetske audite) – uključujući mjere rekonstrukcije (dvije škole godišnje)	U toku je postupak javne nabavke putem Ureda Evropske komisije u BiH – ponovljeni postupak (Utopljanje dvije školske sportske sale u JU Prva OŠ i JU Peta OŠ)
A 2.1.3.2.	Izgradnja i opremanje obdaništa u MZ Broduša i MZ Srpska Varoš, uključujući projektovanje	Pribavljanje građevinske dozvole – čeka se rebalans budžeta da se osiguraju nedostajuća sredstva za realizaciju prve faze izgradnje da bi se mogao raspisati postupak JN
A 2.1.3.3.	Izgradnja i opremanje nove zgrade Gimnazije „Vaso Pelagić“ Brčko, uključujući projektovanje	Vlada i Skupština Brčko distrikta BiH još nisu odredili lokaciju za izgradnju iste
2.2.P. POBOLJŠANJE SISTEMA SOCIJALNE UKLJUČENOSTI PREMA POTREBAMA		
2.2.1. M. Razvoj i podrška sistemu mješovitog pružanja socijalnih i stambenih usluga u socijalnoj zaštiti		
A 2.2.1.1.	Detaljna analiza svih prava u oblasti socijalne, porodične i dječije zaštite	U 2022. godini nije rađena detaljna analiza svih prava u oblasti socijalne, porodične i dječije zaštite. Politike BD, analizirajući stanje u oblasti dječije zaštite, donosioci zakona o izmjenama i dopunama Zakona o dječijoj zaštiti ("Sl. glasnik BDBiH" broj: 13/21)
A 2.2.1.2.	Definisanje i implementacija ostvarivanja materijalnog prava – pravo na materijalno osiguranje	U 2022. godini nije definisana ova aktivnost/ista je u direktnoj vezi sa prethodnom aktivnosti

A 2.2.1.3.	Razvoj programa podrške projektima u mješovitom vlasništvu (Distrikt i nevladin sektor) – Savjetovalište za brak i porodicu, prevencija nasilja u porodici, podrška hraniteljstvu, Dnevnim centrima, Sigurnoj kući	U 2022. godini nije bilo postupanja na izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD, kojim bi se dala podrška projektima u mješovitom vlasništvu
A 2.2.1.4.	Osnivanje i podrška realizaciji Programa Savjetovališta za brak i porodicu	"U 2022. godini nije bilo postupanja na izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD, kojim bi se dala podrška projektima u mješovitom vlasništvu; mjera direktno vezana za prethodnu aktivnost;"
A 2.2.1.5.	Osnivanje i podrška realizaciji Programa Prevencije razdvajanja djece/jačanja porodica (uključujući prevenciju nasilja)	"U 2022. godini nije bilo postupanja na izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD, kojim bi se dala podrška projektima u mješovitom vlasništvu; mjera direktno vezana za prethodnu aktivnost;"
A 2.2.1.6.	Podrška realizaciji aktivnosti Centra za rani rast i razvoj prema modelu socijalne uključenosti (re: UNICEF model Centra za rani rast i razvoj)	"U 2022. godini nije bilo postupanja na izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD, kojim bi se dala podrška projektima u mješovitom vlasništvu; mjera direktno vezana za prethodnu aktivnost;"
A 2.2.1.7.	Osnivanje i implementacija programa Sigurne kuće za žrtve nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja	"U 2022. godini nije bilo postupanja na izmjeni i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti BD, kojim bi se dala podrška projektima u mješovitom vlasništvu; mjera direktno vezana za prethodnu aktivnost;"
A 2.2.1.8.	Poboljšanje uslova stanovanja kroz vidove izgradnje, rekonstrukcije i sanacije stambenih jedinica, građana ranjivih kategorija i romske populacije	"Program obnova individualnih stambenih objekata raseljenih lica i povratnika u Brčko distrikt BiH za godinu. Sredstva uplaćena na ime 19 korisnika u iznosu od 164.211,00 KM. Program stambenog zbrinjavanja, sanacija/rekonstrukcija, ratom oštećenih/porušenih stambenih jedinica na području Brčko distrikta BiH za 2022. godinu. Sredstva uplaćena na ime 27 korisnika u iznosu od 607.363,00 KM. Stambeno zbrinjavanje izbjeglica i raseljenih lica koja se žele integrisati u lokalnu zajednicu za 2022. godinu. Sredstva uplaćena na ime 25 korisnika u iznosu od 335.794,00 KM. Stambeno zbrinjavanje Roma u Brčko distriktu BiH. Okončani radovi na izgradnji 2 i sanaciji 9 stambenih jedinica za potrebe romske populacije u iznosu od 394.433,37 KM. Zajednički projekti sa MLJPI Sarajevo u iznosu 25.000,00 KM. "
2.2.2. M. Osnivanje Centra za socijalni rad		
A. 2.2.2.1.	Provođenje analize organizacijskog prestrukturiranja postojećeg Pododjeljenja za socijalnu zaštitu u Centar za socijalni rad	U 2022. godini nije bilo provođenja analize organizacionog prestrukturiranja postojećeg PZSZ.
A. 2.2.2.2.	Provođenje formalno-pravnih procedura osnivanja Centra za socijalni rad (usvajanje na Vladi, Skupštini, imenovanje v. d., izrada internih akata i slično)	U 2022. godini nije bilo provođenja analize organizacionog prestrukturiranja postojećeg PZSZ.
A. 2.2.2.3.	Definisanje Standarda i normative za rad CZSR u svrhu dostizanja preporučenih indikatora na nivou Mjere 2.2.2.	U 2022. godini nije bilo provođenja analize organizacionog prestrukturiranja postojećeg PZSZ.
A. 2.2.2.4.	Opremanje i pokrivanje troškova dodatnih stručnih zaposlenika CZSR (psiholozi, defektolozi,	U 2022. godini nije bilo provođenja analize organizacionog prestrukturiranja postojećeg PZSZ.

	logopedi, pedagozi)	
2.2.3. M. Razvijanje socijalnog preduzetništva		
A.2.2.3.1.	Uspostavljanje intersektorske saradnju sa zdravstvom, obrazovanjem, institucijama tržišta rada i NVO	"U 2022. godini godine nije uspostavljena intersektorska saradnja; Zakon o socijalnom preduzetništvu, ne propisuje uspostavljanje intersektorske saradnje;"
A.2.2.3.2.	Izrada i usvajanje Zakona o socijalnom preduzetništvu Brčko distrikta BiH	Donesen Zakon o socijalnom preduzetništvu ("Sl. glasnik BDBiH" broj 03/22)
A.2.2.3.3.	Implementacija godišnjih javnih poziva za projekte / sufinansiranje osnivanja i funkcionisanja socijalnih preduzeća	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
2.3.P. RAZVOJ I MODERNIZACIJA ZDRAVSTVENE ZAŠTITE I UNAPREĐENJE JAVNOG ZDRAVLJA		
2.3.1. M. Jačanje primarne zdravstvene zaštite kroz razvoj službe Hitne medicinske pomoći i koncepta porodične/obiteljske medicine		
A. 2.3.1.1.	Izrada i usvajanje Srednjoročnog plana razvoja ljudskih resursa iz oblasti porodične medicine	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
A. 2.3.1.2.	Usavršavanje doktora porodične medicine na poljima promocije zdravlja, prevenciji i ranog otkrivanja bolesti (specijalizacija O/P medicine, specijalizacije Urgentne medicine)	U 2022. godine je dodijeljeno pet specijalizacija iz porodične medicine i jedna specijalizacija iz HMP te je ukupan iznos isplaćen za troškove ovih specijalizacija 302.000 KM
A. 2.3.1.3.	Usavršavanje ljekara i tehničara kroz PAT program i HMP	Obuke medicinskih tehničara iz oblasti HMP su provedene u toku 2022. godine u dva ciklusa. Prvi ciklus obuke je završilo četiri medicinska tehničara. Drugi ciklus je realizovan tokom oktobra 2022. godine. Za obuku iz HMP je utrošeno 22.000 KM.
A. 2.3.1.4.	Izrada Vodiča kliničke prakse zasnovana na dokazima	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
A. 2.3.1.5.	Obuke medicinskih sestara/tehničara za pružanje usluga polivalentne patronaže i kućnog liječenja	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
A. 2.3.1.6.	Akreditacija Javne zdravstvene ustanove Dom zdravlja Brčko uz donošenje podzakonske regulative za praćenje indikatora kvaliteta u porodičnoj medicini	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
A. 2.3.1.7.	Informatizacija praćenja pokazatelja kvaliteta u porodičnoj medicine	Aktivnosti planirane za 2023. godinu
2.3.2.M. Kadrovsko i infrastrukturno jačanje sekundarne i tercijarne zdravstvene zaštite uz nabavku neophodne opreme		

A. 2.3.2.1.	Donošenje zakonske regulative za uspostavljanje uslova za kontinuirano praćenje ljudskih resursa i podzakonske regulative koja će predstavljati osnov za planiranje ljudskih resursa (standardi i normativi zdravstvene zaštite)	Nisu se stekli uslovi, obzirom da standarde i normative donosi Fond zdravstvenog osiguranja Brčko distrikta BiH
A. 2.3.2.2.	Uspostavljanje registra zdravstvenih ustanova u javnom i privatnom vlasništvu	Uspostavljen Registar zdravstvenih ustanova i privatnih praksi, kontinuirano se vrši upis PZU i PP.
A. 2.3.2.3.	Donošenje plana specijalizacija i subspecijalizacija i implementacija istih	Specijalizacije su odobrene, te je po planu na specijalizacije u toku 2022. upućen 31 doktor medicine, te je u te svrhe utrošeno 1.323.121 KM.
A. 2.3.2.4.	Nabavka svih neophodnih uređaja (prije svega MR, CT) u svrhu omogućavanja kvalitetnog, održivog i pravednog provođenja zdravstvene zaštite stanovništvu Brčko distrikta	U toku 2022 godine nabavljeno je medicinske opreme i instrumenata u vrijednosti od 1.271.571 KM. Neke od najznačajnijih nabavki su 10 respiratora u vrijednosti od 720.332 KM, nabavka UZ aparata u vrijednosti od 109.980 KM, Nabavka laparoskopskog stuba u vrijednosti od 269.092 KM i druga medicinska oprema u iznosu od 172.167 KM.
A. 2.3.2.5.	Projektovanje i izgradnja (sa opremanjem) Aneksa Bolnice sa dijagnostičkim centrom, Hospisom, Hitnom službom i Odjeljenjem Psihijatrije	Nije urađen projekat aneksa bolnice.
2.3.3.M. Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) i podsticanje kvaliteta zdravstvene zaštite		
A. 2.3.3.1.	Donošenje nove zakonske i podzakonske regulative ili harmonizacija postojeće zakonske i podzakonske regulative u skladu sa preporukama Evropske unije – izvršiti eventualnu harmonizaciju zakonskih i podzakonskih akata sa propisima BiH	U fazi izrade pravilnici koji proističu iz Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti.
A. 2.3.3.2.	Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) – nabavka rješenja za izradu IZIS	S obzirom da Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ne raspolaže potrebnim stručnim kapacitetima, obratilo se JZU „Zdravstveni centar Brčko“ i Fondu zdravstvenog osiguranja Brčko distrikt BiH radi dostave potreba, planova i drugih relevantnih podataka. JZU „Zdravstveni centar Brčko“ zadužena je za izradu Projektnog zadatak za izradu integrisanog zdravstvenog i poslovnog informacionog sistema, kako bi u 2023. godini pristupili pokretanju i provođenju javne nabavke IZIS-a.
A. 2.3.3.3.	Razvoj i uvođenje integrisanog zdravstvenog informacionog sistema (IZIS) – nabavka informacione opreme, komunikacione infrastrukture, održavanje i tehnička podrška	S obzirom da Odjeljenje za zdravstvo i ostale usluge ne raspolaže potrebnim stručnim kapacitetima, obratilo se JZU „Zdravstveni centar Brčko“ i Fondu zdravstvenog osiguranja Brčko distrikt BiH radi dostave potreba, planova i drugih relevantnih podataka. JZU „Zdravstveni centar Brčko“ zadužena je za izradu Projektnog zadatak za izradu integrisanog zdravstvenog i poslovnog informacionog sistema, kako bi u 2023. godini pristupili pokretanju i provođenju javne nabavke IZIS-a.
A. 2.3.3.4.	Ujednačavanje stepena informatizacije u zdravstvenom sistemu, uspostavljanje informatizacije između različitih nivoa zdravstvene zaštite, između pacijenata i zdravstvenog sistema i između drugih aktera i zdravstvenog sistema	Po nabavci informacionog sistema provodit će se dalje aktivnosti.
A. 2.3.3.5.	Obuka korisnika IZIS-a (unošenje podataka i korisnika podataka iz baze podataka) i puna implementacija sistema IZIS-a	Po nabavci informacionog sistema provodit će se dalje aktivnosti.

2.4. P. JAČANJE OTPORNOSTI NA PRIRODNE I DRUGE NESREĆE		
2.4.1.M. Razvoj sistema preventivnog djelovanja od nesreća		
A.2.4.1.1.	Uvođenje sistema ranog uzbuđivanja i dojavljivanja putem SMS poruka	Odustali od projekta
A.2.4.1.2.	Uvezivanje sa državnim i entitetskim OKC-om	U toku 2022. godine nisu preduzimate nikakve aktivnosti na uvezivanju OKC 112 Brčko distrikta BiH sa državnim i entitetskim OKC-ima
A.2.4.1.3.	Jačanje kapaciteta jedinice za akcije zaštite i spašavanja (<i>formiranje i opremanje specijalnih jedinica iz oblasti spašavanja iz ruševina, spašavanje na vodi i pod vodom i spašavanje na nepristupačnim terenima – Jedinice za "brzi odgovor"</i>)	"Jačanje kapaciteta jedinica za zaštitu i spašavanje je izvršeno kroz projekat Mehanizam CZ Evropske godine koji je obuhvatao osposobljavanje spasilačkih timova za spašavanje na vodi i pod vodom i traganje i spašavanje iz ruševina. U ovom projektu tokom 2021 i 2022 godine obučena su 5 pripadnika CZ za spašavanje na vodi te deset pripadnika USAR tima. Tokom 2022 godine Turska organizacija „TIKA“ provela je dvije obuke za spašavanje pod vodom (početni i napredni kurs). Nakon uspješno završene obuka pripadnici su stekli zvanje Ronilac 2*."
A.2.4.1.5.	Sanacija klizišta na području Brčko distrikta BiH	Pokrenuta procedura nabavke izrade projektne dokumentacije za sanaciju klizišta za 2023. godinu, te su ugovoreni radovi na sanaciji klizišta za dvije lokacije. Zbog poteškoća pri prikupljanju tehničke dokumentacije u toku 2022. godine izvršena je sanacija klizišta na jednoj lokaciji te je završena procedura izrade projektne dokumentacije za osam lokacija.
A.2.4.1.6.	Jačanje materijalne tehničke opremljenosti Profesionalne vatrogasne jedinice	Realizovane su aktivnosti (građevinski radovi) na vanjskom uređenju tri Područna vatrogasna doma: Prutače, Sandići i Bijela, čime su se stvorili uslovi za njihovo stavljanje u funkciju. Tokom 2022. godine realizovan je Plan stručnog osposobljavanja i usavršavanja zaposlenika u PVJ. Realizovan je Plan psihofizičkog osposobljavanja zaposlenika u PVJ i izvršena je provjera psihofizičke spremnosti zaposlenika u PVJ u skladu sa Pravilnikom. Šef PVJ je po nalogu inspektora ZOP-a izradio taktičko-operativne planove gašenja požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara za visoke objekte u ulicama: M. Maglova br. 11, M. M. Mehmedovića br. 16, Meše Selimovića br. 16, Marina Držića br. 31 i Reisa Džemaludina Čauševića br. 24 u Brčkom. Također je realizovana planska aktivnost na izradi Zakona o izmjeni Zakona o zaštiti od požara Brčko distrikta BiH koja je 2022. godine usvojena od strane Skupštine Brčko distrikta BiH. Realizovan je projekat nabavke opreme – Intervencijske uniforme za vatrogasce, zaštitne uniforme za GSS i Jedinice za UES.
2.4.2.M. Programi podrške nevladinim organizacijama prepoznatim u sistemu zaštite i spašavanja		
A.2.4.2.1.	Izrada plana i programa pomoći podrške uključivanja i osposobljavanja nevladinih organizacija u sistem zaštite i spašavanja	Odustali od projekta
A.2.4.2.2.	Sredstva za podršku projektima nevladinih organizacija u sistem zaštite i spašavanja	U toku 2022 godine Odjeljenje je podržalo realizaciju 11 projekata NVO koje su se prijavile na javni poziv, sredstva su dodijeljena krajem godine, realizacija u toku
2.4.3.M. Deminiranje preostalog područja kontaminiranog minama i neeksploziranim ubojitim sredstvima		
A.2.4.3.1.	Potpuno uklanjanje rizika od posljedica mina i NUS-a i sigurno korištenje površine za obavljanje svih aktivnosti neophodnih za život i poslovanje	"U 2022. godini realizovan 1 projekat tehničkog izviđanja finansiran iz sredstava Vlade Brčko distrikta površine 113.283,11 m ² ili 0,11 km ² , za šta je iz Budžeta Brčko distrikta BiH utrošeno 299.808,28 KM. Također u 2022. godini završena su 3 MSP projekta finansirana iz donatorskih sredstava ukupne površine 3.263.797,49 m ² ili 3,26 km ² . "
2.5.P. PODRŠKA PROGRAMIMA OSAMOSTALJIVANJA MLADIH		

2.5.1.M. Podrška biznis Start-up projektima i samozapošljavanju mladih		
A.2.5.1.1.	Izrada idejnog rješenja za osnivanje / osposobljavanje "co-working prostora" za mlade	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A.2.5.1.2.	Dogradnja/izgradnja/opremanje "co-working prostora" za mlade	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A.2.5.1.3.	Imenovanje menadžmenta, zaposlenih i definisanje modela organizacije u skladu sa idejnim rješenjem iz A.2.5.1.	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A.2.5.1.4.	Operativni troškovi "co-working prostor" za mlade	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
A.2.5.1.5.	Implementacije grantova za mlade preduzetnike kroz "co-working prostor"	Nisu predviđena sredstva u budžetu za ove namjene u 2022. godini, te je zbog toga ova aktivnost odgođena za naredni period kada budu osigurana sredstva za njihovu realizaciju.
2.5.2.M. Izgradnja studentskog kampusa za mlade		
A.2.5.2.1.	Izrada idejnog rješenja za osnivanje studentskog kampusa za mlade	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.5.2.2.	Dogradnja/izgradnja/opremanje studentskog kampusa za mlade	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.5.2.3.	Operativni troškovi upravljanja i održavanja studentskog kampusa za mlade	Nije dostavljen izvještaj o realizaciji od nadležnog pododjeljenja. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
2.5.3.M. Osnivanje Odsjeka za mlade		
A.2.5.3.1.	U saradnji sa Vijećem/Savjetom mladih, definisanje projektnog zadatka za izradu idejnog rješenja osnivanja Odsjeka za mlade	Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.5.3.2.	Definisanje nadležnosti, uloge i odgovornosti Odsjeka za mlade	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.5.3.3.	Popunjavanje radnih mjesta i mjere institucionalnog jačanja (razvoj zaposlenika, rad sa mladima, strateško/operativno planiranje aktivnosti, savjetovanje i slično)	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
2.6.P. RAZVOJ SPORTA I KULTURNO-UMJETNIČKE TRADICIJE U SKLADU SA EVROPSKIM STANDARDIMA		
2.6.1.M. Unapređenje stanja sporta i školskog sporta		
A.2.6.1.1.	Izrada i usvajanje Strategije sporta BDBiH	Strategija sporta Brčko distrikta BiH urađena i u proceduri je usvajanja i njeno usvajanje se očekuje u prvom kvartalu 2023. godine
A.2.6.1.2.	Izrada elaborata/idejnog koncepta osnivanja Sportskog saveza Brčko distrikta BiH, Školskog sportskog saveza kao i osnivanje sportskih sekcija u školama	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.1.3.	Podrška sportistima sa invaliditetom u sportu	Podržani sportisti sa invaliditetom putem grantu Udruženju u 2022. godini.

	Brčko distrikta BiH	
A.2.6.1.4.	Uvođenje stipendija za vrhunske sportiste, stipendije za nadarene mlade sportiste na osnovu unaprijed definisanih kriterija	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.1.5.	Projektovanje/Izgradnja gradske multifunkcionalne dvorane po standardima Evropske unije	Nakon događaja koji su prethodili izradi Projektnog zadatka, isti je završen i proslijeđen Zavodu za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH. Projektni zadatak se odnosio na izradu kompletne tehničke dokumentacije. Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj je na osnovu usvojenog koncepta idejnog rješenja izradio Idejno rješenje koje je usvojeno, a nakon toga urađen je Idejni projekat na osnovu kojeg su pribavljeni lokacijski uslovi. Lokacijski uslovi su krajem godine proslijeđeni Zavodu za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH na izradu Glavnog i Izvođačkog projekta.
A.2.6.1.6.	Projektovanje/Izgradnja otvorenog i zatvorenog bazena Brčko distrikta BiH	Izgradnja zatvorenog bazena provodi se integralno sa aktivnostima izgradnje multifunkcionalne sportske dvorane s obzirom da je sam koncept ovog sportskog kompleksa, na lokalitetu Ficibajer, upravo tako i definisan. To praktično podrazumijeva da obrazloženje o statusu navedeno uz aktivnost A.2.6.1.5. važi i za ovu aktivnost.
A.2.6.1.7.	Projektovanje i izgradnja gradskog stadiona	Nakon odbijanja žalbe od strane KRŽ u Sarajevu i sticanja uslova za potpisivanje Ugovora o Izvođenju radova, potpisan je Ugovor o izvođenju radova sa Grupom ponuđača "BUK PROMET" d. o. o. Bijeljina i "SAFIR" d. o. o. Gacko sa utvrđenom cijenom izvođenja radova u iznosu od 7.634.509,60 KM sa uračunatim PDV-om i svim troškovima. Navedena Grupa ponuđača je uvedena u posao 21. 3. 2022. godine pribavljanjem garancije za dobro izvršenje posla.
2.6.2.M. Razvoj kulturno-umjetničke tradicije		
A.2.6.2.1.	Izraditi i usvojiti Zakon o proglašenju nacionalno kulturno – prosvjetnih društava (HKD „Napredak“, BZK „Preporod“ i SPKD „Prosvjeta“) udruženjima od općeg i posebnog interesa, izraditi kalendar kulturnih događaja i osnivanje Vijeća za kulturu Distrikta	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.2.	Izraditi i usvojiti Zakon o kulturnim dobrima i kulturnoj djelatnosti Brčko distrikta BiH	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.3.	Otkup vrijedne stare arhivske, bibliotečke, muzejske i izložbene građe i digitalizacija građe	Osnovna pretpostavka za realizaciju aktivnosti otkupa arhivske, bibliotečke, muzejske i izložbene građe je usvajanje novog Zakona o arhivskoj djelatnosti koji reguliše ovu oblast i Pravilnika o otkupu vrijedne arhivske građe, koji je dana 21. 5. 2020. godine sa uvrštenim izmjenama dostavljen Sekretarijatu Vlade Brčko distrikta BiH na razmatranje. Isti nije nikad ponovo stavljen kao tačka dnevnog reda na sjednici Vlade Brčko distrikta BiH. I pored nastojanja Odjeljenja za javni registar do danas nema promjena.
A.2.6.2.4.	Osnivanje Javne ustanove Arhiv BDBiH, stavljanje svih planiranih prostornih i tehničkih kapaciteta u zgradi arhiva u svrhu realizacije arhivskih i kulturnih djelatnosti, upotpunjavanje i formiranje novih arhivskih fondova arhivskom građom i dokumentima	Stavljanje u funkciju prostornih i tehničkih kapaciteta u zgradi Arhiv je jedna od važnih pretpostavki za osnivanje Javne ustanove Arhiv Brčko distrikta BiH. S tim u vezi proveden je postupak javne nabavke i realizacija ugovornih poslova na otklanjanju nedostataka na zgradi Arhiv u svrhu tehničkog prijema objekta i pribavljanja upotrebne dozvole. Obzirom da komisija za tehnički prijem nije dala saglasnost za upotrebnu dozvolu, po okončanom sudskom sporu očekujemo formiranje komisije i završetak ovih aktivnosti.

A.2.6.2.5.	Izrada i usvajanje Zakona o muzejskoj djelatnosti i Zakona o bibliotečko-informacijskoj djelatnosti, Zakona o pozorišnoj djelatnosti, Zakona o autorskim pravima, Zakona o izdavačkoj djelatnosti (te plan razvoja izdavaštva),	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.6.	Priključenje bibliotečkom sistemu COBISS	Izvršeno je priključenje bibliotečkom sistemu COBISS još u 2021. godini, a za 2022. godinu ovo se nastavlja, ali nema obaveza po budžet Distrikta.
A.2.6.2.7.	Finansiranje projekata kratkih filmskih formi	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.8.	Projektovanje i Implementacije projekta restauracije „Kuće Kočića“	Budžetom nisu planirana sredstva i nisu započete nikakve aktivnosti od strane Odjeljenja za privredni razvoj, sport i kulturu, ali su Odjeljenje za javne poslove i Ured za upravljanjem javnom imovinom radile na ovom projektu i prema našem saznanju fasada je završena, još slijedi unutrašnje uređenje i restauracija od strane istih, a ne nas.
A.2.6.2.9.	Projektovanje i Implementacije projekta izgradnje Muzeja šljive Distrikta	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.10.	Projektovanje i Dogradnja/Izgradnja Centra za kulturu i umjetnost (kino, pozorište, koncertna dvoranu i Biblioteka/Knjžnica)	Budžetom nisu planirana sredstva. Nisu započete nikakve aktivnosti od strane nadležnog pododjeljenja.
A.2.6.2.11.	Podrška projektima kulturno-umjetničkog stvaralaštva	Dodijeljene donacije za projekte kulturno umjetničkog stvaralaštva, od aktivnih 35 podržano 19 udruženja iz oblasti kulture koji su ispunili uslove iz javnog poziva i dodijeljene donacije za najbolje predstave i pojedince u sklopu manifestacije Pozorišni susreti BiH u Brčkom.

Strateški cilj 3 - Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima

Oznaka	Cilj, Prioritet, Mjera i Aktivnost/Projekat	Objasnenje vezano za realizaciju projekta/aktivnosti
SC 3.	ODRŽIVO UPRAVLJANJE ŽIVOTNOM SREDINOM, PRIRODNIM I KOMUNALNIM INFRASTRUKTURNIM RESURSIMA	
P 3.1.	UNAPREĐENJE POSTOJEĆEG STANJA ZAŠTITE PRIRODE, TLA, VODE I ZRAKA	

M 3.1.1.	Zaštita tla, vode, zraka i raznolikosti prilagođena najboljim praksama EU	
P 3.1.1.1.	Analiza i unapređenje postojeće regulative u oblastima zaštite životne sredine/okoliša	Pokrenuta procedura izrade novog Zakona o zaštiti životne sredine, Zakona o zaštiti zraka i Zakona o zaštiti prirode BDBiH – faza pripreme prednacrtu. S obzirom da se radi o kompleksnoj i opsežnoj legislativnoj materiji koja se tiče zaštite životne sredine, a zbog nedostatka adekvatnog iskustva i ljudskih resursa, usporen je proces realizacije ovih aktivnosti u 2022. godini, te se potpuna realizacija istih očekuje u 2023. godini. Sve ove aktivnosti provode se kroz Program iz nadležnosti – Strateško upravljanje i administraciju, tako da nisu niti se planiraju posebna sredstva za njihovu realizaciju.
P 3.1.1.2.	Izrada strateškog dokumenta upravljanja vodama Brčko distrikta BiH	Izrada strateškog dokumenta je odgođena jer nisu izdvojena sredstva iz budžeta Brčko distrikta BiH.
P 3.1.1.3.	Monitoring kvaliteta površinskih voda – vodotoka Tinje, Save, Brke i Blizne	Aktivnosti monitoringa se odvijaju kontinuirano
P 3.1.1.4.	Monitoring kvaliteta zraka u Brčko distriktu BiH	Odgođeno s obzirom da nisu predviđena sredstva za realizaciju predmetnih aktivnosti u Budžetu za 2021, 2022. i 2023. godinu. U skladu sa prijedlogom DOB-a Odjeljenja za period 2024–2026. godinu, aktivnosti na realizaciji projekta planiraju se u periodu 2024–2026.
M 3.1.2.	Održivo rješenje upravljanja otpadom	
P 3.1.2.1.	Izgradnja i opremanje Centra za upravljanje otpadom (CUO)	U toku je odabir projektanta preko UNDP-a za izradu Idejnog projekta sa pripadajućim elaboratima (Studija uticaja na životnu sredinu i Studiju ekonomske opravdanosti). Također je u toku izrada projektne dokumentacije komunalne infrastrukture (pristupni put, struja, vodovodna i kanalizaciona mreža), kao i izrada Elaborata o geomehaničkim ispitivanjima tla.
P 3.1.2.2.	Sanacija i rekultivacija postojeće deponije otpada	Pribavljeno Odobrenje za građenje za projekat "Sancije, rekultivacije i zatvaranje deponije". U toku su pregovori sa Svjetskom bankom oko finansiranja (zajma).
P 3.2.	UNAPREĐENJE STANJA KOMUNALNE INFRASTRUKTURE I ODGOVORNO UPRAVLJANJE PROSTOROM	
M 3.2.1.	Prostorno planiranje usklađeno sa principima dobrog upravljanja, korištenja i optimalne organizacije prostora	
P 3.2.1.1.	Izrada jedinstvenog sistema informacija o prostoru BDBiH u svrhu planiranja, korištenja i zaštite prostora BDBiH	Odgođeno s obzirom da nisu predviđena sredstva za realizaciju predmetnih aktivnosti u Budžetu za 2021, 2022. i 2023. godinu. U skladu sa prijedlogom DOB-a Odjeljenja za period 2024–2026. godinu, aktivnosti na realizaciji projekta planiraju se u periodu 2024–2026.
P 3.2.1.2.	Izrada i usvajanje Strategije prostornog razvoja BDBiH i Prostornog plana BDBiH	Strategija prostornog razvoja BDBiH usvojena je Odlukom Skupštine Brčko distrikta BiH dana 2. 11. 2022. godine. Izrada novog Prostornog plana BD BiH u toku. Ovdje je bitno napomenuti da je izrada i usvajanje prostorno-planskih dokumenta kompleksan proces koji se realizuje u nekoliko faza i koji zavisi od više ključnih faktora koji vrlo često nisu u domeni djelovanja i nadležnosti Odjeljenja.
P 3.2.1.3.	Izrada i usvajanje Urbanističkog plana	Nije moguće pokrenuti postupak izrade i usvajanja novog Urbanističkog plana Brčko distrikta BiH dok se ne izradi i usvoji novi Prostorni plan BDBiH, koji je plan višeg reda.
P 3.2.1.4.	Izrada, usvajanje i revizija provedbenih dokumenata prostornog planiranja	"Odlukama Skupštine Brčko distrikta BiH usvojeno je 7 provedbenih planskih dokumenata. Izmjene i dopune postojećeg Prostornog plana BDBiH, koji se prije svega tiče utvrđivanja novih trasa autoputeva kroz BDBiH, upućen je na usvajanje Vladi i Skupštini Brčko distrikta BiH. U fazi izrade nalazi se još 18 provedbenih planskih dokumenata. Ovdje je bitno napomenuti da je izrada i usvajanje prostorno-planskih dokumenta kompleksan proces koji se realizuje u nekoliko faza i koji zavisi od više ključnih

		<p>faktora koji vrlo često nisu u domeni djelovanja i nadležnosti Odjeljenja. Sve ove aktivnosti provode se kroz Program iz nadležnosti - Strateško upravljanje i administraciju i finansiranje rada Zavoda za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH putem tekućih i kapitalnih transfera, tako da nisu niti se planiraju posebna sredstva za njihovu realizaciju. Shodno navedenom, Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj Brčko distrikta BiH u 2022. godini vezano za ovaj segment je realizovao i pripremio sljedeće:</p> <p>Završen – Izrađen Regulacioni plan Zona rada i industrije baza „McGovern“</p> <p>Završen – Regulacioni plan Centar 1. U fazi odobrenja od strane Vlade Brčko distrikta BiH.</p> <p>Završen – Regulacioni plan Centar 2. U fazi odobrenja od strane Vlade Brčko distrikta BiH.</p> <p>Završen – Urbanistički projekat Ciglane. U fazi odobravanja od strane Vlade Brčko distrikta BiH.</p> <p>Završen – Izmjene i dopune Regulacionog plana „Rijeke II“ u Brčko distriktu BiH – Površina obuhvata iznosi cca P = 46,9 ha. U fazi odobrenja od strane Vlade Brčko distrikta BiH.</p> <p>Završen – Izmjena i dopuna Regulacioni plan Ficibajer u Brčko distriktu BiH – Površina obuhvata iznosi cca P = 59 ha. U fazi odobravanja od strane Vlade Brčko distrikta BiH.</p> <p>Izrada je u toku – Regulacioni plan „Brezik II“ u Brčko distriktu BiH – Površina obuhvata iznosi cca P = 90,25 ha. Završen prednacrt plana.</p> <p>Izrada je u toku – Regulacioni plan industrijske zone „Interplet“ u Brčko distriktu BiH – Površina obuhvata P = 81 ha. Završen prednacrt plana.</p> <p>Izrada je u toku – Izmjene dijela Izmjena regulacionog plana dijela stambenog naselja „Mujkići“ u Brčko distriktu BiH Površina obuhvata P = 2,5 ha. Završen prednacrt plana.</p> <p>Izrada u toku – Urbanistički projekat historijsko gradsko jezgro.</p> <p>Izrada je u toku – Izmjene i dopune regulacionog plana dijela stambenog naselja Brčko Novo u Brčko distriktu BiH. Površina obuhvata P = 26 ha."</p>
P 3.2.1.5.	Implementacija politike prostornog planiranja na ekspertskom nivou u skladu sa standardima EU	Odgođeno s obzirom da nisu predviđena sredstva za realizaciju predmetnih aktivnosti u Budžetu za 2021, 2022. i 2023. godinu. U skladu sa prijedlogom DOB-a Odjeljenja za period 2024–2026. godinu, aktivnosti na realizaciji projekta planiraju se u periodu 2024–2026.
M 3.2.2.	Izgradnja i rekonstrukcija vodovodne i kanalizacione infrastrukture	
P 3.2.2.1.	Koncept vodosnabdijevanja Brčko distrikta BiH	Nisu odobrena sredstva
P 3.2.2.2.	Koncept kanalisanja i prečišćavanja otpadnih voda Brčko distrikta BiH	Nisu odobrena sredstva
P 3.2.2.3.	Izgradnja kolektora desna obala rijeke Brke, lijeva obala rijeke Brke, desna obala rijeke Save i PPOV	Nisu odobrena sredstva
P 3.2.2.4.	Izgradnja objekata prve faze GTC Plazulje – Potočari (cjevovod, PS Potočari, rezervoar Potočari i spojevi na postojeću vodovodnu mrežu)	Za predmetni Projekat je završena investiciono-tehnička dokumentacija i pribavljeno Odobrenje za građenje 6. 6. 2022. godine. S obzirom da realizacija Projekta ide preko EBRD-a sva potrebna dokumentacija za objavu tendera je pravvremeno dostavljena EBRD-u. U septembru 2022. godine izvršeno je otvaranje ponuda za izvođenje radova od strane EBRD-a i urađena je evaluacija ponuda (ukupno dvije ponude "Strabag" i "Unioninvest"). Sredstva planirana za ovaj projekat su predviđena 2019. god. u iznosu od 6.500.000 E (Kreditno zaduženje). Nakon analize ponuda konstatovano je da za realizaciju predmetnog p rojekta u cijelosti nedostaje još 6.500.000 E. Vlada Brčko distrikta BiH je uputila zahtjev prema Skupštini BD s ciljem da li je Skupština saglasna sa još

		novim dodatnim zaduženjem od 6.500.000 E. Još uvijek se čeka na odobrenje od Skupštine Brčko distrikta BiH. Ukoliko sredstva budu odobrena i operativna od strane EBRD-a izvođenje radova bi moglo da krene već u 2023. godini.
P 3.2.2.5.	Rekonstrukcija kanalizacione mreže	Kroz kapitalni budžet projekte realizovao OKP
P 3.2.2.6.	Rekonstrukcija vodovodne mreže	Kroz kapitalni budžet projekte realizovao OKP
M 3.2.3.	Izgradnja i rekonstrukcija elektroenergetske i plinske infrastrukture	
P 3.2.3.1.	Izgradnja 35 kV kablovskog voda od ČTS 35/10 Brčko I do ČTS 35/10 Brčko III sa pripadajućim optičkim vodom	Grant JP "Komunalno Brčko"
P 3.2.3.2.	Izgradnja 10/20 kV kablovskog voda od ČTS35/10 Brčko III do TS10(20)/04 Centar 1	Grant JP "Komunalno Brčko"
P 3.2.3.3.	Izgradnja novih i zamjena postojećih TS10(20)/04	Nisu odobrena sredstva
P 3.2.3.4.	Kabliranje i izgradnja NN mreže u Brčko distriktu BiH	Kroz kapitalni budžet projekte realizovao OKP
P 3.2.3.5.	Podrška u izgradnji plinovoda Bijeljina – Banja Luka i stvaranje mogućnosti za priključenje BDBiH na transportni plinovod (MRS)	Tokom 2022 godine, "RGFBD" putem Jedinice za implementaciju projekata koji se finansiraju iz međunarodnih fondova je započela saradnju sa EBRD-om na izradi Akcionog plana Zelenih gradova koji je preduslov za realizaciju mjere.
P 3.2.3.6.	Izrada strateškog dokumenta plinifikacije BDBiH i konkretnih tehničkih projekata plinifikacije BDBiH	Nisu odobrena sredstva
M 3.2.4.	Izgradnja i opremanje saobraćajne i druge komunalne infrastrukture	
P 3.2.4.1.	Izgradnja mini obilaznice „Čardaklije“ kroz stambeno naselje Rijeke	Provedena procedura javnih nabavki, potpisan ugovor za izvođenje radova, početak izvođenja radova
P 3.2.4.2.	Nastavak izgradnje novih kružnih tokova i nastavak izgradnje Bulevara mira	Izrada projekta izgradnje Bulevara, izrada projekata za pet kružnih raskrsnica. Izrada glavnih projekata kružnih raskrsnica Kuglana, Klanac (kod Belamionixa) i Novo Brčko(kod Merkura), izgradnja kružnih raskrsnica na izlazu iz naselja "Š" (Bulevar) i kod bolnice odnosno gradskog stadiona. Iznos utrošen za izradu projektne dokumentacije izgradnje Bulevara u iznosu od 7.488,00 KM. (za kružne raskrsnice sredstva su osigurana u JP "Putevi Brčko" d. o. o.)
P 3.2.4.3.	Izgradnja saobraćajnice od mosta na Brci (kod Izbora) do Antunović pumpe	Završeno cijepanje parcela potrebnih za izgradnju saobraćajnice, proglašen Javni interes

P 3.2.4.4.	Sanacija postojećeg mosta – granični prelaz sa R Hrvatskom na rijeci Savi	S obzirom da se radi o međudržavnom projektu, održano je više sastanaka predstavnika Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara BiH, uz prisustvo gradonačelnika i predsjednika Skupštine Distrikta. Pripremljen je sporazum o zajedničkoj realizaciji projekta sanacije koji će potpisati predstavnici susjednih država i koji će, nakon potvrđivanja u skladu sa procedurama država potpisnica, biti operativno realizovan.
P 3.2.4.5.	Nastavak rješavanja oborinske odvodnje oba podvožnjaka	Za navedeni projekat nisu osigurana sredstva u Budžetu za 2022. godinu
P 3.2.4.6.	Planiranje izgradnje autoputa Sarajevo – Beograd, Tuzla – Orašje, Banja Luka – Beograd (trasa kroz Brčko distrikt BiH)	Odlukom gradonačelnika imenovan je tim za implementaciju projekta izgradnje autoputa. Zavod za planiranje, projektovanje i razvoj je za potrebe definisanja trase i izrade izmjena i dopuna prostornog plana izradio prijedlog varijantnih rješenja koje su razmatrane na višem nivou odlučivanja. Nije postignuta saglasnost u izboru konačne trase.
P 3.2.4.7.	Rehabilitacija dijela magistralnih puteva kroz BDBiH	Za navedeni projekat nisu osigurana sredstva u Budžetu za 2022. godinu
P 3.2.4.8.	Rehabilitacija dijela regionalnih puteva kroz BDBiH	Za navedeni projekat nisu osigurana sredstva u Budžetu za 2022. godinu
P 3.2.4.9.	Rehabilitacija dijela lokalnih puteva kroz BDBiH	Realizacija od 5.426.499,34 KM u 2022. godini, odnosi se na: - realizacija sredstava kapitalnog budžeta iz 2020. i 2021. godine, u iznosu od 3.656.067,98 KM, i - realizacija kapitalnih projekata iz budžeta 2022. godine u iznosu od 1.770.431,36
P 3.3.	EFIKASNO KORIŠTENJE ENERGIJE	
M 3.3.1.	Unapređenje postojećeg stanja energetske efikasnosti	
P 3.3.1.1.	Sanacija, rekonstrukcija i modernizacija javne rasvjete	Izgradnja i održavanje javne rasvjete
P 3.3.1.2.	Utopljanje zgrada i rekonstrukcija osvjjetljenja u javnim zgradama u BDBiH	Sredstva iz tekućeg Budžeta 2022. godine u iznosu od 600.000,00 KM su izdvojena, dodijeljena i uplaćena 30. 12. 2022. godine kao donacija Razvojnog programu Ujedinjenih nacija (UNDP), prema Odluci o izdvajanju novčanih sredstava broj predmeta: 13-002569/21 od 30. 12. 2022. godine za utopljanje objekata u toku 2022. godine. Donacija UNDP-u za radove na poboljšanju energetske efikasnosti javnih objekata u Brčko distriktu BiH su zajednički projekat Vlade Brčko distrikta BiH i UNDP-a. Radovi na objektima se prate po Programu utroška sredstava za dodjelu donacija i Odluke o izboru javnih objekata i redoslijedu sanacije.
M 3.3.2.	Smanjenje energetske zavisnosti zajednice i emisije plinova	
P 3.3.2.1.	Izrada akcionog plana smanjenja emisija stakleničkih plinova	Izrada NECP-a
P 3.3.2.2.	Uspostavljanje revolving fonda za unapređenje energetske efikasnosti MSP	Tokom 2022 godine, "RGFBD" putem Jedinice za implementaciju projekata koji se finansiraju iz međunarodnih fondova je inicirala mjeru prema UNDP sa pozitivnim odgovorima, međutim, Vlada Brčko distrikta BiH još uvijek nije razmatrala inicijativu.

Prikaz ključnih strateških projekata i ukupno utrošenih sredstava u 2022. godini

Red. br.	Naziv	Planirana sredstva prema Akcionom planu za 2022. godinu (u KM)	Ukupan iznos utrošenih sredstava u 2022. godini (u KM)	Procenat (%)
1.	Projekat "Uspostavljanje inkubatora za razvoj IT firmi"	140.000	0	0,00%
2.	Projekat konsolidacije zemljišta	0	61.550	
3.	Priprema dokumentacije za projekat "Izgradnja marine na Savi"	50.000	0	0,00%
4.	Projekat "Izgradnja ekonomske zone"	5.000.000	0	0,00%
5.	Osnivanje (izgradnja, opremanje, zapošljavanje) Javnog univerziteta BDBiH	380.000	0	0,00%
6.	Potpuno uklanjanje rizika od posljedica mina i NUS-a i sigurno korištenje površine za obavljanje svih aktivnosti neophodnih za život i poslovanje	500.000	299.808	59,96%
7.	Podrška biznis Start-up podrška mladim osobama	300.000	0	0,00%
8.	Projektovanje/Izgradnja gradske multifunkcionalne dvorane po standardima Evropske unije	1.450.000	0	0,00%
9.	Projektovanje/Izgradnja otvorenog i zatvorenog bazena Brčko distrikta BiH	500.000	0	0,00%
10.	Projektovanje i izgradnja gradskog stadiona	3.400.000	610.711	17,96%
11.	Projektovanje i Dogradnja/Izgradnja Centra za kulturu i umjetnost (kino, pozorište, koncertna dvoranu i Biblioteka/Knjižnica)	1.300.000	0	0,00%
12.	Izgradnja i opremanje Centra za upravljanje otpadom (CUO)	600.000	220.626	36,77%
13.	Sanacija i rekultivacija postojeće deponije otpada	1.000.000	24.570	2,46%
14.	Izgradnja kolektora desna obala rijeke Brke, lijeva obala rijeke Brke, desna obala rijeke Save i PPOV	0	0	0,00%
15.	Izgradnja objekata prve faze GTC Plazulje - Potočari (cjevovod, PS Potočari, rezervoar Potočari i spojevi na postojeću vodovodnu mrežu)	2.000.000	0	0,00%
16.	Rekonstrukcija kanalizacione mreže	500.000	1.217.711	243,54%
17.	Rekonstrukcija vodovodne mreže	1.000.000	1.126.058	112,61%
18.	Izgradnja novih i zamjena postojećih TS10(20)/04	500.000	0	0,00%
19.	Kabliranje i izgradnja NN mreže u Brčko distriktu BiH	200.000	84.745	42,37%
20.	Izgradnja mini obilaznice „Čardaklije“ kroz stambeno naselje Rijeke	300.000	614.887	204,96%

21.	Nastavak izgradnje novih kružnih tokova i nastavak izgradnje Bulevara mira	500.000	7.488	1,50%
22.	Izgradnja saobraćajnice od mosta na Brci (kod Izbora) do Antunović pumpe	1.000.000	1.895	0,19%
23.	Sanacija postojećeg mosta – granični prelaz sa R Hrvatskom na rijeci Savi	500.000	0	0,00%
24.	Nastavak rješavanja oborinske odvodnje oba podvožnjaka	300.000	0	0,00%
25.	Planiranje izgradnje autoputa Sarajevo – Beograd, Tuzla – Orašje, Banja Luka - Beograd (trasa kroz Brčko distrikt BiH)	0	0	0,00%
26.	Rehabilitacija dijela magistralnih puteva kroz BDBiH	1.760.000	0	0,00%
27.	Rehabilitacija dijela regionalnih puteva kroz BDBiH	600.000	0	0,00%
28.	Rehabilitacija dijela lokalnih puteva kroz BDBiH	700.000	5.426.499	775,21%
29.	Sanacija, rekonstrukcija i modernizacija javne rasvjete	200.000	357.984	178,99%
30.	Utopljanje zgrada i rekonstrukcija osvjetljenja u javnim zgradama u BDBiH	200.000	600.000	300,00%
		24.880.000	10.654.532	42,82%

PRIOLOG 6. Povezivanje strateških ciljeva, prioriteta i mjera iz Strategije razvoja Brčko distrikta BiH i Okvira ciljeva održivog razvoja u BiH

Tabela 1 Povezivanje razvojnih pravaca Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa strateškim ciljevima Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027.
RAZVOJNI PRAVCI	STRATEŠKI CILJEVI	
Razvojni pravac 1. Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	
	Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	
Razvojni pravac 2. Pametni rast	Strateški cilj 1: Konkurentna privreda, skladno uklopljena u globalne razvojne trendove i lance vrijednosti, kao motor razvoja BDBiH	
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	
	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	
Razvojni pravac 3. Društvo jednakih mogućnosti	Strateški cilj 2. Značajno unaprijeđeno pružanje usluga obrazovanja, zdravstvene i socijalne zaštite, kulture, sporta i javne sigurnosti, na principima dobrog upravljanja javnim sektorom u skladu sa EU standardima	
	Strateški cilj 3. Održivo upravljanje životnom sredinom, prirodnim i komunalnim infrastrukturnim resursima	

Tabela 2 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima prvog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027.
AKCELERATORI	PRIORITETI	
AKCELERATOR 1: Jačanje povoljnog okruženja za poduzetništvo i inovacije za proizvodnju dobara visoke dodane vrijednosti za izvoz	Prioritet 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća	
	Prioritet 1.2: Razvoj poljoprivrede i ruralnih područja	
	Prioritet 1.3: Razvoj turizma	
	Prioritet 1.4: Privlačenje investicija	
	Prioritet 1.5: Razvoj tržišta rada	
AKCELERATOR 2: Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava	Prioritet 1.1: Razvoj preduzetništva i malih i srednjih preduzeća	
	Prioritet 1.4: Privlačenje investicija	

Tabela 3 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima drugog strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027.
AKCELERATORI	PRIORITETI	
Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih	
Vladavina prava, sigurnost i osnovna prava	Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih	
Otpornost na katastrofe	Prioritet 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	
Unapređenje pristupa i kvaliteta obrazovanja i obuke	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja	
	Prioritet 2.6: Razvoj sporta i kulturno-umjetničke tradicije u skladu sa evropskim standardima	
Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem	Prioritet 2.4: Jačanje otpornosti na prirodne i druge nesreće	
Unapređenje politika socijalne zaštite	Prioritet 2.2: Poboljšanje sistema socijalne uključenosti prema potrebama	
Aktivacija i zapošljavanje s fokusom na ranjive kategorije	Prioritet 2.5: Podrška programima osamostaljivanja mladih	
Efikasna zdravstvena zaštita za sve	Prioritet 2.3: Razvoj i modernizacija zdravstvene zaštite i unapređenje javnog zdravlja	
Poboljšanje inkluzivnosti obrazovnih sistema	Prioritet 2.1: Poboljšani uslovi za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja	

Tabela 4 Povezivanje akceleratora Okvira za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH sa prioritetima trećeg strateškog cilja Strategije razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027. godina

Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH		Strategija razvoja Brčko distrikta BiH 2021–2027.
AKCELERATORI	PRIORITETI	
Povećanje investicija u infrastrukturu	Prioritet 3.2: Unapređenje stanja komunalne infrastrukture i odgovorno upravljanje prostorom	
Efikasan, otvoren, inkluzivan i odgovoran javni sektor		
Zeleni rast i čista energija	Prioritet 3.3: Efikasno korištenje energije	
Pametno upravljanje prirodnim resursima i okolišem	Prioritet 3.1: Unapređenje postojećeg stanja zaštite prirode, tla, vode i zraka	